

SPRÁVA

O STAVE A ÚROVNI VÝCHOVY A VZDELÁVANIA
V ŠKOLÁCH A ŠKOLSKÝCH ZARIADENIACH
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE
V ŠKOLSKOM ROKU **2020/2021**



ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2020/2021

Kolektív autorov:

Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

Mgr. Zuzana Eretová, PaedDr. Viera Kalmárová, PhDr. Martin Kandra, PhD., Ing. Marianna Kolláriková, Mgr. Iveta Kozáková, PaedDr. Beata Kozelová, Mgr. Elena Laššová, RNDr. Ľubica Odrobinová, Mgr. Eva Polgáryová, PhD., PaedDr. Monika Ružeková, PhD., PhDr. Teodora Spodniaková, PaedDr. Ľuboš Tužinský, PhD., PaedDr. Ilona Uváčková, Ing. Adriana Vykydalová

Vydal:	© Štátna školská inšpekcia Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4 www.ssi.sk
Rok vydania:	2021
Grafické spracovanie:	Mgr. Eliška Barinková Pätoprstá

ISBN 978-80-973259-8-5

ÚVODNÉ SLOVO HLAVNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKTORKY

Vážené dámy, vážení páni,

dištančná forma vzdelávania, ktorú realizovali základné a stredné školy od novembra 2020 do apríla 2021, otvorila v celej spoločnosti mnohé témy. Do popredia sa dostali nielen **otázky kvality a obsahu vzdelávania**, ale aj otázka jeho **dostupnosti**. V dôsledku mimoriadnych opatrení proti šíreniu choroby COVID-19 zostali niektorí žiaci celé dištančné obdobie „odstrihnutí“ od školy. Sú to žiaci najviac zraniteľní a ohrození školským neúspechom. Z dôvodu **absencie systému včasnej podpory pri školskom neúspechu** vznikla v spoločnosti naliehavá potreba vysporiadať sa s dlhodobým prehliadaným problémom zaostávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a z marginalizovaných rómskych komunít.



Školy neboli pripravené na „skok do budúcnosti“, no mnohé ho dokázali uskutočniť vďaka svojej odhodlanosti, húževnatosti a profesionalite pedagógov. Rodičia dostali jedinečnú príležitosť „hospitovať“ online hodiny svojich detí a sledovať vynaliezavosť a učiteľský „kumšt“ pedagógov. Spoločnosť deklarovala verejnú výzvu na potrebu zmien obsahu a foriem vzdelávania v školách.

Štátna školská inšpekcia rovnako nebola pripravená na digitálnu výučbu 21. storočia, čo jej, žiaľ, zabránilo akýmkoľvek spôsobom reagovať na online vyučovanie v školách. Ponúkla však pomoc školám spôsobom, ktorý bol v jej technických možnostiach – poskytla riaditeľom a učiteľom približne 1000 telefonických a 400 mailových konzultácií.

Skúsenosť z predchádzajúceho roka odkryla pre Štátnu školskú inšpekciu naliehavú potrebu digitalizácie. Na zásadnú investíciu do digitalizácie procesov naša inštitúcia síce naďalej čaká, ale už v tomto roku ministerstvo školstva zainvestovalo oveľa výraznejšie do základnej digitálnej infraštruktúry našich zamestnancov ako za posledné roky. Vďaka nej sa priblížili pracovné podmienky školských inšpektorov k štandardným podmienkam pracovníkov v školstve. Problémom je i dlhodobá neriešená otázka platového ohodnotenia školských inšpektorov, ktorá si vyberá svoju daň v podobe poddimenzovaného personálneho zabezpečenia (chýba približne 25 % školských inšpektorov) a z neho vyplývajúcej prepracovanosti a frustrácie inšpektorov.

I napriek pozastaveniu väčšiny plánovaných inšpekčných výkonov v minulom školskom roku sa činnosť Štátnej školskej inšpekcie nezastavila. Štátna školská inšpekcia realizovala viaceré dotazníkové prieskumy so zameraním na dištančnú výučbu a najmä na obdobie návratu žiakov k prezenčnému vzdelávaniu.

Po takmer ročnom výraznom obmedzení všetkého, na čo boli učitelia aj žiaci zvyknutí vo vzdelávaní i v osobnom živote, znamenalo toto obdobie mimoriadne dôležitú etapu. Práve preto sa zamerala naša inštitúcia **na adaptáciu žiakov pri návrate k prezenčnému vzdelávaniu** v MŠ, ZŠ, GYM a SOŠ.

Štátna školská inšpekcia bola súčinná i pri príprave nových zákonov v oblasti školstva. Uvítali sme, že práve naša zásadná pripomienka zaslaná v podobe nového paragrafového znenia k problematike poradenského systému bola prijatá v rámci medzirezortného pripomienkového konania k novele školského zákona MŠVVaŠ SR vo februári 2021 a reálne „odštartovala“ prípravu dlho očakávanej reformy poradenského systému v regionálnom školstve.

Štátna školská inšpekcia pripravila projekt ERASMUS+, ktorý bol schválený v auguste 2021 Slovenskou akademickou asociáciou pre medzinárodnú spoluprácu v rámci relevantnej projektovej výzvy. Projekt s názvom **Školská inšpekcia – partner spokojného žiaka a úspešnej školy** budeme realizovať od novembra 2021 do októbra 2022. Našimi partnermi sú Česká školní inspekce – ČŠI (Česká republika) a The Finnish Education Evaluation Centre – FINEEC (Fínsko). Jedným z cieľov tohto projektu je pomôcť školám implementovať metodiku wellbeingu a autoevalvácie na základe dobrej praxe partnerských krajín.

I naďalej budeme informovať verejnosť o našich aktivitách a zisteniach v regionálnom školstve.

Hlavnou víziou Štátnej školskej inšpekcie je pracovať v súlade s myšlienkou kritického priateľa škôl. Tento záväzok sa nedá realizovať inak, iba tým, že budeme v konkrétnych inšpekčných činnostiach budovať dôveru medzi inšpektormi a riaditeľmi škôl, čo najdôslednejšie zisťovať skutočný stav a pomocou odborného poradenstva pomáhať školám kvalitatívne rásť.

Záverom chcem zdôrazniť, že otázka vzdelávania detí sa skutočne týka nás všetkých a každý jeden z nás svojím zodpovedným prístupom k ich budúcnosti môže zmeniť status vzdelania do podoby najvyššej spoločenskej hodnoty. Mojm želaním je, aby sme si všetci túto zodpovednosť uvedomovali a konali v rámci svojich možností a kompetencií rovnako zodpovedne.

Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská
hlavná školská inšpektorka

OBSAH

Zhrnutie	8
Kontrolné zistenia ŠŠI	12
1. Materské školy	12
1.1 Zistenia z dotazníkového prieskumu v materských školách o priebehu vzdelávania v školskom roku 2020/2021	12
1.2 Kontrola plnenia opatrení	31
1.3 Odporúčania	32
2. Základné školy	34
2.1 Adaptácia žiakov na výchovno-vzdelávací proces po obnovení prezenčného vyučovania – zistenia z dotazníkového prieskumu	34
2.2 Súčasný model hodnotenia pedag. zamestnancov ako nástroj objektívneho finančného ohodnotenia, kariérového rastu a identifikácie pracovného a ľudského potenciálu	52
2.3 Kontrola plnenia opatrení	59
2.4 Odporúčania	62
3. Gymnázia	64
3.1 Adaptácia žiakov na výchovno-vzdelávací proces po obnovení prezenčného vyučovania – zistenia z dotazníkového prieskumu	64
3.2 Kontrola zabezpečenia, priebehu a výsledkov prijímacieho konania	84
3.3 Kontrola plnenia opatrení	96
3.4 Odporúčania	98
4. Stredné odborné školy	100
4.1 Adaptácia žiakov na výchovno-vzdelávací proces po obnovení prezenčného vyučovania – zistenia z dotazníkového prieskumu	100
4.2 Kontrola plnenia opatrení	122
4.2.1 Stredné odborné školy	122
4.2.2 Zamestnávateľia, ktorí poskytovali odborné vzdelávanie a prípravu žiakov v SDV	124
4.3 Odporúčania	126
5. Školy pre žiakov so ŠVVP a školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.....	128
5.1 Zistenia z dotazníkového prieskumu v základných školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením o priebehu vzdelávania v školskom roku 2020/2021	129
5.2 Kontrola plnenia opatrení	160
5.3 Podnety a odporúčania	162
6. Základné umelecké školy	164
6.1 Kontrola plnenia opatrení	164
6.2 Odporúčania	166
Postrehy a skúsenosti školských inšpektorov z výberových konaní na obsadenie riaditeľa školy	167
Podania vybavované Štátnou školskou inšpekciou	168
Prílohy	176

POUŽITÉ SKRATKY

AO	– adaptačné obdobie	VP	– vzdelávací program
CPPPaP	– centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie	ZŠ	– základná škola
CŠPP	– centrum špeciálnopedagogického poradenstva	ZUŠ	– základná umelecká škola
ČG	– čitateľská gramotnosť	ZZ	– zdravotné znevýhodnenie
DEJ	– dejepis	4-r.	– 4-ročný
DV	– dištančné vzdelávanie	5-r.	– 5-ročný
EČ	– externá časť	8-r.	– 8-ročný
GYM	– gymnázium		
HN	– hmotná núdza		
CHE	– chémia		
ISCED 1	– primárne vzdelávanie		
IKT	– informačno-komunikačné technológie		
IVP	– individuálny vzdelávací program		
MAT	– matematika		
MJL	– maďarský jazyk a literatúra		
MPC	– Metodicko-pedagogické centrum		
MRK	– marginalizované rómske komunity		
MS	– maturitná skúška		
MŠ	– materská škola		
MŠVVaŠ SR	– Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky		
NPŽ	– najvyšší počet žiakov		
NŠFG	– Národný štandard finančnej gramotnosti		
OZ	– odborný zamestnanec/odborná zamestnankyňa		
PA	– pedagogický asistent/pedagogická asistentka		
PC	– osobný počítač		
PK	– predmetová komisia		
PS	– prijímacia skúška		
PV	– prezenčné vzdelávanie		
RUP	– rámcový učebný plán		
SDV	– systém duálneho vzdelávania		
SJL	– slovenský jazyk a literatúra		
SJSL	– slovenský jazyk a slovenská literatúra		
SOŠ	– stredná odborná škola		
SR	– Slovenská republika		
SZP	– sociálne znevýhodnené prostredie		
ŠkVP	– školský vzdelávací program		
ŠO	– študijný odbor		
ŠPÚ	– Štátny pedagogický ústav		
ŠŠI	– Štátna školská inšpekcia		
ŠVP	– štátny vzdelávací program		
ŠVVP	– špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby		
ŠZŠ	– špeciálna základná škola		
TSV	– telesná a športová výchova		
ÚFIČ	– ústna forma internej časti		
UO	– učebný odbor		
UP	– učebný plán		

ZHRNUTIE

Štátna školská inšpekcia spracovala v zmysle § 7 písm. a) vyhlášky č. 137/2005 Z. z. o školskej inšpekcii na základe zistení výsledky inšpekčnej činnosti na účely Správy o stave výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach za školský rok 2020/2021.

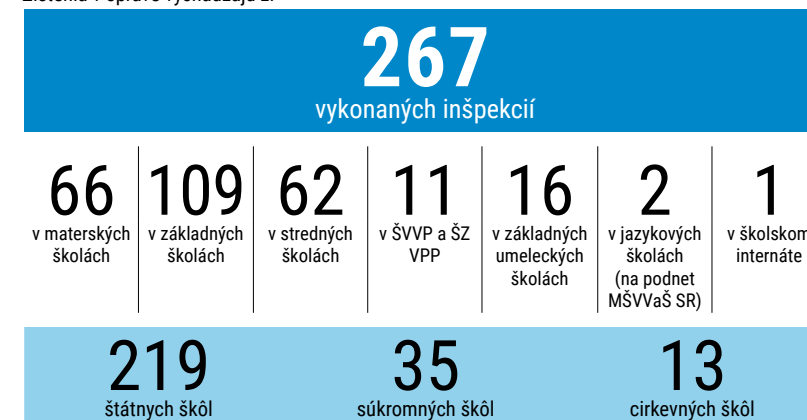
Predkladaná správa je **22.** v poradí, z hľadiska štruktúry obsahuje výsledky z dotazníkového prieskumu v školách, zistenia školskej inšpekcie a závery z vybavovania sťažností.

Správu o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v školskom roku 2020/2021 v zmysle § 12 ods. 3 písm. b) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **predkladá hlavný školský inšpektor ministrom školstva** k 30. novembru 2021.

Správa je informačným zdrojom o aktuálnom stave výchovy a vzdelávania v školách a v školských zariadeniach. Zároveň má slúžiť ako jeden z podkladov pri regulácii vzdelávacieho systému a ako informačný zdroj pre prijatie systémových opatrení vedúcich k jeho zlepšovaniu.

Z dôvodu pandémie zapríčinennej **vírusom COVID-19** ŠŠI zohľadnila vo svojej **inšpekčnej činnosti** obmedzenie a prerušenie prezenčného vzdelávania a prechod na dištančné vzdelávanie. V tejto súvislosti boli v tomto školskom roku úplne **vynechané naplánované komplexné inšpekcie** v materských, základných a stredných školách, časť tematických inšpekcií a počas pandemických opatrení boli prerušené i následné inšpekcie. V tomto období boli vykonané **inšpekcie na základe sťažností**. Po obnovení prezenčného vyučovania boli školám zadane **dotazníky** pre riaditeľky a riaditeľov zamerané na **priebeh dištančného vzdelávania a adaptačné obdobie** po návrate do škôl.

Zistenia v správe vychádzajú z:



Z nich na základe podnetov bolo vykonaných **21** inšpekcií s rôznym predmetom kontroly.

V školách s vyučovacím jazykom národností sa realizovalo **27** inšpekcií.

Na inšpekčnom výkone a pri riešení sťažností sa podieľalo **156** školských inšpektorov.

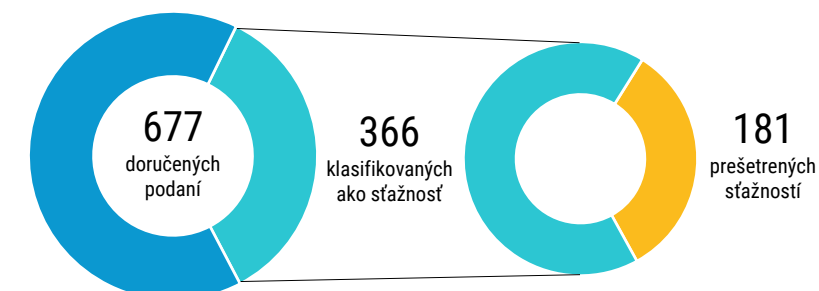
Na výkon školskej inšpekcie bol prizvaný **1** odborník z praxe.

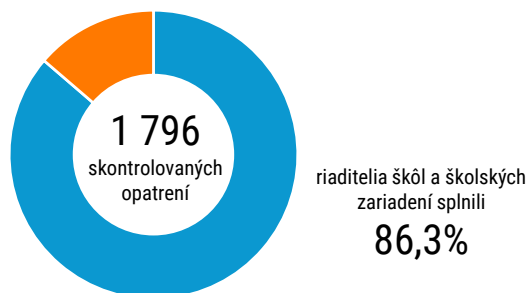
V Európskych školách vykonávala inšpekčnú činnosť **1** školská inšpektorka.

Školskí inšpektori zaslali **49** upozornení zriaďovateľom škôl a školských zariadení a **12** regionálnemu úradu verejného zdravotníctva.

Školskí inšpektori boli delegovaní do **223** rád škôl na účely výberového konania na obsadenie funkcie riaditeľa školy.

Štátna školská inšpekcia poskytla **398** písomných stanovísk a **1 018** telefonických konzultácií a odporúčaní riaditeľom škôl, zriaďovateľom, rodičom a učiteľom.





Vzdelávanie aj v školskom roku 2020/2021 poznačila zhoršená epidemická situácia v krajine spôsobená vírusom COVID-19. Tento stav spôsobil nielen mimoriadne prerušenie vyučovania od 26. 10. 2020 do 17. 5. 2021, ale ovplyvnil aj činnosť Štátnej školskej inšpekcie. Materiálno-technické vybavenie neumožňovalo školským inšpektorom monitorovať kvalitu dištančného vzdelávania a aktívne sa pripojiť na hodiny synchrónneho online vyučovania. Takmer žiadne z plánovaných úloh nebolo možné vykonať, s výnimkou úloh súvisiacich s prijímaním žiakov na gymnáziá a niekoľkých kontrol prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov po predchádzajúcich inšpekciách. Zrealizovalo sa **21** tematických inšpekcií na základe podnetu a **2** inšpekcie v jazykových školách na podnet MŠVVaŠ SR s cieľom overiť plnenie podmienok na získanie oprávnenia vykonávať štátne jazykové skúšky.

Do prerušenia vyučovania z dôvodu pandémie ŠŠI vykonala v **18** ZŠ inšpekcie, ktorými sa zisťovalo, **ako vnímajú pedagogickí zamestnanci význam a kvalitu ročného hodnotenia ich činnosti** a zároveň aj ich postoje (prípravenosť) k zámeru významne premietnuť do odmeňovania výsledky periodického hodnotenia ich činnosti a nahradiť tak príplatok za profesijný rozvoj. Zo zistení vyplynulo, že väčšina oslovených pedagogických zamestnancov momentálne nie je pripravená na zmeny vo finančnom ohodnotení založenom vo významnej miere na výsledkoch hodnotenia ich pracovných výkonov. Súvisí to s rôznymi faktormi, najčastejšie však s nedôverou voči hodnotiteľom, ktorí podľa nich môžu byť ovplyvnení osobnou zaujatosťou. S ohľadom na rokmi vytvorenú „kultúru“ hodnotenia a príplatkového systému pedagógovia dôverujú skôr exaktným prvkom (ako napríklad bývalý kreditový príplatok), ktoré momentálne zaručujú istotu konkrétnej výšky finančného príplatku bez ohľadu na kvalitu práce.

V čase mimoriadneho prerušenia vyučovania pripravovali školskí inšpektori **vzdelávacie materiály** z rôznych oblastí školskej praxe so zámerom poskytnúť ich ako pomôcku riaditeľom škôl a učiteľom. Materiály boli zverejnené na webovom sídle ŠŠI.

Školskí inšpektori vypracovali takmer
400
písomných odpovedí, vybavili viac ako
1 000

telefonických dopytov riaditeľov škôl, rodičov,
učiteľov, zriaďovateľov a pod. s rôznym
zameraním.

Dopyty sa najčastejšie týkali:

- postupu pri podávaní sťažností;
- úpravy obsahu vzdelávania;

- postupu pri tvorbe adaptačných plánov;
- vedenia pedagogickej dokumentácie;
- klasifikácie žiakov;
- komisionálnych skúšok;
- overovania vedomostí po nástupe žiakov do školy;
- prestupu žiaka na inú školu alebo iný odbor;
- kvalifikačných predpokladov riaditeľov škôl, učiteľov;
- problematiky vzdelávania žiakov so ŠVVP;
- zápisu žiakov do 1. ročníka ZŠ – uplatnenie rajonizácie;
- prijímania na stredné školy.

Taktiež sa ŠŠI aktívne podieľala na **pripomienkovaní novely školského zákona**. Už od roku 2015 konštatuje závažné nedostatky v odborných činnostiach školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie, preto odporúčala reformu poradenského systému zameranú na úpravu vzájomných vzťahov a väzieb pedagogicko-psychologického a špeciálnopedagogického poradenstva s cieľom vytvoriť jednotný, prehľadný, dostupný a kvalitný systém poradenských zariadení v záujme zabezpečenia integrovanej a kvalifikovanej starostlivosti zodpovedajúcej potrebám každého dieťa. Navrhované zmeny školského zákona boli MŠVVaŠ SR akceptované a prípravou navrhnutého systému bol poverený VÚDPaP.

ŠŠI pripravila v marci 2021 **dotazníky pre riaditeľov** základných a stredných škôl, na tvorbe ktorých sa podieľal aj Inštitút vzdelávacej politiky MŠVVaŠ SR. Distribúciu zabezpečovala Sekcia informačných technológií MŠVVaŠ SR koncom augusta a začiatkom septembra 2021.

Dotazníky vyplnilo spolu **1 247** riaditeľov škôl, z toho **703** riaditeľov ZŠ, **259** riaditeľov ZŠ s ročníkmi 1. – 4., **91** riaditeľov gymnázií a **194** riaditeľov stredných odborných škôl. Zistenia z dotazníkov sa spracovávajú a nie sú obsahom tejto správy.

Zároveň ŠŠI v mesiaci máj 2021 **oslovila vybranú vzorku riaditeľov** materských škôl, základných škôl **pre žiakov so zdravotným znevýhodnením** prostredníctvom online dotazníka (aplikácia FORMS). Jeho cieľom bolo získať informácie o organizácii vzdelávania v školskom roku 2020/2021, kedy sa v závislosti od pandemickej situácie vzdelávanie striedavo uskutočňovalo prezenčne, dištančne a kombináciou oboch foriem.

Podobným spôsobom **oslovila** ŠŠI v mesiaci jún 2021 **vybranú vzorku riaditeľov základných a stredných škôl**. Cieľom bolo získať informácie o charaktere adaptačného procesu, ktorý mal pripraviť žiakov na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie, pričom sa očakávalo, že prezenčné vzdelávanie bude reflektovať dôsledky predchádzajúceho dištančného vzdelávania.

Z vyjadrení riaditeľov bez rozdielu druhu a typu školy vyplynulo, že pre lepšie zvládnutie dištančného vzdelávania by potrebovali doplnenie materiálno-technických podmienok, finančnú a metodickú podporu najmä na zmysluplné využívanie digitálnych prostriedkov, uplatňovanie efektívnych vzdelávacích metód. Vzhľadom na to, že riaditelia považujú za nevyhnutné formovanie inkluzívnych tímov, potrebovali by aj túto oblasť personálne doplniť. Ďalšou požiadavkou bolo vytvorenie pozície koordinátora digitálnych technológií, v kompetencii ktorého by bolo spravovať IKT, vzdelávať pedagogických zamestnancov v oblasti využívania inovatívnych foriem vzdelávania prostredníctvom digitálnych technológií.

Riaditelia základných a stredných škôl svojimi vyjadreniami potvrdili, že adaptačné obdobie bolo na začlenenie žiakov do prezenčného vzdelávania veľmi potrebné a väčšina škôl ho užitočne využila.

Na podporu žiakov ohrozených školským neúspechom sa základné školy zapojili do projektu *Spolu múdrejší* a aj spolu s niektorými strednými odbornými školami organizovali *Letnú školu*.

Zistenia z dotazníkov sú podrobne spracované v nasledujúcich kapitolách.

V dôsledku **nedostatkov zistených ŠŠI** ministerstvo školstva **znížilo** zriaďovateľovi **1 ZŠ¹ normatívny príspevok** na príslušný kalendárny rok z dôvodu nižšej ako 70 % odbornosti vyučovania.

¹ ZŠ s VJM Magyár Tanítási Nyelvű Alapiskola, Maťovce 53, Maťovské Vojkovce

KONTROLNÉ ZISTENIA ŠŠI 1. MATERSKÉ ŠKOLY

1.1 ZISTENIA Z DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU V MATERSKÝCH ŠKOLÁCH O PRIEBEHU VZDELÁVANIA V ŠKOLSKOM ROKU 2020/2021

Prostredníctvom online dotazníka ŠŠI získala informácie o organizácii vzdelávania v MŠ, kedy v závislosti od pandemickej situácie sa vzdelávanie uskutočňovalo striedavo prezenčne, dištančne a kombináciou oboch foriem.

Dotazník zisťoval:

- rozsah prerušenia prezenčného vzdelávania,
- zapojenie skupín detí (intaktné, so zdravotným znevýhodnením, pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia/z marginalizovaných rómskych komunít) do jednotlivých spôsobov vzdelávania (prezenčné, dištančné, kombinované),
- zapojenie detí do jednotlivých foriem dištančného vzdelávania,
- procesy priebežného vyhodnocovania efektivity dištančného vzdelávania učiteľmi a učiteľkami a následnú modifikáciu pedagogických činností,

- kvalitu poskytovania odbornej pomoci materským školám jednotlivými inštitúciami a organizáciami,
- potreby škôl pre úspešné zvládnutie dištančného vzdelávania.

Zároveň sa údaje poskytnuté respondentmi dávali do súvislosti s personálnou situáciou v MŠ.

Vybraná vzorka respondentov reprezentovala percentuálne zastúpenie MŠ v jednotlivých krajoch, ich veľkostný typ a typ zriaďovateľa.

Dotazník vo vymedzenom časovom období vyplnilo **154** riaditeľiek (návratnosť **85,6 %**), pričom najnižšia návratnosť bola v Trnavskom kraji na úrovni 65 % a najvyššia v Prešovskom kraji na úrovni 96,4 %.

Dáta boli spracované v štatistickom softvéri SPSS.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Materské školy navštevovalo v jednotlivých krajoch spolu **12 400** detí, z ktorých **96** bolo so zdravotným znevýhodnením a **720** pochádzalo zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo z marginalizovaných rómskych komunít. V subjektoch pôsobilo **1 255** učiteľiek.

TABUĽKA 1 Prehľad o počte MŠ, detí a učiteľiek podľa krajov

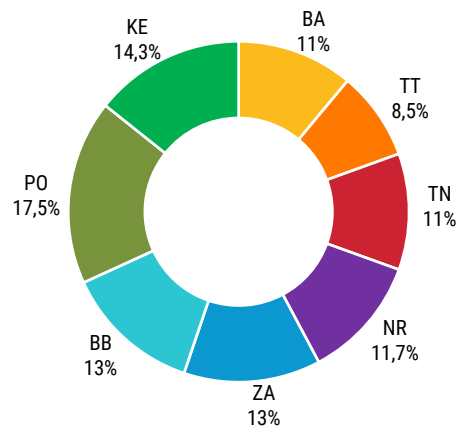
Kraj	Počet MŠ	Počet detí			Počet učiteľiek
		spolu	so ZZ	zo SZP/z MRK	
BA	17	2 201	3	0	221
TT	13	1 379	14	3	134
TN	17	1 739	5	31	173
NR	18	1 145	13	16	112
ZA	20	1 522	17	8	158
BB	20	1 319	10	45	125
PO	27	1 685	24	404	171
KE	22	1 410	10	213	161
SR	154	12 400	96	720	1 255

Dieťa so zdravotným znevýhodnením – dieťa, ktoré je zdravotne postihnuté; dieťa, ktoré je choré alebo zdravotne oslabené; dieťa s vývinovými poruchami; dieťa s poruchami správania. Pre účely dotazníka je za dieťa so ZZ považované každé dieťa, na ktoré sa vzťahuje predchádzajúca charakteristika, pričom jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú diagnostikované zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

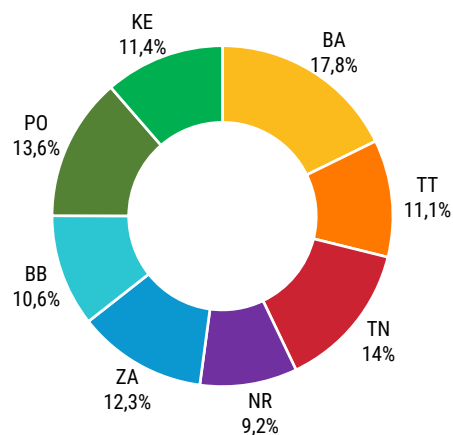
Dieťa zo sociálne znevýhodneného prostredia – dieťa žijúce v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností dieťaťa, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti. Pre účely dotazníka je za dieťa zo SZP považované dieťa, ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vznikli v dôsledku menej podnetného prostredia a zároveň ich diagnostikovalo zariadenie výchovného poradenstva a prevencie (pedagogická kategória), ale aj dieťa, ktoré žije v rodine, ktorá poberá dávky v hmotnej núdzi (ekonomická kategória).

Dieťa z marginalizovanej rómskej komunity – dieťa pochádzajúce zo sociálne vylúčenej rómskej komunity, ktoré čelí v prístupe k vzdelávaniu viacerým špecifickým znevýhodneniam spôsobeným vzájomným vplyvom rasových, jazykových, teritoriálnych a kultúrnych charakteristík.

GRAF 1 Percentuálne zastúpenie MŠ podľa krajov



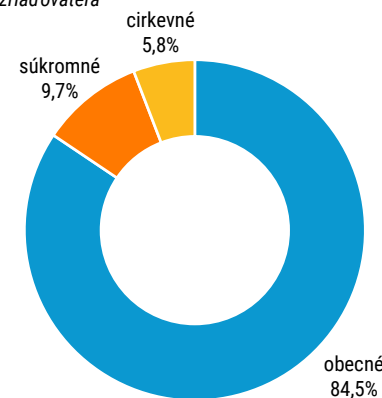
GRAF 2 Percentuálne zastúpenie detí v MŠ podľa krajov



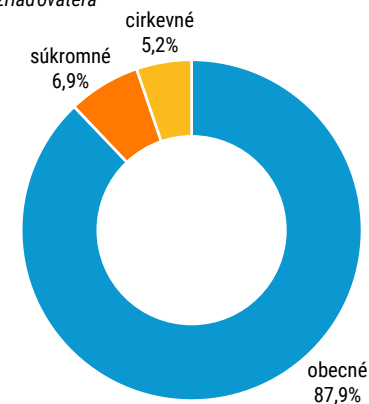
TABUĽKA 2 Prehľad o počte MŠ, detí a učiteľiek podľa zriaďovateľa

Zriaďovateľ	Počet subjektov	Počet detí			Počet učiteľiek
		spolu	so ZZ	zo SZP/z MRK	
Obec	130	10 900	76	627	1 095
Iná právnická osoba alebo fyzická osoba	15	851	18	16	100
Štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť	9	649	2	77	60
SR	154	12 400	96	720	1 255

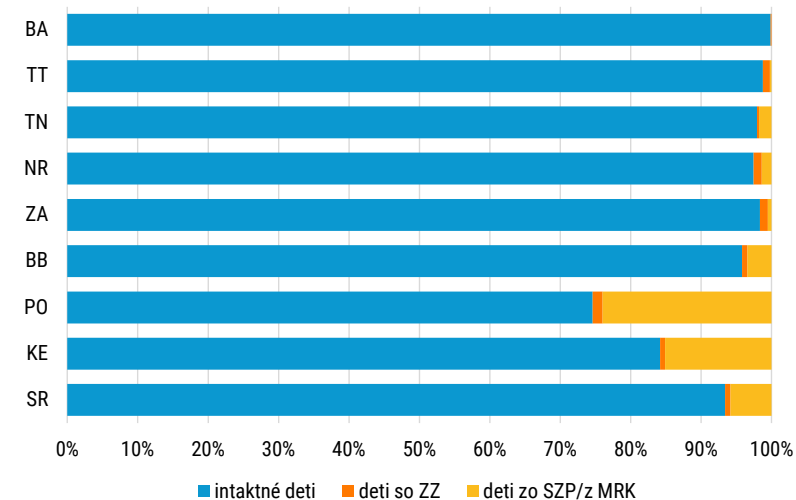
GRAF 3 Percentuálne zastúpenie MŠ podľa zriaďovateľa



GRAF 4 Percentuálne zastúpenie detí podľa zriaďovateľa



GRAF 5 Štruktúra detí (intaktné, deti so ZZ, deti zo SZP/z MRK) podľa krajov



Intaktné dieťa – dieťa patriace k bežnej populácii. Pre účely dotazníka je za intaktné dieťa považované každé dieťa, ktoré nepatrí ani do kategórie detí so ZZ, ani do kategórie detí pochádzajúcich zo SZP.

PERSONÁLNE PODMIENKY

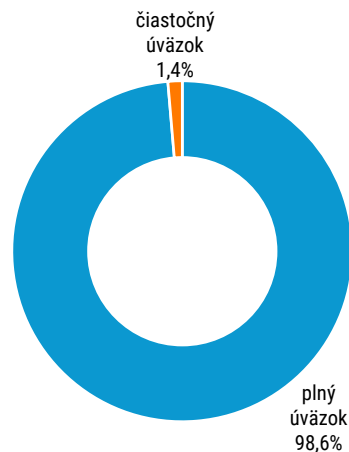
Učitelia a učiteľky

V školách výchovno-vzdelávací proces zabezpečovalo spolu **1 255** učiteľov a učiteľiek, z ktorých 98,6 % bolo zamestnaných na plný úväzok. Na čiastočný úväzok výchovno-vzdelávací proces vykonávalo 1,4 % učiteľov a učiteľiek.

TABUĽKA 3 Prehľad počtu učiteľov a učiteľiek podľa miery úväzku

Počet učiteľiek					
Spolu	na plný úväzok	na čiastočný úväzok v rozpätí od 75 % do 99 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 50 % do 74 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 25 % do 49 %	na čiastočný úväzok, ktorý je nižší ako 25 %
1 255	1 238	1	11	5	0

GRAF 6 Percentuálne zastúpenie učiteľov a učiteľiek podľa miery úväzku



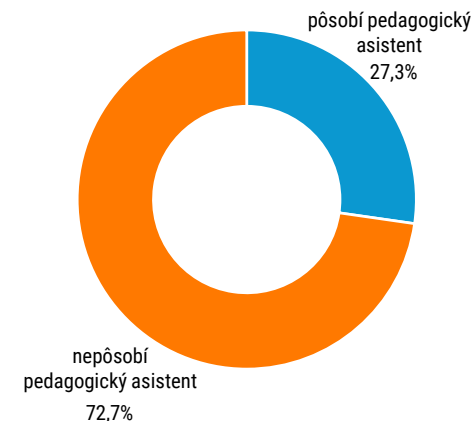
Pedagogický asistent

V **42** subjektoch, v ktorých sa vzdelávalo 69 detí so ZZ a 604 detí zo SZP alebo z MRK, pôsobilo celkovo **68** pedagogických asistentov, pričom 65 z nich bolo zamestnaných na plný úväzok. V ostatných 112 subjektoch pedagogický asistent nepôsobil aj napriek tomu, že medzi materskými školami boli aj školy, ktoré vzdelávali deti so ZZ (27) a deti zo SZP, prípadne z MRK (116).

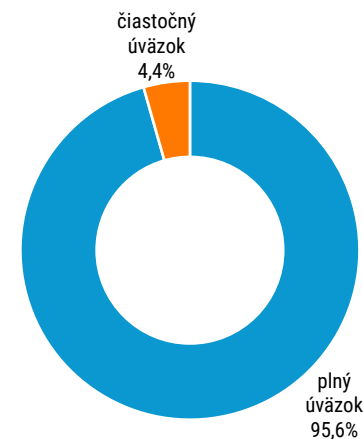
TABUĽKA 4 Prehľad počtu pedagogických asistentov podľa miery úväzku

Počet pedagogických asistentov					
Počet škôl, v ktorých pôsobil pedagogický asistent	na plný úväzok	na čiastočný úväzok v rozpätí od 75 % do 99 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 50 % do 74 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 25 % do 49 %	na čiastočný úväzok nižší ako 25 %
42	65	0	3	0	0

GRAF 7 Percentuálne zastúpenie učiteľov a učiteľiek podľa miery úväzku



GRAF 8 Percentuálne zastúpenie učiteľov a učiteľiek podľa miery úväzku



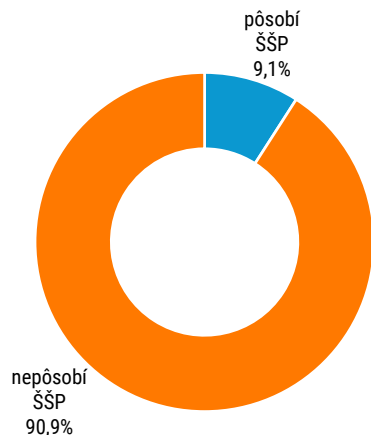
Školský špeciálny pedagóg

V **14** subjektoch pôsobilo spolu **19** školských špeciálnych pedagógov, z ktorých 15 malo 100 % úväzok. V týchto školách sa vzdelávalo 46 detí so ZZ a 255 detí pochádzalo zo SZP alebo z MRK.

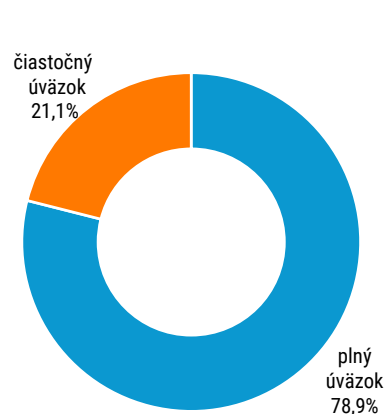
TABUĽKA 5 Prehľad počtu školských špeciálnych pedagógov podľa miery úväzku

Počet školských špeciálnych pedagógov					
Počet škôl, v ktorých pôsobil školský špeciálny pedagóg	na plný úväzok	na čiastočný úväzok v rozpätí od 75 % do 99 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 50 % do 74 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 25 % do 49 %	na čiastočný úväzok nižší ako 25 %
14	15	0	3	1	0

GRAF 9 Percentuálne zastúpenie MŠ, v ktorých pôsobil, resp. nepôsobil školský špeciálny pedagóg



GRAF 10 Percentuálne zastúpenie školských špeciálnych pedagógov podľa miery úväzku



Odborný zamestnanec

Iba 15 MŠ zamestnávalo odborných zamestnancov v počte 15 osôb, z ktorých 11 mali 100 % úväzok.

TABUĽKA 6 Prehľad o počte odborných zamestnancov podľa miery úväzku

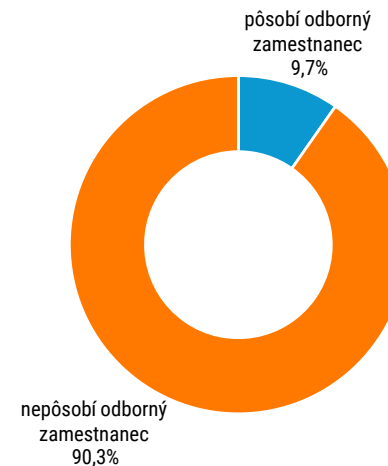
Počet škôl, v ktorých pôsobil odborný zamestnanec	Počet odborných zamestnancov				
	na plný úväzok	na čiastočný úväzok v rozpätí od 75 % do 99 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 50 % do 74 %	na čiastočný úväzok v rozpätí od 25 % do 49 %	na čiastočný úväzok nižší ako 25 %
15	11	0	2	1	1

Len v 4 subjektoch, z ktorých 2 MŠ mali zriaďovateľa obec a 2 MŠ boli súkromné, boli zamestnaní súčasne pedagogickí asistenti (všetci 7 na plný úväzok), školskí špeciálni pedagógovia (4 na plný úväzok a 2 na čiastočný úväzok) a ďalší odborní zamestnanci (3 na plný úväzok a 1 na čiastočný úväzok). Tieto materské školy navštevovalo celkovo len 212 detí, z ktorých 9 bolo so ZZ a 39 z nich pochádzalo zo SZP alebo z MRK.

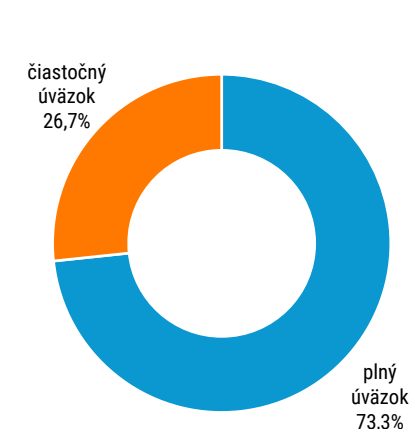
Je zjavné, že odlišné personálne podmienky materských škôl nezodpovedali rôznorodosti štruktúry potrieb detí, ktoré sa v nich vzdelávali.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že tieto 4 materské školy napriek lepším personálnym podmienkam prezenčné vzdelávanie poskytovali v priemere 35 % detí, zatiaľ čo ostatné materské školy, ktoré sa prieskumu zúčastnili, až 45 % detí.

GRAF 11 Percentuálne zastúpenie MŠ, v ktorých pôsobil, resp. nepôsobil odborný zamestnanec



GRAF 12 Percentuálne zastúpenie odborných zamestnancov podľa miery úväzku



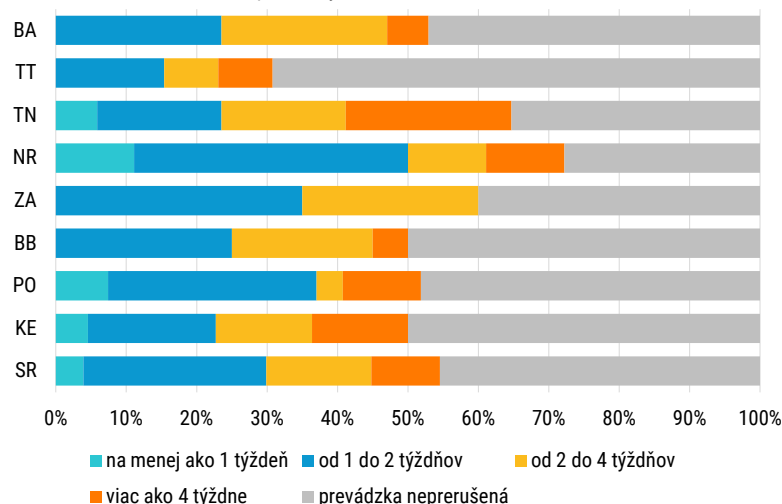
PREVÁDZKA MATERSKEJ ŠKOLY V ŠKOLSKOM ROKU 2020/2021

V 84 materských školách (54,5 %) bola prevádzka v období od 1. 9. 2020 do 12. 4. 2021 obmedzená alebo prerušená aj z iného dôvodu ako z rozhodnutia ministra školstva.

Tieto materské školy navštevovalo spolu 7 808 detí, z ktorých 75 bolo so ZZ a 226 detí pochádzalo zo SZP alebo z MRK.

TABUĽKA 7 Prehľad o rozsahu prerušenia prevádzky nad rámec rozhodnutia ministra v MŠ v jednotlivých krajoch a v SR

Kraj	Počet subjektov	Rozsah prerušenia prevádzky nad rámec rozhodnutia ministra			
		menej ako 1 týždeň	od 1 do 2 týždňov	od 2 do 4 týždňov	viac ako 4 týždne
BA	17	0	4	4	1
TT	13	0	2	1	1
TN	17	1	3	3	4
NR	18	2	7	2	2
ZA	20	0	7	5	0
BB	20	0	5	4	1
PO	27	2	8	1	3
KE	22	1	4	3	3
SR	154	6	40	23	15

GRAF 13 Rozsah obmedzenia prevádzky nad rámec rozhodnutia ministra školstva**PREZENČNÉ VZDELÁVANIE V ČASE PANDEMICKÝCH OPATRENÍ**

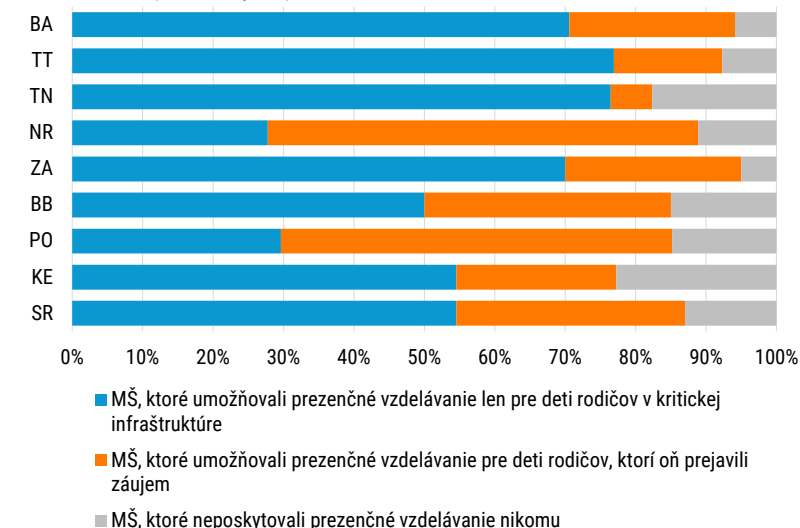
V čase pandemických opatrení v období od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021 **84 MŠ (54,5 %) poskytovalo** prezenčné vzdelávanie **len deťom zákonných zástupcov pracujúcich v kritickej infraštruktúre**. Tieto MŠ v tom čase prezenčnou formou vzdelávali spolu 2 805 detí, čo tvorí 38,3 % všetkých detí (7 332).

Ďalších 50 materských škôl v tomto období zabezpečovalo prezenčné vzdelávanie **všetkým deťom, ktorých zákonní zástupcovia prejavovali záujem**. Tieto MŠ navštevovalo celkovo 3 955 detí (z nich 19 so ZZ a 143 zo SZP alebo z MRK). Prezenčného vzdelávania sa v týchto MŠ zúčastňovalo spolu 2 902 detí.

TABUĽKA 8 Počet MŠ podľa vytvorenia možnosti vzdelávať deti vybraných skupín rodičov prezenčnou formou v období pandemických opatrení od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021

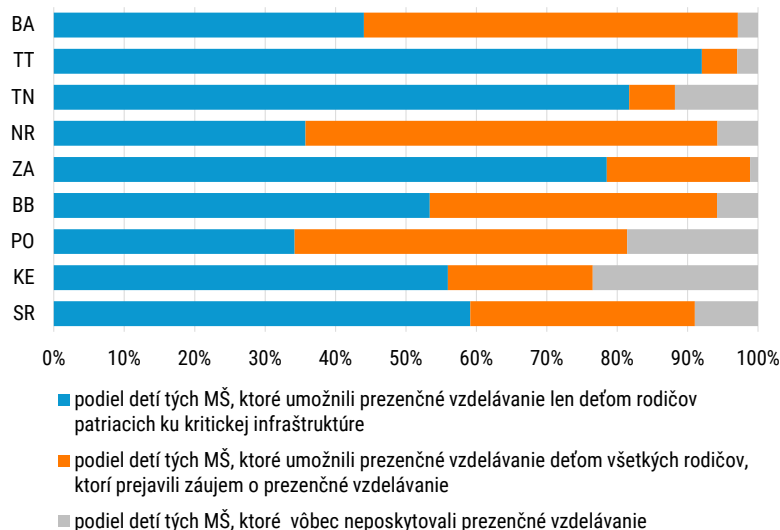
Kraj	Celkový počet MŠ	Prezenčné vzdelávanie v čase pandemických opatrení od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021		
		počet MŠ, ktoré poskytovali prezenčné vzdelávanie len pre deti rodičov v kritickej infraštruktúre	počet MŠ, ktoré poskytovali prezenčné vzdelávanie pre všetky deti, ktorých rodičia prejavili záujem	počet MŠ, ktoré neposkytovali prezenčné vzdelávanie nikomu
BA	17	12	4	1
TT	13	10	2	1
TN	17	13	1	3
NR	18	5	11	2
ZA	20	14	5	1
BB	20	10	7	3
PO	27	8	15	4
KE	22	12	5	5
SR	154	84	50	20

V čase pandemických opatrení **neposkytovalo** prezenčné vzdelávanie **20 MŠ**. Tieto školy navštevovalo spolu 1 113 detí, medzi ktorými boli 3 deti so ZZ. Je potrebné zdôrazniť, že prezenčné vzdelávanie v týchto 20 MŠ v danom období nebolo poskytované 497 deťom zo SZP alebo z MRK, čo tvorí až 69 % z celkového počtu detí zo SZP/z MRK materských škôl, ktoré sa do prieskumu zapojili.

GRAF 14 Podiel MŠ podľa vytvorenia možnosti vzdelávať deti vybraných skupín rodičov prezenčnou formou v období pandemických opatrení od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021**TABUĽKA 9** Prehľad o počte detí v MŠ v jednotlivých krajoch, ktorým bolo potenciálne umožnené/neumožnené vzdelávať sa prezenčne

Kraj	Celkový počet detí	Počet detí, ktorým bolo potenciálne umožnené/neumožnené prezenčné vzdelávanie v čase pandemických opatrení od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021		
		počet detí v skupine MŠ, ktorá umožňovala prezenčné vzdelávanie len pre deti rodičov v kritickej infraštruktúre	počet detí v skupine MŠ, ktorá umožňovala prezenčné vzdelávanie pre všetky deti, ktorých rodičia prejavili záujem	počet detí v skupine MŠ, ktorá neposkytovala prezenčné vzdelávanie vôbec
BA	2 201	969	1 169	63
TT	1 379	1 269	69	41
TN	1 739	1 421	113	205
NR	1 145	409	670	66
ZA	1 522	1 195	310	17
BB	1 319	704	538	77
PO	1 685	576	796	313
KE	1 410	789	290	331
SR	12 400	7 332	3 955	1 113

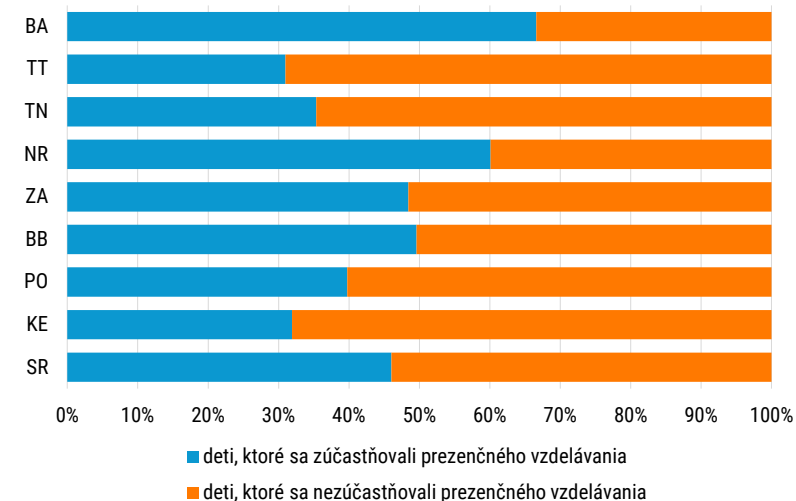
GRAF 15 Podiel detí, ktorým bolo potenciálne umožnené/neumožnené prezenčné vzdelávanie v období pandemických opatrení od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021



TABUĽKA 10 Prehľad o počte detí, ktoré sa reálne zúčastňovali prezenčného vzdelávania v období pandemických opatrení od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021

Kraj	Počet detí	Deti, ktoré sa reálne zúčastňovali prezenčného vzdelávania		Deti, ktoré sa nezúčastňovali prezenčného vzdelávania		
		v skupine MŠ, ktorá umožňovala prezenčné vzdelávanie				v skupine MŠ, ktorá neposkytovala prezenčné vzdelávanie nikomu
		len pre deti rodičov v kritickej infraštruktúre	pre všetky deti, ktorých rodičia prejavili záujem	len pre deti rodičov v kritickej infraštruktúre	pre všetky deti, ktorých rodičia prejavili záujem	
BA	2 201	428	1 038	541	131	63
TT	1 379	384	43	885	26	41
TN	1 739	570	45	851	68	205
NR	1 145	132	556	277	114	66
ZA	1 522	487	250	708	60	17
BB	1 319	277	377	427	161	77
PO	1 685	253	417	323	379	313
KE	1 410	274	176	515	114	331
SR	12 400	2 805	2 902	4 527	1 053	1 113

GRAF 16 Podiel detí, ktoré sa reálne zúčastňovali/nezúčastňovali prezenčného vzdelávania v období pandemických opatrení od 11. 1. 2021 do 12. 4. 2021



Z uvedených dát vyplýva, že materské školy síce vytvorili podmienky pre účasť na prezenčnom vzdelávaní pre 11 287 detí (či už išlo výlučne o deti rodičov v kritickej infraštruktúre alebo o deti tých rodičov, ktorí prejavili záujem o prezenčné vzdelávanie), ale reálne túto možnosť v oboch skupinách škôl využilo iba 5 707 detí (50,6 %). Celkový počet detí, ktoré sa v danom období nevzdelávali, či už z dôvodu, že rodičia nevyužili ponúkanú možnosť, alebo MŠ neposkytovali prezenčné vzdelávanie žiadnemu dieťaťu, činil 6 693 detí, čo je z celkového počtu detí MŠ, ktoré sa zapojili do dotazníkového prieskumu (12 400), takmer 54 %.

DIŠTANČNÉ VZDELÁVANIE V ČASE PANDEMICKÝCH OPATRENÍ

Dištančné vzdelávanie v čase pandemických opatrení zabezpečovalo spolu 86 MŠ (55,8 %), ktoré navštevovalo celkovo 6 727 detí. Z týchto detí bolo 68 so ZZ vzdelávaných v 24 MŠ a 268 detí vzdelávaných v 27 MŠ pochádzalo zo SZP alebo z MRK.

Prezenčného vzdelávania sa v týchto MŠ zúčastňovalo celkovo 3 056 detí, pričom prevažovali deti intaktnej populácie (45 % z celkového počtu intaktných detí). Ďalej sa prezenčného vzdelávania zúčastňovalo približne 24 % detí so ZZ a iba 10 % detí zo SZP alebo z MRK.

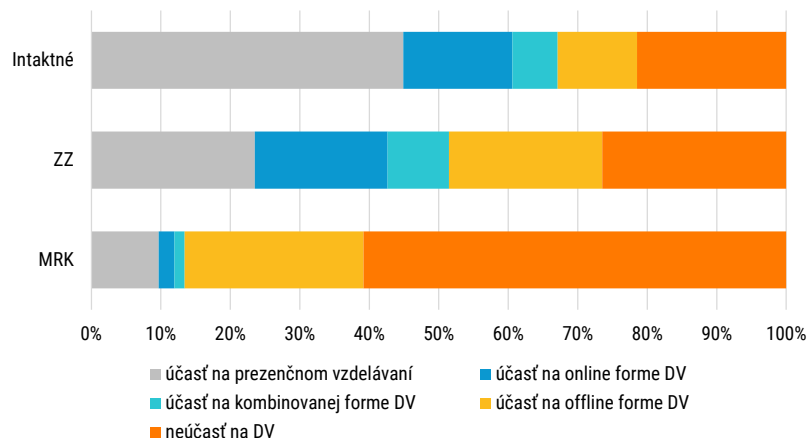
V týchto školách sa do **dištančného vzdelávania** vôbec nezapojilo približne 21,5 % intaktných detí, 26,5 % detí so ZZ a takmer 61 % detí zo SZP/z MRK.

Online formy DV sa najčastejšie zúčastňovali deti so ZZ (takmer 20 %), za nimi nasledovali intaktné deti (takmer 16 %) a približne iba 2 % detí zo SZP/z MRK.

Kombinovaného spôsobu DV (online a offline formy) sa zúčastnilo približne 9 % detí so ZZ, 7 % intaktných detí a 1,5 % detí zo SZP/z MRK.

Do **offline formy** DV bolo zapojených približne 11 % intaktných detí, 22 % detí so ZZ a približne 26 % detí zo SZP/z MRK.

GRAF 17 Podiel intaktných detí, detí so ZZ a detí zo SZP/z MRK na jednotlivých formách vzdelávania v MŠ, ktoré poskytovali dištančné vzdelávanie



Riaditeľky 20 MŠ, ktoré navštevovalo spolu 2 215 detí (z nich 7 zo ZZ a 9 zo SZP alebo z MRK) uviedli, že dištančné vzdelávanie bolo poskytované predovšetkým deťom, ktoré majú rok pred plnením povinnej školskej dochádzky. Ostatné MŠ poskytovali dištančné vzdelávanie pre všetky deti, ktorých zákonní zástupcovia prejavili záujem.

Dištančné vzdelávanie nebolo poskytované v 68 MŠ, ktoré navštevovalo celkovo 5 673 detí (z nich 28 detí bolo so ZZ a 452 pochádzalo zo SZP alebo z MRK).

Z tejto skupiny 8 MŠ neposkytovalo v čase pandemických opatrení ani prezenčné vzdelávanie. Tieto školy navštevovalo spolu 627 detí, z ktorých 1 dieťa bolo so ZZ a 359 z nich pochádzalo zo SZP/z MRK. Tieto MŠ navštevovalo až 49,9 % detí z MRK z celkového počtu detí z MRK (720) v rámci MŠ, ktoré sa zúčastnili prieskumu.

VZDELÁVANIE DETÍ ZO SZP ALEBO Z MRK V ČASE PANDEMICKÝCH OPATRENÍ

Všetky deti patriace do kategórie SZP alebo z MRK boli sústredené v 39 MŠ zo 154 MŠ zapojených do prieskumu. Deti zo SZP/z MRK tvorili v tejto skupine MŠ priemerne 24 % všetkých detí (v jednotlivých subjektoch v rozpätí od 1,1 % po 100 %).

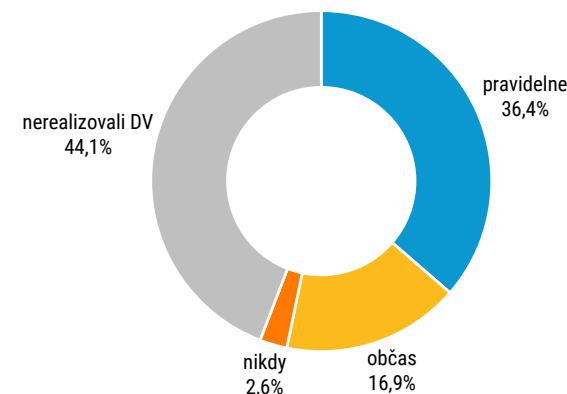
Prezenčné vzdelávanie v čase pandemických opatrení nebolo zabezpečené v 10 z uvedených 39 subjektov, ktoré navštevovalo spolu 687 detí, z ktorých viac ako 72 % tvorili deti zo SZP/z MRK. Medzi týmito 10 subjektmi 4 MŠ neposkytovali okrem prezenčného ani dištančné vzdelávanie, čo sa negatívne dotklo 422 detí, pričom 359 z nich patrilo do skupiny detí zo SZP/z MRK.

Takmer 50 % detí zo SZP/z MRK (359 zo 720) v čase pandemických opatrení sa nezúčastňovalo prezenčného ani dištančného vzdelávania preto, lebo MŠ nezabezpečovali ani jeden zo spôsobov vzdelávania.

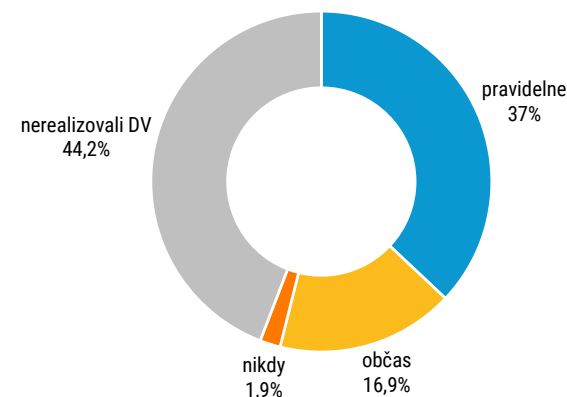
OPATRENIA PRIJÍMANÉ NA SKVALITNENIE DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Z odpovedí 86 riaditeľiek MŠ, v ktorých sa v čase pandemických opatrení uskutočňovalo dištančné vzdelávanie, vyplynulo, že realizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti jednotlivými učiteľkami/učiteľmi vyhodnocovalo pravidelne 56 z nich (65,1 %). Vedenia 26 MŠ (30,2 %) túto činnosť vyhodnocovali občas a len v 4 MŠ (4,7 %) výchovno-vzdelávacia činnosť v čase dištančného vzdelávania nebola vyhodnocovaná vôbec. Plnenie učebných osnov v čase dištančného vzdelávania vyhodnocovalo pravidelne 57 riaditeľiek (66,3 %), občas 26 z nich (30,2 %) a 3 riaditeľky (3,5 %) plnenie učebných osnov nevyhodnocovali vôbec.

GRAF 18 Frekvencia vyhodnocovania výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľiek v čase dištančného vzdelávania vedením MŠ



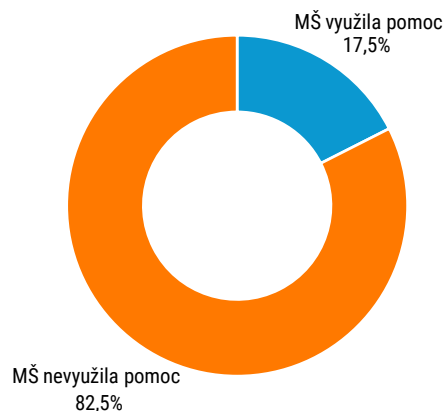
GRAF 19 Frekvencia vyhodnocovania plnenia učebných osnov v čase dištančného vzdelávania vedením MŠ



ODBORNÁ POMOC A PODPORA ZO STRANY INŠTITÚCIÍ A ORGANIZÁCIÍ

Riaditeľky 27 MŠ (17,5 %) uviedli, že pri riešení problémov spojených s dištančným vzdelávaním (prevádzka MŠ a špecifický spôsob vzdelávania) využívali pomoc a odbornú podporu inštitúcií a organizácií. Zvyšné MŠ (127) nevyužili žiadnu pomoc.

GRAF 20 Podiel MŠ podľa využitia/nevyužitia pomoci a odbornej podpory inštitúcií a organizácií pri riešení problémov spojených s dištančným vzdelávaním



TABUĽKA 11 Frekvencia pomoci a odbornej podpory jednotlivých inštitúcií, ktoré MŠ využívali

Inštitúcia	MŠ využila metodickú alebo odbornú pomoc	
	áno	nie
MŠVVaŠ SR	20	7
MPC	12	15
ŠPÚ	11	16
VÚDPaP	1	26
CPPPaP, CŠPP	15	12
Zriaďovateľ	23	4
Iná	8	19

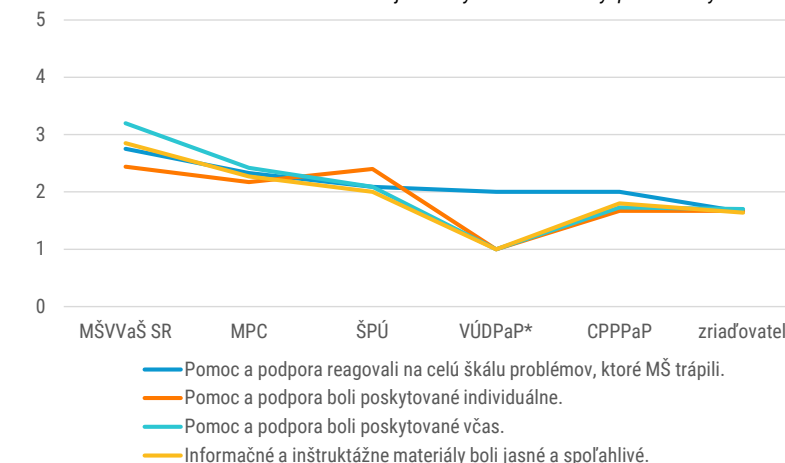
Riaditeľky MŠ mali príležitosť hodnotiť stupňami na škále od 1 po 5 kvalitu poskytovanej pomoci a odbornej podpory zo strany jednotlivých inštitúcií a organizácií (stupeň 1 znamená najkvalitnejšiu pomoc, stupeň 5 najmenej kvalitnú pomoc, výber čísla 6 vyjadruje skutočnosť, že MŠ uvedený typ pomoci nepotrebovali).

TABUĽKA 12 Priemerné hodnotenie kvality pomoci (vážený priemer) jednotlivých inštitúcií vo vyšpecifikovaných oblastiach riaditeľkami MŠ (1 – najkvalitnejšia pomoc, 5 – najmenej kvalitná pomoc)

Oblasť	Inštitúcia					
	MŠVVaŠ SR	MPC	ŠPÚ	VÚDPaP*	CPPPaP	zriaďovateľ
Pomoc a podpora reagovali na celú škálu problémov, ktoré MŠ trápili.	2,75	2,33	2,09	2,00	2,00	1,65
Pomoc a podpora boli poskytované individuálne.	2,44	2,17	2,40	1,00	1,67	1,67
Pomoc a podpora MŠVVaŠ SR boli poskytované včas.	3,20	2,42	2,09	1,00	1,73	1,70
Informačné a inštruktážne materiály boli jasné a spoľahlivé.	2,85	2,27	2,00	1,00	1,80	1,64

*bol hodnotený len jedným respondentom

GRAF 21 Priemerné hodnotenie riaditeľkami jednotlivých inštitúcií vo vyšpecifikovaných oblastiach



TABUĽKA 13 Frekvencia pomoci a odbornej podpory jednotlivých inštitúcií, ktoré MŠ využívali

Pomoc a podpora reagovali na celú škálu problémov, ktoré MŠ trápili.	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3	Stupeň 4	Stupeň 5	Stupeň 6	Vážený priemer
MŠVVaŠ SR	2	4	11	3	0	0	2,75
MPC	2	4	6	0	0	0	2,33
ŠPÚ	3	4	4	0	0	0	2,09
VÚDPaP	0	1	0	0	0	0	2,00
CPPPaP, CŠPP	6	3	6	0	0	0	2,00
Zriaďovateľ	12	8	2	1	0	0	1,65

TABUĽKA 14 Prehľad o frekvencii hodnotenia individuálnej pomoci a odbornej podpory v MŠ

Pomoc a podpora boli poskytované individuálne.	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3	Stupeň 4	Stupeň 5	Stupeň 6	Vážený priemer
MŠVVaŠ SR	2	2	4	1	0	11	2,44
MPC	2	1	3	0	0	6	2,17
ŠPÚ	2	0	2	1	0	6	2,40
VÚDPaP	1	0	0	0	0	0	1,00
CPPPaP, ČŠPP	8	4	3	0	0	0	1,67
Zriaďovateľ	13	4	3	0	1	2	1,67

TABUĽKA 15 Prehľad o frekvencii hodnotenia z hľadiska včasnej pomoci a odbornej podpory MŠ

Pomoc a podpora boli poskytované včas.	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3	Stupeň 4	Stupeň 5	Stupeň 6	Vážený priemer
MŠVVaŠ SR	1	5	4	9	1	0	3,20
MPC	1	5	6	0	0	0	2,42
ŠPÚ	3	4	4	0	0	0	2,09
VÚDPaP	1	0	0	0	0	0	1,00
CPPPaP, ČŠPP	8	4	2	1	0	0	1,73
Zriaďovateľ	12	7	3	1	0	0	1,70

*bol hodnotený len jedným respondentom

TABUĽKA 16 Prehľad o frekvencii hodnotenia pomoci a odbornej podpory informačných a inštruktážnych materiálov pre MŠ

Informačné a inštruktážne materiály boli jasné a spoľahlivé.	Stupeň 1	Stupeň 2	Stupeň 3	Stupeň 4	Stupeň 5	Stupeň 6	Vážený priemer
MŠVVaŠ SR	3	4	7	5	1	0	2,85
MPC	3	3	4	1	0	1	2,27
ŠPÚ	3	4	3	0	0	1	2,00
VÚDPaP	1	0	0	0	0	0	1,00
CPPPaP, ČŠPP	8	3	3	1	0	0	1,80
Zriaďovateľ	13	5	3	1	0	1	1,64

Poznámka: Hodnotenie 6 znamená, že uvedený typ pomoci nebol potrebný; tento údaj sa prirodzene do priemeru nezapočítava.

Riaditeľky MŠ mali príležitosť vyjadriť sa k tomu, čo by potrebovali na úspešné zvládnutie dištančného vzdelávania. Každá z riaditeľiek mala príležitosť vybrať z ponuky viac možností. Z odpovedí vyplynulo, že najvyšší podiel respondentov by pre úspešné zvládnutie dištančného vzdelávania potreboval:

- jasne a zrozumiteľne stanovené pravidlá (72,7 %),
- doplnenie materiálo-technických prostriedkov (70,8 %),
- metodickú podporu (50 %),
- finančnú podporu (44,2 %).

Podporu v inej oblasti by potrebovalo 6,5 % riaditeľiek. Medzi iné formy podpory (voľné odpovede) riaditeľky najčastejšie uvádzali:

- zabezpečenie prostriedkov IKT pre deti pochádzajúce zo SZP, prípadne z MRK,
- zabezpečenie služby doručovania vzdelávacích materiálov deťom počas karantény s minimalizáciou možnosti nákazy infekciou,
- prítomnosť pedagogických asistentov, prípadne odborných zamestnancov,
- možnosť konzultovať s odborníkmi postup pri riešení krízových situácií,
- podporu úradov práce a sociálnych vecí a kurately aj v súvislosti s minimálnym záujmom rodičov o dištančné vzdelávanie,
- podporu vo forme príspevku pre učiteľov na využívanie domáceho internetu a pre niektorých z pedagógov zvýšenie kompetencií v oblasti IKT.

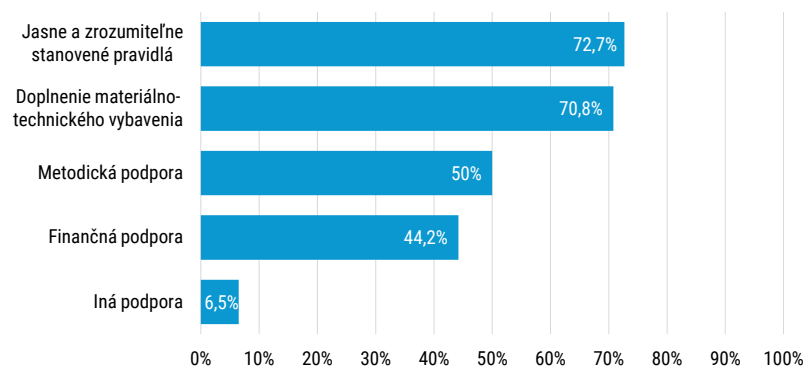
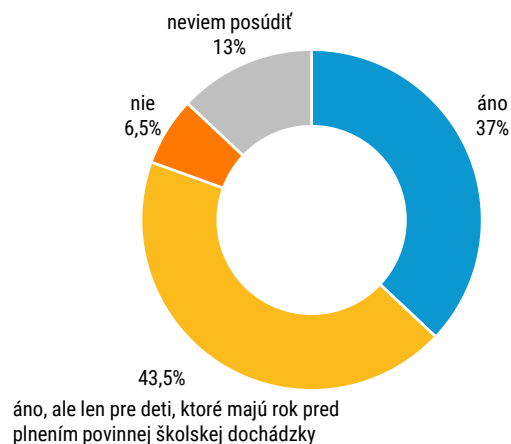
Jedna z respondentiek pociťuje nedostatok podpory nielen pri riešení problémov spojených s DV, ale aj pri prezenčnom vzdelávaní detí.

TABUĽKA 17 Formy podpory, ktoré by riaditeľky MŠ uvítali pri DV

Forma podpory	Riaditeľky, ktoré uviedli, že by uvítali príslušnú formu podpory	
	počet	percentuálny podiel
Finančná podpora	68	44,2 %
Jasne a zrozumiteľne stanovené pravidlá	112	72,7 %
Doplnenie materiálo-technického vybavenia	109	70,8 %
Metodická podpora	77	50,0 %
Iná podpora	10	6,5 %

TABUĽKA 18 Prínos dištančného vzdelávania v MŠ

Dištančné vzdelávanie v MŠ považujem za prínosné	Počet riaditeľiek
Áno	57
Áno, ale len pre deti, ktoré majú rok pred plnením povinnej školskej dochádzky	67
Nie	10
Neviem posúdiť	20

GRAF 22 Percentuálne vyjadrenie požadovaných foriem podpory**GRAF 23** Hodnotenie prínosu dištančného vzdelávania v MŠ

1.2 KONTROLA PLNENIA OPATRENÍ

Následné inšpekcie boli vykonané v 66 MŠ. Hodnotených bolo 58 štátnych, 6 súkromných a 2 cirkevné školy. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 60 škôl, s vyučovacím jazykom maďarským 2 a s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 4 MŠ. Na odstránenie zistených nedostatkov bolo uplatnených 542 opatrení, z toho 341 odporúčaní, 50 opatrení uložených ŠŠI a 151 opatrení prijali riaditelia hodnotených škôl.

Z celkového počtu uplatnených opatrení nebolo možné z objektívnych dôvodov hodnotiť 11 opatrení prijatých kontrolovanými subjektmi a 2 opatrenia uložené ŠŠI.

TABUĽKA 19 Prehľad uplatnených opatrení

Spolu	542					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	341		151		50	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	272	80 %	132	99,3 %	46	95,8 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	1		7		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	0		11		2	

NEDOSTATKY SA VYSKYTOVALI PREVAŽNE:

V ŠKOLSKOM VZDELÁVACOM PROGRAME

- nevypracovanie niektorých jeho častí
- nevypracovanie učebných osnov najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom ŠVP
- neprerokovanie dokumentu v pedagogickej rade a v rade školy
- neuskutočňovanie výchovno-vzdelávacej činnosti podľa tohto dokumentu

V RIADENÍ ŠKOLY

- neúplné spracovanie školského poriadku
- neprerokovanie školského poriadku v pedagogickej rade a v rade školy
- neoboznámenie zamestnancov a zákonných zástupcov s obsahom školského poriadku
- nezabezpečenie celodenného predprimárneho vzdelávania určeným počtom pravidelne sa striedajúcich učiteľov
- neakceptovanie platného právneho stavu pri rozhodovaní o prijatí detí do MŠ
- nezriadenie poradných orgánov riaditeľa
- nezabezpečenie realizovania krúžkovej činnosti v adekvátnom čase popoludňajších foriem denných činností
- nespĺňanie podmienok na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca
- neurčenie zástupcu riaditeľa pre MŠ v ZŠ s MŠ

V ZABEZPEČENÍ PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

- nezabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti v MŠ
- nevytvorenie podmienok pre naplnenie povinnosti začínajúceho pedagogického zamestnanca, akou je absolvovanie adaptačného vzdelávania v stanovenej lehote

VO VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ ČINNOSTI

- nerešpektovanie dosiahnutej úrovne, rozvojového potenciálu, momentálnych dispozícií a štýlov učenia sa detí
- neuplatňovanie efektívnych metód, zásad a foriem výchovy a vzdelávania
- neaplikovanie skúseností učiteľov zo vzdelávania

Štátna školská inšpekcia upozornila 30 zriaďovateľov MŠ² a príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva na nedostatky, riešenie ktorých je v ich kompetencii.

Akceptovanie 80 % odporúčaní prispelo k zefektívneniu pedagogického riadenia, vnútroškolskej kontroly a tým k zlepšeniu vyučovania učiteľov aj s aplikovaním vhodných vyučovacích postupov s dôrazom na autonómne realizovanie a prezentovanie sa detí.

Neakceptovaním 20 % odporúčaní vedúci pedagogickí zamestnanci neposkytli učiteľom spätnú väzbu týkajúcu sa kvality ich vyučovania vzhľadom na napomáhanie a rozvíjanie kreatívneho uplatňovania poznatkov, schopností a zručností deťmi.

Spĺnenie 95,8 % opatrení uložených ŠŠI a 99,3 % prijatých kontrolovanými školami malo pozitívny dosah na kvalitu vypracovania ŠKVP vrátane učebných osnov a školského poriadku.

Nesplnením 4,2 % opatrení uložených ŠŠI a 0,8 % prijatých hodnotenými školami pretrvávalo pôsobenie nekvalifikovaných učiteľov, čo spolu s nedostatočným počtom učiteľov malo nepriaznivý dosah na kvalitu a bezpečnosť výchovno-vzdelávacej činnosti.

1.3 ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKOLY

- Kontrolovať a hodnotiť vyučovacie postupy učiteľov s dôrazom na rovnomerné rozvíjanie elementárnych kľúčových kompetencií detí, poskytovať spätnú väzbu o efektívnosti výchovno-vzdelávacej činnosti, prijímať opatrenia a pravidelným overovaním ich plnenia napomáhať k skvalitňovaniu edukácie v materskej škole.
- Využívať strategicky potenciál poradných orgánov, ich kontrolno-hodnotiacu a odbornú-metodickú funkciu pri skvalitňovaní procesov výchovy a vzdelávania; podporovať rozširovanie profesijných kompetencií učiteľov a viesť ich k uplatňovaniu získaných poznatkov v praxi.
- Podporiť v spolupráci so zriaďovateľom vytváranie inkluzívnych tímov (pedagogický asistent, príslušný odborný zamestnanec) v záujme odbornej pomoci každému dieťaťu.

²MŠ, Sekurisova 10, Bratislava; Evanjelická MŠ Dr. Filipa Melanchtona, Tupolevova 20, Bratislava; ZŠ s MŠ, Prenčov 203; ZŠ s MŠ, Utekáč 821; MŠ, Hronská Dúbrava 144; MŠ, Stožok 224; MŠ, Obchodná 124, Stará Halič; MŠ, Geromettova 99, Lovča; MŠ s VJM – Óvoda, Krásnohorská Dlhá Lúka 2 – Várhosszúrét; MŠ, Vysoká nad Uhom 314; ZŠ s MŠ, Berzezhorská 154, Brzotín; MŠ, Hlavná 197, Cejkov; MŠ – Óvoda, Hlavná 2, Biel; MŠ, Beniakovce 95; SMŠ Play school, Kmeťova 23, Košice; SMŠ, Jiskrova 3, Košice; MŠ, Hontianska Vrbica 267; ZŠ s MŠ, Bernolákova 1, Šafa; MŠ, Vieska nad Žitavou 64; MŠ, Zubné 41; ZŠ s MŠ, Udavské 80; MŠ, Horovce 79; MŠ, Veľká Čausa 105; ZŠ s MŠ, Dubodiel 335; ZŠ s MŠ, Chochoľná – Veľčice 311; ZŠ s MŠ, Malý Čepčín 34; MŠ, Prosiek 50; MŠ, Bernolákova 252, Námestovo; MŠ, Študentská 15/3, Žilina; MŠ, Liptovský Trnovec 26

- Zintenzívniť spoluprácu so zákonnými zástupcami detí, ktoré pochádzajú zo SZP, z MRK a motivovať ich k záujmu o vzdelávanie svojich detí.
- Zabezpečiť objektivitu a transparentnosť prijímacieho konania uplatňovaním aj ostatných podmienok prijímania, ktoré nesmú byť diskriminujúce a obmedzujúce práva dieťaťa alebo zákonných zástupcov.
- Akceptovať pri prijímaní detí kapacitné možnosti (najvyšší počet detí) materskej školy stanovené regionálnym úradom verejného zdravotníctva.
- Zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľom výchovno-vzdelávacie činnosť požadovaným počtom kvalifikovaných učiteľov striedajúcich sa v dvoch zmenách.
- Určiť do funkcie zástupcu riaditeľa pre materskú školu v ZŠ s MŠ pedagogického zamestnanca, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti v materskej škole.
- Inovovať a rozširovať materiálno-technické vybavenie materskej školy a zabezpečiť pre dištančné vzdelávanie potrebné digitálne technológie, prístup na internet učiteľom a deťmi (najmä tým, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné).
- Hľadať riešenia, v kooperácii so zriaďovateľom a príslušným oddelením úradu práce a sociálnych vecí, ako eliminovať nezáujem zákonných zástupcov o dištančné vzdelávanie detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie v materskej škole povinné.

ODPORÚČANIA PRE ZRIAĐOVATEĽOV

- Spolupracovať s riaditeľom školy pri zabezpečení požadovaného počtu učiteľov striedajúcich sa v dvoch zmenách v triedach s celodennou výchovou a vzdelávaním.
- Vytvárať v kooperácii s riaditeľom školy podmienky pre zriadenie a činnosť odborných inkluzívnych tímov, ktoré by zodpovedali štruktúre a edukačným požiadavkám detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
- Nezasahovať riaditeľovi školy do určenia ostatných podmienok prijímania detí do materskej školy.
- Rešpektovať stanovené kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti učiteľa, rešpektovať požiadavky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca, vymenovať riaditeľa školy na základe výberového konania.
- Vyvodíť personálne dôsledky u riaditeľov materských škôl, ktorí v zákonom stanovenej lehote nevykonali 1. atestáciu, neabsolvovali funkčné inovačné vzdelávanie.
- Reagovať aktívne na potreby škôl pri skvalitňovaní materiálno-technického vybavenia, vrátane digitálnych technológií pre dištančné vzdelávanie.
- Podporovať v spolupráci s riaditeľom školy profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov v súlade s potrebami školy.
- Zosúladiť obsah a údaje v zriaďovacej listine školy s reálnym stavom.

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- Poskytovať ciele finančné prostriedky na formovanie inkluzívnych tímov v školách a zabezpečenie všetkých foriem dištančného vzdelávania detí.
- Poskytovať školám v období zhoršenej epidemickej situácie jednoznačné pokyny, včasnú pomoc a metodickú podporu.
- Začleniť do ponuky vzdelávania pedagogických zamestnancov modul zameraný na aplikáciu inovatívnych metodických postupov vo výchovno-vzdelávacej činnosti a modul orientovaný na činnosť poradných orgánov, ich participácie na pedagogickom riadení.

2. ZÁKLADNÉ ŠKOLY

2.1 ADAPTÁCIA ŽIAKOV NA VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍ PROCES PO OBNOVENÍ PREZENČNÉHO VYUČOVANIA – ZISTENIA Z DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Prostredníctvom online dotazníka ŠŠI získala informácie o charaktere adaptačného procesu, ktorý mal pripraviť žiakov na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie, pričom sa očakávalo, že prezenčné vzdelávanie bude reflektovať dôsledky predchádzajúceho dištančného vzdelávania.

Dotazník zisťoval:

- mieru účasti žiakov na dištančnom vzdelávaní a dôvody, pre ktoré sa časť žiakov do tejto formy vzdelávania nezapájala,
- vlastnosti adaptačného procesu, ktorý mal pripraviť žiakov na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie (existencia plánu; typy problémov pri nastavovaní parametrov adaptačného procesu),
- opatrenia, ktoré školy prijímali na zaistenie bezpečného návratu žiakov do školy,
- prínosy adaptačného obdobia pre žiakov a učiteľov,

- odhad miery negatívneho vplyvu prerušenia prezenčného vzdelávania na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov,
- zmeny vo výchovno-vzdelávacom procese v podadaptačnom období vyvolané dôsledkami dištančného vzdelávania,
- spôsoby podpory žiakov ohrozených školským neúspechom,
- nastavenie spôsobov a foriem hodnotenia a klasifikácie žiakov,
- oblasti, v ktorých školy očakávajú podporu na to, aby sa lepšie zvládali dôsledky prerušenia prezenčného vzdelávania, resp. aby boli lepšie pripravené na podobné situácie aj v budúcnosti.

Dáta boli spracované v štatistickom softvéri SPSS.

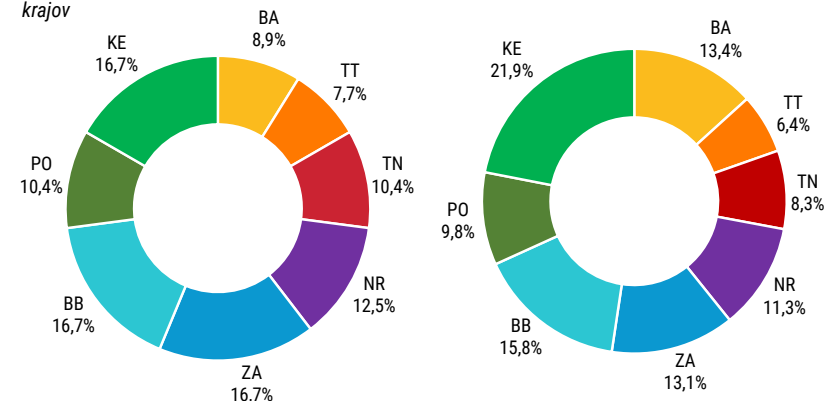
ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Dotazník bol zaslaný 251 riaditeľom a riaditeľkám ZŠ, pričom vybraná vzorka respondentov reprezentovala percentuálne zastúpenie ZŠ v jednotlivých krajoch, ich veľkostný typ a typ zriaďovateľa. Dotazník vo vymedzenom časovom období vyplnilo 192 riaditeľiek a riaditeľov škôl (návratnosť 76,5 %), pričom najnižšia návratnosť bola v Trnavskom kraji na úrovni 62,5 % a najvyššia návratnosť v Košickom kraji na úrovni 88,9 %.

TABUĽKA 20 Počet škôl a počet žiakov podľa krajov

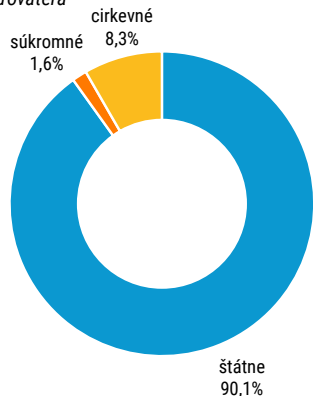
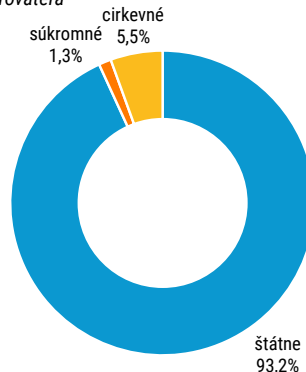
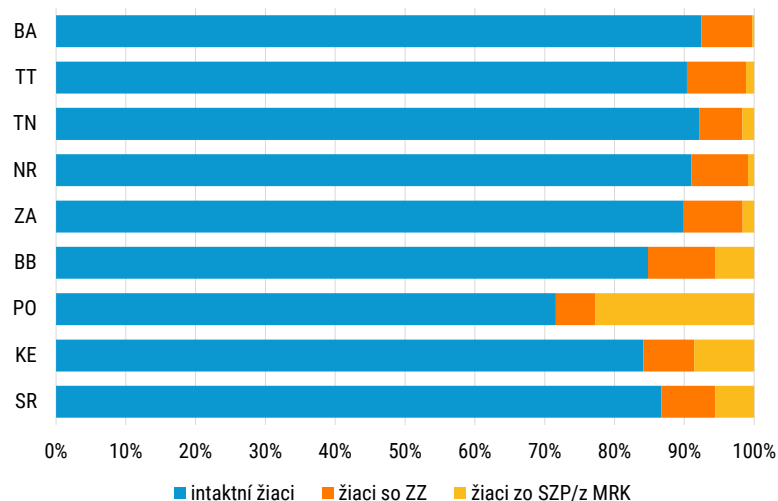
Kraj	Počet škôl	Počet žiakov 1. až 4. ročníka	Počet žiakov 5. až 8. ročníka	Počet žiakov 9. ročníka	Počet žiakov spolu
BA	17	4 144	3 721	506	8 371
TT	15	1 880	1 778	346	4 004
TN	20	2 332	2 427	496	5 255
NR	24	2 962	3 452	708	7 122
ZA	32	3 533	3 930	825	8 288
BB	32	4 274	4 786	938	9 998
PO	20	2 575	3 029	601	6 205
KE	32	5 180	7 627	1 037	13 844
SR	192	26 880	30 750	5 457	63 087

GRAF 24 Percentuálny podiel subjektov podľa krajov **GRAF 25** Percentuálny podiel žiakov podľa krajov



TABUĽKA 21 Prehľad o počte škôl a žiakov podľa zriaďovateľa

Zriaďovateľ	Počet subjektov	Počet žiakov		
		spolu	so ZZ	zo SZP/z MRK
Obec	173	58 773	4 429	3 439
Iná právnická osoba alebo fyzická osoba	3	825	65	4
Štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť	16	3 489	371	78
SR	192	63 087	4 865	3 521

GRAF 26 Percentuálne zastúpenie ZŠ podľa zriaďovateľa**GRAF 27** Percentuálne zastúpenie žiakov podľa zriaďovateľa**GRAF 28** Štruktúra žiakov podľa zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK) v jednotlivých krajoch

Intaktný žiak – žiak patriaci k bežnej populácii. Pre účely dotazníka je za intaktného žiaka považovaný každý žiak, ktorý nepatrí ani do kategórie žiakov so ZZ, ani do kategórie žiakov pochádzajúcich z marginalizovanej rómskej komunity a zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Žiak so zdravotným znevýhodnením – žiak, ktorý je zdravotne postihnutý; žiak, ktorý je chorý alebo zdravotne oslabený; žiak s vývinovými poruchami; žiak s poruchami správania. Pre účely dotazníka je za žiaka so ZZ považovaný každý žiak, na ktorého sa vzťahuje predchádzajúca charakteristika, pričom jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú diagnostikované zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia – žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti. Pre účely dotazníka je za žiaka zo SZP považovaný žiak, ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vznikli v dôsledku menej podnetného prostredia a zároveň ich diagnostikovalo zariadenie výchovného poradenstva a prevencie (pedagogická kategória), ale aj žiak, ktorý žije v rodine, ktorá poberá dávky v hmotnej núdzi (ekonomická kategória).

Žiak z marginalizovanej rómskej komunity – žiak pochádzajúci zo sociálne vylúčenej rómskej komunity, ktorý čelí v prístupe k vzdelávaniu viacerým špecifickým znevýhodneniam spôsobeným vzájomným vplyvom rasových, jazykových, teritoriálnych a kultúrnych charakteristík. Ak žiak patril do kategórie žiakov zo SZP a súčasne aj z MRK, uvádzal sa len jedenkrát.

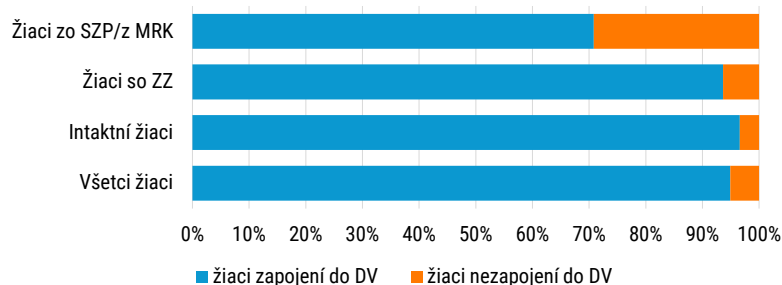
ZAPOJENIE ŽIAKOV DO DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Miera neúčasti žiakov na DV sa v priemere pohybovala od **0,8 %** v Žilinskom kraji po **8,8 %** v Košickom kraji. Ešte výraznejšie boli regionálne rozdiely v skupine žiakov so zdravotným znevýhodnením, kde sa do DV v Bratislavskom kraji nezapájalo iba **0,7 %** žiakov so ZZ, ale až takmer **13,4 %** žiakov so ZZ v Prešovskom kraji. Najvýraznejší podiel žiakov, ktorí sa nezúčastňovali DV, bol podľa očakávania v skupine žiakov patriacich k sociálne zraniteľným skupinám (MRK/SZP). V Košickom kraji sa z tejto skupiny žiakov nezúčastňovalo DV takmer **50 %** žiakov. Vysoký podiel bol zaznamenaný v tejto skupine aj v Trnavskom kraji (**37 %**), v Trenčianskom kraji (**28 %**), ale je potrebné poznamenať, že absolútne počty žiakov zo SZP/z MRK boli v oboch krajoch veľmi nízke.

TABUĽKA 22 Prehľad o počte žiakov podľa krajov a podľa zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK), ktorí sa zapojili/nezapojili do DV

Kraj	Počet škôl	Počet žiakov							
		spolu	bez DV	intaktných spolu	intaktných bez DV	so ZZ	so ZZ bez DV	zo SZP/z MRK	zo SZP/z MRK bez DV
BA	17	8 371	277	7 740	272	607	4	24	1
TT	15	4 004	143	3 618	114	340	12	46	17
TN	20	5 255	78	4 844	49	322	4	89	25
NR	24	7 122	174	6 480	122	579	39	63	13
ZA	32	8 288	64	7 452	48	699	7	137	9
BB	32	9 998	819	8 478	576	960	89	560	154
PO	20	6 205	424	4 442	163	352	47	1 411	214
KE	32	13 844	1 214	11 647	512	1 006	108	1 191	594
SR	192	63 087	3 193	54 701	1 856	4 865	310	3 521	1 027

GRAF 29 Podiel žiakov, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV podľa zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/ z MRK)

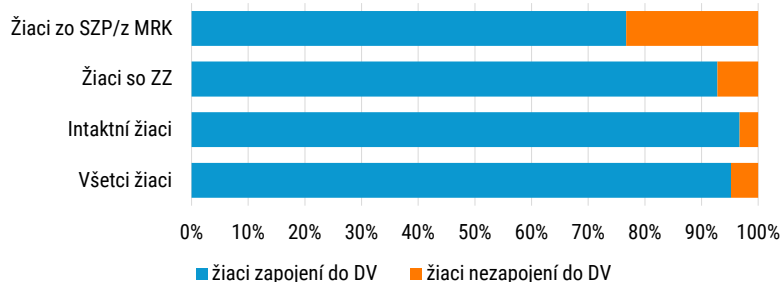


Miera neúčasti žiakov na DV výrazne rástla so zvyšujúcim sa vekom žiakov, ktorí patria k sociálne zraniteľným skupinám (SZP/MRK). Zatiaľ čo v 1. až 4. ročníku sa DV nezúčastňovalo približne **23,4 %** žiakov zo SZP/z MRK, tak v 5. až 9. ročníku ich podiel stúpol na **35,2 %**.

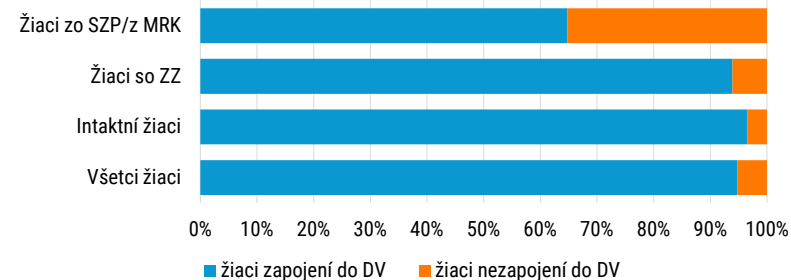
TABUĽKA 23 Prehľad o počte žiakov podľa ročníkových skupín a podľa zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK), ktorí sa zapojili/nezapojili do DV

Ročník	Žiaci							
	zapojení do DV	nezapojení do DV	Intaktní zapojení do DV	Intaktní nezapojení do DV	so ZZ zapojení do DV	so ZZ nezapojení do DV	zo SZP/z MRK zapojení do DV	zo SZP/z MRK nezapojení do DV
1. až 4.	25 587	1 293	23 059	787	1 158	90	1 370	416
5. až 9.	34 307	1 900	29 786	1 069	3 397	220	1 124	611
Spolu	59 894	3 193	52 845	1 856	4 555	310	2 494	1 027

GRAF 30 Podiel žiakov 1. až 4. ročníka, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV v rámci jednotlivých štruktúr (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK)

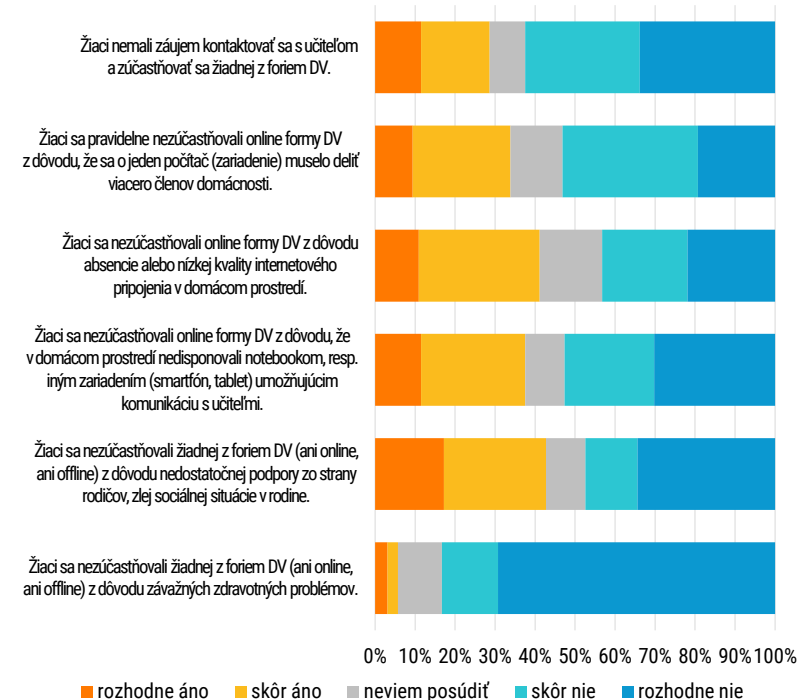


GRAF 31 Podiel žiakov 5. až 9. ročníka, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV v rámci jednotlivých štruktúr (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK)



Zo zistení vyplýva, že DV sa nezúčastňovalo približne **5 %** žiakov škôl, ktoré sa zapojili do dotazníkového prieskumu, pričom podiel nezapojených žiakov bol rôzny nielen v jednotlivých krajoch, ale bol ovplyvnený najmä sociálnymi charakteristikami žiakov. Z tohto dôvodu boli respondenti požiadaní o odhad príčin, pre ktoré sa žiaci DV nezúčastňovali. Za najčastejšiu príčinu označovali nedostatočnú podporu rodičov, vrátane zlej sociálnej situácie v rodine, ďalej chýbajúce alebo nevykonné internetové pripojenie a chýbajúce technické zariadenia (PC, notebook).

GRAF 32 Príčiny neúčasti žiakov na DV podľa vyjadrenia respondentov

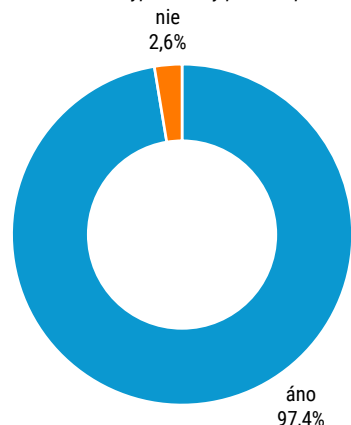


ADAPTAČNÉ OBDOBIE

PLÁN ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

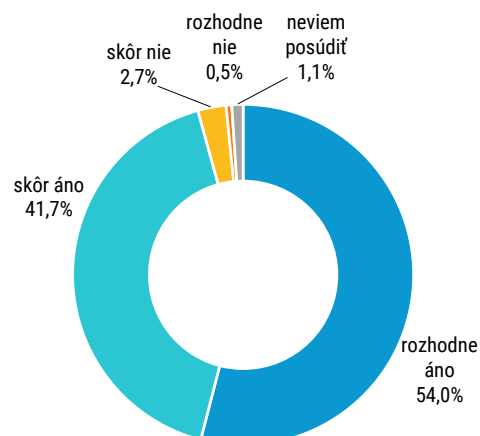
Vzhľadom na relatívne dlhé obdobie, počas ktorého bolo prerušené prezenčné vzdelávanie (najmä na 2. stupni ZŠ), ministerstvo školstva po jeho znovuoobnovení dôrazne odporúčalo školám, aby túto skutočnosť premietli do vytvorenia časového úseku, ktorý bude prípravou žiakov na bežný školský režim. Väčšina škôl (97,4 %), ktorá sa zúčastnila prieskumu, potvrdila, že príprave žiakov na plynulý, nestresujúci prechod na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie venovala pozornosť a vypracovala plán, podľa ktorého sa riadili procesy adaptácie žiakov.

GRAF 33 Podiel škôl, ktoré mali/nemali vypracovaný plán adaptačného obdobia



Riaditelia škôl (takmer 96 %) podľa vlastných vyjadrení považovali metodické usmernenie MŠVVaŠ SR (*Návrat žiakov do škôl*), obsahujúce odporúčania pre školy ako nastaviť pravidlá pre plynulú adaptáciu žiakov na bežné vzdelávanie, za uplatniteľné v podmienkach škôl, ktoré riadia.

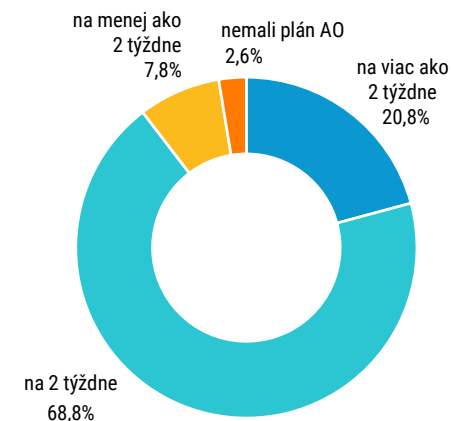
GRAF 34 Podiel škôl podľa miery uplatňovania metodického usmernenia MŠVVaŠ SR, ktoré obsahovalo odporúčania k nastaveniu procesov adaptácie žiakov na prezenčné vzdelávanie



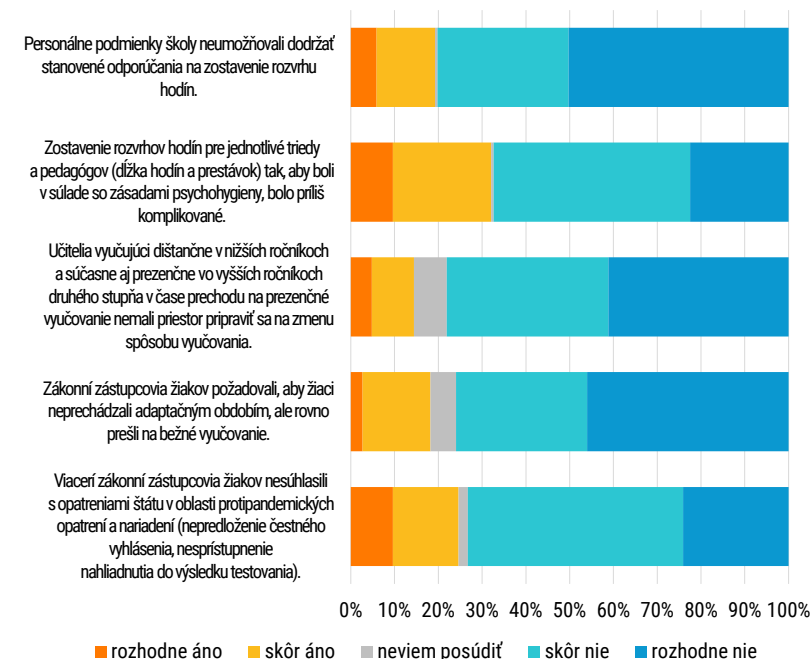
DĹŽKA ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Dĺžku adaptačného obdobia nastavili školy rôzne. Najväčší podiel z nich (takmer 69 %) ho stanovil na dva týždne a približne 21 % škôl na viac ako dva týždne. Iba necelých 8 % škôl adaptačné obdobie skrátilo pod hranicu dvoch týždňov.

GRAF 35 Podiel škôl podľa časového rozpätia, na ktoré mali vypracovaný plán adaptačného obdobia



GRAF 36 Problémy spojené s nastavovaním systému adaptačného obdobia a jeho realizáciou



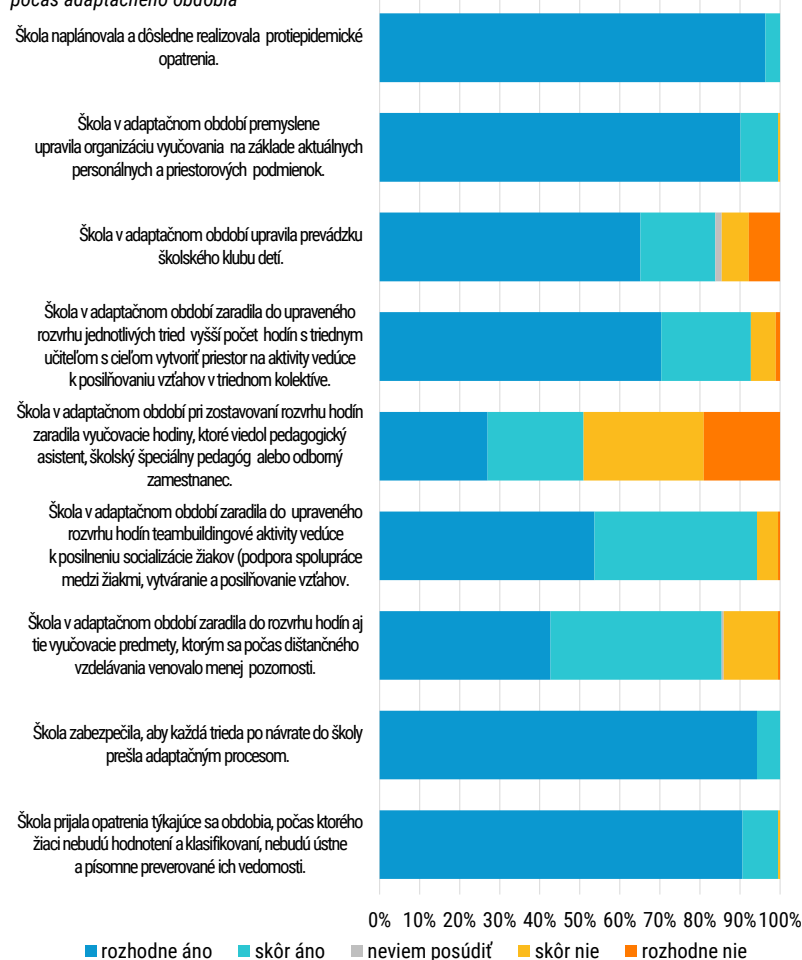
PROBLÉMY SPOJENÉ S NASTAVOVANÍM SYSTÉMU ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Pri nastavovaní systému adaptácie žiakov na školské prostredie boli školy nútené riešiť problémy, s ktorými sa predtým v takej intenzite nestretli. Za najväčší problém považovali respondenti (cca 33 %) zostavenie rozvrhu vyučovania pre jednotlivé triedy tak, aby bol v súlade so psychohygienickými zásadami a za značný problém (cca 25 % respondentov) konanie časti rodičov, ktorí ignorovali opatrenia (nariadenia) štátu v oblasti protipandemických opatrení a komplikovali prístup svojich detí k vzdelávaniu v školskom kolektíve.

PRIJATÉ OPATRENIA VEDÚCE K BEZPEČNÉMU NÁVRATU ŽIAKOV DO ŠKÔL

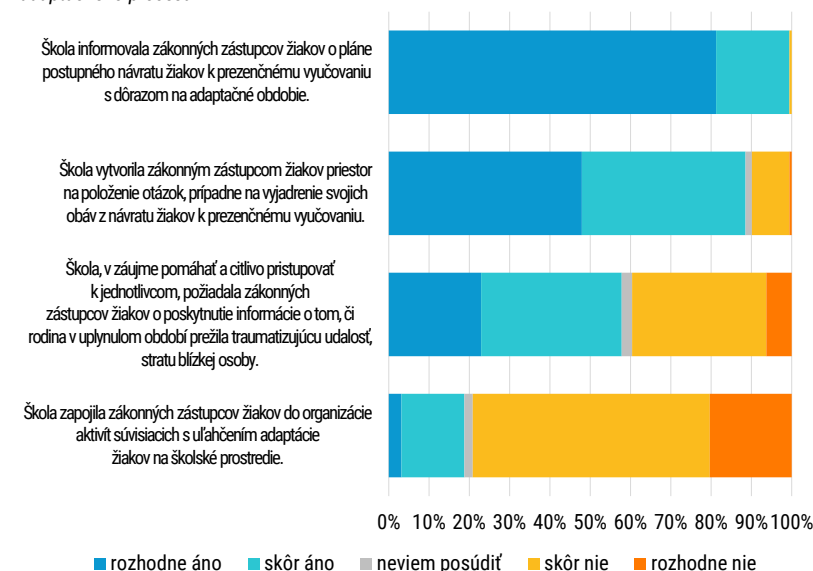
Systém opatrení, ktoré školy prijímali na vytvorenie bezpečného a ústretového prostredia pre žiakov bezprostredne po obnovení prezenčného vzdelávania, sa týkal predovšetkým žiakov, ale v značnej miere aj spolupráce a komunikácie školy s rodičmi žiakov.

GRAF 37 Opatrenia, ktoré školy prijímali na vytvorenie bezpečného a ústretového prostredia pre žiakov počas adaptačného obdobia



Respondenti vyjadrili výrazný súhlas so sériou výrokov, ktoré obsahovali pravdepodobný súbor opatrení, ktorý mali potenciál minimalizovať problémy žiakov spojené s obnovením prezenčného vzdelávania. Istú výnimku tvorí opatrenie, ktoré bolo založené na priamej účasti pedagogického asistenta, školského špeciálneho pedagóga alebo odborného zamestnanca na výchovno-vzdelávacej činnosti, čo zrejme súvisí s tým, že časť škôl nemala k dispozícii najmä odborných zamestnancov (napríklad 100 škôl nezamestnávalo školského psychológa).

GRAF 38 Opatrenia v oblasti spolupráce a komunikácie s rodičmi posilňujúce úspešný priebeh adaptačného procesu

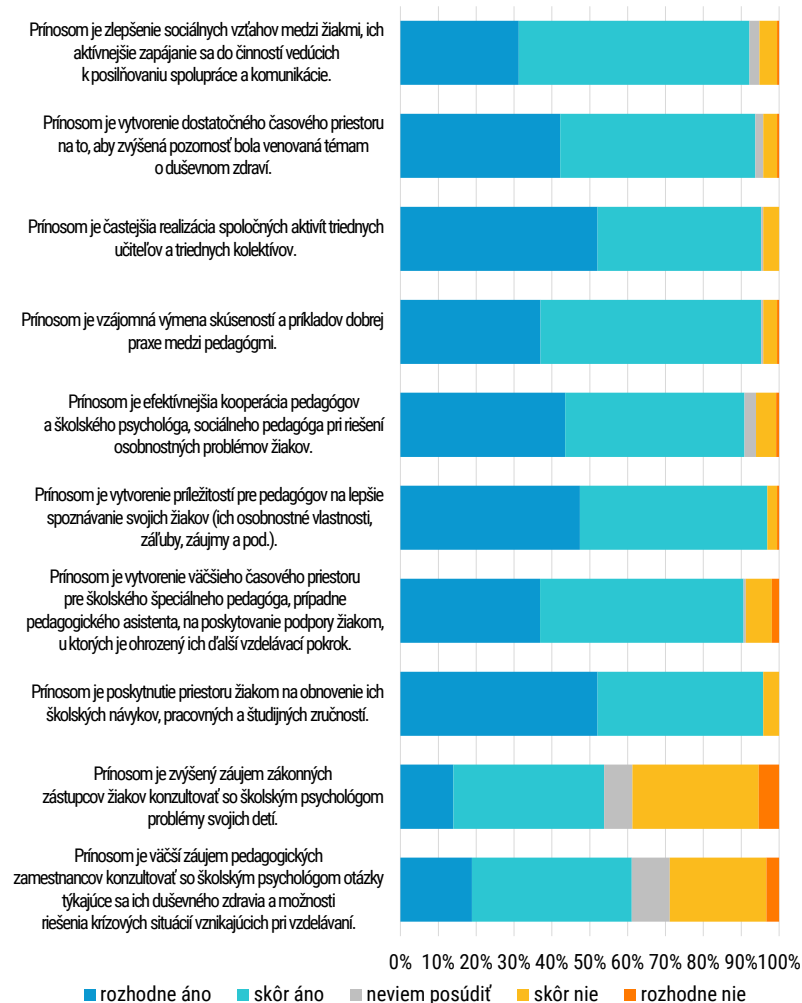


Takmer všetky školy informovali zákonných zástupcov o pláne postupného návratu žiakov k prezenčnému vzdelávaniu a vo väčšine prípadov im poskytli možnosť priamo so školou komunikovať na tému nastavenia vzdelávania. Takmer 40 % škôl však nepožiadalo zákonných zástupcov o informácie, či žiak počas prerušeného prezenčného vzdelávania prežil traumatizujúcu udalosť, na ktorú by mala škola citlivo reagovať a prípadne aj pomôcť prekonať jej dôsledky. Iba 19 % respondentov do aktivít sprevádzajúcich žiakov adaptačným obdobím zapojilo rodičov.

PRÍNOSY ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Na sériu výrokov orientovaných na pozitívne stránky adaptačného obdobia reagovali respondenti súhlasne. To do istej miery dokazuje, že takto koncipované obdobie bolo na začlenenie žiakov do prezenčného vzdelávania strávené užitočne. Menej respondentov vyjadrilo súhlas s výrokmi, ktoré rátajú s intenzívnejším využitím služieb školského psychológa zo strany zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov pre ich osobnú potrebu, a to aj napriek tomu, že miera súhlasu s výrokmi bola odvodzovaná iba z počtu tých škôl, ktoré zamestnávali školského psychológa.

GRAF 39 Prínosy adaptačného obdobia



ODHAD MIERY PLNENIA POŽIADAVIEK UČEBNÝCH OSNOV NA VEDOMOSTI, ZRUČNOSTI A POSTOJE ŽIAKOV

V čase adaptačného obdobia, ale aj neskôr, bolo na zavedenie plnohodnotného prezenčného vzdelávania nevyhnutné zistiť, do akej miery žiaci plnili požiadavky učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje v porovnaní s bežným prezenčným vyučovaním. Z tohto dôvodu respondenti mali možnosť číslicami od 1 do 5 vyjadriť veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí, úrovňou zručností a postojov a skutočnosťou, pričom číslica 5 vyjadruje najväčší rozdiel a číslica 1 najmenší rozdiel medzi plánom a skutočnosťou.

Rozdiely v kľúčových vzdelávacích oblastiach (**Jazyk a komunikácia**, **Matematika a práca s informáciami**, **Človek a príroda**) optimistickejšie vnímajú respondenti u žiakov 1. stupňa, kde odhad rozdielu medzi plánom a skutočnosťou je tesne pod úrovňou číslice 2. Je to pochopiteľné, keďže prezenčné vzdelávanie bolo v tejto vekovej skupine žiakov zachované oveľa dlhšie ako u žiakov 2. stupňa.

V prípade žiakov 2. stupňa odhadujú respondenti v týchto kľúčových vzdelávacích oblastiach rozdiel v rozpätí od 2,4 do 2,5.

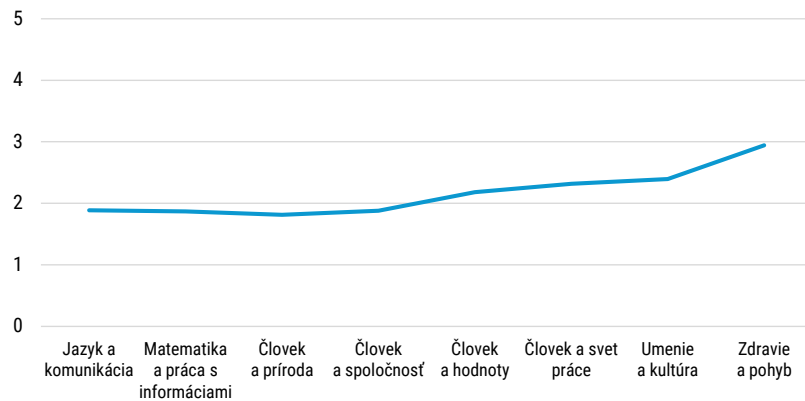
Takisto vo vzdelávacích oblastiach **Človek a spoločnosť** a **Človek a hodnoty** je podľa odhadu respondentov situácia lepšia u žiakov 1. stupňa, kde sa odhadnutý rozdiel medzi plánom a skutočnosťou pohybuje v rozpätí od 1,9 do 2,2, pričom na 2. stupni v rozpätí od 2,3 do 2,6.

Odhad rozdielu medzi plánom a skutočnosťou bol najvýraznejší u žiakov 1. aj 2. stupňa vo vzdelávacích oblastiach **Človek a svet práce**, **Umenie a kultúra** a **Zdravie a pohyb**.

TABUĽKA 24 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 1. stupňa ZŠ v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

1. stupeň	Veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí a zručností žiakov (učebné osnovy) a skutočným stavom vo vedomostiach a zručnostiach žiakov identifikovaným po ich návrate do školy (hodnotenie jednotlivých subjektov)					
Vzdelávacia oblasť	1	2	3	4	5	vážený priemer
Jazyk a komunikácia	68	85	32	7	0	1,9
Matematika a práca s informáciami	68	88	29	7	0	1,9
Človek a príroda	74	86	28	2	2	1,8
Človek a spoločnosť	69	82	37	3	1	1,9
Človek a hodnoty	55	71	46	16	4	2,2
Človek a svet práce	62	49	45	30	6	2,3
Umenie a kultúra	47	58	58	22	7	2,4
Zdravie a pohyb	31	42	48	49	22	2,9

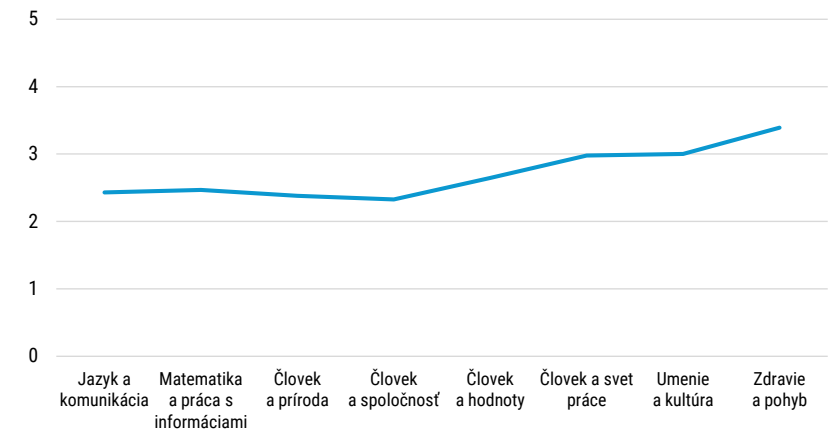
GRAF 40 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 1. stupňa ZŠ v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním



TABUĽKA 25 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 2. stupňa ZŠ v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

2. stupeň	Veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí a zručností žiakov (učebné osnovy) a skutočným stavom vo vedomostiach a zručnostiach žiakov identifikovaným po ich návrate do školy (hodnotenie jednotlivých subjektov)					
Vzdelávacia oblasť	1	2	3	4	5	vážený priemer
Jazyk a komunikácia	18	88	71	15	0	2,4
Matematika a práca s informáciami	20	78	79	14	1	2,5
Človek a príroda	17	93	74	8	0	2,4
Človek a spoločnosť	19	96	72	5	0	2,3
Človek a hodnoty	20	69	68	29	6	2,6
Človek a svet práce	19	43	66	51	13	3,0
Umenie a kultúra	17	44	67	50	14	3,0
Zdravie a pohyb	10	37	42	74	29	3,4

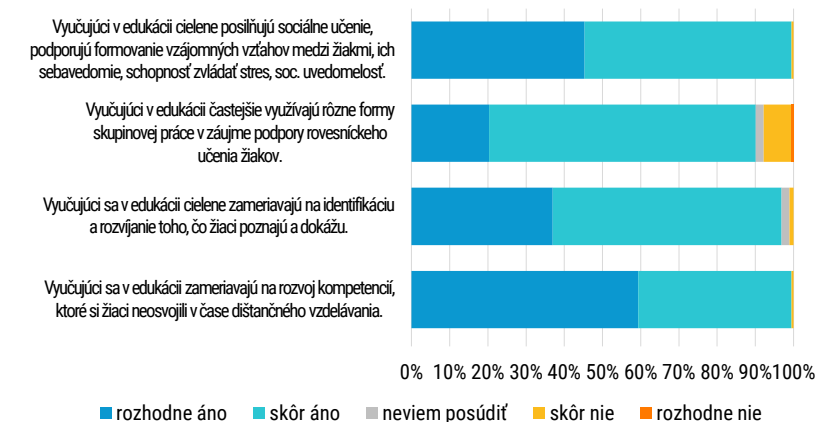
GRAF 41 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 2. stupňa ZŠ v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním



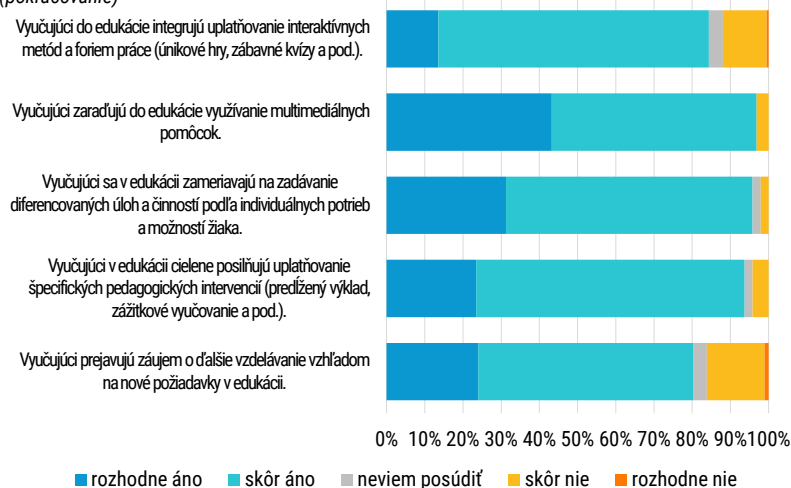
POADAPTAČNÉ OBDOBIE

Pod pojmom „poadaptačné obdobie“ sa rozumie obdobie po uplynutí dostatočne dlhého času, kedy si žiaci mali možnosť privyknuť na každodenný pobyt v školskom prostredí s pevne organizovaným časom a školskými povinnosťami. Zároveň je možné ale predpokladať, že napriek ukončeniu adaptačného obdobia sa do pedagogického prístupu k žiakom premietal zámer pokúsiť sa prekonať negatívne dôsledky dlhodobého dištančného vzdelávania. Z tohto dôvodu bol respondentom predložený súbor výrokov o výchovno-vzdelávacích cieľoch, ktoré sa učitelia budú snažiť naplniť v poadaptačnom období, vrátane preferencie metód a zmeny v obsahu vzdelávania. Z grafu *Dominantné ciele, obsah a metódy výchovy a vzdelávania v poadaptačnom období* je zrejmé, že miera súhlasu s každým výrokom bola vysoká, pričom podľa takmer všetkých respondentov sa školy orientovali prevažne na rozvoj kompetencií, ktoré si žiaci nemali príležitosť rozvíjať v čase dištančného vzdelávania, a na posilňovanie pozitívnych vzťahov medzi žiakmi, schopnosť zvládať stres a posilňovať dôveru v seba samých.

GRAF 42 Dominantné ciele, obsah a metódy výchovy a vzdelávania v poadaptačnom období



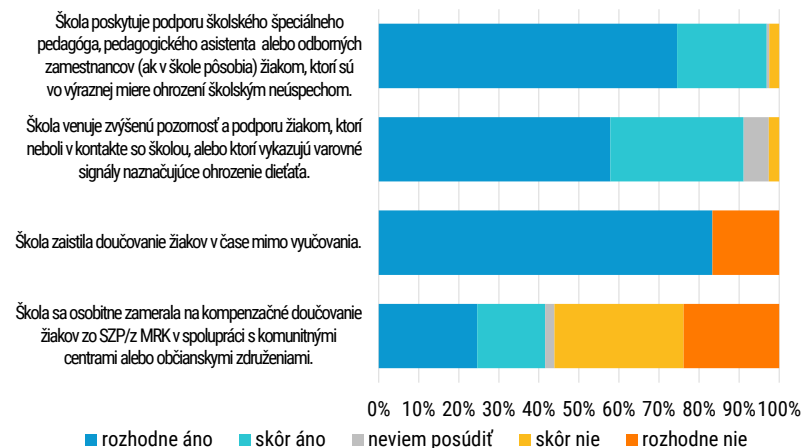
GRAF 43 Dominantné ciele, obsah a metódy výchovy a vzdelávania v poadaptačnom období (pokračovanie)



PODPORA ŽIAKOV OHROZENÝCH ŠKOLSKÝM NEÚSPECHOM V POADAPTAČNOM OBDOBÍ

Z dát o miere zapojenia žiakov do DV vyplýva, že časť žiakov (najmä tých, ktorí pochádzajú z MRK/zo SZP) sa tejto formy vzdelávania nezúčastňovala. Je teda zrejme, že čelia riziku školského neúspechu, keďže prirodzene zaostávajú za tými žiakmi, ktorí sa pravidelne DV zúčastňovali. Respondenti zaostávajú žiakov najčastejšie riešili za pomoci špeciálneho pedagóga, pedagogického asistenta, prípadne odborných zamestnancov (97 %). Najmenej využívaný nástroj na zmiernenie zaostávania žiakov bola špecifická orientácia škôl na doučovanie žiakov z MRK/zo SZP v spolupráci s komunitnými centrami alebo občianskymi združeniami (cca 42 %). Inak doučovanie všetkých kategórií žiakov, ktorí sú ohrození školským neúspechom, uskutočňovalo podľa vyjadrenia respondentov 83 % škôl.

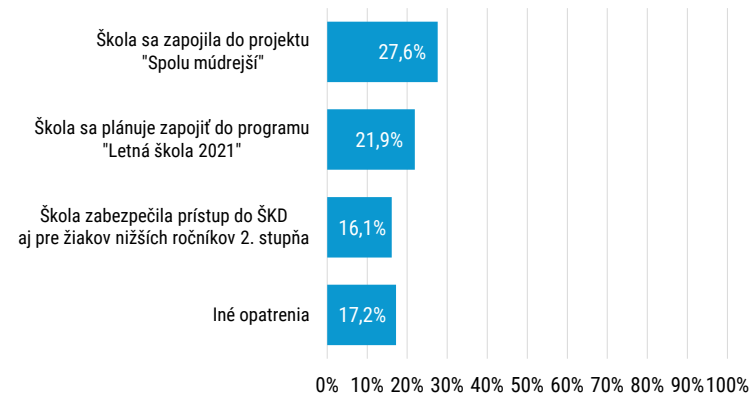
GRAF 44 Formy podpory žiakom ohrozených školským neúspechom v poadaptačnom období



Poznámka: Podiel škôl, ktoré ako kompenzačný nástroj využívali doučovanie žiakov zo SZP/z MRK, bol odvodený iba z počtu tých škôl, ktoré vzdelávali žiakov zo SZP/z MRK (130 zo 192 škôl).

Skupina ďalších opatrení na podporu žiakov ohrozených školským neúspechom bola typická špecifickými nárokmi organizačného charakteru, či už zo strany škôl, alebo zo strany organizátorov projektov. Najviac škôl sa zapojilo do projektu *Spolu múdrejší* (27 %), 21 % škôl sa plánovalo zapojiť do projektu *Letná škola* a najmenej uplatňovaným opatrením z ponuky bolo sprístupnenie školského klubu detí pre žiakov nižších ročníkov 2. stupňa základnej školy (16 %).

GRAF 45 Ďalšie formy podpory žiakom ohrozených školským neúspechom v poadaptačnom období



Možnosť, že škola prijala opatrenia v inej oblasti, než ponúkal dotazník, označilo takmer 17 % škôl. Ich konkretizácia v mnohých prípadoch iba detailizovala ponúkané možnosti, alebo respondenti uvádzali svoj názor, resp. skúsenosť s uplatňovaním ponúkaných opatrení, čo môže znamenať aj užitočnú spätnú väzbu pre inštitúcie, ktoré určujú organizačné pravidlá niektorých kompenzačných opatrení.

K najzaujímavejším v tejto kategórii patrili:

- „Škola organizuje letný klub v júli, kedy nemôže čerpať dotáciu na *Letnú školu*. Podľa nás je logickejšie, keď deti po návrate získali návyky na vzdelávanie späť chvíľu pokračovať a dotiahnuť učivo a potom si oddýchnuť.“
- „Plánovali sme sa zapojiť do *Letnej školy 2021*, ale zo strany zákonných zástupcov žiakov však nebol záujem.“
- „Do projektu *Spolu múdrejší* sme sa prihlásili, ale naša žiadosť nebola schválená.“
- „Žiaci ohrození neúspechom nemajú záujem o doučovanie ani iné formy doplnenia si vedomostí, dokonca nechodia ani do školy.“

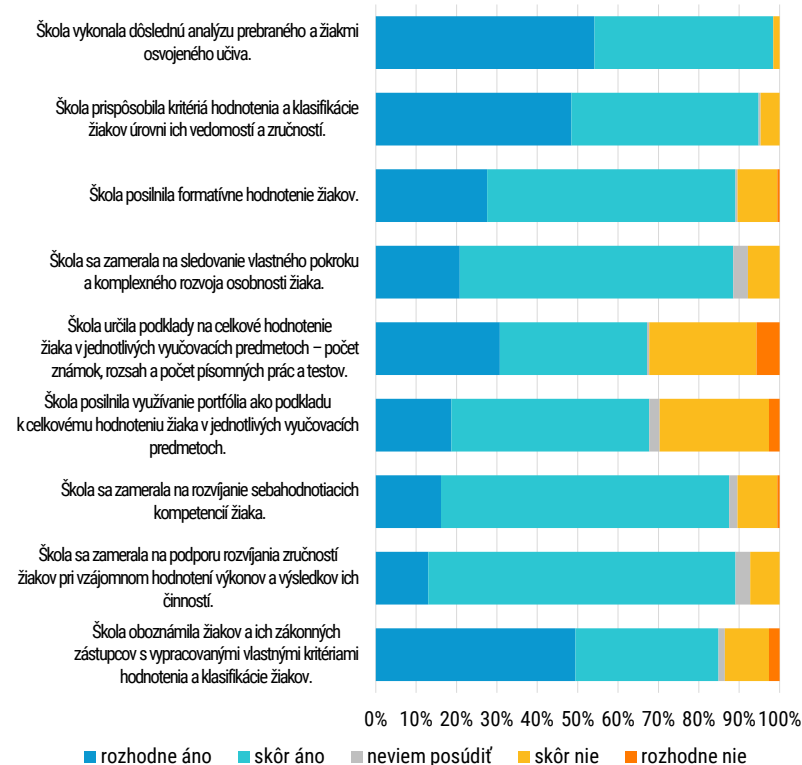
K iným opatreniam, než ponúkali možnosti, patrili:

- žiaci sú kontaktovaní jednotlivými vyučujúcimi individuálne, podľa ich aktuálnych potrieb,
- žiaci majú možnosť vhodit opis svojho problému, resp. prosbu o pomoc do schránky, následne sa členovia podporného tímu s nimi skontaktujú. V areáli školy boli vytvorené viaceré „hniezda“ – priestor na sedenie a spoločné trávenie času žiakov 2. stupňa i po vyučovaní,
- žiacov doučujú dobrovoľníci v spolupráci s *Centrom dobrovoľníctva* v Banskej Bystrici a *Nadácie Pontis*,
- pre žiakov bol organizovaný letný tábor v anglickom jazyku,
- poskytovanie pomoci rodičom žiakov zaostávajúcich v učení praktickými radami ako sa učiť s dieťaťom.

NASTAVENIE PROCESOV HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIE ŽIAKOV V POADAPTAČNOM OBDOBÍ

Na základe odporúčaní príslušných autorít a, samozrejme, aj na základe vlastnej skúsenosti a poznania pristúpili školy k úprave systému hodnotenia a klasifikácie žiakov po obnovení prezenčného vzdelávania. Z grafu *Úpravy v systéme hodnotenia a klasifikácie žiakov v poadaptačnom období* je zrejmé, že základom pre zmeny bolo zistenie rozdielu medzi tým, čo si žiaci mali osvojiť a tým, čo si skutočne osvojili. Tomuto zisteniu školy prispôbili kritériá hodnotenia a formy hodnotenia.

GRAF 46 Úpravy v systéme hodnotenia a klasifikácie žiakov v poadaptačnom období



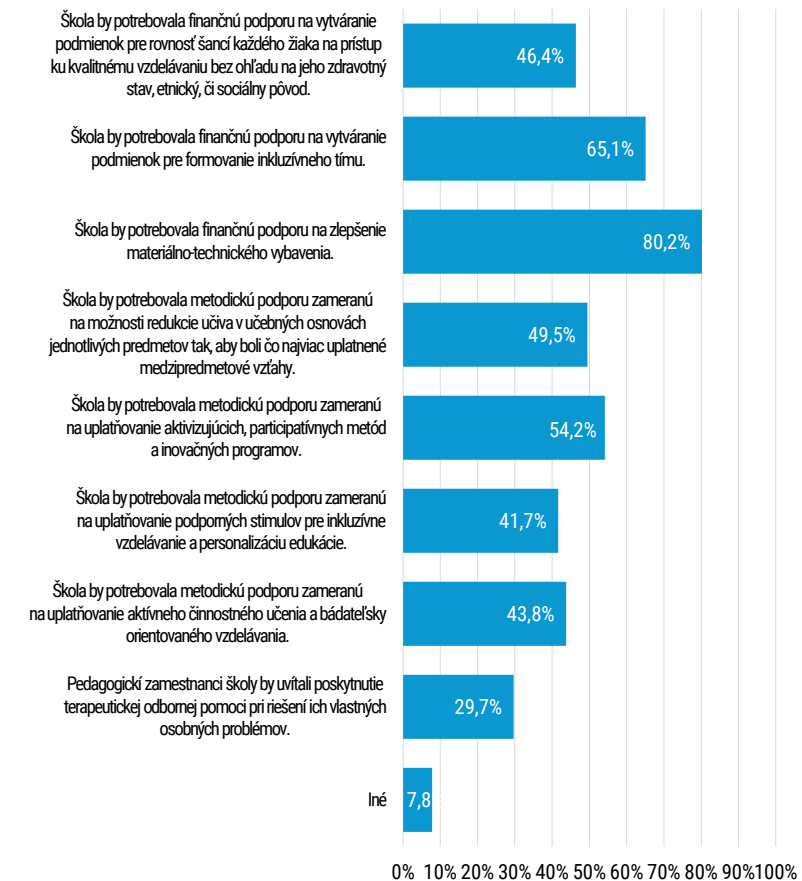
OČAKÁVANÁ PODPORA ŠKOLY VZHLADOM NA NOVOVZNIKUTÚ SITUÁCIU VO VZDELÁVANÍ

Opakované prerušenie prezenčného vzdelávania v dvoch školských rokoch po sebe a problémy škôl pri uskutočňovaní synchrónnej formy online dištančného vzdelávania odhalili mnohé zo slabých miest vzdelávacieho systému, počnúc technickým zázemím škôl cez nedostatočné podmienky na podporu žiakov, ktorí to najviac potrebujú, až po kompetencie učiteľov zmysluplne využívať digitálne prostriedky a efektívne vzdelávacie metódy.

Až **80 %** respondentov očakáva podporu v oblasti materiálno-technického vybavenia, ktoré je základným predpokladom pre uskutočňovanie synchrónnej online formy DV, ale aj pre zefektívnenie

samotného prezenčného vzdelávania. Vzhľadom na to, že až **65 %** respondentov považuje za potrebné sformovanie inkluzívneho tímu, je potrebné považovať tento typ personálnych podmienok za vysoko deficitný. Na slabé miesta odvodené od formy očakávanej podpory upozorňujú školy aj v chýbajúcej metodickú podpore škôl vo viacerých oblastiach.

GRAF 47 Požadované formy podpory na zvládnutie dôsledkov prerušenia prezenčného vzdelávania



Približne **8 %** respondentov označilo možnosť, že očakáva podporu v inej oblasti, než ponúkal dotazník. Rovnako, ako v predchádzajúcich prípadoch, ich konkretizácia bola len iným vyjadrením ponúknutých možností. K skutočne iným (originálnym) podporným opatreniam možno priradiť:

- škola by potrebovala odbornú pomoc pri riešení výchovných problémov so žiakmi, ktorí nemajú záujem sa učiť a narušajú vyučovanie tak, že je nutné siahnuť k ochrannému opatreniu,
- škola by potrebovala tzv. koordinátora digitálnych kompetencií, teda zamestnanca, ktorý by mal v škole na starosti iba IKT, venoval by sa inovátnym formám vzdelávania (napríklad aj dištančnou formou) a školiť by pedagogických zamestnancov školy v tejto oblasti. V súčasnosti je problém pre školu nielen zaplatiť takéhoto zamestnanca, ale aj reálne ho nájsť.

2.2 SÚČASNÝ MODEL HODNOTENIA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV AKO NÁSTROJ OBJEKTÍVNEHO FINANČNÉHO OHODNOTENIA, KARIÉROVÉHO RASTU A IDENTIFIKÁCIE PRACOVNÉHO A ĽUDSKÉHO POTENCIÁLU

V 18 ZŠ bolo (do prerušenia vyučovania pre koronavírus) medzi 304 pedagogickými zamestnancami vykonané dotazníkové zisťovanie týkajúce sa **vnímania významu hodnotenia, jeho kvality a zámeru nahradit' príplatok** za profesijný rozvoj **odmeňovaním vychádzajúcim z periodického hodnotenia ich práce**.

Pedagogickým zamestnancom (okrem vedúcich zamestnancov a vychovávateľov) boli zadávané dve totožné verzie dotazníkov s výnimkou úvodného citátu Milтона Friedmana v prvom z nich. Výrok mal poukázať na možný vplyv na výsledok prieskumu, prípadne na rozdiely v postojoch medzi oboma skupinami pedagogických zamestnancov. **Prvú skupinu** tvorilo 153 respondentov (verzia dotazníka s citátom M. Friedmana), **druhú skupinu** tvorilo 151 (verzia dotazníka bez citátu M. Friedmana).

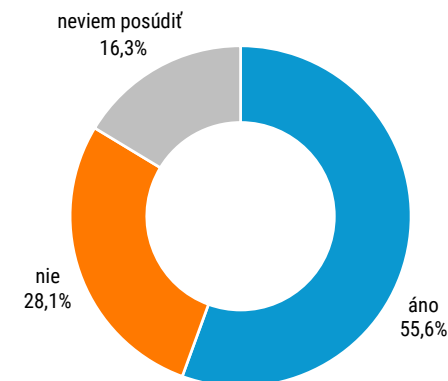
Dotazníkové položky sa dotýkali siedmich tém:

1. vhodnosť kritérií hodnotenia (sú komplexným odrazom kvality práce?),
2. kvalita metodiky hodnotenia,
3. kvalita nástrojov hodnotenia,
4. kompetencie hodnotiteľov hodnotiť objektívne,
5. pohľad hodnoteného na objektívnosť výsledku hodnotenia,
6. posúdenie miery vplyvu výsledku hodnotenia na finančné ohodnotenie, možnosť profesijného rastu a identifikácia pracovného a ľudského potenciálu hodnoteného,
7. názor na nahradenie doterajšieho príplatku za profesijný rozvoj príplatkom viac odrážajúcim skutočnú kvalitu činnosti zamestnanca.

Dotazníky s citátom: „S úctou k platom učiteľov, hlavný problém nespočíva v tom, že by v priemere boli príliš nízke (v priemere môžu byť tiež príliš vysoké), ale v ich prílišnej uniformite a strnulosti. Zlí učelia sú značne preplácaní a dobrí učelia sú značne nedoplácaní. Platové tabuľky majú sklon byť uniformné a určované podstatne viac vekom, získanými titulmi a certifikátmi než zásluhami.“ mali o jednu položku viac.

Zo zistení vyplynulo, že so slovami Milтона Friedmana súhlasila viac ako polovica respondentov, no viac ako štvrtina sa s ním nestotožnila a 16,3 % učiteľov ho nevedelo posúdiť, resp. bližšie sa vyjadriť (1. skupina).

GRAF 48 Postoje učiteľov k citátu Milтона Friedmana



Prvý výrok dotazníka znel: **Každoročné hodnotenie pedagogických zamestnancov sa v našej škole uskutočňuje:**

- a) na základe metodiky, ktorú všetci dobre poznáme,
- b) na základe metodiky, ktorú považujeme za správnu,
- c) na základe kritérií, ktoré umožňujú hodnotiť moju prácu komplexne,
- d) na základe neustáleho pozorovania a hodnotenia mojich čiastkových výkonov hodnotiteľom,
- e) osobami, ktoré pristupujú k hodnoteniu zodpovedne a bez zaujatosti,
- f) osobami, ktoré majú dostatok intelektuálnych schopností, aby odlíšili v mojej činnosti podstatné od nepodstatného,
- g) osobami, ktoré kladú dôraz na hodnotenie pozitívneho vplyvu mojej činnosti na vzdelávací pokrok mojich žiakov,
- h) osobami, ktoré berú do úvahy všetky moje aktivity súvisiace so životom školy.

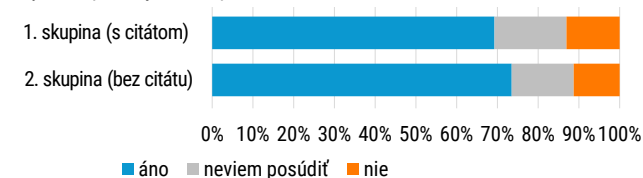
Kladne odpovedala väčšina učiteľov v oboch skupinách.

GRAF 49 Každoročné hodnotenie pedagogických zamestnancov sa v našej škole uskutočňuje...

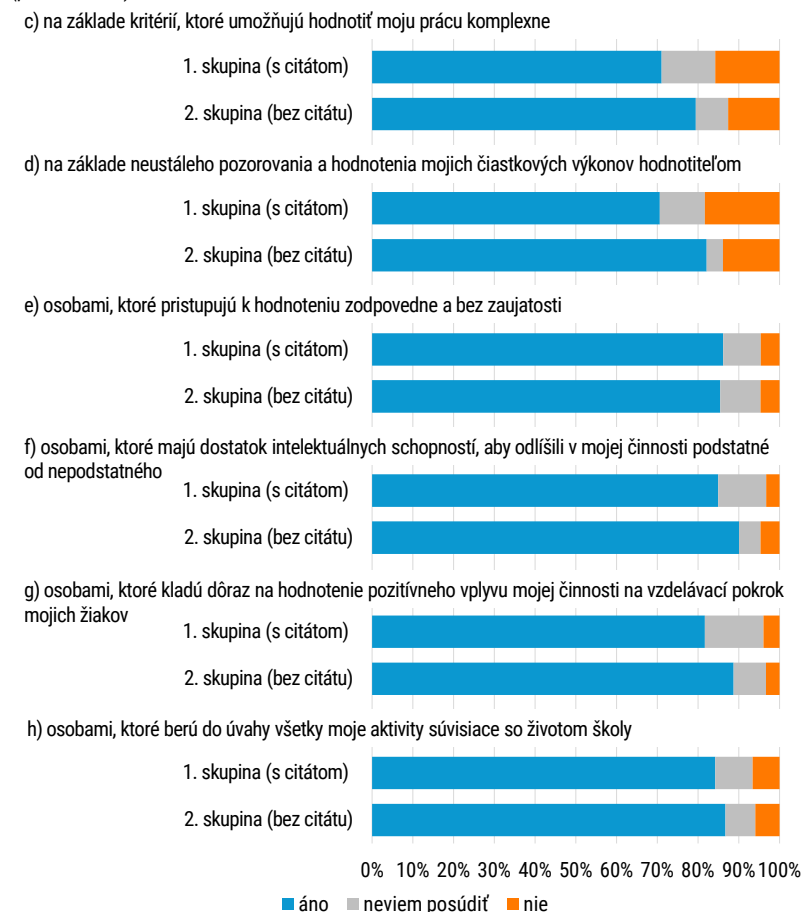
a) na základe metodiky, ktorú všetci dobre poznáme



b) na základe metodiky, ktorú považujeme za správnu



GRAF 50 Každoročné hodnotenie pedagogických zamestnancov sa v našej škole uskutočňuje (pokračovanie)

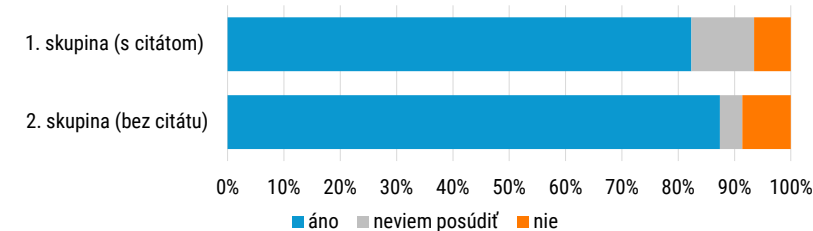


Najvýraznejší negatívny postoj – 18 % a 14 % respondenti vyjadrili k výroku d) každoročné hodnotenie sa v škole uskutočňuje na základe neustáleho pozorovania a hodnotenia ich čiastkových výkonov hodnotiteľom, čo môže indikovať nedostatočný záujem nadriadených zamestnancov o hodnotenie pracovného výkonu učiteľov alebo nie úplné stotožnenie sa s kritériami hodnotenia, ktoré nereflektujú skutočný charakter a kvalitu práce dostatočne komplexným spôsobom.

Zaujímavým zistením je, že až 18 % a 16 % učiteľov sa **nevedelo vyjadriť** k výroku a) každoročné hodnotenie sa uskutočňuje na základe stanovenej metodiky. Môže to byť spôsobené ich nedostatočnými znalosťami o metodike hodnotenia, prípadne (s najväčšou pravdepodobnosťou) neexistenciou metodiky v konkrétnej a ucelenej podobe a predovšetkým kvalite.

Názorová odlišnosť sa prejavila k výroku g) v 1. skupine, v ktorej si o 7 % respondentov menej (82 %) myslelo, že hodnotenie v ich škole vykonávajú osoby, ktoré kladú dôraz na hodnotenie pozitívneho vplyvu ich činnosti na vzdelávací pokrok žiakov. V ostatných subkategóriách hlavného výroku boli postoje učiteľov oboch skupín takmer totožné.

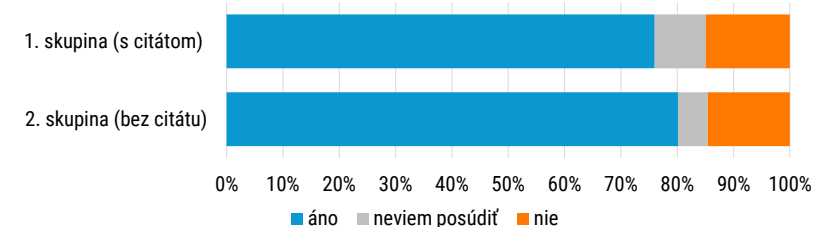
GRAF 51 Výsledok môjho každoročného hodnotenia považujem za objektívny, a preto ho akceptujem



K výroku, či **výsledok každoročného hodnotenia považujú za objektívny, a preto ho akceptujú**, sa vyjadrili pedagógovia oboch skupín nad úrovňou 80 %, no v 1. skupine sa 11 % učiteľov k nemu nevedelo vyjadriť. Nižší počet respondentov (7 %, resp. 9 %) s týmto výrokcom nesúhlasil, čo môže poukazovať na skutočnosť, že z rôznych dôvodov nepovažujú svoje hodnotenie za objektívne.

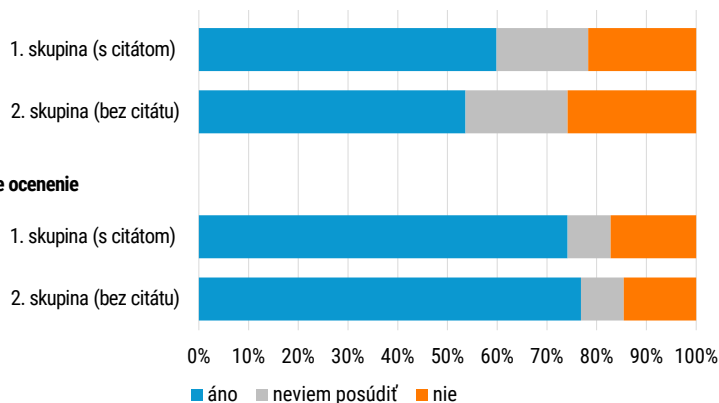
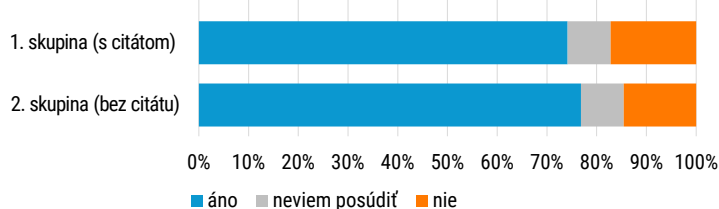
Z ďalších odpovedí vyplýva, že len tri štvrtiny respondentov v 1. skupine a 80 % v 2. skupine súhlasí s tvrdením, že **komplexné hodnotenie ich činnosti má pozitívny vplyv na rozvoj ich profesijných kompetencií**. Negatívne postoje boli v skupinách identické – 15 % s výrokcom nesúhlasilo. Môže to znamenať, že menej priaznivé hodnotenie nemusí byť kompatibilné s vnímaním rozvoja profesijných kompetencií.

GRAF 52 Každoročné komplexné hodnotenie mojej činnosti má pozitívny vplyv na rozvoj mojich profesijných kompetencií



S výrokcom o **posúdení miery vplyvu výsledku hodnotenia zamestnanca na finančné ohodnotenie** súhlasila len polovica respondentov, a to približne rovnako v oboch skupinách (59 % a 54 %). Nesúhlas vyjadrila skoro štvrtina pedagógov 1. skupiny a viac ako štvrtina 2. skupiny, čo môže poukazovať na stav, že **finančné ohodnotenie pedagogického zamestnanca** (podľa ich názoru) **nemú byť v priamom** (a v mnohých prípadoch aj korektnom) **vzťahu s ohodnotením jeho pracovnej činnosti**. O citlivosti tohto dotazníkového výroku svedčí i ďalšie zistenie – až pätina respondentov (19 %, resp. 20 %) sa radšej nevyjadrila.

Iný pomer (v porovnaní s predchádzajúcim výrokcom) bol nameraný pri **hodnotení zamestnanca v aspektoch morálneho ocenenia** – pozitívne postoje vyjadrili takmer tri štvrtiny (1. skupina) a viac ako tri štvrtiny respondentov (2. skupina). Negatívne sa vyjadrilo 17 %, resp. 15 % učiteľov.

GRAF 53 Výsledok môjho každoročného hodnotenia má významný vplyv na moje...**finančné ohodnotenie****morálne ocenenie**

Ďalší výrok znel: **Súhlasil by som, keby príplatok za profesijný rozvoj bol nahradený príplatkom za výsledok každoročného hodnotenia za predpokladu, ak by:**

- nastavený systém hodnotenia (metodika, nástroje a kritériá) čiastočne odrážal aj návrhy hodnotených učiteľov,
- bol stanovený súbor takých kritérií hodnotenia, ktorý by pokrýval celú škálu činností, ktorú možno v škole vykonávať,
- kritériá hodnotenia boli orientované najmä na posudzovanie miery rozvíjania kompetencií mojich žiakov/detí (výsledky priamej výchovno-vzdelávacej činnosti),
- boli stanovené také kritériá, plnenie ktorých by bolo merateľné,
- hodnotenie uskutočňovali ľudia, ktorí absolvovali dôslednú prípravu v oblasti hodnotenia ľudských zdrojov a získali tak schopnosť dokonale zvládať všetky hodnotiace procesy,
- hodnotenie uskutočňovali ľudia, ktorí pristupujú k svojim kolegom bez akýchkoľvek predsudkov a predpojatosti.

Vyjadrenia učiteľov k nemu boli medzi skupinami aj v každej subkategórii **takmer totožné**.

S výrokom a) *Nastavenie systému hodnotenia tak, aby čiastočne odrážal aj názory hodnotených pedagógov* by súhlasilo cca 60 % učiteľov v oboch skupinách, no takmer štvrtina v 1. skupine by vyjadrila nesúhlas.

Zmenu príplatku by 70 %, resp. 74 % respondentov prijalo, keby do súboru kritérií bola zapracovaná celá škála činností, ktoré možno zo strany učiteľov v škole vykonávať (výrok b). **Značne negatívne postoje** vyjadrili učitelia k výroku c) nový (zmenený) príplatok by vyplýval z posudzovania miery rozvíjania kompetencií žiakov na základe výsledkov priamej výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľa. V 1. skupine nesúhlasilo až 43 % respondentov a 12 % to nevedelo posúdiť. V 2. skupine nesúhlas vyjadrilo 37 % a nevedelo sa vyjadriť 21 % učiteľov. Kladné postoje v oboch skupinách nedosiahli ani hranicu 50 %.

Merateľné kritériá by si želala v prípade transformácie príplatku (výrok d) viac ako polovica respondentov (65 %, resp. 64 %).

GRAF 54 Súhlasil by som, keby príplatok za profesijný rozvoj bol nahradený príplatkom za výsledok každoročného hodnotenia za predpokladu, ak by:

- nastavený systém hodnotenia (metodika, nástroje a kritériá) čiastočne odrážal aj návrhy hodnotených učiteľov



- bol stanovený súbor takých kritérií hodnotenia, ktorý by pokrýval celú škálu činností, ktorú možno v škole vykonávať



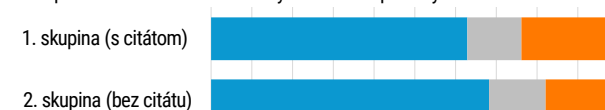
- kritériá hodnotenia boli orientované najmä na posudzovanie miery rozvíjania kompetencií mojich žiakov/detí (výsledky priamej výchovno-vzdelávacej činnosti)



- boli stanovené také kritériá, plnenie ktorých by bolo merateľné



- hodnotenie uskutočňovali ľudia, ktorí absolvovali dôslednú prípravu v oblasti hodnotenia ľudských zdrojov a získali tak schopnosť dokonale zvládať všetky hodnotiace procesy



- hodnotenie uskutočňovali ľudia, ktorí pristupujú k svojim kolegom bez akýchkoľvek predsudkov a predpojatosti

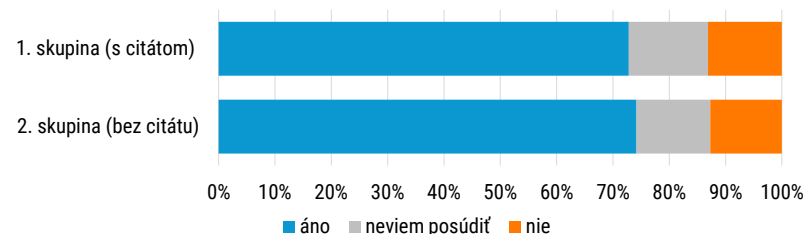


0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

■ áno ■ neviem posúdiť ■ nie

Postoje pedagógov k výrokom, ktoré zahŕňali personálny rozmer a kvalitu hodnotiteľov, boli pri položke osoby vykonávajúcej hodnotenie pozitívnejšie. V 1. skupine si 62 % myslelo, že *hodnotenie by mali vykonávať ľudia s dôslednou prípravou v oblasti hodnotenia ľudských zdrojov* a ešte viac (68 %) v 2. skupine. Viac ako tri štvrtiny respondentov (77 %, resp. 79 %) *by boli ochotné súhlasiť s transformáciou príplatku, ak by hodnotenie uskutočňovali ľudia, ktorí by pristupovali k svojim kolegom bez akýchkoľvek predsudkov či predpojatostí*.

GRAF 55 *Nech by sa akýmkoľvek spôsobom zdokonalil systém hodnotenia pedagogických zamestnancov, prajem si, aby príplatok za profesionálny rozvoj zohrával tú istú úlohu v odmeňovaní ako v súčasnosti*



V poslednom výroku vyjadrili učitelia v oboch skupinách pranie (73 % a 74 %), aby *hodnotenie pedagogických zamestnancov zohrávalo tú istú úlohu v odmeňovaní ako v súčasnosti*. Zaujímavým zistením pritom je, že vyjadrenia pedagógov 1. skupiny sú v disproporcii s ich postojmi k úvodnému citátu Milтона Friedmana (56 % sa vyjadrilo kladne). Ich súhlas s citátom sa nijako neprejavil v ich ďalších postojoch.

2.3 KONTROLA PLNENIA OPATRENÍ

Následné inšpekcie sa vykonali v 85 ZŠ, z nich v 75 štátnych, v 4 cirkevných a v 6 súkromných. Vyučovací jazyk slovenský malo 73 subjektov, maďarský 11, slovenský a maďarský 1. Podľa závažnosti zistení uplatnila ŠŠI 531 odporúčaní, uložila 51 opatrení a riaditelia kontrolovaných subjektov prijali k zisteným nedostatkom 252 opatrení.

TABUĽKA 26 *Prehľad uplatnených opatrení*

Spolu	834					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	531		252		51	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	402	81,2 %	224	95,3 %	49	98 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		5		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	36		12		1	

Vzhľadom na nepriaznivú epidemickú situáciu a realizáciu dištančnej formy vyučovania v ZŠ nebolo možné počas následných inšpekcií vykonávať vo viacerých školách priame pozorovanie vyučovacích hodín. Z tohto dôvodu sa nedalo hodnotiť 34 odporúčaní a plnenie 2 opatrení prijatých zo strany kontrolovaných subjektov k odstráneniu nedostatkov v edukácii. Z dôvodu aktuálnych organizačných a iných zmien vzniknutých v sledovaných školách sa nedali hodnotiť 2 odporúčania, 10 opatrení prijatých riaditeľmi kontrolovaných subjektov a 1 opatrenie uložené ŠŠI. Ďalších 5 opatrení prijatých riaditeľmi škôl stratilo svoju opodstatnenosť z dôvodu zmien všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov.

NEDOSTATKY SA VYSKYTOVALI PREVAŽNE:

V ŠKOLSKOM VZDELÁVACOM PROGRAME

- neúplná štruktúra ŠkVP – nezpracovanie konkrétnych cieľov, podmienok výchovy a vzdelávania žiakov so ZZ, zo SZP/z MRK, žiakov – cudzincov
- nedeklarovanie spôsobu realizácie prierezových tém
- nevypracovanie UP pre žiakov s mentálnym postihnutím
- nedodržanie UP
- nerozpracovanie vlastných poznámok k UP
- nekomplexné rozpracovanie učebných osnov v predmetoch SJSL, CHE, DEJ, MAT, MJL, TSV
- pri hodnotení a klasifikácii nerešpektovanie rozdielnych individuálnych vzdelávacích potrieb žiakov so ŠVVP a miernejších kritérií a pokynov stanovených pre žiakov – cudzincov
- neprerokovanie ŠkVP a školského poriadku v rade školy

V RIADENÍ ŠKOLY

- nedôsledné realizovanie výkonu štátnej správy v prvom stupni
- nezabránenie segregácii pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP/z MRK a žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím
- nevykonávanie kontroly zameranej na organizačno-pedagogické a materiálno-technické zabezpečenie výchovy a vzdelávania individuálne vzdelávaného žiaka a ochrany jeho zdravia kmeňovou školou
- neinformovanie zákonného zástupcu žiaka preukázateľným spôsobom o výraznom zhoršení prospechu a správania žiaka
- nezasielanie oznámení príslušnému orgánu štátnej správy a obci o zanedbávaní plnenia povinnej školskej dochádzky žiakov
- nekorektné vedenie pedagogickej a ďalšej dokumentácie súvisiacej s výchovou a vzdelávaním žiakov so ŠVVP, s realizáciou komisionálnych skúšok, evidenciou výchovných opatrení a zníženej známky zo správania

VO VÝCHOVNO-VZDELÁVACOM PROCESSE

- nedôsledné rešpektovanie odporúčaní poradenských zariadení v edukácii žiakov so ŠVVP
- nevýrazná podpora rozvíjania poznávacích, občianskych, sociálnych kompetencií a kompetencií žiakov k celoživotnému učeniu sa
- nevytváranie priestoru na formovanie a rozvíjanie hodnotových postojov, zdôvodňovanie a obhajovanie vyjadreného názoru a stanoviska
- nediferencovanie úloh a činností s ohľadom na rozdielne vzdelávacie schopnosti žiakov a ich učebné štýly
- nevyužívanie aktivizujúcich vyučovacích metód a foriem práce stimulujúcich kooperatívne učenie

V ZABEZPEČENÍ PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

- nezaistenie výchovy a vzdelávania pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky
- neabsolvovanie funkčného vzdelávania vedúcim pedagogickým zamestnancom
- nesplnenie kvalifikačných predpokladov členov komisie pre komisionálne skúšky pre príslušný alebo príbuzný vyučovací predmet
- nevypracovanie školského poriadku v súlade s príslušnými ustanoveniami školského zákona
- nedodržanie všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov pri organizácii výchovno-vzdelávacej činnosti

Zriaďovatelia 9 škôl³ boli **upozornení** ŠŠI na porušovanie všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov, ktorých riešenie patrilo do ich pôsobnosti.

Akceptáciou 81,2 % odporúčaní boli v školách vytvorené predpoklady na skvalitnenie pedagogického riadenia, edukácie i podmienok výchovy a vzdelávania. K pozitívam patrili dôsledná aktualizácia ŠKVP, rozpracovanie NŠFG a stratégie rozvoja prírodovednej gramotnosti, spracovanie inkluzívneho plánu, vyhotovenie systému podporných opatrení na riešenie problémov vo výchove a vzdelávaní menej úspešných žiakov, zabezpečenie odborného servisu a vypracovanie systému včasného varovania v prospech žiakov ohrozených predčasným ukončením školskej dochádzky, v edukácii dodržiavanie odporúčaní poradenských zariadení pre žiakov so ŠVVP, zaistenie komplexného poskytovania poradenskej a informačnej činnosti kariérovým poradcom.

Neakceptovaním 18,8 % odporúčaní oslabovalo v časti škôl kvalitu riadenia, funkčnosť vnútornej školskej kontroly i kvalitu podmienok výchovy a vzdelávania, čo sa prejavilo v materiálno-technickom zabezpečení edukácie, ale najmä nesystematickým monitorovaním negatívnych javov v správaní sa žiakov a príznakov šikanovania a tým v nižšej efektívnosti eliminovania vzniku sociálno-patologických javov a preventívneho pôsobenia školy.

Splnením 95,3 % opatrení prijatých kontrolovanými subjektmi a 98 % opatrení uložených ŠŠI sa vytvorili podmienky na skvalitnenie ich výchovno-vzdelávacej činnosti. K prínosom patrili komplexné spracovanie ŠKVP, stanovenie vlastných poznámok k UP, zosúladenie výkonu štátnej správy v prvom stupni so všeobecne záväznými právnymi a rezortnými predpismi, rešpektovanie rozdielnych individuálnych vzdelávacích potrieb žiakov so ŠVVP, zaistenie vyššej informovanosti zákonných zástupcov o dosiahnutých výsledkoch ich detí. Dodržanie stanovenej organizácie vyučovania viedlo k zabráneniu segregácie pri výchove a vzdelávaní žiakov z MRK a žiakov s mentálnym postihnutím.

Nesplnením 4,7 % opatrení prijatých riaditeľmi škôl a 2 % opatrení uložených ŠŠI pretrvávali nedostatky v dodržiavaní RUP v počte vyučovacích hodín a v skladbe predmetov pre žiakov s mentálnym postihnutím; v plnení učebných osnov; v dodržaní stanovenej organizácie vyučovania; v zaistení odbornosti vyučovania pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky.

³ ZŠ sv. Michala, Školská 1, Spišské Tomášovce; ZŠ s MŠ, Porúbka 20; ZŠ, J. Záborského 7, Pozdišovce; ZŠ, Ľňačovce 33; ZŠ s MŠ, Krčava 184; ZŠ s VJM – Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Maťovce 53, Maťovské Vojkovce; ZŠ, Košické Ofšany 215; ZŠ, Fričovce 21; Súkromná ZŠ BAKOMI, A. Gwarkovej – Göllnerovej 6, Banská Štiavnica

2.4 ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKOLY

- Venovať pozornosť realizácii autoevalvačných procesov v škole, zaangažovať všetkých aktérov vzdelávania do autoevalvácie s cieľom zlepšovať kvalitu plánovania riadenia školy a procesov v oblasti výchovy a vzdelávania.
- Zapracovať do ŠkVP účinné stratégie vzdelávania so zámerom pomôcť každému žiakovi dosahovať dobré vzdelávacie výsledky.
- Vypracovať IVP v súlade s odporúčaniami poradenských zariadení a dôsledne viesť povinnú dokumentáciu žiakov so ZZ.
- Zabezpečovať výchovno-vzdelávací proces pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky, zaistiť odbornosť vyučovania vhodným prerozdelením úväzkov v súlade s ich aprobáciou.
- Poskytovať pedagógom odbornú pomoc pri sebazvedávaní, osobnostnom a profesijnom raste, podnecovať ich k iniciatívnemu uplatňovaniu nadobudnutých poznatkov v praxi.
- Zvyšovať účinnosť systému vnútornej kontroly školy posilňovaním participácie poradných orgánov na ríadiacich procesoch, viesť vzájomný dialóg o výsledných zisteniach kontrolnej činnosti, kooperovať pri prijímaní konkrétnych opatrení zameraných na zvyšovanie kvality výchovy a vzdelávania.
- Vykonávať štátnu správu v prvom stupni dôsledným dodržiavaním všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov.
- Vytvárať zriadením podporných inkluzívnych tímov každému žiakovi školy rovnaké podmienky prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu.
- Vypracovať funkčný systém včasného varovania v prospech žiakov ohrozených predčasným ukončením školskej dochádzky, zaistiť jeho uplatňovanie v praxi a pravidelne vyhodnocovať jeho efektívnosť.
- Systematicky využívať doučovanie ako kompenzačný nástroj na zmiernenie rozdielov v osvojení vedomostí a zručností žiakov vzniknutých v dôsledku uplatňovania menej efektívnych foriem dištančného vzdelávania. Poskytnúť žiakom nižších ročníkov druhého stupňa ohrozených školským neúspechom pomoc pri vzdelávaní zavedením celodenného výchovného systému.
- Zintenzívniť spoluprácu s komunitnými centrami a občianskymi združeniami v záujme eliminovania problémov vo výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP/z MRK.
- Zefektívniť systém kooperácie a vzájomného prepojenia kariérového, výchovného, psychologického poradenstva, zvýšenú pozornosť zamerať najmä na pomoc pri riešení výchovných problémov žiakov, na eliminovanie neúspechov v učení sa jednotlivcov, na identifikovanie špecifík kariérového vývinu žiakov z ohrozených skupín.
- Vytvárať v školách podnetné prostredie, podporovať wellbeing žiakov v záujme naplnenia ich potrieb a celkovej pohody, rozvíjania ich kognitívneho, emocionálneho, sociálneho a duchovného potenciálu.
- Podporovať wellbeing pedagógov oceňovaním ich práce, korektným nastavením systému hodnotenia a kritérií pokrývajúcich celú škálu ich činností, aktivít súvisiacich so životom školy.
- Hľadať možnosti ako poskytovať služby školského psychológa pre podporu a sprevádzanie pedagogických zamestnancov v rozličných pracovných a osobných situáciách a rovnako pre zákonných zástupcov žiakov v záujme vytvárania dôvery a spolupatričnosti medzi školou a rodinou.

- Predchádzať rizikovému správaniu žiakov včasnou prevenciou, vykonávaním systematického monitoringu zameraného na výskyt šikanovania a sociálno-patologických javov v ich správaní. Odhaľovať príčiny týchto javov, motivačné zdroje a nájsť účinné prostriedky na oslabenie ich negatívneho vplyvu.
- V spolupráci so zriaďovateľom zabezpečiť priestorové podmienky a materiálno-technické vybavenie (didaktické pomôcky, IKT) potrebné k realizácii všetkých foriem dištančného a prezenčného vzdelávania.

ODPORÚČANIA PRE ZRIAĐOVATEĽOV

- Aktívne reagovať na potreby škôl a v spolupráci s riaditeľmi skvalitňovať priestorové podmienky, zabezpečovať povinné materiálno-technické vybavenie učebných priestorov potrebných k realizácii všetkých foriem dištančného a prezenčného vzdelávania.

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- Zintenzívniť vzdelávanie pedagógov najmä v témach inkluzívneho vzdelávania, aplikácie inovatívnych foriem a metód práce pri všetkých formách dištančného a prezenčného vzdelávania. Viesť pedagógov najmä k uplatňovaniu nadobudnutých poznatkov v edukácii.
- Sústrediť pozornosť na prípravu vedúcich pedagogických zamestnancov v oblasti hodnotenia ľudských zdrojov, cielene sa zamerať na témy nastavenie systému, vypracovanie merateľných kritérií hodnotenia učiteľov a zvládanie hodnotiacich procesov bez zaujatosti.
- Legislatívne upraviť podmienky pre dištančné vzdelávanie.
- Vypracovať kritériá kvality školy a zároveň ich pretransformovať do systému financovania škôl.
- Prijatť systémové opatrenia smerujúce k zefektívneniu poskytovania finančných prostriedkov školám na zabezpečenie realizácie všetkých foriem dištančného a prezenčného vzdelávania.
- Cielenejšie prerozdeľovať finančné prostriedky ako nástroj pomoci školám pri vytváraní podporných inkluzívnych tímov, prioritne pracovnej pozície školského psychológa, z dôvodu aktuálnej potreby poskytovania včasnej intervencie a detekcie v oblasti problémov duševného zdravia žiakov a pedagógov.
- Vydávať, z dôvodu lepšej prehľadnosti, usmernenia, odporúčania a pokyny pre riaditeľov škôl pod hlavičkou MŠVVaŠ SR a zverejňovať ich chronologicky v jednom súbore dokumentov na svojom webovom sídle. (Záväznosť odporúčaní a metodických usmernení vydávaných priamo riadenými organizáciami na ich webových sídlach je pre riaditeľov škôl a aj pre ŠŠI často nejasná, niekedy aj v rozpore s usmerneniami MŠVVaŠ SR.)
- Novelizovať zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZOŠS“), v ktorom bude upravená právomoc ŠŠI zabezpečovať zastúpenie v orgánoch podľa medzinárodných zmlúv.

Zdôvodnenie:

Odporúčaná novelizácia je reakciou na legislatívne vymedzenie Európskych škôl, ktoré upravuje Dohovor, ktorým sa definuje štatút Európskych škôl (oznámenie MZV SR č. 597/2004 Z. z.). V dôsledku tejto legislatívy MŠVVaŠ SR nominuje inšpektorov pre MŠ, ZŠ a SŠ do Rady inšpektorov Európskych škôl, pričom inšpektori následne vykonávajú úlohy stanovené v zmysle Dohovoru. Existencia týchto noriem však nebola premietnutá do kompetencií ŠŠI v ZOŠS a je s ním preto v rozpore. Štátnou službou je činnosť, ktorou štátny zamestnanec plní úlohy štátneho orgánu pri výkone štátnej správy. Keďže úlohou a právomocou ŠŠI nie je zabezpečovanie inšpektorov v Rade inšpektorov, nemôže byť činnosť jej inšpektorov v Rade inšpektorov výkonom štátnej služby. Novelizácia by bola želanou aj v súlade s čl. 18 Dohovoru, pretože každý členský štát je povinný inšpektorom zabezpečiť podmienky potrebné na vykonávanie ich úloh v školách (vrátane tých legislatívnych).



3. GYMNAZIA

3.1 ADAPTÁCIA ŽIAKOV NA VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍ PROCES PO OBNOVENÍ PREZENČNÉHO VYUČOVANIA – ZISTENIA Z DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Prostredníctvom online dotazníka ŠŠI získala informácie o charaktere adaptačného procesu, ktorý mal pripraviť žiakov 4-ročného, 5-ročného a 8-ročného VP gymnázia na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie, pričom sa očakávalo, že prezenčné vzdelávanie bude reflektovať dôsledky predchádzajúceho dištančného vzdelávania.

Dotazník zisťoval:

- mieru účasti žiakov na dištančnom vzdelávaní a dôvody, pre ktoré sa časť žiakov do tejto formy vzdelávania nezapájala,
- vlastnosti adaptačného procesu, ktorý mal pripraviť žiakov na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie (existencia plánu; typy problémov pri nastavovaní parametrov adaptačného procesu),
- opatrenia, ktoré školy prijímali na zaistenie bezpečného návratu žiakov do školy,

- prínosy adaptačného obdobia pre žiakov a učiteľov,
- odhad miery negatívneho vplyvu prerušenia prezenčného vzdelávania na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov,
- zmeny vo výchovno-vzdelávacom procese v po adaptačnom období vyvolané dôsledkami dištančného vzdelávania,
- spôsoby podpory žiakov ohrozených školským neúspechom,
- nastavenie spôsobov a foriem hodnotenia a klasifikácie žiakov,
- oblasti, v ktorých školy očakávajú podporu na to, aby sa lepšie zvládali dôsledky prerušenia prezenčného vzdelávania, resp. aby boli lepšie pripravené na podobné situácie aj v budúcnosti.

Dáta boli spracované v štatistickom softvéri SPSS.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Dotazník bol zaslaný **101** riaditeľom a riaditeľkám GYM, pričom vybraná vzorka respondentov reprezentovala percentuálne zastúpenie tohto druhu škôl v jednotlivých krajoch, ich veľkostný typ a typ zriaďovateľa. Dotazník vo vymedzenom časovom období vyplnilo **86** riaditeľiek a riaditeľov škôl (návrtnosť **85,1 %**), pričom najnižšia návratnosť bola v Nitrianskom a Trenčianskom kraji na úrovni 69,2 %, resp. 70 % a najvyššia návratnosť v Trnavskom kraji na úrovni 100 %.

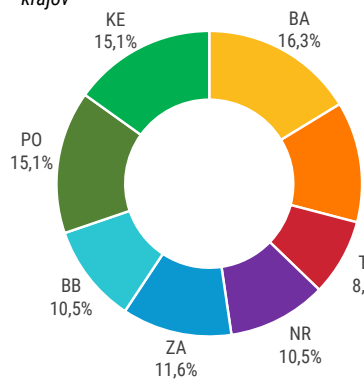
TABUĽKA 27 Počet škôl a počet žiakov podľa krajov

Kraj	Počet škôl	Počet žiakov		
		spolu	so ZZ	zo SZP/z MRK
BA	14	4 078	137	0
TT	11	3 616	47	4
TN	7	2 586	42	0
NR	9	3 252	51	3
ZA	10	4 593	52	1
BB	9	2 930	69	13
PO	13	4 156	30	4
KE	13	4 100	85	14
SR	86	29 311	513	39

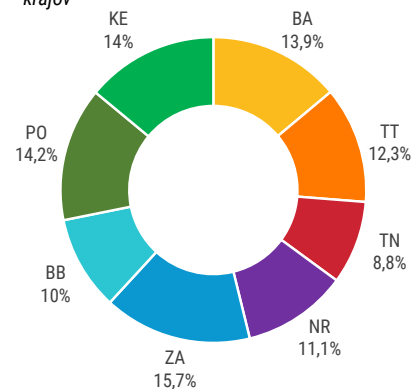
Žiak so zdravotným znevýhodnením – žiak, ktorý je zdravotne postihnutý; žiak, ktorý je chorý alebo zdravotne oslabený; žiak s vývinovými poruchami; žiak s poruchami správania. Pre účely dotazníka je za žiaka so ZZ považovaný každý žiak, na ktorého sa vzťahuje predchádzajúca charakteristika, pričom jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú diagnostikované zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak pochádzajúci z rodiny v hmotnej núdzi – žiak, ktorý pochádza z rodiny, ktorá poberá dávky v hmotnej núdzi a zákonný zástupca žiaka túto skutočnosť preukáže riaditeľovi školy.

GRAF 56 Percentuálny podiel **subjektov** podľa krajov



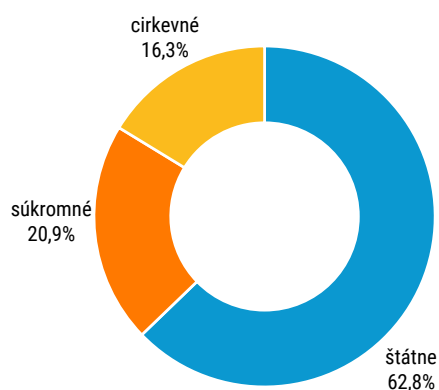
GRAF 57 Percentuálny podiel **žiakov** podľa krajov



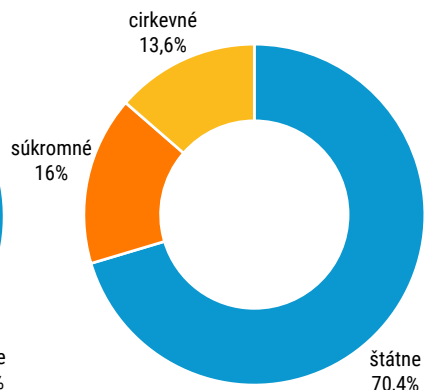
TABUĽKA 28 Prehľad o počte škôl a žiakov podľa zriaďovateľa

Zriaďovateľ	Počet subjektov	Počet žiakov		
		spolu	so ZZ	pochádzajúci z rodín v HN
Obec	54	20 628	312	29
Iná právnická osoba alebo fyzická osoba	18	4 693	101	5
Štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť	14	3 990	100	5
SR	86	29 311	513	39

GRAF 58 Percentuálne zastúpenie GYM podľa zriaďovateľa



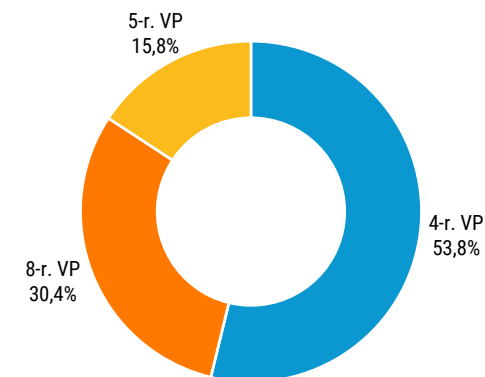
GRAF 59 Percentuálne zastúpenie žiakov podľa zriaďovateľa



TABUĽKA 29 Prehľad o počte škôl a žiakov podľa vzdelávacích programov

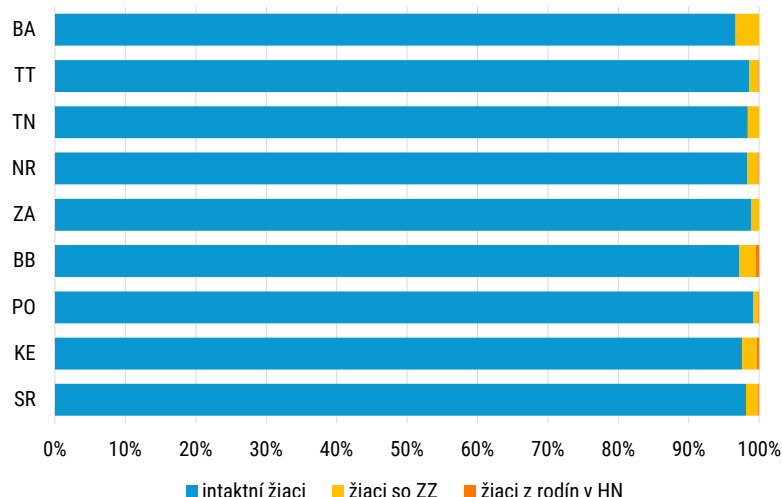
Kraj	Počet škôl	Počet žiakov				
		intaktných 4-r. VP	intaktných 5-r. VP	intaktných 8-r. VP	so ZZ	z rodín v HN
BA	14	1 811	629	1 501	137	0
TT	11	1 538	975	1 052	47	4
TN	7	1 492	449	603	42	0
NR	9	2 039	298	861	51	3
ZA	10	2 257	623	1 660	52	1
BB	9	1 799	329	720	69	13
PO	13	2 627	731	764	30	4
KE	13	1 924	518	1 559	85	14
SR	86	15 487	4 552	8 720	513	39

GRAF 60 Štruktúra žiakov podľa vzdelávacích programov



Zo zistení vyplýva, že do akademického vzdelávania, ktoré ako prípravu na vysokoškolské štúdium poskytujú GYM, vstupujú iba v minimálnej miere žiaci patriaci k sociálne zraniteľným skupinám (v tomto prípade žiaci pochádzajúci z rodín, ktoré poberajú dávky v hmotnej núdzi). Z celkového počtu žiakov škôl, ktoré sa zapojili do dotazníkového prieskumu (**29 311 žiakov**), do tejto skupiny patrilo iba 39 žiakov (**0,13 %**).

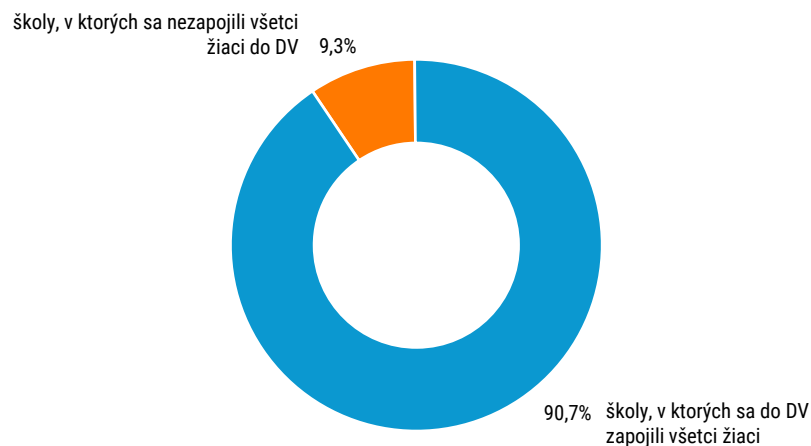
GRAF 61 Štruktúra žiakov podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci pochádzajúci z rodín v HN) v jednotlivých krajoch



ZAPOJENIE ŽIAKOV DO DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Dalo sa predpokladať, že v porovnaní s ostatnými druhmi škôl počet tých žiakov, ktorí sa nezapojili do DV, bude v GYM najmenší. To napokon potvrdzujú aj údaje zo série dotazníkových prieskumov ŠŠI, do ktorých sa zapojili MŠ, školy pre žiakov so ZZ, ZŠ a SOŠ. Je zrejmé, že vzhľadom na minimálne štandardné sociálne prostredie, z ktorého prevažne žiaci GYM pochádzajú, nachádzajú podporu na vzdelávanie priamo u svojich rodičov a, samozrejme, žiaci GYM sa vyznačujú ambíciou získať vysokoškolské vzdelanie, ktoré sa spája s vyššou mierou usilovnosti a pocitu zodpovednosti. Z týchto dôvodov iba 8 respondentov (9,3 %) uviedlo, že v ich škole boli takí žiaci, ktorí sa nezapojili do DV.

GRAF 62 Podiel škôl podľa výskytu žiakov, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV

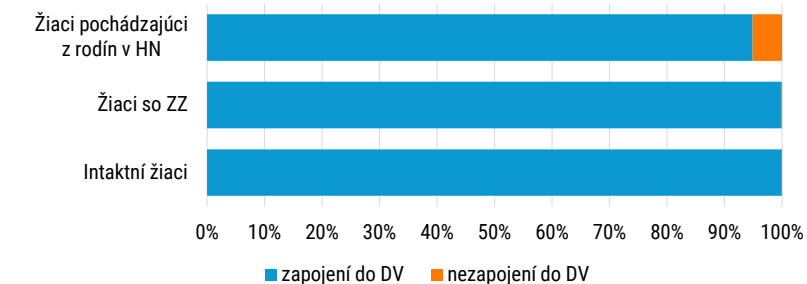


Počet žiakov, ktorí sa nezúčastňovali DV, bol úplne zanedbateľný – 17 žiakov z 29 311 (0,06 %).

TABUĽKA 30 Prehľad o počte žiakov podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci pochádzajúci z rodín v HN), ktorí sa zapojili/nezapojili do DV v jednotlivých krajoch

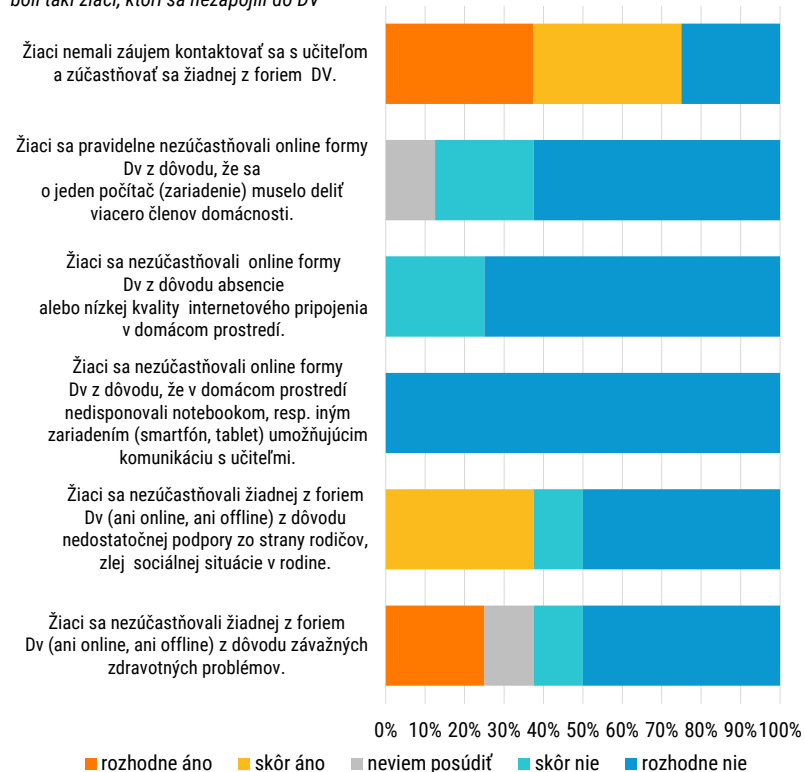
Kraj	Intaktní žiaci 4-r. VP		Intaktní žiaci 5-r. VP		Intaktní žiaci 8-r. VP		Intaktní žiaci za všetky VP		Žiaci so ZZ za všetky VP		Žiaci pochádzajúci z rodín v HN za všetky VP	
	spolu	z nich bez DV	spolu	z nich bez DV	spolu	z nich bez DV	spolu	z nich bez DV	spolu	z nich bez DV	spolu	z nich bez DV
BA	1 811	2	629	0	1 501	1	3 941	3	137	0	0	0
TT	1 538	0	975	0	1 052	0	3 565	0	47	1	4	2
TN	1 492	0	449	1	603	0	2 544	1	42	0	0	0
NR	2 039	5	298	0	861	0	3 198	5	51	0	3	0
ZA	2 257	0	623	0	1 660	0	4 540	0	52	0	1	0
BB	1 799	0	329	1	720	0	2 848	1	69	0	13	0
PO	2 627	0	731	0	764	0	4 122	0	30	0	4	0
KE	1 924	3	518	0	1 559	1	4 001	4	85	0	14	0
SR	15 487	10	4 552	2	8 720	2	28 759	14	513	1	39	2

GRAF 63 Podiel žiakov, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV podľa zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci pochádzajúci z rodín v HN)



Aj napriek tomu, že do DV sa na GYM nezapojilo iba 0,06 % žiakov, boli všetci ôsmi riaditelia škôl, v ktorých boli takíto žiaci, požiadaní o odhad príčin, pre ktoré sa DV nezúčastňovali. Za najčastejšiu príčinu označovali nezúčastňovanie žiakov byť v kontakte s učiteľom a dištančne sa vzdelávať (75 %) a aj nedostatočnú podporu rodičov (37,5 %). Rozhodne však príčinou ich neúčasti na DV neboli chýbajúce technické prostriedky, ktoré slúžia na online vzdelávanie (PC, tablety, smartfóny). Avšak vzhľadom na zanedbateľný počet žiakov, ktorí sa DV vôbec nezúčastňovali, majú tieto príčiny skôr epizodický ako systémový charakter.

GRAF 64 Príčiny neúčasti žiakov na DV podľa vyjadrenia riaditeľov 8 GYM, ktorí uviedli, že v ich škole boli takí žiaci, ktorí sa nezapojili do DV



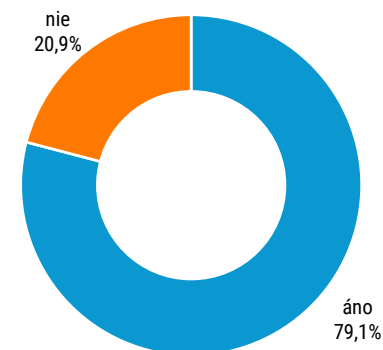
ADAPTAČNÉ OBDOBIE

PLÁN ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

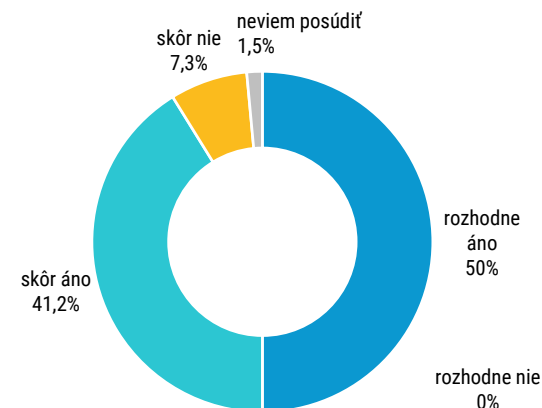
Vzhľadom na relatívne dlhé obdobie, počas ktorého bolo v stredných školách prerušené prezenčné vzdelávanie, ministerstvo školstva po jeho znovuoobnovení odporúčalo školám, aby túto skutočnosť premietli do vytvorenia časového úseku, ktorý bude prípravou žiakov na bežný školský režim. Napriek tomu, že odporúčanie ministerstva skôr smerovalo k základným školám, plán adaptačného vzdelávania, ktorého cieľom bola príprava žiakov na plynulý, nestresujúci prechod na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie, vypracovalo 79 % GYM, ktoré sa prieskumu zúčastnili.

Prevažná časť respondentov (91 %) podľa vlastných vyjadrení považovala metodické usmernenie MŠVVaŠ SR (*Návrat žiakov do škôl*), obsahujúce odporúčania pre školy ako nastaviť pravidlá pre plynulú adaptáciu žiakov na bežné vzdelávanie, za uplatniteľné v podmienkach škôl, ktoré riadia.

GRAF 65 Podiel škôl, ktoré mali/nemali vypracovaný plán adaptačného obdobia



GRAF 66 Podiel škôl podľa miery uplatňovania metodického usmernenia MŠVVaŠ SR, ktoré obsahovalo odporúčania k nastaveniu procesov adaptácie žiakov na prezenčné vzdelávanie

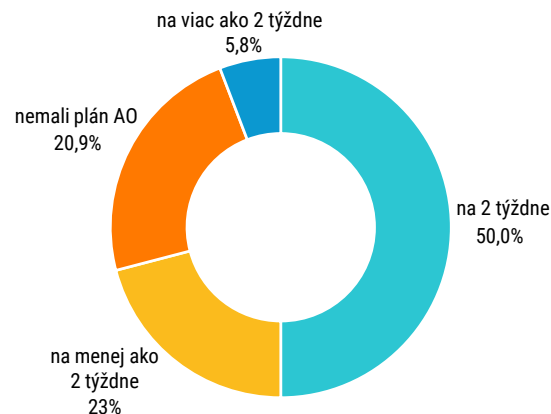
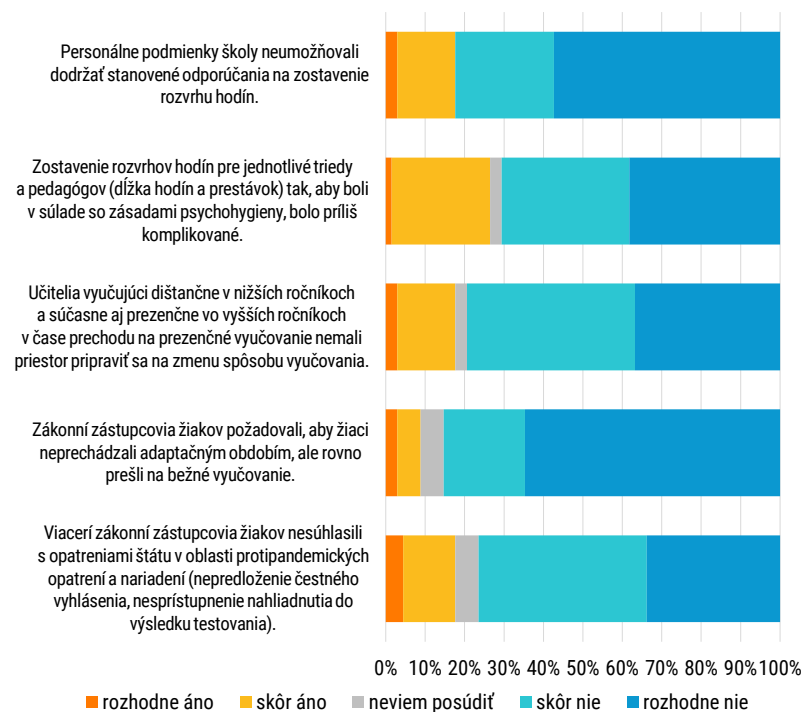


DĹŽKA ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Dĺžku adaptačného obdobia nastavili školy rôzne. Najväčší podiel z nich (50 %) ho stanovil na dva týždne a približne 23 % škôl na menej ako dva týždne. Iba necelých 6 % škôl adaptačné obdobie predĺžilo nad hranicu dvoch týždňov.

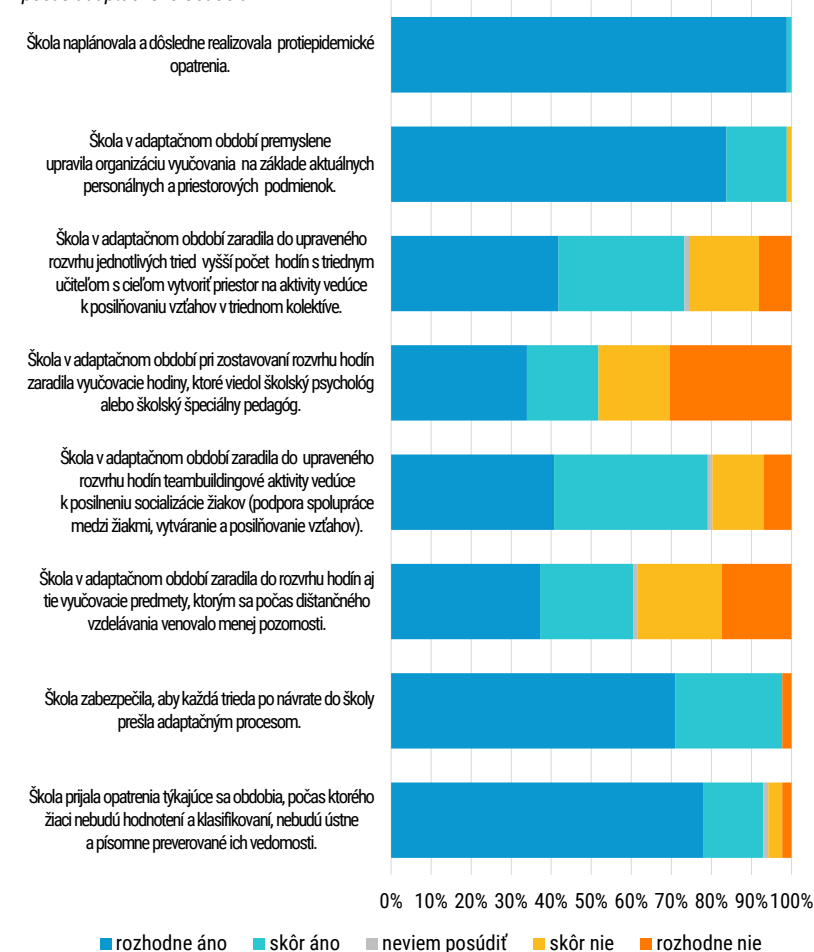
PROBLÉMY SPOJENÉ S NASTAVOVANÍM SYSTÉMU ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Pri nastavovaní systému adaptácie žiakov na školské prostredie boli školy nútené riešiť problémy, s ktorými sa predtým v takej intenzite nestretli. Za najväčší problém považovali respondenti (cca 26 %) zostavenie rozvrhu vyučovania pre jednotlivé triedy tak, aby bol v súlade so psychohygienickými zásadami.

GRAF 67 Podiel škôl podľa časového rozpätia, na ktoré mali vypracovaný plán adaptačného obdobia**GRAF 68** Problémy spojené s nastavovaním systému adaptačného obdobia a jeho realizáciou**PRIJATÉ OPATRENIA VEDÚCE K BEZPEČNÉMU NÁVRATU ŽIAKOV DO ŠKÔL**

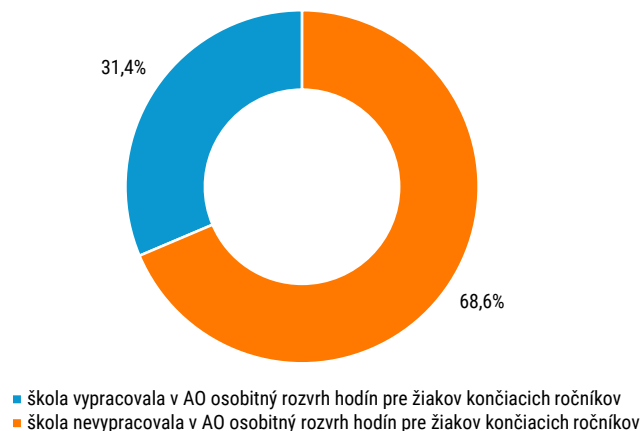
Systém opatrení, ktoré školy prijímali na vytvorenie bezpečného a ústretového prostredia pre žiakov bezprostredne po obnovení prezenčného vzdelávania, sa týkal predovšetkým žiakov, ale v značnej miere aj spolupráce a komunikácie školy s rodičmi žiakov.

Respondenti vyjadrili výrazný súhlas so sériou výrokov, ktoré obsahovali pravdepodobný súbor opatrení, ktorý mali potenciál minimalizovať problémy žiakov spojené s obnovením prezenčného vzdelávania. Istú výnimku tvorí opatrenie, ktoré bolo založené na priamej účasti školského špeciálneho pedagóga alebo školského psychológa na výchovno-vzdelávacej činnosti, čo čiastočne môže súvisieť s tým, že takmer polovica škôl (40) nezamestnávala školského psychológa. K menej preferovaným opatreniam v adaptačnom období patrilo aj začlenenie do rozvrhu tých vyučovacích predmetov, ktorým škola v čase dištančného vzdelávania venovala menej pozornosti.

GRAF 69 Opatrenia, ktoré školy prijímali na vytvorenie bezpečného a ústretového prostredia pre žiakov počas adaptačného obdobia

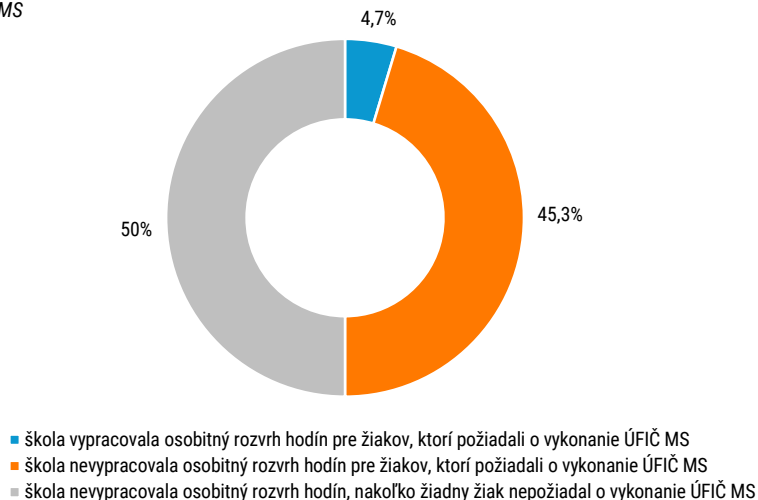
Vzhľadom na to, že prezenčné vzdelávanie bolo obnovené až 17. 5. 2021, ale rozhodnutie o zrušení EČ MS bolo datované k 4. 1. 2021 a rozhodnutie o organizácii internej časti MS, ktorú bolo možné konať administratívnym spôsobom k termínu 22. 3. 2021, prevažná časť škôl (takmer 69 %) zrejme nepocítovala potrebu venovať špecifickú pozornosť príprave žiakov na maturitné skúšky. Z toho dôvodu táto skupina škôl nezostavila špecifický rozvrh, ktorý by odrážal skladbu maturitných predmetov, či už povinných alebo voliteľných.

GRAF 70 Podiel škôl podľa špecifickej úpravy rozvrhu hodín pre žiakov končiacich ročníkov



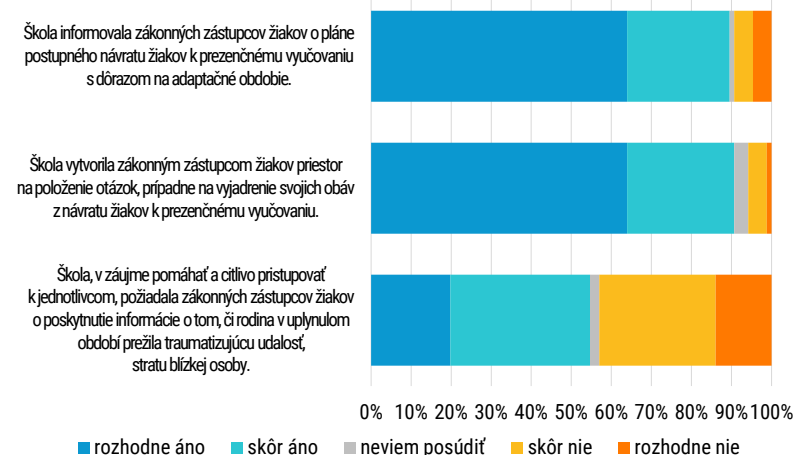
Podľa rozhodnutia o termínoch a organizácii internej časti MS mohol plnoletý žiak alebo zákonný zástupca žiaka, namiesto vykonania MS administratívnym spôsobom, požiadať o vykonanie ÚFIČ MS z príslušného predmetu MS pred predmetovou maturitnou komisiou. V polovici škôl, ktoré sa zúčastnili dotazníkového prieskumu, sa vzdelávali žiaci, ktorí takúto možnosť využili, ale iba necelých 5 % škôl túto skutočnosť premietlo do špecifickej úpravy rozvrhu hodín.

GRAF 71 Podiel škôl podľa špecifickej úpravy rozvrhu hodín pre žiakov, ktorí požiadali o vykonanie ÚFIČ MS



Väčšina škôl (90 %) informovala zákonných zástupcov o pláne postupného návratu žiakov k prezenčnému vzdelávaniu a vo väčšine prípadov im poskytli možnosť priamo so školou komunikovať na tému nastavenia vzdelávania. Takmer 55 % škôl požiadalo zákonných zástupcov o informácie, či žiak počas prerušenia prezenčného vzdelávania prežil traumatizujúcu udalosť, na ktorú by mala škola citlivo reagovať a prípadne aj pomôcť prekonať jej dôsledky.

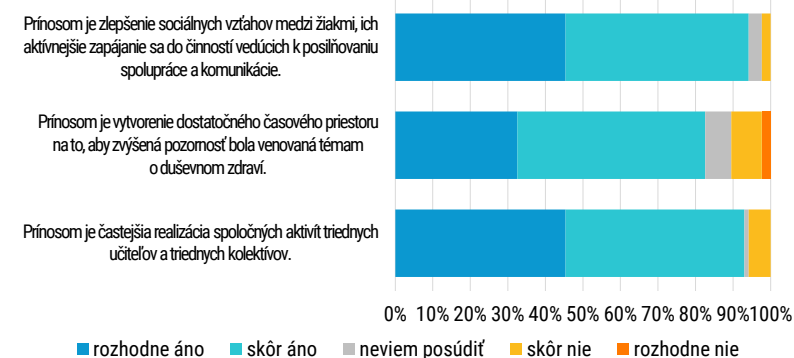
GRAF 72 Opatrenia v oblasti spolupráce a komunikácie s rodičmi posilňujúce úspešný priebeh adaptačného procesu

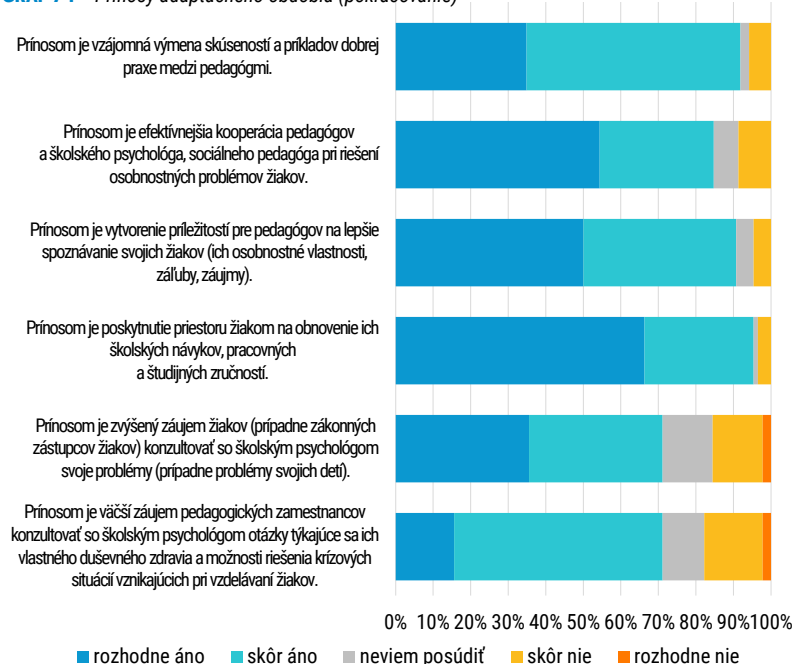


PRÍNOSY ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Na sériu výrokov orientovaných na pozitívne stránky adaptačného obdobia reagovali respondenti súhlasne. To do istej miery dokazuje, že takto koncipované obdobie bolo na začlenenie žiakov do prezenčného vzdelávania strávené užitočne. Menej respondentov vyjadrilo súhlas s výrokmi, ktoré rátajú s intenzívnejším využitím služieb školského psychológa zo strany zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov pre ich osobnú potrebu, a to aj napriek tomu, že miera súhlasu s výrokmi bola odvodzovaná iba z počtu tých škôl, ktoré zamestnávali školského psychológa.

GRAF 73 Prínosy adaptačného obdobia



GRAF 74 Prínosy adaptačného obdobia (pokračovanie)

ODHAD MIERY PLNENIA POŽIADAVIEK UČEBNÝCH OSNOV NA VEDOMOSTI, ZRUČNOSTI A POSTOJE ŽIAKOV

V čase adaptačného obdobia, ale aj neskôr, bolo na zavedenie plnohodnotného prezenčného vzdelávania nevyhnutné zistiť, do akej miery žiaci plnili požiadavky učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje v porovnaní s bežným prezenčným vyučovaním. Z tohto dôvodu respondenti mali možnosť číslami od 1 do 5 vyjadriť odhad veľkosti rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí, úrovňou zručností a postojov a skutočnosťou, pričom čísla 5 vyjadruje najväčší rozdiel a čísla 1 najmenší rozdiel medzi plánom a skutočnosťou.

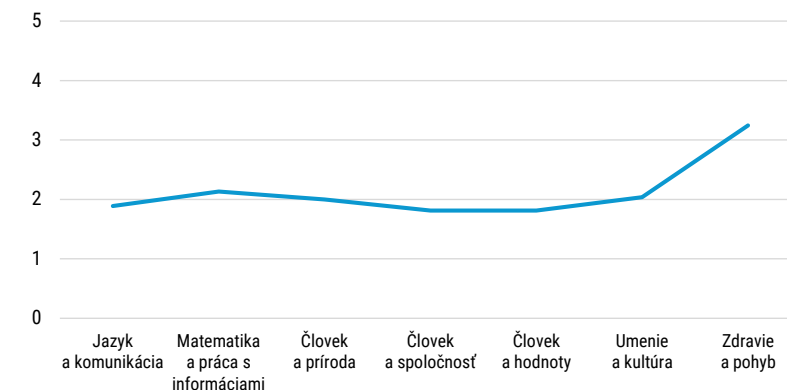
Rozdiely v kľúčových vzdelávacích oblastiach (**Jazyk a komunikácia**, **Matematika a práca s informáciami**, **Človek a príroda**) optimistickejšie vnímajú respondenti u žiakov GYM s 8-ročným VP (53 škôl), kde rozdiel medzi plánom a skutočnosťou je v rozpätí od 1,9 do 2,1.

V prípade žiakov GYM so 4-ročným/5-ročným VP (80 škôl) odhadujú respondenti rozdiel v týchto kľúčových vzdelávacích oblastiach v rozpätí od 2,0 do 2,5.

Takisto vo vzdelávacích oblastiach **Človek a spoločnosť** a **Človek a hodnoty** je podľa respondentov situácia lepšia u žiakov v 8-ročnom VP, kde sa odhadnutý rozdiel medzi plánom a skutočnosťou pohybuje na úrovni 1,8, pričom v 4-ročnom/5-ročnom VP v rozpätí od 1,9 do 2,0.

TABUĽKA 31 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 8-r. VP GYM v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

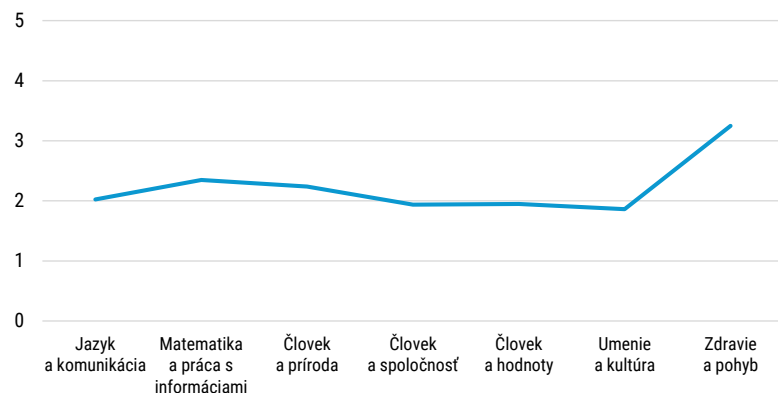
8-ročný VP	Veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí a zručností žiakov (učebné osnovy) a skutočným stavom vo vedomostiach a zručnostiach žiakov identifikovaným po ich návrate do školy (hodnotenie jednotlivých subjektov)					
Vzdelávacia oblasť	1	2	3	4	5	vážený priemer
Jazyk a komunikácia	17	27	7	2	0	1,9
Matematika a práca s informáciami	14	21	15	3	0	2,1
Človek a príroda	15	24	13	1	0	2,0
Človek a spoločnosť	20	24	8	1	0	1,8
Človek a hodnoty	21	23	7	2	0	1,8
Umenie a kultúra	18	19	12	4	0	2,0
Zdravie a pohyb	6	8	14	17	8	3,2

GRAF 75 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 8-r. VP v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

TABUĽKA 32 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 4-r./5-r. VP v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

4-ročný/5-ročný VP	Veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí a zručností žiakov (učebné osnovy) a skutočným stavom vo vedomostiach a zručnostiach žiakov identifikovaným po ich návrate do školy (hodnotenie jednotlivých subjektov)					
Vzdelávacia oblasť	1	2	3	4	5	vážený priemer
Jazyk a komunikácia	20	40	18	2	0	2,0
Matematika a práca s informáciami	17	24	34	4	1	2,4
Človek a príroda	14	38	23	5	0	2,2
Človek a spoločnosť	24	39	15	2	0	1,9
Človek a hodnoty	27	36	11	6	0	2,0
Umenie a kultúra	34	29	11	6	0	1,9
Zdravie a pohyb	7	14	27	16	16	3,3

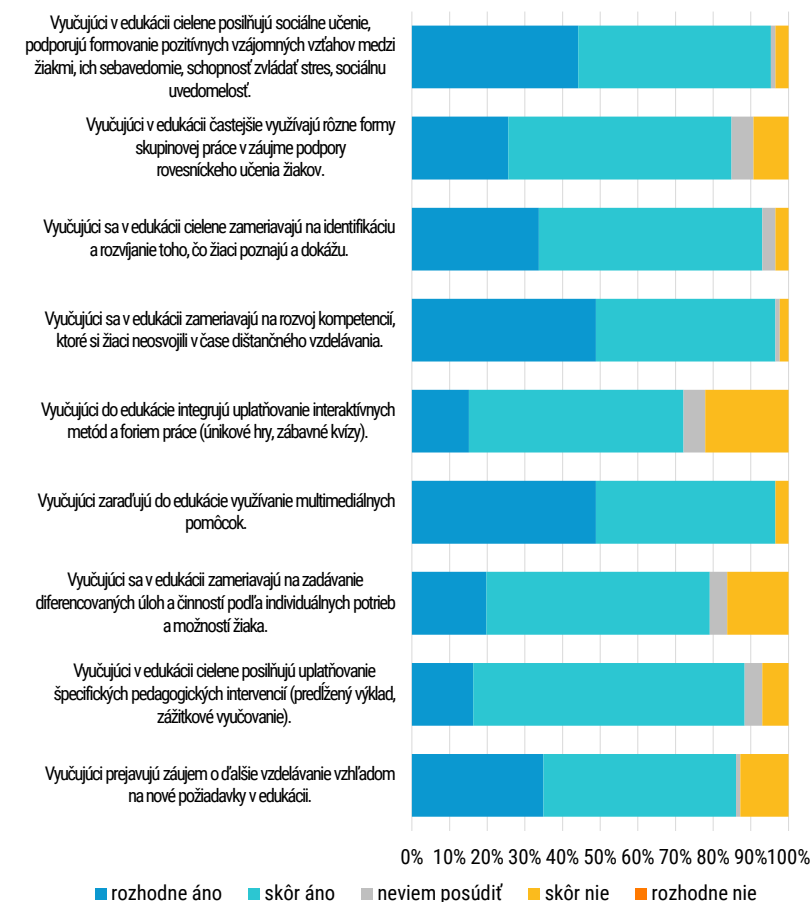
GRAF 76 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 4-r./5-r. VP v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním



POADAPTAČNÉ OBDOBIE

Pod pojmom „poadaptačné obdobie“ sa rozumie obdobie po uplynutí dostatočne dlhého času, kedy si žiaci mali možnosť privyknuť na každodenný pobyt v školskom prostredí s pevne organizovaným časom a školskými povinnosťami. Zároveň možno predpokladať, že napriek ukončeniu adaptačného obdobia sa do pedagogického prístupu k žiakom premietal zámer pokúsiť sa prekonať negatívne dôsledky dlhodobého dištančného vzdelávania. Z tohto dôvodu bol respondentom predložený súbor výrokov o výchovno-vzdelávacích cieľoch, ktoré sa učitelia budú snažiť naplňovať v poadaptačnom období, vrátane preferencie metód a zmeny v obsahu vzdelávania. Z grafu *Dominantné ciele, obsah a metódy výchovy a vzdelávania v poadaptačnom období* je zrejmé, že miera súhlasu s každým výrokom bola vysoká, pričom podľa takmer 97 % respondentov sa školy orientovali prevažne na rozvoj kompetencií, ktoré si žiaci nemali príležitosť rozvíjať v čase dištančného vzdelávania, a na posilňovanie pozitívnych vzťahov medzi žiakmi, schopnosť zvládať stres a posilňovať dôveru v seba samých (95 %).

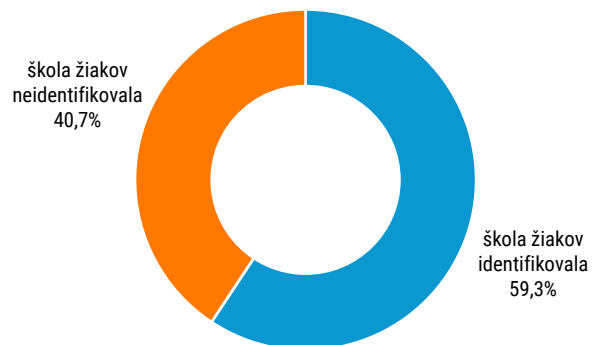
GRAF 77 Dominantné ciele, obsah a metódy výchovy a vzdelávania v poadaptačnom období



PODPORA ŽIAKOV OHROZENÝCH ŠKOLSKÝM NEÚSPECHOM V POADAPTAČNOM OBDOBÍ

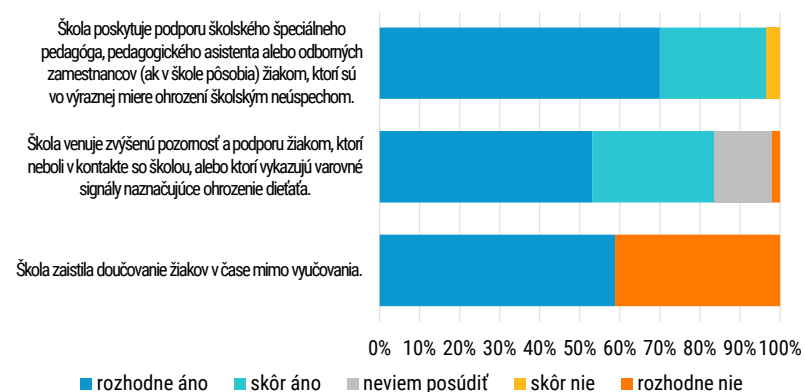
Napriek tomu, že iba 9,3 % respondentov uviedlo, že v ich škole boli takí žiaci, ktorí sa nezapojili do DV, tak až 59 % respondentov identifikovalo vo svojej škole žiakov, ktorí boli v dôsledku DV ohrození školským neúspechom. Táto skutočnosť podporuje názor, že DV nedosahuje efektivitu prezenčného vzdelávania.

GRAF 78 Podiel škôl, ktoré identifikovali/neidentifikovali žiakov ohrozených školským neúspechom v dôsledku dištančného vzdelávania



Respondenti najčastejšie riešili zaostávanie žiakov za pomoci špeciálneho pedagóga, asistenta učiteľa, prípadne odborných zamestnancov (97 %) a zároveň žiakom, ktorí neboli v kontakte so školou, prípadne vykazovali varovné signály, že sa ocitli v pásme ohrozenia, venovali zvýšenú pozornosť a podporu (približne 84 %), vrátane doučovania (takmer 59 %). Za zmienku stojí fakt, že 21 subjektov, ktoré identifikovali žiakov v pásme ohrozenia školským neúspechom, nezamestnávalo školského psychológa.

GRAF 79 Formy podpory žiakov ohrozených školským neúspechom v poadaptačnom období

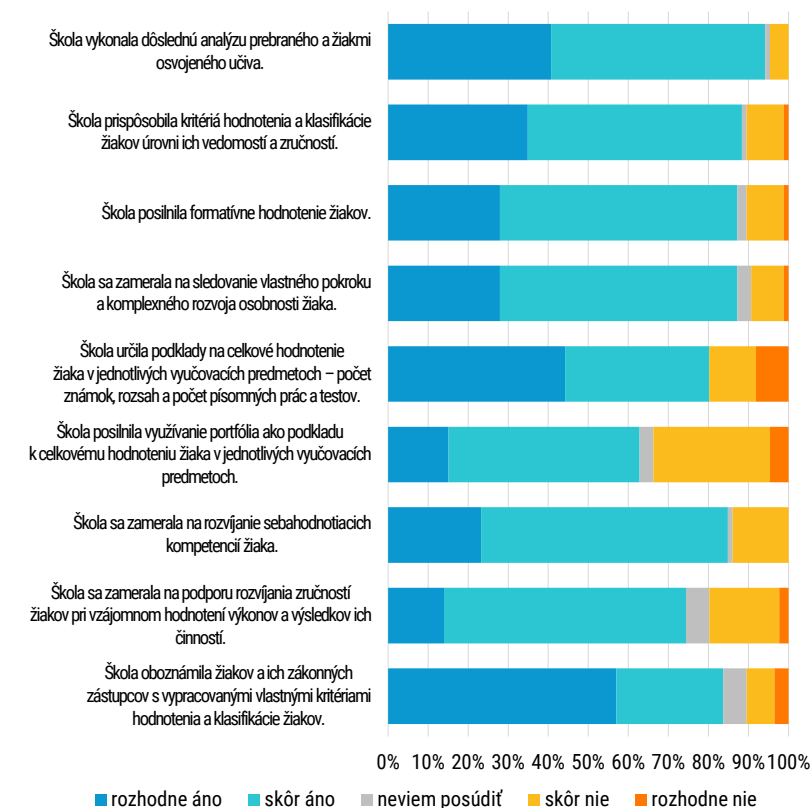


Takmer 55 % respondentov uviedlo, že uplatňovali aj iné formy podpory, ako boli obsiahnuté v ponuke možností v dotazníku. K najfrekvencovanejším patrili pravidelná komunikácia so zákonnými zástupcami a samotnými žiakmi, podpora od spolužiakov, intervencie samotných učiteľov. Respondenti uvádzali aj podporné opatrenia organizačného rázu, cieľom ktorých bolo detailne zistiť, ktoré časti učiva žiaci nedostatočne zvládajú, následné rozčlenenie učiva do jednotlivých úsekov a predĺženie klasifikačného obdobia, prípadne odporúčanie, aby sa žiak vzdelával podľa individuálneho učebného plánu.

NASTAVENIE PROCESOV HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIE ŽIAKOV V POADAPTAČNOM OBDOBÍ

Na základe odporúčaní príslušných autorít a samozrejme aj na základe vlastnej skúsenosti a poznania pristúpili školy k úprave k systému hodnotenia a klasifikácie žiakov po obnovení prezenčného vzdelávania. Z údajov je zjavné, že základom pre zmeny bolo zistenie rozdielu medzi tým, čo si žiaci mali osvojiť a tým, čo si skutočne osvojili. Tomuto zisteniu školy prispôbili kritériá hodnotenia a formy hodnotenia, čo znamená, že sa pozornosť sústredila na formatívne hodnotenie, na sledovanie vlastného pokroku žiaka vrátane komplexného rozvoja jeho osobnosti a na sebahodnotiace kompetencie žiakov.

GRAF 80 Úpravy v systéme hodnotenia a klasifikácie žiakov v poadaptačnom období

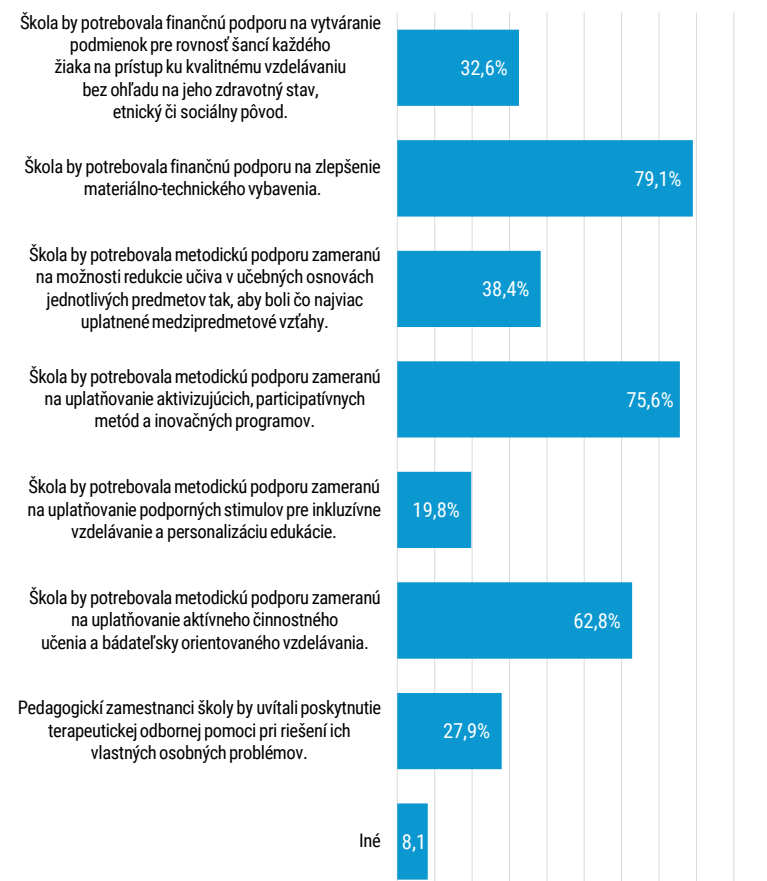


OČAKÁVANÁ PODPORA ŠKOLY VZHLADOM NA NOVOVZNIKUTÚ SITUÁCIU VO VZDELÁVANÍ

Opakované prerušenie prezenčného vzdelávania v dvoch školských rokoch po sebe a problémy škôl pri uskutočňovaní synchrónnej formy online dištančného vzdelávania odhalili mnohé zo slabých miest vzdelávacieho systému, počnajúc technickým zázemím škôl cez nedostatočné podmienky na podporu žiakov, ktorí to najviac potrebujú, až po kompetencie učiteľov zmysluplne využívať digitálne prostriedky a efektívne vzdelávacie metódy.

Až 79 % respondentov očakáva podporu v oblasti materiálno-technického vybavenia, ktoré je základným predpokladom pre uskutočňovanie synchrónnej online formy DV, ale aj pre zefektívnenie samotného prezenčného vzdelávania. Takmer 76 % respondentov pociťuje vlastné rezervy v uplatňovaní aktivizujúcich, participatívnych metód a inovačných programov a takmer 63 % respondentov by uvítalo metodickú podporu aj v oblasti aktívneho učenia sa a bádateľsky orientovaného vzdelávania. Prekvapujúco iba necelých 33 % respondentov by očakávalo finančnú pomoc pri vytváraní inkluzívneho

GRAF 81 Požadované formy podpory na zvládnutie dôsledkov prerušenia prezenčného vzdelávania



prostredia, a to aj napriek tomu, že mnohé školy nezamestnávajú školského psychológa, prípadne ďalší podporný personál. V tomto kontexte iba 20 % respondentov by očakávalo metodickú podporu v oblasti uplatňovania princípov inkluzívneho a personalizovaného vzdelávania.

Približne 8 % respondentov označilo možnosť, že očakáva podporu aj v inej oblasti, než ponúkal dotazník. Rovnako, ako v predchádzajúcich prípadoch, ich konkretizácia bola len iným vyjadrením predložených možností v dotazníku. K skutočne iným (originálnym) podporným opatreniam možno priradiť:

- poskytnutie finančných prostriedkov na obsadenie miesta školského psychológa, keďže dlhé obdobie dištančného vzdelávania a problémy s ním spojené spôsobilo, že v školách vzrástol počet žiakov s úzkosťou a psychickými problémami, so seba poškodzovaním. Napriek ústretovosti CPPPaP žiaci a učitelia čakajú pomerne dlho na termín konzultácie, pričom problémy sú akútne,
- poskytnutie finančných prostriedkov na výkon špecializovanej funkcie (správca siete),
- školy by privítali možnosť metodických a vzdelávacích aktivít pre učiteľov, školení, kurzov priamo v škole, prípadne na začiatku alebo na konci letných prázdnin, aby sa neprekrývali termíny s vyučovaním počas školského roka,
- pedagogickí zamestnanci by uvítali poskytnutie fyzioterapeutickej odbornej pomoci vzhľadom na dĺžku času stráveného pri počítačoch počas dištančného vzdelávania, vrátane rekreačných poukazov pre všetky školy (bez obmedzenia počtu zamestnancov).

3.2 KONTROLA ZABEZPEČENIA, PRIEBEHU A VÝSLEDKOV PRIJÍMACIEHO KONANIA

Tematickou inšpekciou sa kontrolovalo dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich organizáciu prijímania na GYM. Rovnako sa venovala aj **vyhodnoteniu spôsobu a úrovne overovania vedomostí** z predmetov prijímacej skúšky, ako aj **posúdeniu náročnosti a objektivity kritérií** na úspešné vykonanie PS a ostatných podmienok prijatia.

Cieľom inšpekcie bolo tiež potvrdiť, resp. vyvrátiť predpoklad, že na **GYM s dlhodobým vyšším počtom uchádzačov v porovnaní s počtom, ktorý možno prijať (1. skupina GYM)**, sa výrazne zvyšujú požiadavky (obsah a rozsah, náročnosť kritérií) na úspešné vykonanie PS v porovnaní s **GYM približne s rovnakým alebo mierne vyšším počtom uchádzačov ako je počet žiakov schválených na prijatie (2. skupina GYM)**. V každom kraji SR boli vybrané po 2 GYM (prihliadajúc aj na pomer uchádzačov k počtu prijatých žiakov v predchádzajúcich školských rokoch).

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Žiakov prijímali do študijného odboru 7902 J gymnázium do tried so 4-ročným vzdelávacím programom a 8-ročným vzdelávacím programom. V tomto školskom roku nebolo možné prijať uchádzačov bez vykonania PS (*Testovanie 9, na základe ktorého sa pri úspešnosti nad 90 % v oboch predmetoch prijíma bez vykonania PS, sa uskutočnilo po termíne PS*).

TABUĽKA 33 Prehľad počtu uchádzačov, ktorí sa zúčastnili prijímacieho konania

Počet	4-r. VP			8-r. VP		
	1. skupina	2. skupina	Spolu	1. skupina	2. skupina	Spolu
žiakov určený samosprávnymi krajinami	648	166	814	165	136	301
uchádzačov, ktorí podali prihlášky na vzdelávanie	1 596*	349	1 945	506	224	730
uchádzačov konajúcich PS	1 563*	323	1 886	495	221	716
z nich so ZZ	19	8	27	5	1	6
uchádzačov úspešných pri PS	1 504	297	1 801	375	184	559
prijatých uchádzačov	633*	158	791	155	122	277

* nezahrnutých 150 žiakov prijatých administratívne – bez PS na základe priemerného prospechu

URČENIE NAJVIŠŠIEHO POČTU ŽIAKOV, KTORÝCH MOŽNO PRIJAŤ DO 1. ROČNÍKA A PRIHLÁŠKY NA VZDELÁVANIE

Všetci uchádzači splnili základnú podmienku prijatia na vzdelávanie – nadobudli nižšie stredné vzdelávanie alebo primárne vzdelávanie (prijatie do 8-r. VP). Ich prihlášky boli v určenom termíne doručené na GYM. Návrh na počet tried 1. ročníka nepredložil zriaďovateľovi riaditeľ jedného subjektu, neprerokoval počet žiakov 1. ročníka v pedagogickej rade a nepožiadala o vyjadrenie radu školy, rešpektoval však uznesenie samosprávneho kraja o počte tried 1. ročníka. V inej škole riaditeľ predložil návrh zriaďovateľovi po stanovenom termíne a určil počet žiakov 1. ročníka bez vyjadrenia rady školy.

Riaditelia akceptovali počty žiakov pre 8-r. VP stanovené orgánmi miestnej štátnej správy v školstve. Rovnako akceptovali určenie počtu žiakov pre 4-r. VP, ale riaditeľ 1 GYM prijal 1 žiaka navyše (Banskobystrický kraj). Žiadna z kontrolovaných škôl nepožiadala o upravenie počtu žiakov 1. ročníka. GYM pripravili testy z profilových predmetov s výnimkou 1 subjektu (Trenčiansky kraj), kde nerešpektovali právny predpis a žiakov 4-r. VP prijímali na základe administratívneho vyhodnotenia plnenia kritérií. V tejto škole boli kritériom prijatia priemery známok, neurčili hranicu úspešnosti prijatia – z 244 uchádzačov prijali 150 s najlepším prospechom ešte pred termínom konania PS (v tabuľkách a grafoch správy nie sú údaje o 4-r. VP zahrnuté, okrem úvodnej tabuľky o počtoch žiakov).

ZABEZPEČENIE A ORGANIZÁCIA PRIJÍMANIA NA VZDELÁVANIE

Formu, obsah a rozsah PS neprerokovali v pedagogickej rade na 1 GYM. Výnimkou boli aj 2 GYM (Žilinský kraj), v ktorých síce prerokovali kritériá PS, no nezaoberali sa ich obsahom a rozsahom podľa štátneho vzdelávacieho programu pre ZŠ. Obsah PS v 2 školách (Trnavský kraj) nebol v súlade so ŠVP, pretože test zo slovenského jazyka a literatúry (SJL) obsahoval úlohy, v zadaniach ktorých boli pojmy a terminológia z učiva presahujúceho vzdelávací štandard príslušného stupňa ZŠ.

Všetky školy okrem jednej deklarovali úpravu podmienok PS pre žiakov so ZZ. Vychádzali z odporúčaní príslušných poradenských centier, ale nie všetci zákonní zástupcovia o ňu požiadali. Termín konania PS bol dodržaný, okrem GYM, kde PS nevykonali.

PRIJÍMACIA SKÚŠKA

Organizácia, odbornosť prípravy i priebeh PS boli na dobrej úrovni. V 1 subjekte (Banskobystrický kraj) v rámci prípravy na PS zisťovali vo viacerých ZŠ rozsah učiva prebratého počas diaľaného vzdelávania, aby pripravili testy v súlade s reálnym stavom. Pozvánky boli odoslané včas, čas testovania bol dodržaný, vedomosti boli overované korektne, ako i zostavená výsledková listina. Na 1 GYM (Trenčiansky kraj) zaradili pre 8-r. VP okrem testu z profilových predmetov aj test zo všeobecných vedomostí, čím nedodržali stanovený obsah a rozsah skúšky. Žiadny zákonný zástupca žiaka zo ZŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín nepožiadala o vykonanie PS z ďalšieho predmetu v jazyku, v akom si ho žiak na ZŠ osvojoval.

KONTROLA A HODNOTENIE VÝSLEDKOV PRIJÍMACIEHO KONANIA

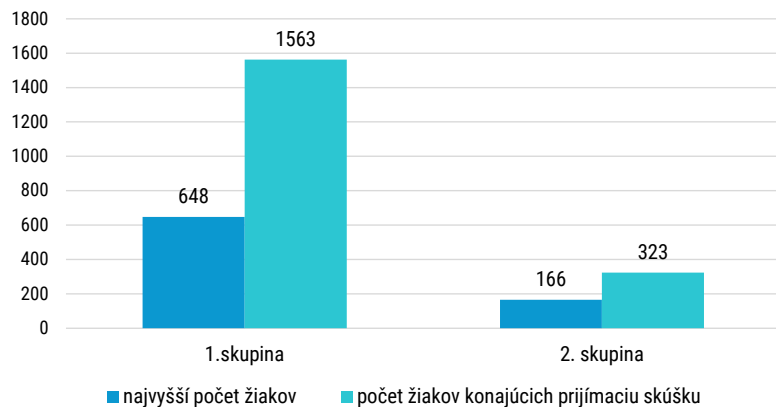
Testy PS boli hodnotené objektívne, prijímacie komisie dodržiavali kritériá prijímacieho konania, vytvorili zoznam prijatých uchádzačov s výnimkou školy (Banskobystrický kraj), kde uviedli iba poradie uchádzačov podľa získaných bodov a nestanovili hranicu úspešnosti z oboch profilových predmetov. Termín odoslania rozhodnutí o prijatí/neprijatí, ako i zverejnenie zoznamov bol dodržaný vo všetkých školách.

OBSAH A ROZSAH PRIJÍMACEJ SKÚŠKY

ZÁUJEM UCHÁDZAČOV O VZDELÁVANIE V 4-ROČNOM VZDELÁVACOM PROGRAME

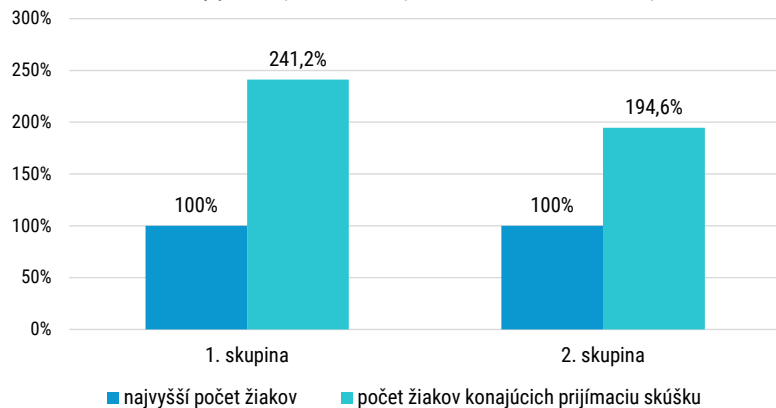
Najvyšší počet žiakov, ktorých možno prijať na vzdelávanie, určený samosprávnymi krajmi bol pre 1. skupinu GYM **648**. PS vykonalo **1 563**, teda o 241,2 % viac než NPŽ. V 2. skupine škôl bol NPŽ **166**, PS vykonalo **323**, to je o 194,6 % viac ako NŽP.

GRAF 82 Porovnanie najvyššieho počtu žiakov s počtom uchádzačov v oboch skupinách 4-r. VP



Kým v 1. skupine GYM sa o jedno miesto uchádzalo 2,4 uchádzača, v 2. skupine to bolo 1,9.

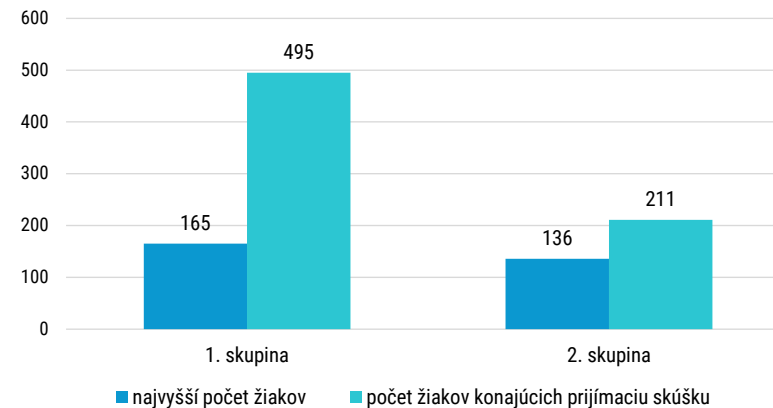
GRAF 83 Porovnanie najvyššieho počtu žiakov k počtu uchádzačov v oboch skupinách škôl 4-r. VP



ZÁUJEM UCHÁDZAČOV O VZDELÁVANIE V 8-ROČNOM VZDELÁVACOM PROGRAME

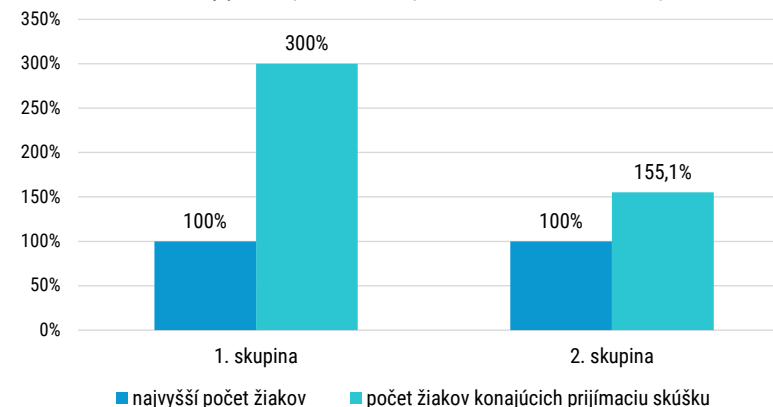
V 1. skupine GYM neotvárali triedy s 8-r. VP 2 subjekty, v 2. skupine to boli tiež 2 školy. Pre GYM 1. skupiny bolo určené prijať 165 žiakov, PS sa zúčastnilo 495 z nich. V 2. skupine škôl mohli prijať 136 uchádzačov, PS konalo 211.

GRAF 84 Porovnanie najvyššieho počtu žiakov s počtom uchádzačov v oboch skupinách 8-r. VP



Zo zistení vyplýva, že uchádzačov bolo v 1. skupine škôl o 200 % viac než NPŽ a v 2. skupine o 55,1 % viac ako NPŽ. V 1. skupine 8-r. VP sa o jedno miesto uchádzali 3 žiaci ZŠ, zatiaľ čo v 2. skupine len 1,5.

GRAF 85 Porovnanie najvyššieho počtu žiakov k počtu uchádzačov v oboch skupinách škôl 8-r. VP

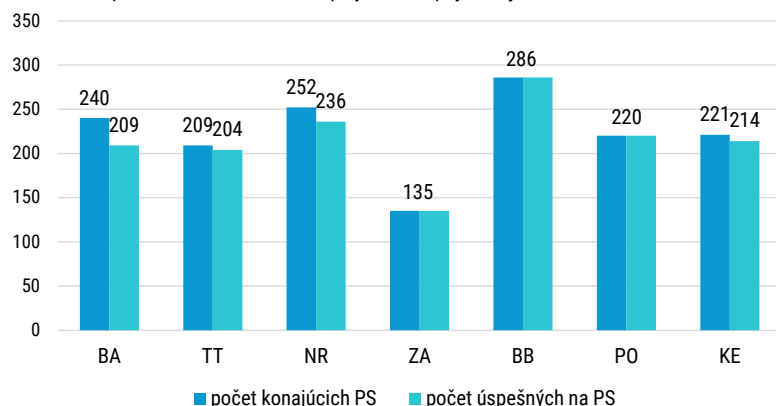


Je evidentné, že v 8-r. VP bol rozdiel medzi oboma skupinami v záujme o vzdelávanie oveľa väčší ako v 4-r. VP (47 % ku 144,9 %).

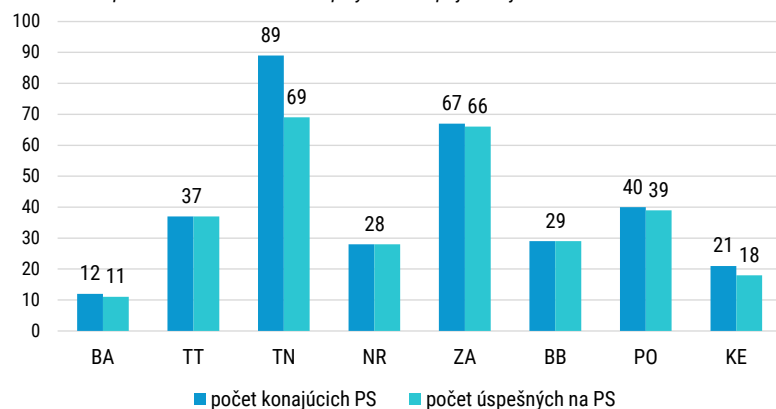
ÚSPEŠNOSŤ UCHÁDZAČOV NA PRIJÍMAČEJ SKÚŠKE V OBOCH PROGRAMOCH VZDELÁVANIA

Z hľadiska úspešnosti uchádzačov o 4-r. VP možno skonštatovať, že v školách oboch skupín neboli zaznamenané výrazné rozdiely (s výnimkou 2 GYM v 1. skupine a 1 GYM v 2. skupine).

GRAF 86 Úspešnosť uchádzačov 1. skupiny GYM na prijímacej skúške 4-r. VP

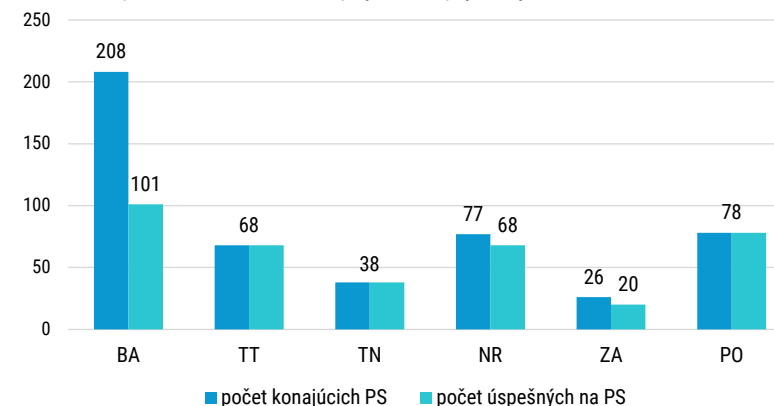


GRAF 87 Úspešnosť uchádzačov 2. skupiny GYM na prijímacej skúške 4-r. VP

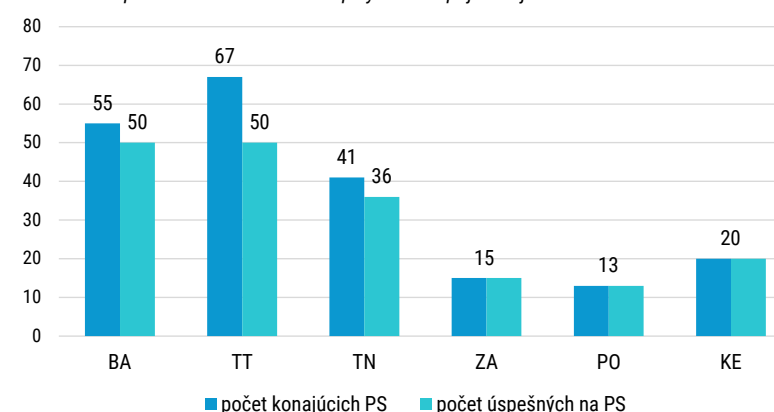


V 1. skupine škôl bola priemerná **úspešnosť** uchádzačov na PS **96,2 %**, v 2. skupine **92 %** (rozdiel 4,2 %). Situácia bola odlišná v **8-r. VP**, kde rozdiely v počtoch konajúcich PS a úspešných v jej zvládnutí boli výraznejšie.

GRAF 88 Úspešnosť uchádzačov 1. skupiny GYM na prijímacej skúške 8-r. VP



GRAF 89 Úspešnosť uchádzačov 2. skupiny GYM na prijímacej skúške 8-r. VP

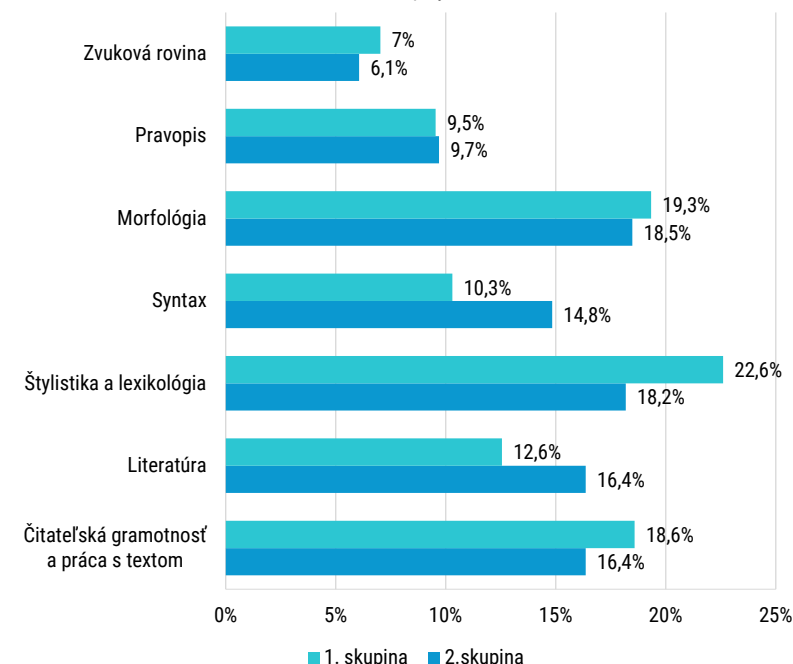


V 1. skupine škôl bola **úspešnosť** uchádzačov na PS **76,6 %**, v 2. skupine **66,3 %** (rozdiel 10,3 %), zároveň **vyššiu** percentuálnu **úspešnosť dosiahli** uchádzači o **4-r. VP** ako uchádzači o 8-r. VP (cca 92 % – 96 % ku 66 % – 77 %).

HODNOTENIE PRIJÍMAČEJ SKÚŠKY Z POHĽADU ŠTRUKTÚRY, POČTU ÚLOH, ICH NÁROČNOSTI A ČASOVÉHO LIMITU NA VYPRACOVANIE ZADANÍ

TESTY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY – 4-ROČNÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

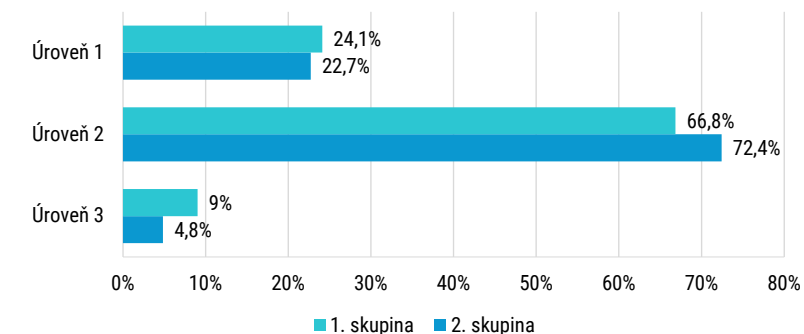
Úlohy testov zo SJL boli rozdelené do oblastí: *zvuková rovina, pravopis, morfológia, syntax, štylistika a lexikológia, literatúra, čitateľská gramotnosť a práca s textom*.

GRAF 90 Podiel oblastí SJL v testoch 1. a 2. skupiny 4-r. VP

V oboch skupinách sú najviac zastúpené úlohy z oblastí *štylistika a lexikológia*, *morfológia*, *čitateľská gramotnosť a práca s textom* a *literatúra*, menej z oblastí *syntax*, *pravopis* a *zvuková rovina*. Pri porovnaní percentuálneho výskytu oblastí v skupinách GYM je vidieť, že medzi oblasťami *zvuková rovina*, *pravopis* a *morfológia* sú minimálne rozdiely, približne 1 %. Výraznejšie sú v troch ďalších oblastiach – *štylistika a lexikológia*, *syntax* a *literatúra*, približne 4 % v prospech 1. skupiny v oblasti *štylistika a lexikológia*, ale v prospech 2. skupiny v oblastiach *syntax* a *literatúra*. Zadaní z čitateľskej gramotnosti a práce s textom prevyšujú v 1. skupine o 2,2 %.

Súhrnne možno povedať, že v 1. skupine je prevaha úloh z troch oblastí: *morfológia*, *štylistika a lexikológia*, *čitateľská gramotnosť a práca s textom*. V 2. skupine zas v oblastiach *syntax* a *literatúra*. Ak vychádzame z tézy, že učivo pravopisu a zvukovej roviny je po stránke požiadaviek na mentálnu činnosť menej náročné (kognitívne procesy: zapamätanie, porozumenie, prípadne aplikácia), nebudeme na ne pri porovnávaní obťažnosti testov prihliadať. Berúc do úvahy vyššie percentuálne zastúpenie troch spomenutých oblastí SJL (obzvlášť čitateľskej gramotnosti a práce s textom) v 1. skupine spolu s faktom, že v 2. skupine je prevaha len v dvoch oblastiach, porovnanie ukazuje na **vyššiu obťažnosť testov v školách 1. skupiny**.

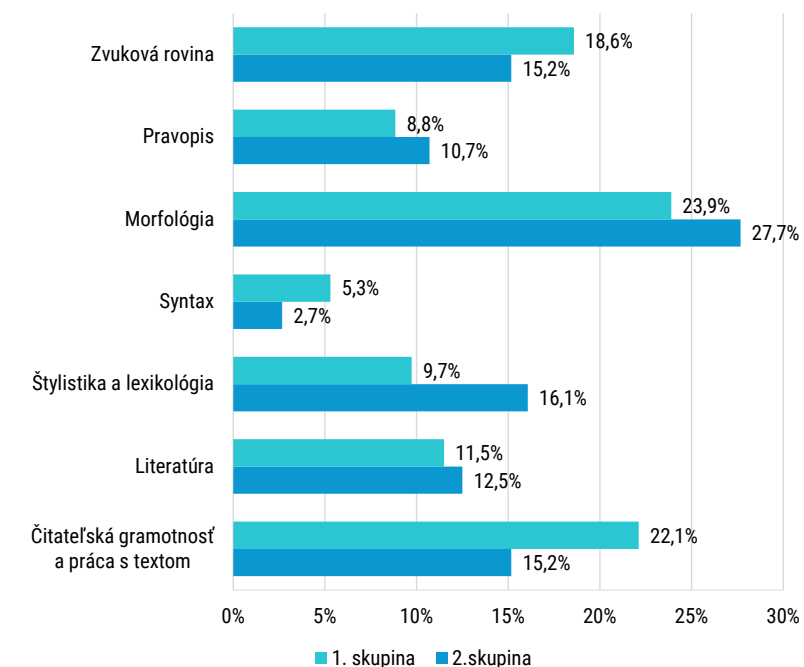
Z hľadiska úrovni obťažnosti testov boli úlohy vo všetkých oblastiach SJL rozdelené do úrovni od 1 (najnižšia – porozumenie, zapamätanie) po 3 (najvyššia – analýza, hodnotenie).

GRAF 91 Zastúpenie úrovni úloh zo SJL v 1. a 2. skupine GYM 4-r. VP

Z údajov vyplýva, že najviac úloh v testoch oboch skupín má **úroveň 2 (aplikácia)**, najmenej **úroveň 3**. Rozdiely medzi skupinami možno zhrnúť nasledovne: 1. skupina GYM mala v testoch o 1,4 % viac úloh úrovne 1, ale o 5,6 % viac úloh úrovne 2 a o 4,2 % viac úloh úrovne 3, z čoho vyplýva, že **testy 1. skupiny škôl mali v 4-r. VP vyššiu obťažnosť**.

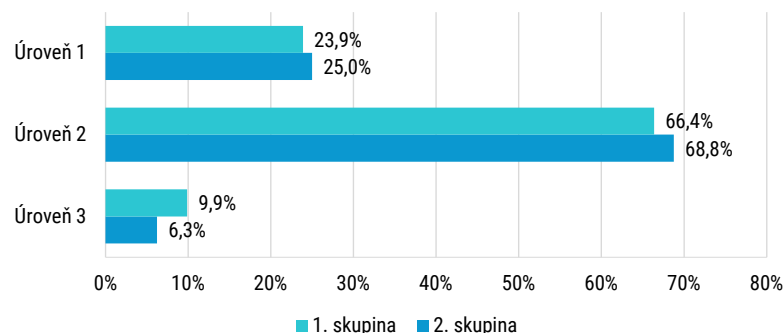
TESTY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY – 8-ROČNÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Pomerné zastúpenie jednotlivých oblastí SJL v testoch 8-r. VP úzko súvisí s vymedzením obsahového a výkonnového štandardu pre žiakov 1. stupňa ZŠ (ISCED 1).

GRAF 92 Podiel oblastí SJL v testoch 1. a 2. skupiny 8-r. VP

Pri porovnaní zastúpenia oblastí SJL v skupinách GYM vidno, že kým úlohy testov 1. skupiny škôl mali prevahu v troch oblastiach – *zvuková rovina, syntax, čitateľská gramotnosť a práca s textom*, v 2. skupine prevažovali úlohy štyroch oblastí – *pravopis, morfológia, literatúra, štylistika a lexikológia*. Možno teda skonštatovať, že z hľadiska zastúpenia jednotlivých oblastí **neboli medzi skupinami väčšie rozdiely**.

GRAF 93 Zastúpenie úrovni úloh zo SJL v 1. a 2. skupine GYM 8-r. VP



Táto úroveň (3) sa v GYM 1. skupiny vyskytla 1,6-krát častejšie ako v 2. skupine (9,9 % ku 6,3 %), takže rozdiel bol 3,6 % v prospech 1. skupiny, ale zadaní úrovne 2 bolo v školách 1. skupiny o 2,4 % a úloh úrovne 1 o 1,1 % menej ako v 2. skupine. Z uvedených zistení možno vyvodiť záver, že **obťažnosť testov bola v 1. skupine vyššia**.

Je nutné zdôrazniť, že v testoch oboch skupín vysoko prevažovali úlohy s uplatňovaním nižších kognitívnych procesov (úroveň 1, 2). Najvyššia úroveň (3) bola celkovo v testoch, ako i v oblasti čitateľskej gramotnosti a práce s textom zastúpená málo.

TABUĽKA 34 Podiel úloh úrovne 3 v testoch a podiel úloh úrovne 3 v oblasti čitateľská gramotnosť a práca s textom

	4-r. VP		8-r. VP	
	1. skupina	2. skupina	1. skupina	2. skupina
Úroveň 3 spolu vo všetkých oblastiach SJL	9 %	4,8 %	9,7 %	6,3 %
ČG v rámci oblastí SJL*	18,6 %	16,4 %	22,1 %	15,2 %
z toho úroveň 3 v ČG	40,5 %	25,9 %	40,0 %	6,3 %

* zastúpenie ČG v rámci všetkých oblastí SJL znázornené v grafoch

Časová náročnosť riešenia testových úloh v 4-r. VP nebola vo všetkých subjektoch stanovená optimálne. Niektoré testy obsahovali veľký počet úloh alebo východiskových textov, čím PS mohla vytvárať nadmernú stresovú situáciu. Na 1 GYM zas neuviedli žiaden text, na ktorý by sa úlohy viazali. V testoch iných škôl zadali aj úlohy s možným tipovaním riešenia.

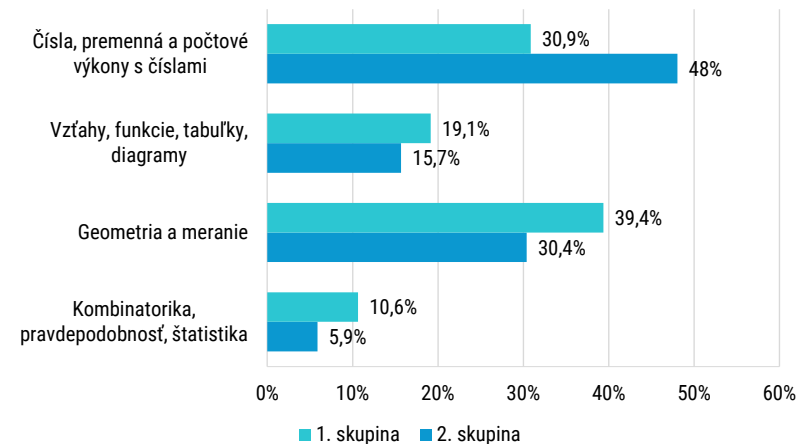
Pri zostavovaní testov SJL v 8-r. VP niekedy školy (Bratislavský a Prešovský kraj) kladli vysoké nároky na schopnosť riešiť testové úlohy rýchlo. Náročným pre žiakov 5. ročníka ZŠ bolo takisto uvádzanie zadaní v zápore, občas ani graficky nezvýrazneného. V časti testov zvolili málo frekvencované východiskové slová (napríklad družne, čeliť, číhať) so zámerom vyselektovať jazykovo najzdatnejších žiakov. Ojedinele sa vyskytli odborné nekorektné zadania, technické nedostatky v nich, zadania vyžadujúce len jedno riešenie, hoci reálne existujú dve, či terminologicky nesprávne pojmy, čo mohlo

pripadne ovplyvniť riešenie/neriešenie úloh. Pomerne často boli v testoch zaradené úlohy, ktoré mali charakter nežiaduceho memorovania encyklopedických vedomostí.

TESTY Z MATEMATIKY – 4-ROČNÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

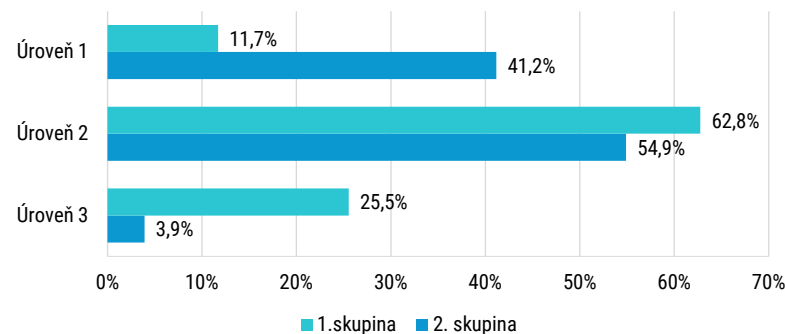
Úlohy testov z MAT boli rozdelené do štyroch oblastí: *čísla, premenná a početové výkony s číslami; vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy; geometria a meranie; kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika*.

GRAF 94 Zastúpenie oblastí MAT v testoch 1. a 2. skupiny GYM 4-r. VP



Pri pohľade na grafické znázornenie (*Zastúpenie oblastí MAT v testoch 1. a 2. skupiny GYM 4-r. VP*) zaznamenávame odlišnosť v percentuálnom zastúpení úloh z oblastí *čísla, premenná a početové výkony s číslami* (30,9 %; 48 %), čo bol o 17,1 % väčší podiel v 2. skupine škôl. V ostatných troch oblastiach boli rozdiely menšie, no zároveň je evidentné, že v týchto oblastiach bolo zastúpenie úloh v prospech testov 1. skupiny škôl najvýraznejšie v oblasti *geometria a meranie* (rozdiel 9 %), v oblasti *kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika* menej (4,7 %) a v oblasti *vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy* najmenej (3,4 %). Hoci oblasť *čísla, premenná a početové výkony s číslami* bola v testoch 2. skupiny výrazne viac zastúpená, vzhľadom na fakt, že v zadaniach testov z tejto oblasti dominovali v oboch skupinách úlohy na nižšie myšlienkové procesy, môžeme aj vzhľadom na prevahu úloh ostatných troch oblastí v 1. skupine vyhodnotiť testy z MAT **1. skupiny GYM ako testy s vyššou obťažnosťou než testy 2. skupiny**.

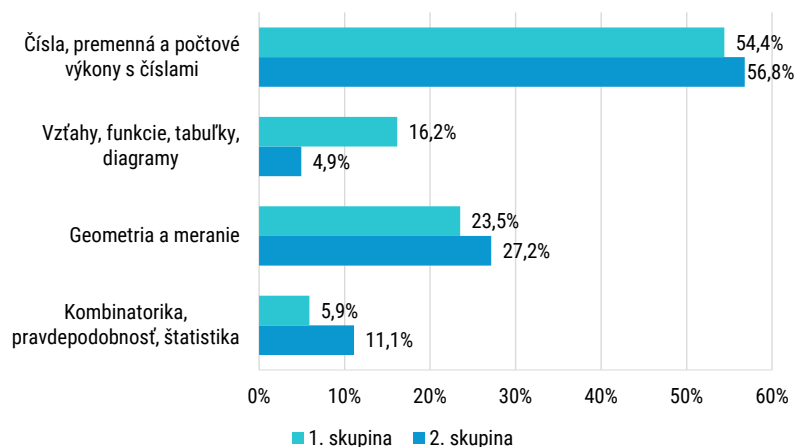
GRAF 95 Zastúpenie úrovni úloh z MAT v oboch skupinách GYM 4-r. VP



Zo zistení vyplýva prevaha úloh úrovne 2 (62,8 %; 54,9 %) a najmenší podiel úloh úrovne 3, podobne ako v SJL. O výrazne vyššej náročnosti testov 1. skupiny svedčí nielen pomer úloh najnižšej úrovne, ktorých bolo v tejto skupine 3,5-krát menej ako v 2. skupine (rozdiel 29,5 %), ale najmä 6,5-násobné vyššie zastúpenie úloh úrovne 3 (rozdiel 21,6 %), čo je dôkazom **výrazne väčšej obťažnosti testov 1. skupiny GYM**.

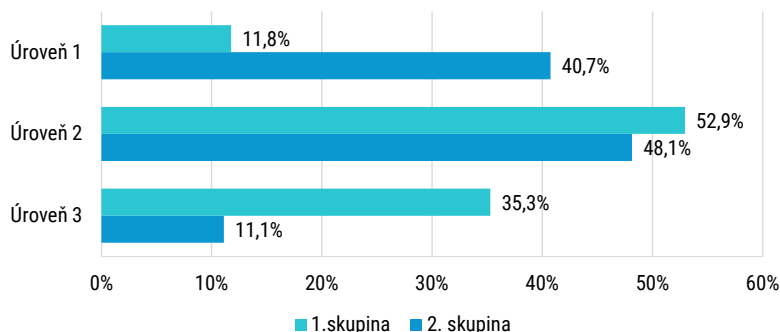
TESTY Z MATEMATIKY – 8-ROČNÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

GRAF 96 Zastúpenie oblastí MAT v testoch 1. a 2. skupiny GYM 8-r. VP



Spomedzi oblastí MAT je evidentná zreteľná prevaha úloh z oblasti *čísla, premenná a početové výkony s číslami*, čo je sčasti podmienené obsahovým štandardom pre žiakov 1. stupňa ZŠ. V tejto oblasti má miernu prevahu 2. skupina škôl (rozdiel 2,4 %). Výrazne viac úloh mala 1. skupina v oblasti *vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy* (rozdiel 11,3 %), o ktorej možno povedať, že kladie väčšie nároky na mentálnu činnosť ako oblasť *čísla, premenná a početové výkony s číslami* aj vzhľadom na veľký podiel testových úloh s uplatňovaním nižších kognitívnych procesov. V oblasti *geometria a meranie* je rozdiel v prospech 2. skupiny 3,7 % a pri oblasti *kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika* je to 5,2 %. Možno usúdiť, že z celkového pohľadu na jednotlivé oblasti MAT **medzi oboma skupinami nie sú väčšie rozdiely**.

GRAF 97 Zastúpenie úrovní úloh z MAT v oboch skupinách GYM 8-r. VP



Najväčší rozdiel je v úrovniach 1 a 3, úroveň 2 je približne rovnako zastúpená, pričom úloh tejto úrovne bolo o 4,8 % viac v testoch 1. skupiny škôl. V najnižšej úrovni bolo takmer 3,5-krát menej úloh (11,8 % ku 40,7 % – rozdiel 28,9 %) v 1. skupine škôl a v najvyššej zas skoro 3-krát viac (35,3 % ku 11,1 % – rozdiel 24,2 %) ako v 2. skupine. To jednoznačne vypovedá o **výrazne vyššej obťažnosti testov 1. skupiny škôl**, čo rovnako vyplýva i z porovnania zastúpenia úloh úrovne 3 (analýza) obidvoch VP.

TABUĽKA 35 Podiel úloh najvyššej úrovne v testoch z MAT

	4-r. VP		8-r. VP	
	1. skupina	2. skupina	1. skupina	2. skupina
Úroveň 3	25,5 %	3,9 %	35,3 %	11,1 %

Kým v 4-r. VP predstavovali úlohy najvyššej úrovne štvrtinu (25,5 %) všetkých úloh v 1. skupine GYM, v 2. skupine to boli len necelé 4 %. Viac ako v 4-r. VP bolo úloh s touto úrovňou v 1. skupine 8-r. VP – viac ako tretina (35,3 %), v 2. skupine približne 11 %.

Do testov pre **4-r. VP** zaradili zadania s vyššími myšlienkovými procesmi v najväčšom objeme v 3 školách Prešovského, Trnavského a Bratislavského kraja (22 %, 13,3 % a 10 %). V druhej zo škôl pritom hodnotili len správny výsledok úloh, neprihliadali na postup riešenia, čo v niektorých iných školách brali do úvahy. Nedostatkom medzi zadaniami bola úloha 1 GYM (Nitriansky kraj), v ktorej sa vyskytoval pojem nenachádzajúci sa v ŠVP pre nižšie stredné vzdelanie. Zároveň tu bolo až 10 úloh, ktoré mali viac ako jedno riešenie. Ojedinele sa vyskytlo graficky nevyhovujúce vypracovanie testov – medzi slovami neboli medzery, čo sťažovalo orientáciu v texte a inde chýbala v zadaní jazykovo správne vyjadrená informácia, nestáži to však pochopenie zadania. Nedôslední pri označovaní úsečiek a uhlov boli v ďalšom GYM.

Niektoré školy v snahe o získanie čo najlepších žiakov nastavili v **8-r. VP** latku náročnosti pomerne vysoko zaradením viacerých úloh na vyššie kognitívne procesy do testov. V 1 subjekte (Bratislavský kraj) predstavovali až 40 % obsahu testov (v nasledujúcom približne 21 % a v ďalšom 15 %). Test 1 GYM (Žilinský kraj) obsahoval úlohu, ktorá patrí do vzdelávacieho štandardu 6. ročníka ZŠ.

3.3 KONTROLA PLNENIA OPATRENÍ

Následné inšpekcie boli vykonané na 20 GYM, z ktorých bolo 18 štátnych škôl, 1 cirkevná a 1 súkromná. Medzi nimi boli 4 GYM s bilingválnym vzdelávaním (2 slovensko-anglické, 1 slovensko-nemecko-anglické, 1 slovensko-španielske). Následné inšpekcie boli vykonané po 8 komplexných, 9 tematických a 3 následných inšpekciách. Vzhľadom na závažnosť inšpekčných zistení bolo uplatnených 162 opatrení, z toho 91 odporúčaní, 69 opatrení prijatých riaditeľmi kontrolovaných subjektov, 2 opatrenia uložené ŠŠI.

Z uplatnených opatrení sa plnenie 3 odporúčaní nedalo hodnotiť z dôvodu nerealizovania hospitácií vzhľadom na epidemickú situáciu spôsobenú šírením ochorenia COVID-19 a 3 opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu boli neaktuálne.

TABUĽKA 36 Prehľad uplatnených opatrení

Spolu	162					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	91		69		2	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	64	72,7 %	60	90,9 %	2	100 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		3		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	3		0		0	

NEDOSTATKY SA VYSKYTOVALI PREVAŽNE:

V ŠKOLSKOM VZDELÁVACOM PROGRAME

- neúplné zapracovanie tém a čiastkových kompetencií aktuálnej verzie NŠFG
- neaktuálne a nekonkrétne zapracovanie prierezových tém do učebných osnov časti predmetov
- nedoplnenie konkrétnych podmienok a ponuky vzdelávania žiakov so ŠVVP do ŠKVP
- nevypracovanie ŠKVP ako uceleného dokumentu s požadovaným obsahom a jeho vydanie bez prerokovania v pedagogickej rade a rade školy
- chýbajúce alebo nerozpracované učebné osnovy niektorých predmetov v rozsahu vzdelávacieho štandardu, ich nedodržovanie vo vyučovacom procese
- nesúlad UP s príslušným RUP, nevypracovanie poznámok k UP, nevypracovanie IVP integrovaných žiakov, absencia aktualizácie IVP

V RIADENÍ ŠKOLY

- nevykonávanie systematickej vnútornej kontroly
- absencia hospitačnej činnosti riaditeľmi zamestnancami
- nezapojenie predmetových komisií do vnútorného systému kontroly v oblasti hodnotenia výchovno-vzdelávacích výsledkov a riešenia problémov žiakov
- nesystematické vedenie pedagogickej dokumentácie a neaktuálnosť dokumentov vytvorených školou

- neefektívny systém výchovného poradenstva, neustanovenie funkcie kariérneho poradcu
- nezabezpečenie interného vzdelávania pedagógov
- nedôsledné realizovanie výkonu štátnej správy v prvom stupni
- nerealizovanie komisionálnych skúšok
- prijímanie na vzdelávanie v rozpore s právnymi a internými predpismi
- nedostatočná priebežná klasifikácia a nezabezpečenie preukázateľného oboznámenia zákonných zástupcov s výrazným zhoršením prospechu a správania žiaka
- spájanie žiakov z rôznych ročníkov do skupín
- nerešpektovanie poznámok RUP pri delení triedy na časti hodín

V ZABEZPEČENÍ PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

- absencia periodického monitorovania šikanovania a neimplementovanie konkrétnych spôsobov prevencie
- nezariadenie aktivít rozvíjajúcich sociálnu klímu
- nezabezpečenie vhodných priestorových podmienok, učebných pomôcok/športového náčinia
- nekompletné vypracovanie školského poriadku a jeho neprerokovanie s orgánmi školskej samosprávy
- nedodržanie dĺžky a organizácie prestávok
- nedodržanie stanoveného počtu hodín v jednom dni
- nesplnenie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti učiteľa
- nezaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov v laboratóriu a pri ich účasti na súťažiach

VO VÝCHOVNO-VZDELÁVACOM PROCESSE

- nedostatočné rozvíjanie vyšších kognitívnych procesov, občianskych kompetencií a sociálnych zručností
- nepodnecovanie žiakov na hodnotenie vlastných výkonov a výkonov spolužiakov
- nerozvíjanie schopností zdôvodňovať vlastné názory

Akceptovanie 73 % odporúčaní prispelo k doplneniu a zosúladieniu časti školských vzdelávacích programov, vrátane rozpracovania NŠFG, k zefektívneniu vnútorného systému kontroly a hodnotenia, zlepšeniu práce predmetových komisií, ustanoveniu funkcie kariérneho poradcu a implementovaniu pravidiel pri riešení šikanovania.

Neakceptovanie 27 % odporúčaní naďalej znižovalo kvalitu časti ŠKVP a implementácie aktuálnej verzie NŠFG i prierezových tém do učebných osnov. Niekde pretrvávali nedostatky v oblasti prevencie šikanovania, kontrolnej činnosti riaditeľov a hodnotení a klasifikácie žiakov, ktoré spolu s absenciou vzájomných hospitácií mali negatívny dosah na odborný rast pedagógov a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu.

Splnením 91 % prijatých a 100 % uložených opatrení boli vytvorené predpoklady na skvalitnenie riadenia škôl, podmienok výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacieho procesu v súlade s právnymi predpismi.

Nesplnením 9 % prijatých opatrení riaditeľia škôl neodstránili klasifikovanie neplatnými klasifikačnými stupňami a súčasne nerozpracovali postupy, formy a kritériá kontroly a hodnotenia žiakov. Informovanosť rodičov a uchádzačov o prijatie na štúdium v jednej škole znižovala absencia určenia obsahu a rozsahu prijímacej skúšky, zverejnenie výsledkov bez uvedenia úspešnosti/neúspešnosti uchádzača a viaceré administratívne nedostatky.

3.4 ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKOLY

- Realizovať plánované sebahodnotiace procesy na základe analýzy stavu v oblasti riadenia, podmienok a vzdelávacích výsledkov žiakov a tým podporovať kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu v škole.
- Zapracovať obsah aktuálnej verzie Národného štandardu finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu s cieľom zabezpečiť edukáciu žiakov v oblasti finančného vzdelávania.
- Sledovať implementovanie aktivizujúcich a participatívnych stratégií vyučovania na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov pri uskutočňovaní všetkých foriem dištančného a prezenčného vzdelávania, na túto činnosť orientovať aj prácu zriadených predmetových komisií.
- Posilniť v systéme hodnotenia a klasifikácie žiakov uplatňovanie formatívneho hodnotenia s cieľom prispieť k zlepšeniu učenia sa žiaka pomocou poskytnutia spätnej väzby o jeho výkone a možnosti zlepšenia.
- Zabezpečiť dostatočnú a efektívnu podporu žiakom, ktorí sa ocitli v pásme ohrozenia školským neúspechom a žiakom, ktorí vykazujú varovné signály naznačujúce ich ohrozenie.
- Podporovať účasť pedagogických a odborných zamestnancov na externom vzdelávaní v oblastiach prevencie školského neúspechu žiakov, uplatňovania princípov inkluzívneho a personalizovaného vzdelávania, aktivizujúcich, participatívnych metód a foriem práce pri všetkých formách dištančného a prezenčného vzdelávania. Vytvárať priestor na uskutočňovanie metodických a vzdelávacích aktivít pre ucelený kolektív pedagogických zamestnancov v škole.
- Zabezpečiť pozíciu školského psychológa s cieľom vytvoriť inkluzívne prostredie a poskytovať žiakom bezprostredný prístup k odborným intervenciám; poskytnúť aj pedagogickým zamestnancom využívanie služieb školského psychológa pri riešení krízových situácií vznikajúcich v edukácii i pri riešení ich osobných potrieb.
- Poskytovať poradenstvo pri riešení osobnostných, vzdelávacích a sociálnych potrieb žiakov vymedzením konzultačných hodín výchovného poradcu aj v čase mimo vyučovania.
- Vykonávať systematický monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní sa žiakov a príznakov šikanovania, jeho výsledky dôsledne analyzovať a podľa potreby prijímať účinné opatrenia na odstránenie nedostatkov
- Zabezpečiť informovanie žiakov o kompetenciách samosprávnych orgánov školy, o štatúte a činnosti žiackej školskej rady a umožniť im spolupodieľať sa na rozhodovacích procesoch v oblasti výchovy a vzdelávania a vytvárania bezpečného školského prostredia.
- Stanovovať na prijímacej skúške časový limit na vypracovanie zadání testov primerane k ich počtu a náročnosti, zaraďovať do testov väčší počet zadání (aspoň tretinu) na vyššie myšlienkové procesy, zaraďovať do testov prijímacej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry viac úloh zameraných na prácu s textom a čitateľskú gramotnosť, súčasne znižovať počty úloh vyžadujúcich encyklopedické vedomosti a memorovanie, dbať na korektnosť, vekuprimeranosť, úplnosť a terminologickú správnosť formulácie zadání a ich grafickú podobu, vylúčiť z testov prijímacej skúšky úlohy s možnosťou tipovania riešenia.

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ZRIAĐOVATEĽOV

- Metodicky usmerňovať riaditeľov škôl v oblasti aplikácie všeobecne záväzných právnych predpisov do praxe.
- Poskytovať školám pomoc pri zriaďovaní podporných tímov v zložení školský psychológ, špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg s cieľom zvyšovať celkovú úroveň dosiahnutých zručností a kompetencií žiakov ohrozených školským neúspechom, zvlášť v období po opakovanom prerušení prezenčného vzdelávania v školách.

- Zaistiť chýbajúce materiálo-technické a technologické vybavenie škôl pre všetky formy dištančného a prezenčného vzdelávania s cieľom realizovať edukáciu v súlade so štátnym vzdelávacím programom.
- Vypracovať analytický materiál založený na uplatnení kritérií ako sú viacročné sledovanie záujmu žiakov o jednotlivé gymnáziá, náročnosť prijímacích skúšok, stanovenie úrovne kritérií pre úspešné vykonanie prijímacej skúšky; výsledky žiakov gymnázií v EČ MS a ďalšie kritériá, napríklad výber prírodovedných predmetov, matematiky a informatiky ako voliteľného predmetu a na základe výsledkov analýzy zohľadňujú ďalšie okolnosti súvisiace s prijímaním na vzdelávanie reštrukturalizovať sieť gymnázií vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a stanovovať najvyšší počet žiakov, ktorých možno prijať do 1. ročníka gymnázií v prípade iných zriaďovateľov aj na základe výsledkov zistení ŠŠI v tejto oblasti.

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- Zväziť zavedenie jednotných prijímacích skúšok na gymnáziách (testy s rozlišovacím charakterom) a stanoviť váhu výsledkov jednotných prijímacích skúšok k ďalším častiam prijímacieho konania ako autonómneho rozhodnutia každej školy.
- Zväziť funkciu Testovania 9 v súvislosti s jednotnou prijímacou skúškou.
- Realizovať naďalej programy zamerané na prevenciu školského neúspechu žiakov, uplatňovanie princípov inkluzívneho a personalizovaného vzdelávania, na aktivizujúce, participatívne metódy a formy práce pri všetkých formách dištančného a prezenčného vzdelávania.
- Uskutočňovať metodické a vzdelávacie aktivity pre pedagógov priamo v škole, prípadne na začiatku alebo na konci letných prázdnin, aby sa neprekrývali termíny s vyučovaním počas školského roka.
- Poskytovať podporu a finančnú pomoc pri vytváraní inkluzívneho prostredia pre rovnosť šancí každého žiaka mať prístup ku kvalitnému vzdelávaniu bez ohľadu na zdravotný stav, etnický či sociálny pôvod.
- Zohľadňovať v systéme financovania stredných škôl zaistenie pracovnej pozície školského psychológa z dôvodu nárastu počtu žiakov s úzkosťou a psychickými problémami v dôsledku ich izolácie počas dištančného vzdelávania.
- Poskytovať finančné prostriedky na vytvorenie pracovnej pozície – správca siete v škole.

4. STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY

4.1 ADAPTÁCIA ŽIAKOV NA VÝCHOVNO- VZDELÁVACÍ PROCES PO OBNOVENÍ PREZENČNÉHO VYUČOVANIA – ZISTENIA Z DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Prostredníctvom online dotazníka ŠŠI získala informácie o charaktere adaptačného procesu, ktorý mal pripraviť žiakov dennej formy študijných odborov (4-ročných a 5-ročných VP) a dennej formy učebných odborov (2-ročných, 3-ročných a 4-ročných VP) SOŠ na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie, pričom sa očakávalo, že prezenčné vzdelávanie bude reflektovať dôsledky predchádzajúceho dištančného vzdelávania.

Dotazník zisťoval:

- mieru účasti žiakov na dištančnom vzdelávaní a dôvody, pre ktoré sa časť žiakov do tejto formy vzdelávania nezapájala, pričom osobitná pozornosť bola venovaná skupinám žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakom patriacich k sociálne zraniteľným skupinám,
- vlastnosti adaptačného procesu, ktorý mal pripraviť žiakov na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie (existencia plánu; typy problémov pri nastavovaní parametrov adaptačného procesu),

- opatrenia, ktoré školy prijímali na zaistenie bezpečného návratu žiakov do školy,
- prínosy adaptačného obdobia pre žiakov a učiteľov,
- odhad miery negatívneho vplyvu prerušenia prezenčného vzdelávania na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov,
- zmeny vo výchovno-vzdelávacom procese v poadaptačnom období vyvolané dôsledkami dištančného vzdelávania,
- spôsoby podpory žiakov ohrozených školským neúspechom,
- nastavenie spôsobov a foriem hodnotenia a klasifikácie žiakov,
- oblastí, v ktorých školy očakávajú podporu na to, aby sa lepšie zvládali dôsledky prerušenia prezenčného vzdelávania, resp. aby boli lepšie pripravené na podobné situácie aj v budúcnosti.

Dáta boli spracované v štatistickom softvéri SPSS.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Dotazník bol zaslaný 135 riaditeľom a riaditeľkám SOŠ, pričom vybraná vzorka respondentov reprezentovala percentuálne zastúpenie tohto druhu škôl v jednotlivých krajoch, ich veľkostný typ a typ zriaďovateľa. Dotazník vo vymedzenom časovom období vyplnilo 87 riaditeľiek a riaditeľov škôl (návratnosť 64,4 %), pričom najnižšia návratnosť bola v Trenčianskom kraji na úrovni 45,5 % a najvyššia v Nitrianskom kraji na úrovni 88,2 %.

TABUĽKA 37 Počet škôl a počet žiakov podľa krajov

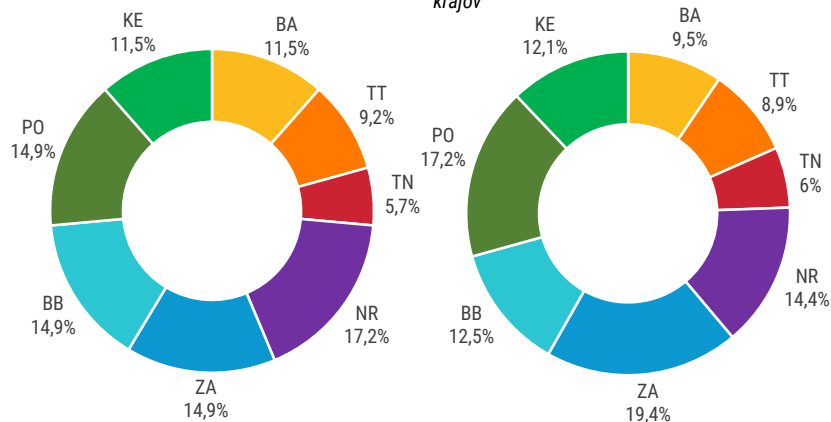
Kraj	Počet škôl	Počet žiakov		
		spolu	so ZZ	zo SZP/z MRK
BA	10	2 368	187	3
TT	8	2 221	251	3
TN	5	1 508	154	0
NR	15	3 597	236	65
ZA	13	4 829	263	31
BB	13	3 118	263	210
PO	13	4 292	143	458
KE	10	3 017	229	308
SR	87	24 950	1 726	1 078

Žiak so zdravotným znevýhodnením – žiak, ktorý je zdravotne postihnutý; žiak, ktorý je chorý alebo zdravotne oslabený; žiak s vývinovými poruchami; žiak s poruchami správania. Pre účely dotazníka je za žiaka so ZZ považovaný každý žiak, na ktorého sa vzťahuje predchádzajúca charakteristika, pričom jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú diagnostikované zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak so sociálne znevýhodneného prostredia – žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti. Pre účely dotazníka je za žiaka zo SZP považovaný žiak, ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vznikli v dôsledku menej podnetného prostredia a zároveň ich diagnostikovalo zariadenie výchovného poradenstva a prevencie (pedagogická kategória), ale aj žiak, ktorý žije v rodine, ktorá poberá dávky v hmotnej núdzi (ekonomická kategória).

Žiak z marginalizovanej rómskej komunity – žiak pochádzajúci zo sociálne vylúčenej rómskej komunity, ktorý čelí v prístupe k vzdelávaniu viacerým špecifickým znevýhodneniam spôsobeným vzájomným vplyvom rasových, jazykových, teritoriálnych a kultúrnych charakteristík. Ak žiak patril do kategórie žiakov zo SZP a súčasne aj z MRK, uvádzal sa len jedenkrát.

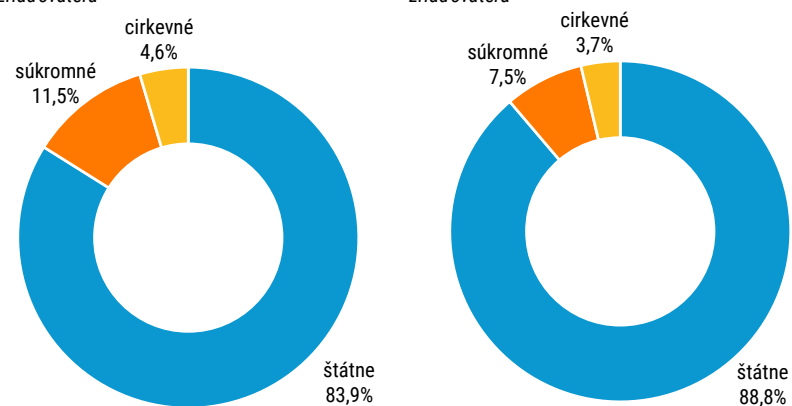
GRAF 98 Percentuálny podiel škôl podľa krajov **GRAF 99** Percentuálny podiel žiakov podľa krajov



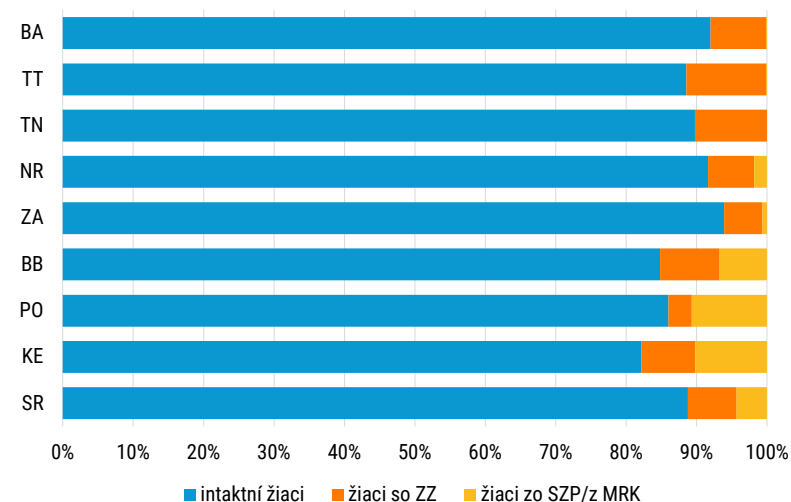
TABUĽKA 38 Prehľad o počte škôl a žiakov podľa zriaďovateľa

Zriaďovateľ	Počet subjektov	Počet žiakov		
		spolu	so ZZ	pochádzajúci z rodín v HN
Obec /samosprávny kraj/okresný úrad v sídle kraja	73	22 149	1 506	928
Iná právnická osoba alebo fyzická osoba	10	1 874	163	150
Štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť	4	927	57	0
SR	87	24 950	1 726	1 078

GRAF 100 Percentuálne zastúpenie SOŠ podľa zriaďovateľa **GRAF 101** Percentuálne zastúpenie žiakov podľa zriaďovateľa



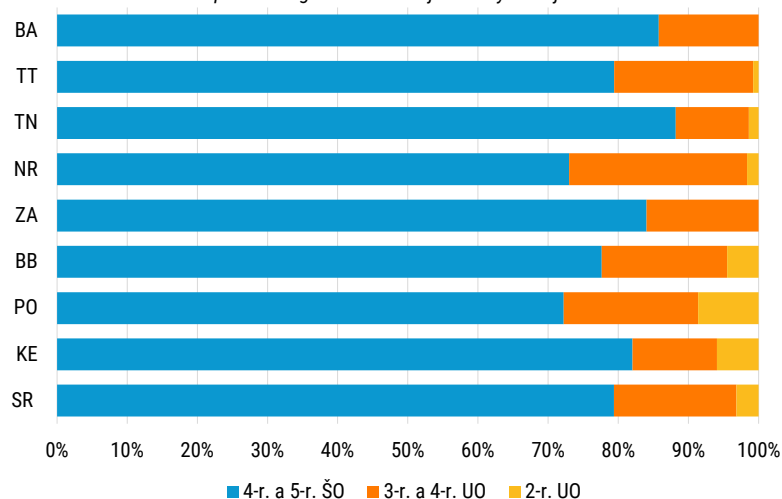
GRAF 102 Štruktúra žiakov podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK) v jednotlivých krajoch



Intaktný žiak – žiak patriaci k bežnej populácii. Pre účely dotazníka je za intaktného žiaka považovaný každý žiak, ktorý nepatrí ani do kategórie žiakov so ZZ, ani do kategórie žiakov pochádzajúcich z MRK a zo SZP.

TABUĽKA 39 Prehľad o počte škôl a žiakov podľa vzdelávacích programov

Kraj	4-ročné a 5-ročné študijné odbory		3-ročné a 4-ročné učebné odbory		2-ročné učebné odbory	
	počet škôl	počet žiakov	počet škôl	počet žiakov	počet škôl	počet žiakov
BA	9	2 031	5	337	0	0
TT	8	1 764	4	440	2	17
TN	5	1 330	2	157	1	21
NR	13	2 626	10	912	3	59
ZA	13	4 057	6	772	0	0
BB	12	2 421	7	557	5	140
PO	12	3 099	8	823	7	370
KE	10	2 475	5	363	2	179
SR	82	19 803	47	4 361	20	786

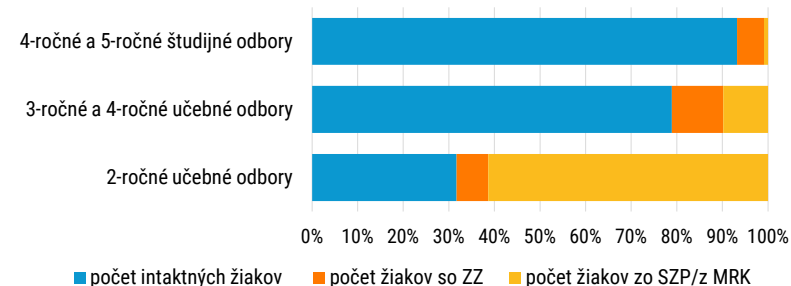
GRAF 103 Podiel žiakov podľa kategórie ŠO a UO v jednotlivých krajoch

Úspešnosť pri dosahovaní vzdelávacích výsledkov slovenských žiakov v rámci krajín OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj) vo zvýšenej miere ovplyvňuje socioekonomický status rodín, z ktorých pochádzajú. Túto skutočnosť dobre ilustruje aj rozdielne zastúpenie žiakov patriacich k sociálne zraniteľným skupinám (zo SZP/z MRK) vo všetkých troch kategóriách ŠO a UO. Zatiaľ čo podiel žiakov zo SZP/z MRK v 4-ročných a 5-ročných ŠO, štúdiu v ktorých sa ukončuje maturitnou skúškou, tvoril **0,85 %**, tak v 3-ročných a 4-ročných UO ich zastúpenie bolo už na úrovni takmer **10 %**. V 2-ročných UO, ktoré sú určené pre žiakov, ktorí nezískali ani vzdelanie poskytované základnou školou (*nižšie stredné vzdelanie*), podiel žiakov zo SZP/z MRK tvoril až **61,3 %** z ich celkového počtu, pričom je potrebné pripomenúť, že absolventi 2-ročných UO sú spôsobilí vykonávať iba jednoduché a pomocné práce.

TABUĽKA 40 Prehľad o počte škôl a žiakov podľa vzdelávacích programov

Kraj	4-ročné a 5-ročné študijné odbory			3-ročné a 4-ročné učebné odbory			2-ročné učebné odbory		
	počet intaktných žiakov	počet žiakov so ZZ	počet žiakov zo SZP/z MRK	počet intaktných žiakov	počet žiakov so ZZ	počet žiakov zo SZP/z MRK	počet intaktných žiakov	počet žiakov so ZZ	počet žiakov zo SZP/z MRK
BA	1 872	159	0	306	28	3	0	0	0
TT	1 593	168	3	357	83	0	17	0	0
TN	1 208	122	0	126	31	0	20	1	0
NR	2 484	138	4	787	97	28	25	1	33
ZA	3 864	181	12	671	82	19	0	0	0
BB	2 207	175	39	370	63	124	68	25	47
PO	2 970	57	72	616	61	146	105	25	240
KE	2 258	179	38	208	47	108	14	3	162
SR	18 456	1 179	168	3 441	492	428	249	55	482

Zo zistení vyplýva, že najväčšia koncentrácia žiakov 2-ročných UO sa viaže na Prešovský, Košický a Banskobystrický kraj, ktoré sa vyznačujú aj nadpriemerným zastúpením osôb, ktoré predčasne vypadnú zo systému vzdelávania.

GRAF 104 Štruktúra žiakov podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK) v rámci študijných/učebných odborov

ZAPOJENIE ŽIAKOV DO DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Iba **54 %** respondentov uviedlo, že do DV sa zapojili všetci žiaci školy. Miera neúčasti žiakov na DV sa pohybovala v rozpätí od **0,6 %** v Bratislavskom kraji po **6,2 %** v Košickom kraji.

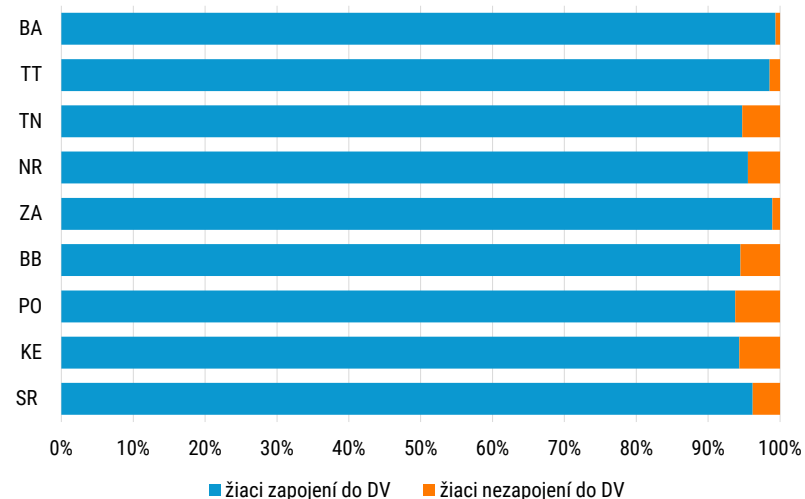
V skupine intaktných žiakov sa do DV nezapojilo približne **2,5 %** žiakov, v skupine žiakov so ZZ tento podiel narástol na **6,2 %** a v skupine žiakov pochádzajúcich zo SZP/z MRK sa DV nezúčastnilo až **27 %**.

GRAF 105 Percentuálne zastúpenie žiakov podľa zriaďovateľa

TABUĽKA 41 Prehľad o žiakoch, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV v jednotlivých krajoch podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK) v rámci všetkých odborov

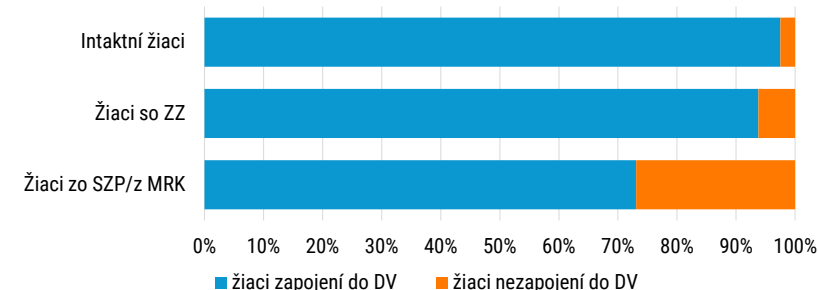
Kraj	Intaktní žiaci		Žiaci so ZZ		Žiaci zo SZP/z MRK	
	spolu	bez DV	spolu	bez DV	spolu	bez DV
BA	2 178	12	187	1	3	2
TT	1 967	28	251	3	3	1
TN	1 354	70	154	9	0	0
NR	3 296	80	236	47	65	33
ZA	4 535	41	263	5	31	5
BB	2 645	130	263	9	210	33
PO	3 691	118	143	13	458	136
KE	2 480	71	229	20	308	80
SR	22 146	550	1 726	107	1 078	290

GRAF 106 Podiel žiakov, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV v rámci SR a jednotlivých krajov



Jednotlivé ŠO a UO podľa dĺžky vzdelávacieho programu a stupňa poskytovaného vzdelania sa vyznačujú tým, že viažu na seba žiakov pochádzajúcich z rodín s istou úrovňou socioekonomického statusu. Táto skutočnosť ovplyvnila aj mieru účasti, lepšie povedané neúčasti žiakov na DV, čo je opätovným dôkazom silného vplyvu socioekonomického prostredia rodín na vzdelávanie detí. Zatiaľ čo v 4-ročných a 5-ročných vzdelávacích programoch sa v skupine intaktných žiakov DV neúčastňovalo iba **1,2 %** žiakov, tak v 3-ročných a 4-ročných UO v tej istej skupine sa do DV nezapájalo takmer **7 %** žiakov a v 2-ročných UO dokonca **37 %**. Podobne to bolo aj v skupine žiakov so ZZ, kde sa DV v 4-ročných a 5-ročných ŠO neúčastnilo takmer **6 %** žiakov, v 3-ročných a 4-ročných UO takmer **7 %** žiakov a v 2-ročných UO takmer **16,5 %** žiakov. Pokiaľ ide o žiakov pochádzajúcich zo SZP/z MRK, tak ich neúčast na DV v 4-ročných a 5-ročných ŠO sa pohybovala na úrovni **16 %**, v 3-ročných a 4-ročných UO na úrovni **25 %** a v 2-ročných UO dokonca na úrovni **32 %**, pričom je potrebné vnímať, že podiel žiakov pochádzajúcich zo SZP/z MRK bol práve najvyšší v 2-ročných UO.

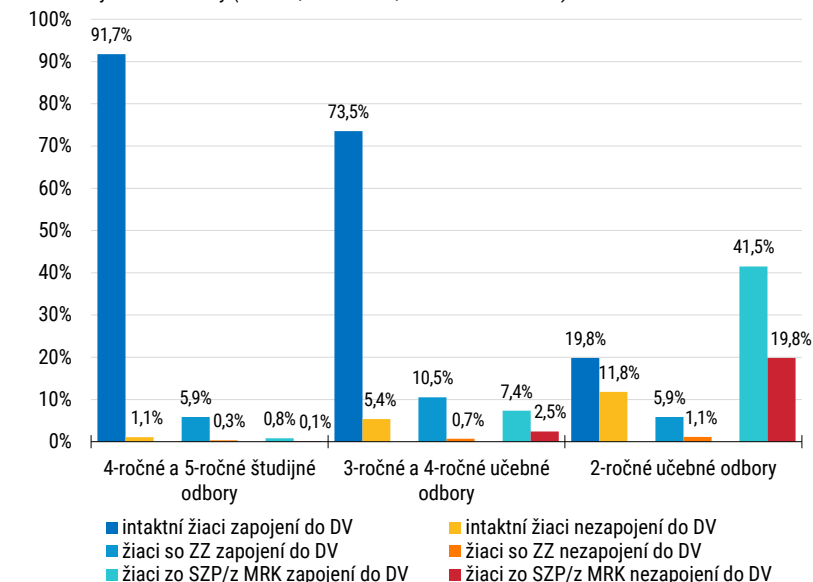
GRAF 107 Podiel žiakov, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK)



TABUĽKA 42 Prehľad o žiakoch, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV v študijných/učebných odboroch podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK)

Študijný/učebný odbor	Intaktní žiaci		Žiaci so ZZ		Žiaci zo SZP/z MRK	
	spolu	bez DV	spolu	bez DV	spolu	bez DV
4-ročné a 5-ročné študijné odbory	18 456	223	1 179	66	168	27
3-ročné a 4-ročné učebné odbory	3 441	234	492	32	428	107
2-ročné učebné odbory	249	93	55	9	482	156
SR	22 146	550	1 726	107	1 078	290

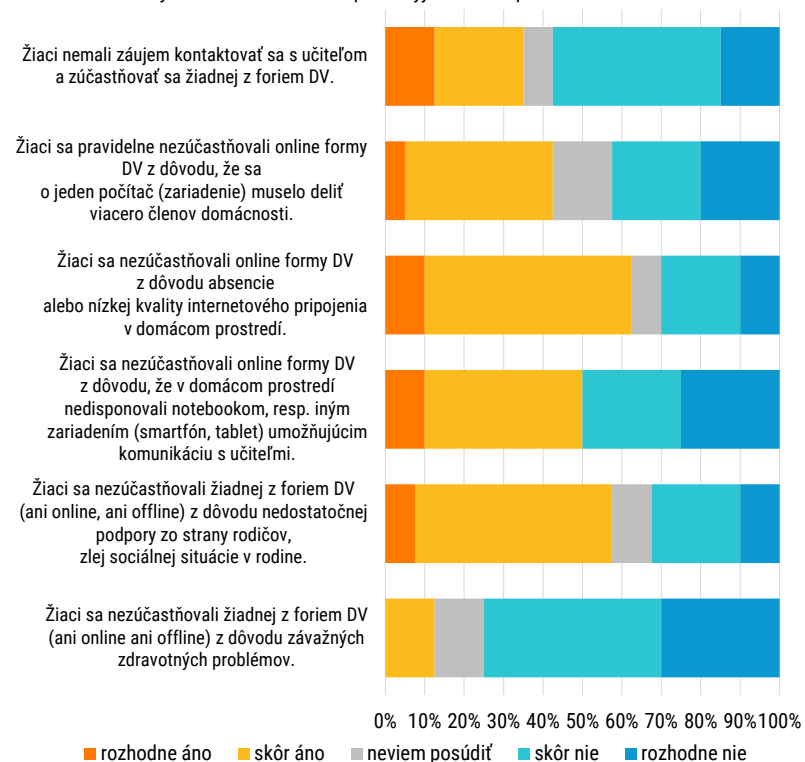
GRAF 108 Podiel žiakov, ktorí sa zapojili/nezapojili do DV v jednotlivých ŠO a UO podľa ich zdravotnej a sociálnej charakteristiky (intaktní, žiaci so ZZ, žiaci zo SZP/z MRK)



Z údajov vyplýva, že podiel žiakov nezapojených do DV bol rôzny nielen v jednotlivých krajochoch, ale bol ovplyvnený najmä sociálnymi charakteristikami rodín žiakov.

Z tohto dôvodu boli respondenti požiadaní o odhad príčin, pre ktoré sa žiaci DV nezúčastňovali. Za najčastejšiu príčinu označovali chýbajúce alebo nevykonné internetové pripojenie, nedostatočnú podporu rodičov, vrátane zlej sociálnej situácie v rodine, chýbajúce technické zariadenia (PC, notebook), prípadne nevyhnutnosť zdieľať spoločné technické zariadenia so súrodencami.

GRAF 109 Príčiny neúčasti žiakov na DV podľa vyjadrenia respondentov

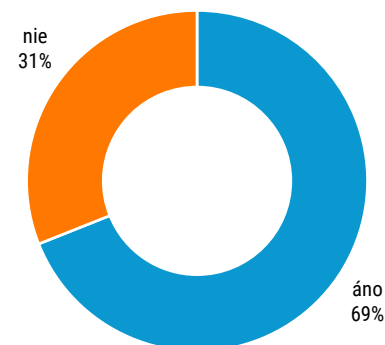


ADAPTAČNÉ OBDOBIE

PLÁN ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

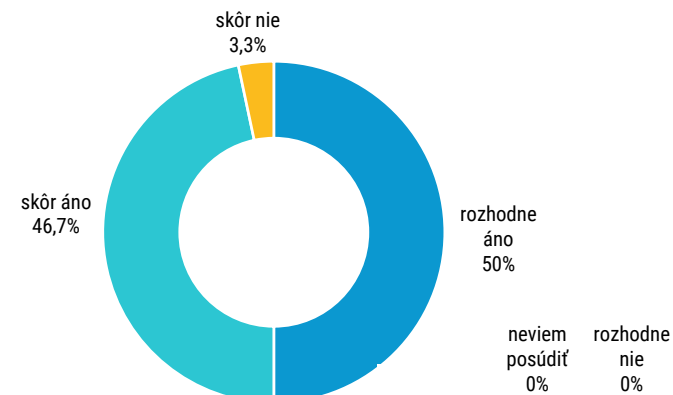
Vzhľadom na relatívne dlhé obdobie, počas ktorého bolo v stredných školách prerušené prezenčné vzdelávanie, ministerstvo školstva po jeho znovuoobnovení odporúčalo školám, aby túto skutočnosť premietli do vytvorenia časového úseku, ktorý bude prípravou žiakov na bežný školský režim. Napriek tomu, že odporúčanie ministerstva skôr smerovalo k základným školám, tak plán adaptačného vzdelávania, ktorého cieľom bola príprava žiakov na plynulý, nestresujúci prechod na plnohodnotné prezenčné vzdelávanie, vypracovalo 69 % stredných odborných škôl, ktoré sa prieskumu zúčastnili.

GRAF 110 Podiel škôl, ktoré mali/nemali vypracovaný plán adaptačného obdobia



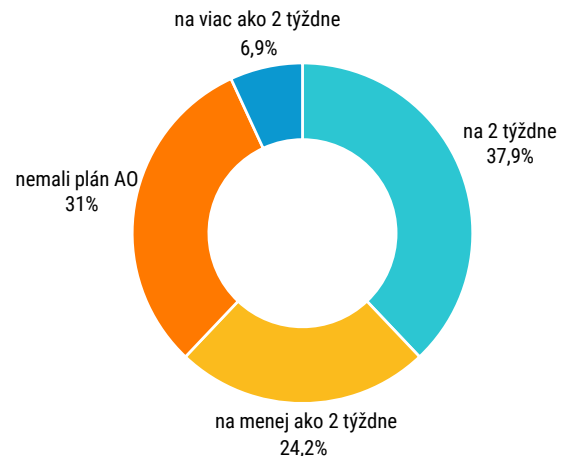
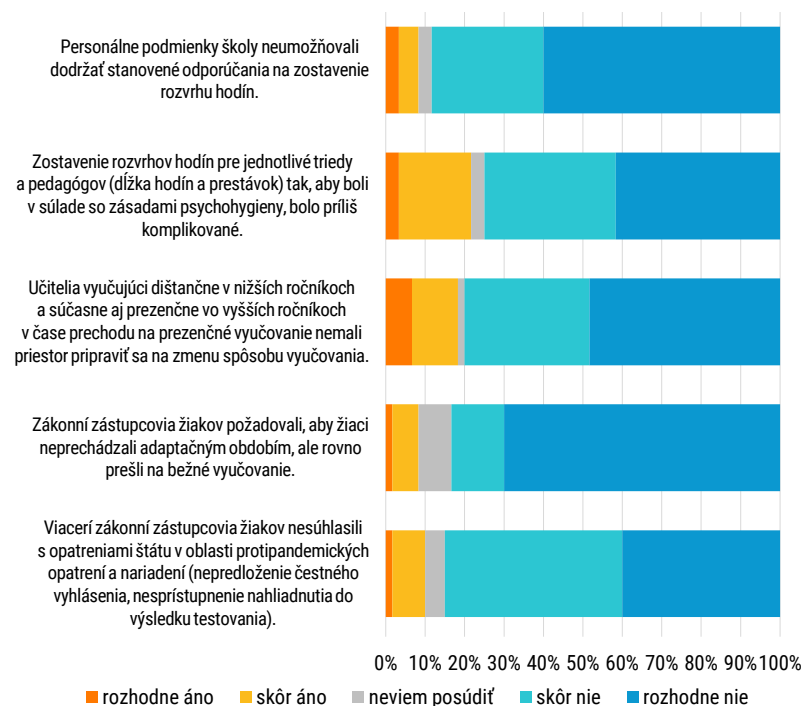
Prevažná časť respondentov (takmer 97 %) podľa vlastných vyjadrení považovala **metodické usmernenie MŠVVaŠ SR (Návrat žiakov do škôl)**, obsahujúce odporúčania pre školy ako nastaviť pravidlá pre plynulú adaptáciu žiakov na bežné vzdelávanie, za uplatniteľné v podmienkach škôl, ktoré riadia.

GRAF 111 Podiel škôl podľa miery uplatňovania metodického usmernenia MŠVVaŠ SR, ktoré obsahovalo odporúčania k nastaveniu procesov adaptácie žiakov na prezenčné vzdelávanie



DĹŽKA ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Dĺžku adaptačného obdobia nastavili školy rôzne. Najväčší podiel z nich (37,9 %) ju stanovil na dva týždne a približne 24 % škôl na menej ako dva týždne. Iba necelých 7 % škôl adaptačné obdobie predĺžilo nad hranicu dvoch týždňov.

GRAF 112 Podiel škôl podľa časového rozpätia, na ktoré mali vypracovaný plán adaptačného obdobia**GRAF 113** Problémy spojené s nastavovaním systému adaptačného obdobia a jeho realizáciou**PROBLÉMY SPOJENÉ S NASTAVOVANÍM SYSTÉMU ADAPTAČNÉHO OBDOBIA**

Pri nastavovaní systému adaptácie žiakov na školské prostredie boli školy nútené riešiť problémy, s ktorými sa predtým v takej intenzite nestretli. Za najväčší problém považovali respondenti (cca 22 %) zostavenie rozvrhu vyučovania pre jednotlivé triedy tak, aby bol v súlade so psychohygienickými zásadami.

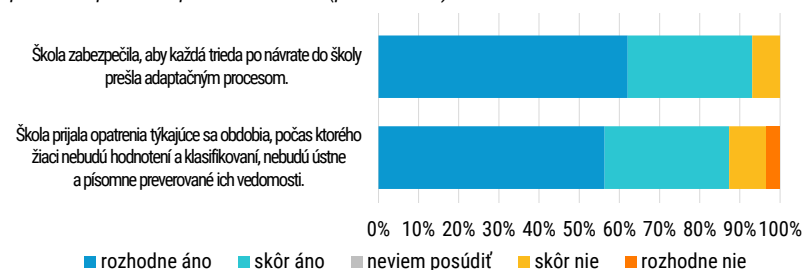
PRIJATÉ OPATRENIA VEDÚCE K BEZPEČNÉMU NÁVRATU ŽIAKOV DO ŠKÔL

Systém opatrení, ktoré školy prijímali na vytvorenie bezpečného a ústretového prostredia pre žiakov bezprostredne po obnovení prezenčného vzdelávania sa týkal predovšetkým žiakov, ale v značnej miere aj spolupráce a komunikácie školy s rodičmi žiakov.

Respondenti vyjadrili výrazný súhlas so sériou výrokov, ktoré obsahovali súbor opatrení, ktorý mali potenciál minimalizovať problémy žiakov spojené s obnovením prezenčného vzdelávania. Istú výnimku tvorí opatrenie, ktoré bolo založené na priamej účasti školského špeciálneho pedagóga alebo školského psychológa na výchovno-vzdelávacej činnosti, čo čiastočne môže súvisieť s tým, že takmer 53 % škôl (46) nezamestnávalo školského psychológa.

GRAF 114 Opatrenia, ktoré školy prijímali na vytvorenie bezpečného a ústretového prostredia pre žiakov počas adaptačného obdobia

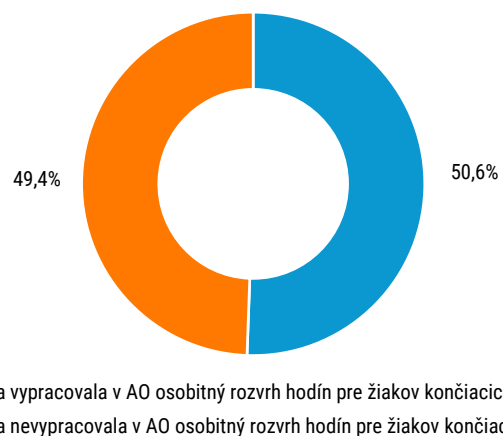
GRAF 115 Opatrenia, ktoré školy prijímali na vytvorenie bezpečného a ústretového prostredia pre žiakov počas adaptačného obdobia (pokračovanie)



Prekvapujúco pri zostavovaní rozvrhu hodín v adaptačnom období školy preferovali posilnenie predmetov všeobecného vzdelávania pred predmetmi praktickej prípravy a teoretického odborného vzdelávania.

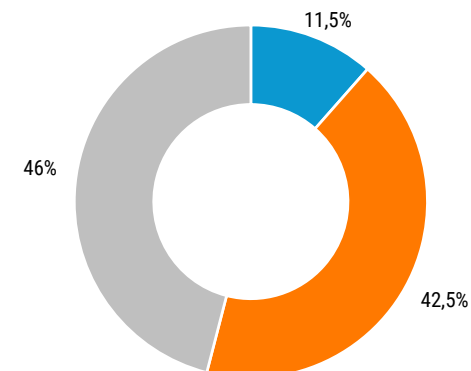
Podobne ako v prípade gymnázií, skutočnosť, že relatívne skoro pred obnovením prezenčného vzdelávania ministerstvo školstva vydalo rozhodnutie o zrušení EČ MS a rozhodnutie o organizácii internej časti MS, resp. o organizácii záverečnej skúšky, ktoré bolo možné konať administratívnym spôsobom, časť škôl (takmer 50 %) zrejme nepociťovala potrebu venovať špecifickú pozornosť príprave žiakov na ukončovanie štúdia. Z toho dôvodu táto skupina škôl nezostavila špecifický rozvrh, ktorý by odrážal skladbu maturitných predmetov alebo predmetov záverečnej skúšky.

GRAF 116 Podiel škôl podľa špecifickej úpravy rozvrhu hodín pre žiakov končiacich ročníkov



Podľa rozhodnutia o termínoch a organizácii internej časti MS mohol plnoletý žiak alebo zákonný zástupca žiaka namiesto vykonania MS administratívnym spôsobom požiadať o vykonanie ÚFIČ MS z príslušného predmetu MS pred predmetovou maturitnou komisiou. Takmer v 43 % škôl, ktoré sa zúčastnili dotazníkového prieskumu, sa vzdelávali žiaci, ktorí takúto možnosť využili, ale iba necelých 12 % škôl túto skutočnosť premietlo do špecifickej úpravy rozvrhu hodín.

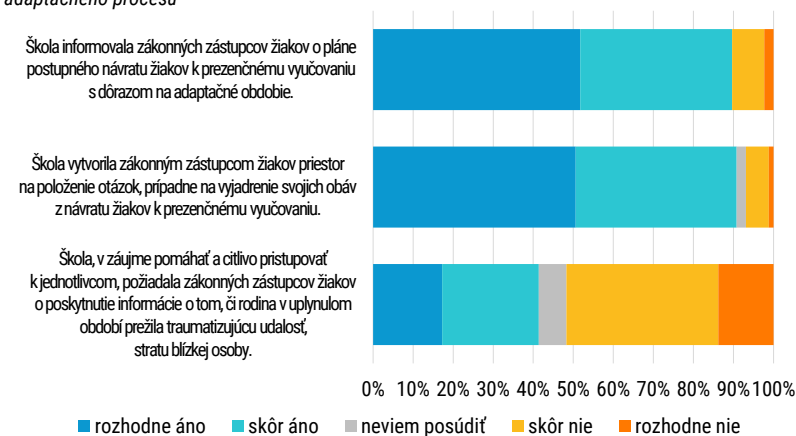
GRAF 117 Podiel škôl podľa špecifickej úpravy rozvrhu hodín pre žiakov, ktorí požiadali o vykonanie ÚFIČ MS



- škola vypracovala osobitný rozvrh hodín pre žiakov, ktorí požiadali o vykonanie ÚFIČ MS
- škola nevypracovala osobitný rozvrh hodín pre žiakov, ktorí požiadali o vykonanie ÚFIČ MS
- škola nevypracovala osobitný rozvrh hodín, nakoľko žiadny žiak nepožiadaval o vykonanie ÚFIČ MS

Väčšina škôl (takmer 90 %) **informovala zákonných zástupcov** o pláne postupného návratu žiakov k prezenčnému vzdelávaniu a vo väčšine prípadov im poskytli možnosť priamo so školou komunikovať na tému nastavenia vzdelávania. **Iba** takmer **41 % škôl požiadalo** zákonných zástupcov **o informácie**, či žiak počas prerušeného prezenčného vzdelávania **prežil traumatizujúcu udalosť, na ktorú by mala škola citlivo reagovať** a prípadne aj pomôcť prekonať jej dôsledky.

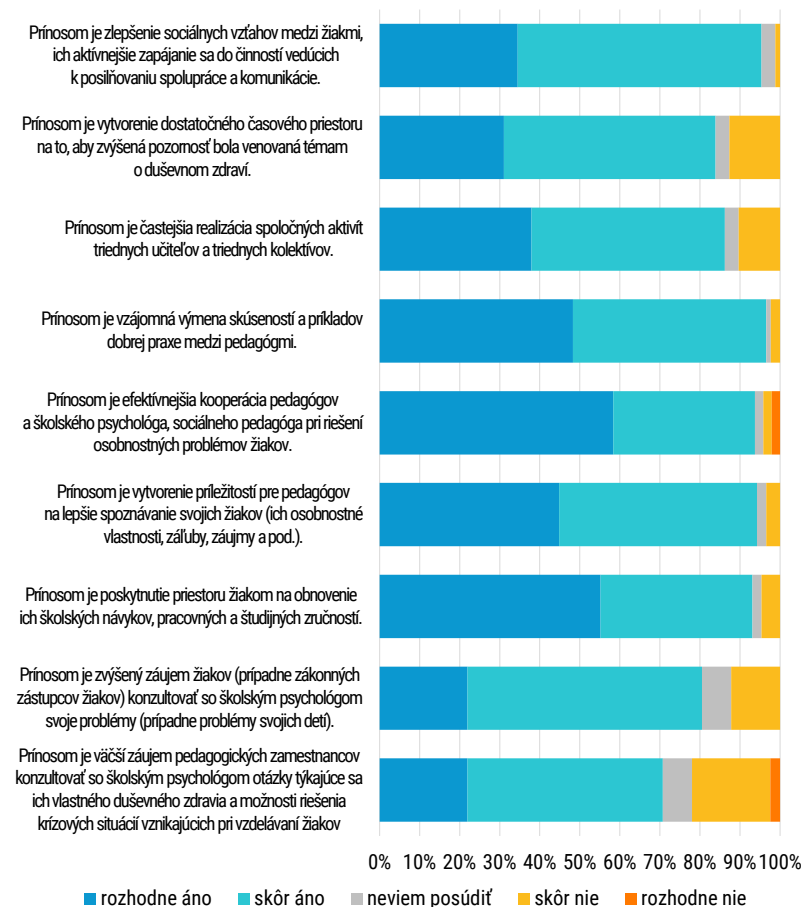
GRAF 118 Opatrenia v oblasti spolupráce a komunikácie s rodičmi posilňujúce úspešný priebeh adaptačného procesu



PRÍNOSY ADAPTAČNÉHO OBDOBIA

Na sériu výrokov orientovaných na pozitívne stránky adaptačného obdobia reagovali respondenti súhlasne. To do istej miery dokazuje, že takto koncipované obdobie bolo na začlenenie žiakov do prezenčného vzdelávania strávené užitočne. Menej respondentov vyjadrilo súhlas s výrokmí, ktoré rátajú s intenzívnejším využitím služieb školského psychológa zo strany zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov pre ich osobnú potrebu, a to aj napriek tomu, že miera súhlasu s výrokmí bola odvodzovaná iba z počtu tých škôl, ktoré zamestnávali školského psychológa.

GRAF 119 Prínosy adaptačného obdobia



ODHAD MIERY PLNENIA POŽIADAVIEK UČEBNÝCH OSNOV NA VEDOMOSTI, ZRUČNOSTI A POSTOJE ŽIAKOV

V čase adaptačného obdobia, ale aj neskôr, bolo na zavedenie plnohodnotného prezenčného vzdelávania nevyhnutné zistiť, do akej miery žiaci plnili požiadavky učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje v porovnaní s bežným prezenčným vyučovaním. Z tohto dôvodu respondenti mali možnosť číslami od 1 do 5 vyjadriť odhad veľkosti rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí, úrovňou zručností a postojov a skutočnosťou, pričom číslu 5 vyjadruje najväčší rozdiel a číslu 1 najmenší rozdiel medzi plánom a skutočnosťou.

Podľa odhadu respondentov najväčší rozdiel medzi realitou a pôvodným plánom sa viaže na kategóriu **Odborné vzdelávanie** a v jej rámci na vzdelávaciu oblasť **Praktická príprava**. V prípade žiakov 4-ročných a 5-ročných ŠO dosahuje tento odhad rozdielu hodnotu 3,1; v prípade žiakov 3-ročných a 4-ročných UO hodnotu 3,3 a v prípade žiakov 2-ročných UO hodnotu 3,5. Táto vysoká hodnota rozdielu a jej stúpajúci trend sú pochopiteľné jednak preto, že predmety praktickej prípravy je možné iba zriedkavo vyučovať dištančne a jednak preto, lebo počet hodín praktickej prípravy je najvyšší v 2-ročných UO, ďalej nasledujú 3-ročné a 4-ročné UO.

Aj pri ďalších vzdelávacích oblastiach respondenti odhadujú, že rozdiel medzi plánovaným objemom vedomostí, zručností a postojov a medzi skutočnosťou sa zväčšuje smerom od ŠO k 2-ročným UO. Nepochybné sa v tomto výsledku odrazil zvyšujúci sa podiel žiakov UO, ktorí sa nezúčastňovali DV (časť *Zapojenie žiakov do dištančného vzdelávania*).

TABUĽKA 43 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 4-ročných a 5-ročných študijných odborov v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

Vzdelávacia oblasť	Veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí a zručností žiakov (učebné osnovy) a skutočným stavom vo vedomostiach a zručnostiach žiakov identifikovaných po ich návrate do školy (hodnotenie jednotlivých subjektov)					vážený priemer
	1	2	3	4	5	
Jazyk a komunikácia	18	40	21	3	0	2,1
Človek a spoločnosť	24	39	14	5	0	2,0
Človek a príroda	22	38	20	2	0	2,0
Matematika a práca s informáciami	12	29	38	3	0	2,4
Zdravie a pohyb	6	17	24	22	13	3,2
Odborné vzdelávanie – teoretické vzdelávanie	14	35	29	4	0	2,3
Odborné vzdelávanie – praktická príprava	1	22	31	22	6	3,1

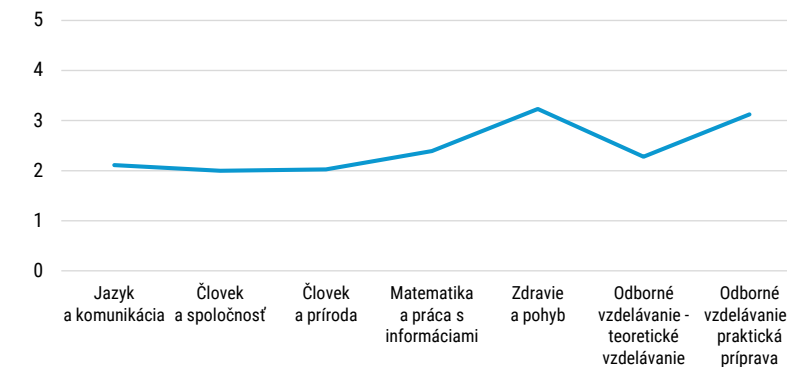
TABUĽKA 44 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 3-ročných a 4-ročných učebných odborov v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

3-ročné a 4-ročné učebné odbory	Veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí a zručností žiakov (učebné osnovy) a skutočným stavom vo vedomostiach a zručnostiach žiakov identifikovaným po ich návrate do školy (hodnotenie jednotlivých subjektov)					
Vzdelávacia oblasť	1	2	3	4	5	vážený priemer
Jazyk a komunikácia	5	20	18	4	0	2,4
Človek a spoločnosť	7	24	14	2	0	2,2
Človek a príroda	7	22	15	3	0	2,3
Matematika a práca s informáciami	4	11	22	9	1	2,8
Zdravie a pohyb	5	10	14	10	8	3,1
Odborné vzdelávanie – teoretické vzdelávanie	5	16	22	3	1	2,6
Odborné vzdelávanie – praktická príprava	2	5	23	10	7	3,3

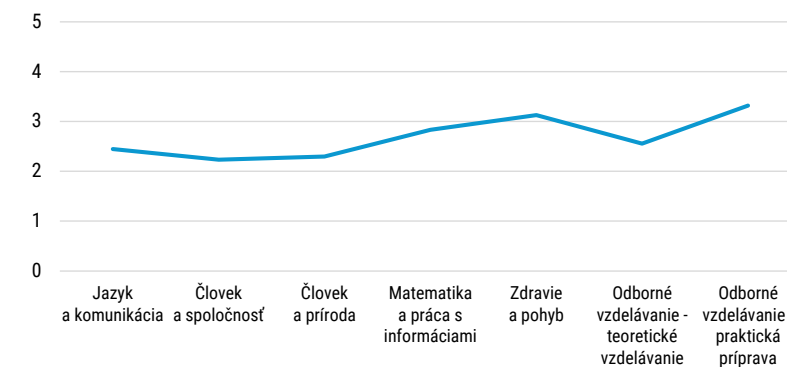
TABUĽKA 45 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 2-ročných učebných odborov v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním

2-ročné učebné odbory	Veľkosť rozdielu medzi plánovaným objemom vedomostí a zručností žiakov (učebné osnovy) a skutočným stavom vo vedomostiach a zručnostiach žiakov identifikovaným po ich návrate do školy (hodnotenie jednotlivých subjektov)					
Vzdelávacia oblasť	1	2	3	4	5	vážený priemer
Jazyk a komunikácia	0	5	11	4	0	3,0
Človek a spoločnosť	1	5	13	1	0	2,7
Človek a príroda	0	3	8	9	0	3,3
Matematika a práca s informáciami	1	5	9	4	1	3,0
Zdravie a pohyb	1	3	12	4	0	3,0
Odborné vzdelávanie – teoretické vzdelávanie	0	2	7	10	1	3,5
Odborné vzdelávanie – praktická príprava	1	22	31	22	6	3,1

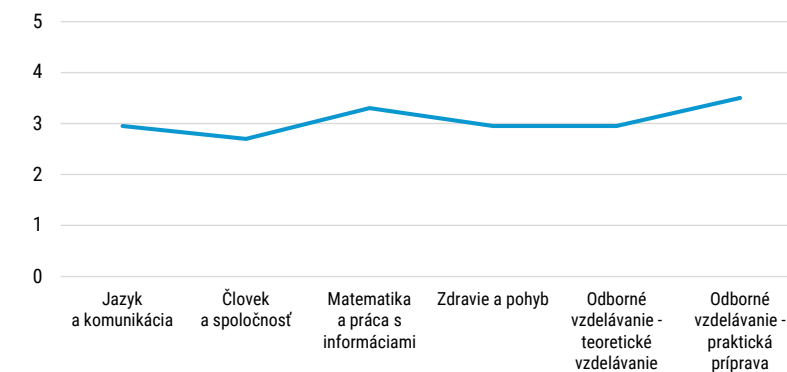
GRAF 120 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 4-ročných a 5-ročných študijných odborov v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním



GRAF 121 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 3-ročných a 4-ročných učebných odborov v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním



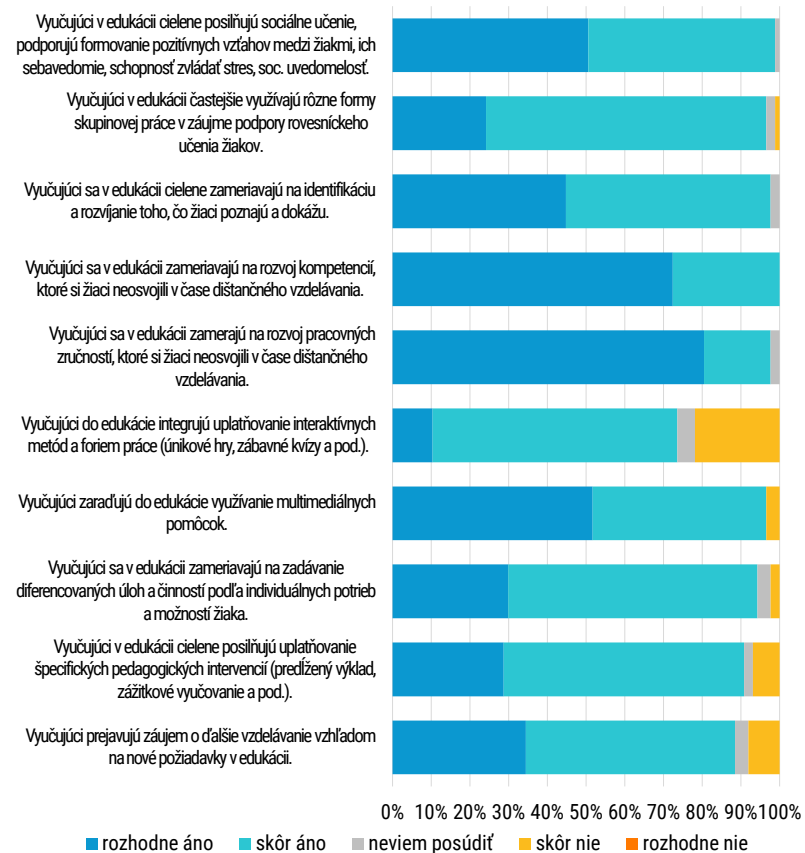
GRAF 122 Odhad miery plnenia požiadaviek učebných osnov na vedomosti, zručnosti a postoje žiakov 2-ročných učebných odborov v porovnaní s bežným prezenčným vzdelávaním



POADAPTAČNÉ OBDOBIE

Pod pojmom „poadaptačné obdobie“ sa rozumie obdobie po uplynutí dostatočne dlhého času, kedy si žiaci mali možnosť privyknuť na každodenný pobyt v školskom prostredí s pevne organizovaným časom a školskými povinnosťami. Zároveň je možné ale predpokladať, že napriek ukončeniu adaptačného obdobia sa do pedagogického prístupu k žiakom premietal zámer pokúsiť sa prekonať negatívne dôsledky dlhodobého dištančného vzdelávania. Z tohto dôvodu bol respondentom predložený súbor výrokov o výchovno-vzdelávacích cieľoch, ktoré sa učitelia budú snažiť naplňať v poadaptačnom období, vrátane preferencie metód a zmeny v obsahu vzdelávania. Z grafu *Dominantné ciele, obsah a metódy výchovy a vzdelávania v poadaptačnom období* je zrejmé, že miera súhlasu s každým výrokom bola vysoká, pričom podľa takmer všetkých respondentov sa školy orientovali prevažne na rozvoj kompetencií, ktoré si žiaci nemali príležitosť rozvíjať v čase dištančného vzdelávania, a na posilňovanie pozitívnych vzťahov medzi žiakmi, schopnosť zvládať stres a posilňovať dôveru v seba samých (99 %).

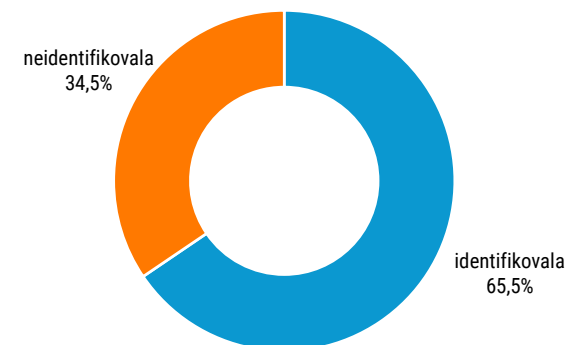
GRAF 123 Dominantné ciele, obsah a metódy výchovy a vzdelávania v poadaptačnom období



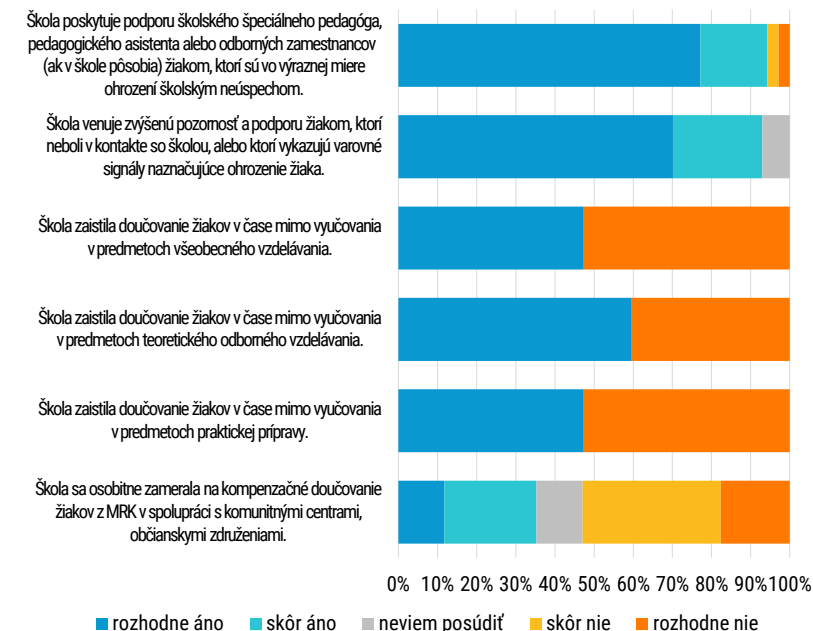
PODPORA ŽIAKOV OHROZENÝCH ŠKOLSKÝM NEÚSPESCHOM V POADAPTAČNOM OBDOBÍ

Z dát o miere zapojenia žiakov do DV vyplýva (časť *Zapojenie žiakov do dištančného vzdelávania*), že časť žiakov (najmä tých, ktorí pochádzajú zo SZP/z MRK, alebo aj intaktných žiakov najmä v 2-ročných UO) sa tejto formy vzdelávania nezúčastňovala. Je teda zrejmé, že títo žiaci čelia riziku školského neúspechu, keďže prirodzene zaostávajú za tými žiakmi, ktorí sa pravidelne DV zúčastňovali. V tomto kontexte až 65 % respondentov uviedlo (57 škôl), že v škole, ktorú riadia, sa vyskytujú žiaci, ktorí sú v dôsledku DV ohrození školským neúspechom.

GRAF 124 Podiel škôl, ktoré identifikovali/neidentifikovali žiakov ohrozených školským neúspechom v dôsledku DV



GRAF 125 Formy podpory žiakov ohrozených školským neúspechom v poadaptačnom období



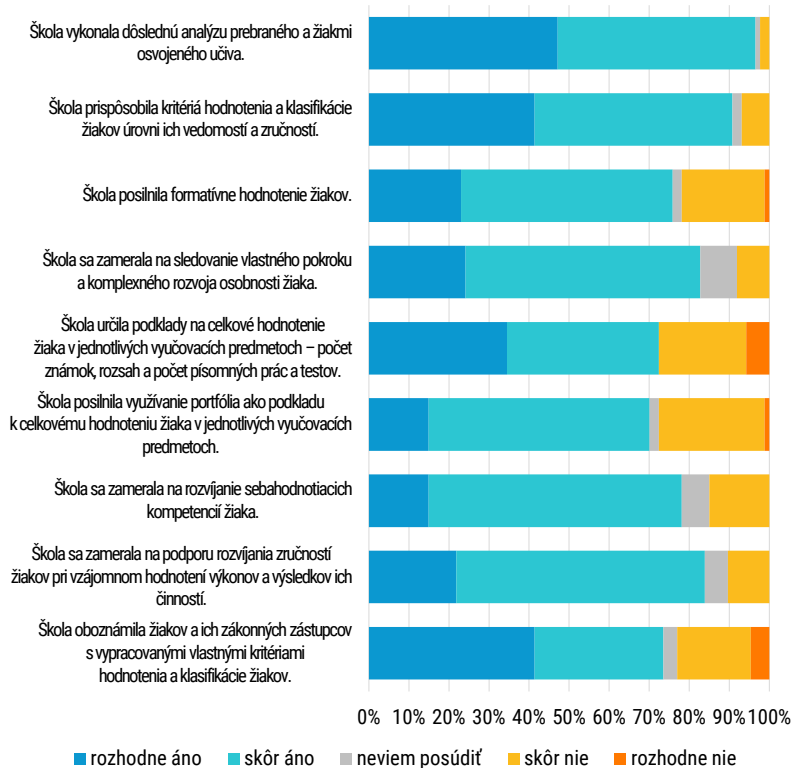
Prevažná časť respondentov 35 škôl (95 %), v ktorých pôsobili školský špeciálny pedagóg, pedagogický asistent alebo odborní zamestnanci, zaostávajú žiakov najčastejšie riešili za ich pomoci. Najmenej využívaný nástroj na zmiernenie zaostávania žiakov bola špecifická orientácia škôl, doučovanie žiakov zo SZP/z MRK v spolupráci s komunitnými centrami alebo občianskymi združeniami – cca 35 % (*podiel škôl, ktoré ako kompenzačný nástroj využívali doučovanie žiakov zo SZP/z MRK, bol odvodený iba z počtu takých škôl, ktoré vzdelávali žiakov zo SZP/z MRK – 17 z 87 škôl*). Inak doučovanie všetkých kategórií žiakov, ktorí sú ohrození školským neúspechom, uskutočňovalo podľa vyjadrenia respondentov v predmetoch všeobecného vzdelávania 47 % škôl, v predmetoch teoretického odborného vzdelávania takmer 60 % škôl, v predmetoch praktickej prípravy 47 % škôl.

Takmer 35 % respondentov uviedlo, že uplatňovali aj iné formy podpory, než boli obsiahnuté v ponuke možností v dotazníku. K najviac využívaným patrili individuálny prístup k žiakovi počas i mimo vyučovania a kooperácia viacerých pedagogických zamestnancov počas vyučovacej hodiny. Niektoré školy organizovali *Letnú školu* orientovanú na získanie praktických zručností, prípadne navýšili počet hodín odborných predmetov. V časti škôl bolo umožnené žiakom vzdelávať sa podľa individuálneho učebného plánu, prípadne im bolo predĺžené klasifikačné obdobie.

NASTAVENIE PROCESOV HODNOTENIA A KLASIFIKÁCIE ŽIAKOV V POADAPTAČNOM OBDOBÍ

Na základe odporúčaní ministerstva školstva a Štátneho pedagogického ústavu, a takisto aj na základe vlastnej skúsenosti a poznania, pristúpili školy k úprave k systému hodnotenia a klasifikácie žiakov po obnovení prezenčného vzdelávania.

GRAF 126 Úpravy v systéme hodnotenia a klasifikácie žiakov v poadaptačnom období



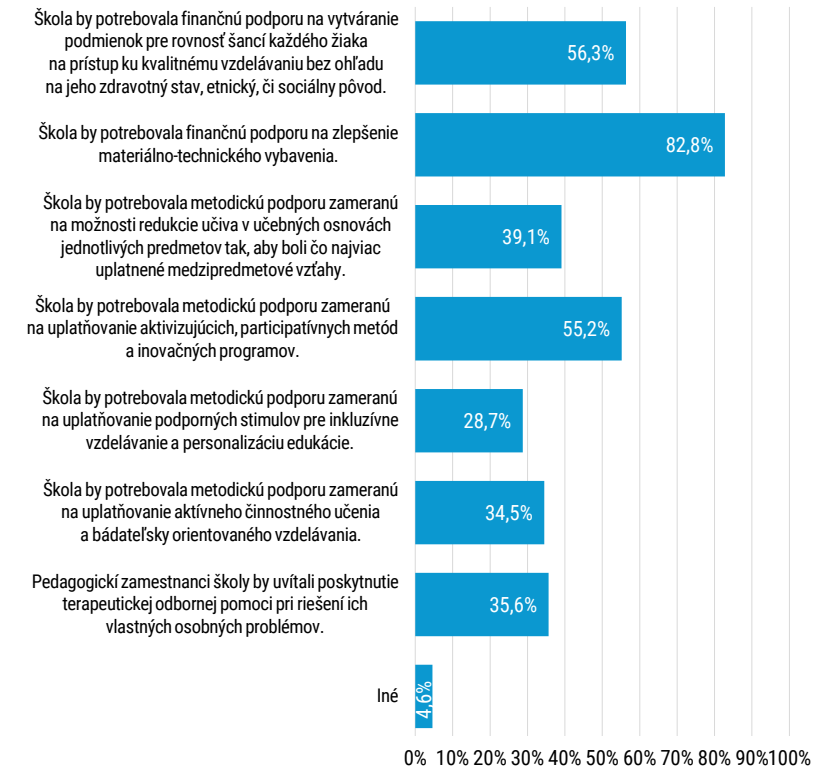
Základom pre zmeny bolo zistenie rozdielu medzi tým, čo si žiaci mali osvojiť a tým, čo si skutočne osvojili. Tomuto zisteniu školy prispôbili kritériá hodnotenia a formy hodnotenia, čo znamená, že sa pozornosť sústredila na sledovanie vlastného pokroku žiaka, vrátane komplexného rozvoja jeho osobnosti, na podporu rozvoja zručností žiakov vzájomne hodnotiť svoje výkony a na sebahodnotiace kompetencie žiakov.

OČAKÁVANÁ PODPORA ŠKOLY VZHLADOM NA NOVOVZNIKUTÚ SITUÁCIU VO VZDELÁVANÍ

Opakované prerušenie prezenčného vzdelávania v dvoch školských rokoch po sebe a problémy škôl pri uskutočňovaní synchronnej formy online dištančného vzdelávania odhalili mnohé zo slabých miest vzdelávacieho systému, počínajúc technickým zázemím škôl cez nedostatočné podmienky na podporu žiakov, ktorí to najviac potrebujú, až po kompetencie učiteľov zmysluplne využívať digitálne prostriedky a efektívne vzdelávacie metódy.

Až 83 % respondentov očakáva finančnú podporu pre oblasť materiálno-technického vybavenia, ktoré je základným predpokladom pre uskutočňovanie synchronnej online formy DV, ale aj pre zefektívnenie samotného prezenčného vzdelávania. Takmer 56 % respondentov by očakávalo finančnú pomoc pri vytváraní inkluzívneho prostredia, čo ale nezodpovedá tomu, že až 65 % škôl identifikovalo žiakov ohrozených školským neúspechom, pričom táto skupina pochádzala z značnej časti z rodín patriacich k sociálne zraniteľným skupinám.

GRAF 127 Požadované formy podpory na zvládnutie dôsledkov prerušenia prezenčného vzdelávania



V tomto kontexte je paradoxné, že iba necelých 29 % respondentov by očakávalo metodickú podporu v oblasti uplatňovania princípov inkluzívneho a personalizovaného vzdelávania.

Takmer 55 % respondentov pociťuje vlastné rezervy v uplatňovaní aktivizujúcich, participatívnych metód a inováčných programov a iba necelých 35 % respondentov by uvítalo metodickú podporu aj v oblasti aktívneho učenia sa a bádateľsky orientovaného vzdelávania.

Približne 5 % respondentov označilo možnosť, že očakáva podporu aj v inej oblasti, než ponúkal dotazník. Rovnako, ako v predchádzajúcich prípadoch voľných odpovedí, ich konkretizácia bola buď len iným vyjadrením predložených možností v dotazníku (zabezpečenie terapeutickými pomoci pre žiakov), alebo priamo nesúvisela s problémami, ktoré vznikli v dôsledku dlhodobého prerušenia prezenčného vzdelávania (napríklad nedostatok učiteľov odborných predmetov; zabezpečenie právneho poradenstva). K skutočne iným (originálnym) podporným opatreniam možno priradiť:

- právne ukotviť dištančné vzdelávanie v školskom zákone (práva a povinnosti škôl, práva a povinnosti žiakov a zákonných zástupcov),
- znížiť administratívnu záťaž spojenú s mimoriadnou situáciou.

4.2 KONTROLA PLNENIA OPATRENÍ

Na zistenie stavu odstránenia nedostatkov sa uskutočnilo 17 následných inšpekcií v 16 SOŠ, z ktorých bolo 13 štátnych, 1 súkromná a 2 cirkevné. Vyučovaci jazyk slovenský malo 13 škôl, 1 škola mala jazyk maďarský a 2 SOŠ slovenský a maďarský.

Následné inšpekcie sa vykonali aj u 4 zamestnávateľov poskytujúcich odborné vzdelávanie a prípravu v SDV.

Podľa závažnosti zistených nedostatkov ŠŠI uplatnila spolu 83 odporúčaní (SOŠ a zamestnávateľom), uložila 3 opatrenia (SOŠ) a zo strany kontrolovaných subjektov (SOŠ a zamestnávateľov) bolo prijatých 77 opatrení na odstránenie nedostatkov. Okrem týchto opatrení uplatnila ŠŠI aj 55 ďalších, ktoré ale neboli predmetom kontroly následných inšpekcií, ich plnenie sa bude posudzovať v nasledujúcom školskom roku.

Z celkového počtu uplatnených opatrení sa plnenie 8 nedalo hodnotiť vzhľadom na epidemickú situáciu spôsobenú šírením ochorenia COVID 19, ostatné 2 sa neposudzovali v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovaných subjektoch.

4.2.1 STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY

Tabuľka 46 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení v SOŠ

Spolu	134					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	67		64		3	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	46	75,4 %	58	96,7 %	3	100 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	6		4		0	

NEDOSTATKY SA VYSKYTOVALI PREVAŽNE:

V ŠKOLSKOM VZDELÁVACOM PROGRAME

- nevypracovanie UP v súlade s RUP a ich poznámkami
- nevypracovanie učebných osnov predmetov najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom príslušného ŠVP
- neprerokovanie ŠKVP s príslušnými subjektmi koordinácie odborného vzdelávania a prípravy

V RIADENÍ ŠKOLY

- neefektívny vnútorný systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov a žiakov
- nerealizovanie kontroly výchovno-vzdelávacieho procesu so zameraním na rozvoj jednotlivých kompetencií žiakov a na zohľadňovanie rozdielnych vzdelávacích potrieb žiakov
- nevypracovanie účinného plánu na podporu menej úspešných žiakov a neprijímanie opatrení na zlepšenie ich výchovno-vzdelávacích výsledkov
- nevytvorenie podmienok pre participáciu žiackej školskej rady na rozhodovacích procesoch v oblasti výchovy a vzdelávania
- nedostatky v zabezpečení organizácie kurzu na získanie nižšieho stredného vzdelania
- nevydanie rozhodnutí riaditeľa školy v súlade s jeho kompetenciami a právnym predpisom
- nezabezpečenie vyučovania pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky
- nezabezpečenie odbornosti vyučovania v študijných i učebných odboroch
- povoľovanie prestupu žiakov z učebného odboru na študijný
- prekročenie určeného počtu žiakov na jedného učiteľa odbornej praxe/majstra odbornej výchovy
- neoznamovanie zanedbávania plnenia povinnej školskej dochádzky príslušnému orgánu štátnej správy
- nedostatky v prijímacom konaní

V ZABEZPEČENÍ PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

- nedodržiavanie normatífov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre vyučované učebné a študijné odbory
- nevykonávanie pravidelného monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov, nevyhodnocovanie jeho výsledkov a neprijímanie následných opatrení
- neuvedenie všetkých podrobností v školskom poriadku v súlade s právnym predpisom
- nezabezpečenie stanovenej organizácie vyučovania
- nedodržanie stanovenej dĺžky hodiny priamej vyučovacej činnosti v predmete odborný výcvik
- nezabezpečenie vhodných pracovných podmienok na vykonávanie praktickej prípravy žiakov v zmysle bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

VO VÝCHOVNO-VZDELÁVACOM PROCESE

- nepodporovanie rozvoja poznávacích kompetencií žiakov nezaraďovaním úloh na rozvoj vyšších myšlienkových procesov a kritického myslenia
- neimplementovanie efektívnych stratégií vyučovania smerujúcich k posilneniu kooperácie a vzájomnej podnetnej komunikácie žiakov
- nepodporovanie rozvoja hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností žiakov
- nevytváranie príležitostí žiakom na prezentovanie výsledkov činnosti, názorov a hodnotových postojov

4.2.2 ZAMESTNÁVATELIA, KTORÍ POSKYTOVALI ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVU ŽIAKOV V SDV

TABUĽKA 47 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení u zamestnávateľov

Spolu	29					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	16		13		0	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	16	100 %	13	100 %	0	0 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	0		0		0	

NEDOSTATKY SA TÝKALI PREVAŽNE:

SPOLUPRÁCE ZAMESTNÁVATEĽA A ŠKOLY

- neefektívna spolupráca zamestnávateľa a školy pri tvorbe ŠkVP

OZNÁMENIA O MOŽNOSTI ABSOLVOVAŤ ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRAKTICKÚ PRÍPRAVU

- nezverejnenie oznámenia o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a praktickú prípravu v príslušnom odbore v SDV na webovom sídle zamestnávateľa

VNÚTORNÉHO PORIADKU

- nevypracovanie vnútorného poriadku pracoviska praktického vyučovania

MESAČNÝCH VÝKAZOV PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA ŽIAKOV

- neevidovanie vykonávanej pracovnej činnosti v mesačných výkazoch praktického vyučovania žiakov

PRERAĐOVACÍCH PLÁNOV

- nevypracovanie preraďovacích plánov žiakov

DENNÍKA EVIDENCIE ODBORNÉHO VÝCVIKU

- nevedenie denníka evidencie odborného výcviku na pracovisku zamestnávateľa

ČASOVÉHO HARMONOGRAMU

- nezabezpečenie časového harmonogramu praktického vyučovania v súlade s ustanovenou organizáciou výchovy a vzdelávania v stredných školách

RÁMCOVÉHO UČEBNÉHO PLÁNU

- nerešpektovanie rámcového učebného plánu ŠVP

NORMATÍVOV MATERIÁLNO-TECHNICKÉHO A PRIESTOROVÉHO ZABEZPEČENIA

- nedodržovanie normatívov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre vyučované odbory na pracovisku praktického vyučovania

ZÁKONOM STANOVENÝCH PODMIENOK NA ČINNOSŤ INŠTRUKTORA

- nesplňovanie zákonom stanovených podmienok na činnosť inštruktora

ZMLUVY O DUÁLNOH VZDELÁVANÍ

- neuzatvorenie zmluvy o duálnom vzdelávaní na dobu zodpovedajúcu dĺžke štúdia žiakov príslušného odboru

ROZVÍJANIA KOMPETENCIÍ

- nevytváranie priestoru na hodnotenie vlastných výkonov žiaka a rovesníckych výkonov s cieľom rozvíjania kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu

Zriaďovateľovi 1 školy⁴ bolo zaslané **upozornenie** týkajúce sa neplnenia normatívu materiálno-technického a priestorového zabezpečenia a zaistenia odbornosti vyučovania nižšej ako 70 %. Nedostatky škola odstránila.

Pri výkone inšpekčnej činnosti boli zistené závažné nedostatky v ďalších 2 kontrolovaných subjektoch, na ktoré ŠŠI **upozornila** zriaďovateľov a tiež MŠVVaŠ SR – v prvom kontrolovanom subjekte⁵ sa zistenia týkali nesúladu ŠkVP so ŠVP a odbornosti vyučovania nižšej ako 70 %; v druhej škole⁶ odbornosti vyučovania nižšej ako 70 %. Z týchto dôvodov bol školám krátený objem finančných prostriedkov na príslušný kalendárny rok. V nadväznosti na závery následných inšpekcií ŠŠI zaslala MŠVVaŠ SR oznámenie o odstránení nedostatkov, na základe ktorých bolo ukončené krátenie normatívneho príspevku v oboch školách.

Akceptácia odporúčaní (75 % v SOŠ a 100 % u zamestnávateľov) viedla k zlepšeniu činnosti kontrolovaných subjektov.

Neakceptovanie odporúčaní (25 % v SOŠ) má za následok pretrvávanie niektorých zistených nedostatkov v kurzoch na získanie nižšieho stredného vzdelania, problémov s dochádzkou žiakov na vyučovanie a tým aj s ich nedostatočnými vzdelávacími výsledkami a nezjednotil sa postup pedagógov pri hodnotení žiakov s dosahom na objektivnosť hodnotenia.

Splnením prijatých (97 % v SOŠ a 100 % u zamestnávateľov) alebo uložených (100 % v SOŠ) opatrení boli vytvorené predpoklady na zefektívnenie riadenia školy, zlepšenie podmienok výchovy a vzdelávania, skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu a podmienok vykonávania praktickej prípravy žiakov v SDV.

Nesplnenie prijatých opatrení (3 % v SOŠ) týkajúcich sa neprijímania žiakov na vzdelávanie na základe kompletne vyplnenej prihlášky a dokladov o predchádzajúcom dosiahnutom prospechu, nebolo možné relevantne posúdiť splnenie zákonom stanovených podmienok pre prijatie do 1. ročníka VP nižšieho stredného vzdelania.

⁴Stredná odborná škola dopravy a služieb, Mierová 727, Strážske

⁵Stredná odborná škola, Jesenského 903, Tisovec

⁶Stredná odborná škola obchodu a služieb, M. R. Štefánika 8, Krupina

4.3 ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKOLY

- Realizovať systematické autoevalvačné procesy na základe analýzy stavu v oblasti riadenia, podmienok a vzdelávacích výsledkov žiakov a tým podporovať kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu v škole.
- Zapracovať témy a čiastkové kompetencie aktuálnej verzie Národného štandardu finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu a následne do vzdelávacieho procesu s cieľom zabezpečiť edukáciu žiakov v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií.
- Sledovať implementovanie efektívnych stratégií vyučovania stimulujúcich aktívne učenie sa žiakov, rozvíjanie sociálnych i ostatných kľúčových kompetencií žiakov pri uskutočňovaní všetkých foriem dištančného a prezenčného vzdelávania, na túto činnosť orientovať aj prácu zriadených predmetových komisií.
- Posilniť v systéme hodnotenia a klasifikácie žiakov uplatňovanie formatívneho hodnotenia s cieľom prispieť k zlepšeniu učenia sa žiaka pomocou poskytnutia spätnej väzby o jeho výkone a možnosti zlepšenia.
- Monitorovať a zabezpečiť dostatočnú a efektívnu podporu žiakom, ktorí sa ocitli v pásme ohrozenia školským neúspechom a žiakom, ktorí vykazujú varovné signály naznačujúce ich ohrozenie.
- Podporovať účasť pedagogických a odborných zamestnancov na externom vzdelávaní v oblastiach prevencie školského neúspechu žiakov, uplatňovania princípov inkluzívneho a personalizovaného vzdelávania, aktivizujúcich, participatívnych metód a foriem práce pri všetkých formách dištančného a prezenčného vzdelávania.
- Spolupracovať so zamestnávateľom pri vyrovnávaní rozdielov medzi plánovaným objemom odborných teoretických vedomostí a pracovných zručností žiakov v predmetoch praktickej prípravy vzniknutých v čase dištančného vzdelávania; získavať pravidelne informácie o úrovni kompetencií žiakov vo vzťahu k vykonávaným činnostiam.
- Zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľom, v rámci priestorových možností školy, zriadenie študovni vybavených adekvátnym technologickým zariadením a tým umožniť najmä žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia pripravovať sa na štúdium bez obmedzení.
- Vytvárať inkluzívne prostredie zabezpečením pozície školského psychológa s cieľom poskytovať žiakom bezproblémový prístup k odborným intervenciám; poskytnúť aj pedagogickým zamestnancom využívanie služieb školského psychológa pri riešení krízových situácií vznikajúcich v edukácii i pri riešení ich osobných potrieb.
- Poskytovať poradenstvo pri riešení osobnostných, vzdelávacích a sociálnych potrieb žiakov vymedzením konzultačných hodín výchovného poradcu aj v čase mimo vyučovania.
- Optimalizovať počet žiakov, vzhľadom na podmienky školy, vzdelávaných v 2-ročných učebných odboroch v externej forme štúdia v stredných odborných školách.
- Realizovať systematický monitoring zameraný na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov, diskrimináciu alebo násilie; vyhodnocovať zistenia a na základe nich prijímať opatrenia.
- Zabezpečiť informovanie žiakov o kompetenciách samosprávnych orgánov školy, o štatúte a činnosti žiackej školskej rady, ktorá zastupuje ich záujmy; podporovať záujem žiakov o participáciu na tvorbe školského poriadku a tým aj na podpore zaistenia bezpečného školského prostredia.

ODPORÚČANIA PRE ZRIAĐOVATEĽOV

- Metodicky usmerňovať riaditeľov škôl v oblasti aplikácie všeobecne záväzných právnych predpisov do praxe.
- Poskytovať školám pomoc pri zriaďovaní podporných tímov v zložení školský psychológ, špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg.
- Zabezpečiť chýbajúce materiálne-technické a technologické vybavenie škôl pre všetky formy dištančného a prezenčného vzdelávania s cieľom realizovať edukáciu v súlade so štátnym vzdelávacím programom.

ODPORÚČANIA PRE ZAMESTNÁVATEĽOV

- Rozvíjať v predmetoch praktickej prípravy technické tvorivé myslenie žiakov vytváraním príležitostí samostatne navrhovať pracovné postupy a riešenia úloh a stimulovať jednotlivcov k hodnoteniu vlastných výkonov s cieľom podnecovať ich k celoživotnému učeniu.
- Spolupracovať so školou pri vyrovnávaní rozdielov medzi plánovaným objemom odborných teoretických vedomostí a pracovných zručností žiakov v predmetoch praktickej prípravy vzniknutých v čase dištančného vzdelávania.
- Zaraďovať žiakov na pracoviská praktického vyučovania na základe vypracovaných preraďovacích plánov s cieľom systematicky striedať žiakov medzi jednotlivými pracoviskami, následne plány aj dôsledne uplatňovať.

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- Poskytovať naďalej pedagogickým a odborným zamestnancom vzdelávanie v oblastiach prevencie školského neúspechu žiakov, uplatňovania princípov inkluzívneho a personalizovaného vzdelávania, aktivizujúcich, participatívnych metód a foriem práce pri všetkých formách dištančného a prezenčného vzdelávania.
- Uskutočňovať metodické a vzdelávacie aktivity pre pedagógov priamo v škole, prípadne na začiatku alebo na konci letných prázdnin, aby sa neprekryvali termíny s vyučovaním počas školského roka.
- Poskytovať podporu a finančnú pomoc pri vytváraní inkluzívneho prostredia pre rovnosť šancí každého žiaka mať prístup ku kvalitnému vzdelávaniu bez ohľadu na zdravotný stav, etnický či sociálny pôvod.
- Zohľadňovať v systéme financovania stredných škôl zaistenie pracovnej pozície školského psychológa z dôvodu nárastu počtu žiakov s úzkosťou a psychickými problémami v dôsledku ich izolácie počas dištančného vzdelávania.
- Poskytovať finančné prostriedky na vytvorenie pracovnej pozície – správca siete v škole.



5. ŠKOLY PRE ŽIAKOV SO ŠVVP A ŠKOLSKÉ ZARIADENIA VÝCHOVNÉHO PORADENSTVA A PREVENČIE

5.1 ZISTENIA Z DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU V ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH PRE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNE- NÍM O PRIEBEHU VZDELÁVANIA V ŠKOLSKOM ROKU 2020/2021

Štátna školská inšpekcia v školskom roku 2020/2021 uskutočnila prieskum prostredníctvom online dotazníka s cieľom zistiť vplyv pandemickej situácie na priebeh a organizáciu vzdelávania v základných školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením vo všetkých krajoch SR.

Online dotazník bol zaslaný všetkým **181** ZŠ pre žiakov so ZZ, ale v stanovenom termíne ho vyplnilo **140** riaditeľov škôl. Návratnosť online dotazníkov bola **77,9 %**, pričom najnižšia návratnosť bola v Trenčianskom kraji (71,4 %) a najvyššia v Nitrianskom kraji (95 %). Organizácia vzdelávania v uvedených 140 školách sa uskutočňovala striedavo (prezenčne, dištančne aj kombináciou oboch foriem).

Online dotazník obsahoval otázky zamerané na vzájomne prepojené časti súvisiace s/so:

- rozsahom prerušenia prezenčného vzdelávania,
- zapojením žiakov (pochádzajúci z rodín, ktoré poberajú dávky v hmotnej núdzi, pochádzajúci z marginalizovaných rómskych komunít) do jednotlivých foriem dištančného vzdelávania,
- opatreniami, ktoré školy prijímali na zabezpečenie DV,
- priebehom a vlastnosťami DV,
- spôsobmi overovania vedomostí a zručností žiakov a hodnotenie žiakov,
- komunikáciou školy s rodičmi žiakov,
- kvalitou poskytovania odbornej pomoci školám jednotlivými inštitúciami a organizáciami,
- názormi na prínosy DV a prekážky pre efektívnejšie DV,
- súborom očakávaných problémov vyvolaných prerušením PV, ktoré je nevyhnutné riešiť po návrate žiakov do škôl.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

V **140** zapojených školách bolo vzdelávaných **12 599** žiakov so ZZ, z nich **5 200** pochádzalo z marginalizovaných rómskych komunít a **544** žiakov z rodín, ktoré poberali dávky v hmotnej núdzi. Výchovno-vzdelávací proces v školách zabezpečovalo celkovo **2 470** učiteľov a učiteľiek.

Na základe predpokladu, že charakter dištančného vzdelávania (najmä používané formy dištančného vzdelávania a miera zapojenia žiakov) mohli byť ovplyvnené druhom zdravotného znevýhodnenia žiakov, boli školy rozdelené do skupín na základe kritéria druhu zdravotného znevýhodnenia.

Prvú skupinu škôl tvorili špeciálne základné školy (50 %), ktoré vzdelávali **žiacov s mentálnym postihnutím**, **druhú skupinu** škôl tvorili školy (približne 9 %), ktoré sa špecializovali na vzdelávanie žiakov **s jedným zdravotným znevýhodnením**, ktoré bolo iné ako mentálne postihnutie a do **tretej skupiny** boli zaradené tie školy (približne 41 %), ktoré vzdelávali **žiacov s viacnásobným zdravotným postihnutím**.

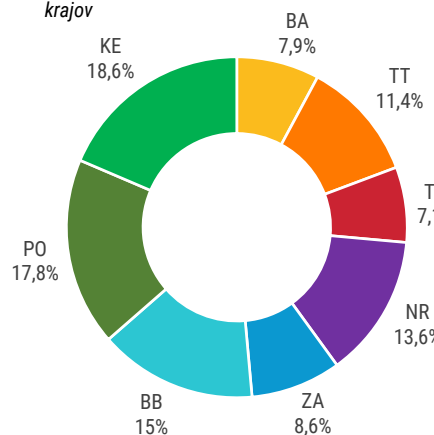
TABUĽKA 48 Počet škôl, žiakov a učiteľov podľa krajov

Kraj	Počet škôl	Počet žiakov			Počet učiteľov
		spolu	so ZZ	v HN	
BA	11	1 404	106	0	304
TT	16	1 033	196	32	218
TN	10	947	201	15	188
NR	19	1 534	506	89	280
ZA	12	1 082	256	29	193
BB	21	1 553	851	123	270
PO	25	2 312	1 309	179	483
KE	26	2 734	1 775	77	534
SR	140	12 599	5 200	544	2 470

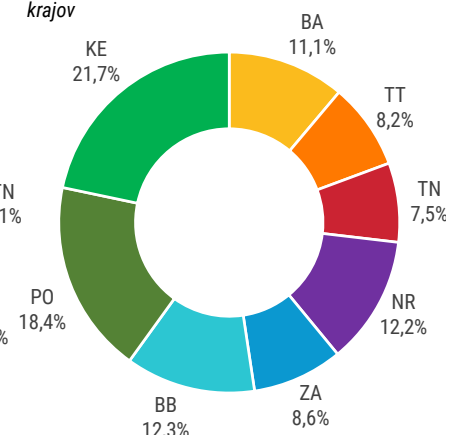
Žiak z marginalizovanej rómskej komunity – žiak pochádzajúci zo sociálne vylúčenej rómskej komunity, ktorý čelí v prístupe k vzdelávaniu viacerým špecifickým znevýhodneniam spôsobeným vzájomným vplyvom rasových, jazykových, teritoriálnych a kultúrnych charakteristík. Žiaci, ktorí pochádzali z MRK a boli zároveň žiakmi v hmotnej núdzi, sa uvádzali len do kategórie žiakov z MRK.

Žiak v hmotnej núdzi – žiak, ktorý pochádza z rodín, ktoré poberajú dávky v HN a zákonný zástupca žiaka túto skutočnosť preukáže riaditeľovi školy. Do tejto kategórie sa v rámci dotazníka uvádzali žiaci, ktorí boli žiakmi v HN, ale nepochádzali z MRK.

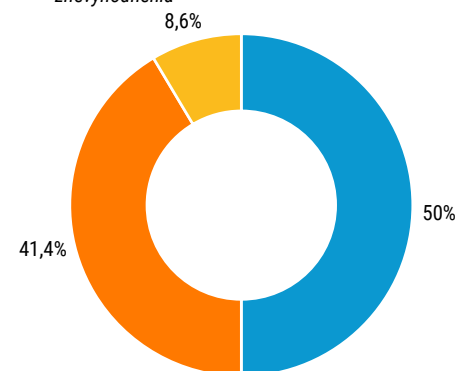
GRAF 128 Percentuálny podiel subjektov podľa krajov



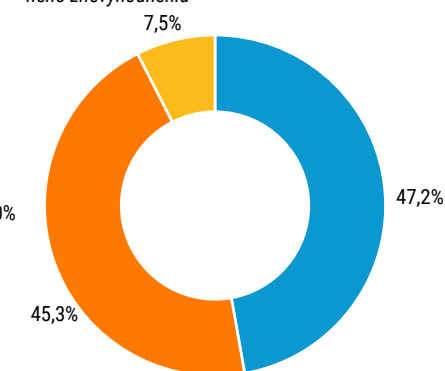
GRAF 129 Percentuálny podiel žiakov podľa krajov



GRAF 130 Podiel škôl podľa druhu zdravotného znevýhodnenia



GRAF 131 Podiel žiakov podľa druhu zdravotného znevýhodnenia

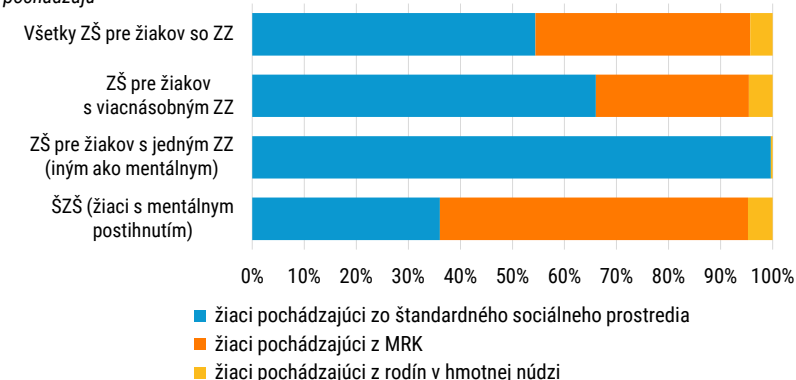


- ŠZŠ (žiaci s mentálnym postihnutím)
- ZŠ pre žiakov s viacnásobným ZZ
- ZŠ pre žiakov s jedným ZZ (iným ako mentálnym postihnutím)

Charakter každého vzdelávania, teda nielen dištančného, výrazne ovplyvňuje aj socioekonomický status rodín žiakov, pričom v SR je tento vplyv mimoriadne silný. Je zrejme, že preferencia foriem DV závisela najmä od toho, či rodina žiaka mala k dispozícii technické prostriedky nevyhnutné pre online formu DV (či už synchronnú alebo asynchronnú) a aj to, či rodinné prostredie malo potenciál poskytnúť podporu žiakovi pri DV. Z tohto dôvodu bola pozornosť venovaná aj sociálnoekonomickéj charakteristike rodín žiakov.

Ako je známe z ostatných prieskumov, najviac žiakov patriacich k sociálne zraniteľným skupinám (MRK, HN) sa vzdeláva v školách pre žiakov s mentálnym postihnutím, čo potvrdzuje aj vysoký podiel tejto skupiny žiakov v školách, ktoré sa zapojili do dotazníkového prieskumu (63,9 %). V školách, kde sa vzdelávajú žiaci s viacnásobným ZZ (teda okrem ZZ často aj s mentálnym postihnutím), zraniteľnú skupinu tvorí 34 % žiakov. Výnimkou sú školy pre žiakov s jedným ZZ (okrem mentálneho postihnutia), kde je podiel žiakov z MRK/HN zanedbateľný (0,3 %).

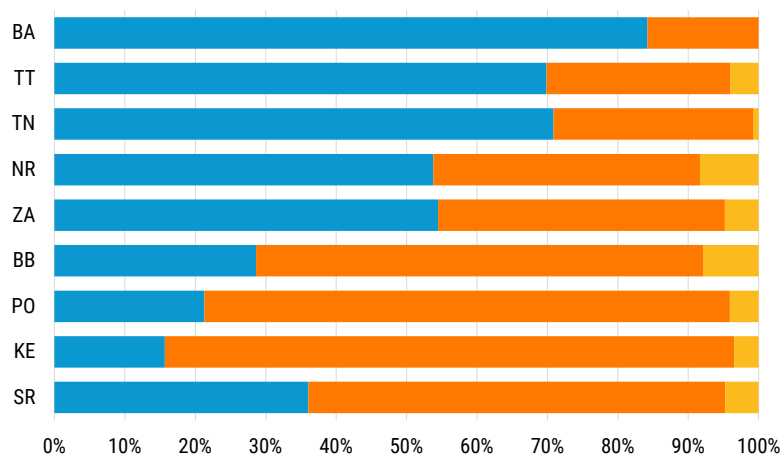
GRAF 132 Podiel žiakov jednotlivých skupín škôl podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú



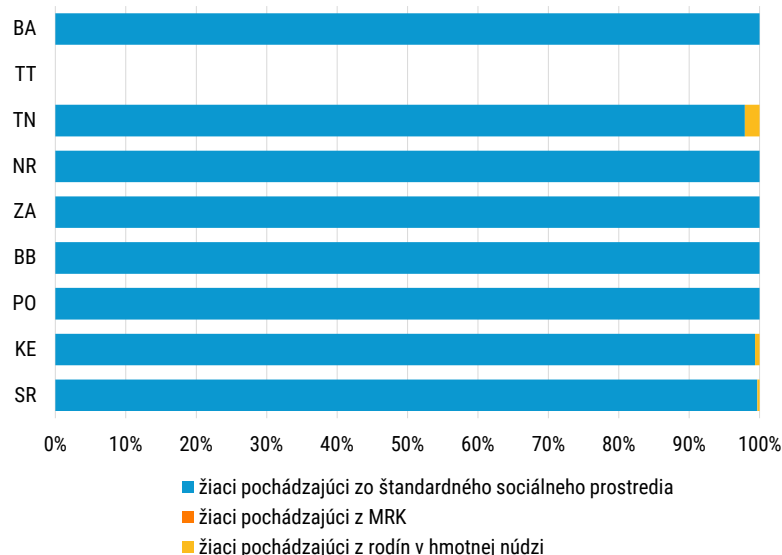
Poznámka: Pre zjednodušenie sa obe tieto skupiny v tabuľkách a grafoch uvádzajú pod spoločnou charakteristikou ako „žiaci patriaci k sociálne zraniteľným skupinám“.

Ako už bolo naznačené, podiel žiakov patriacich k sociálne zraniteľným skupinám je najvyšší v školách pre žiakov s mentálnym postihnutím a z pohľadu administratívneho členenia majú v tejto skupine škôl najväčšie zastúpenie žiaci z MRK/zo SZP v Košickom kraji (84 %), Prešovskom kraji (79 %) a Banskobystrickom kraji (71 %). Ani v Žilinskom a Nitrianskom kraji nie je ich podiel zanedbateľný (cca 46 %).

GRAF 133 Podiel žiakov v SZŠ (pre žiakov s mentálnym postihnutím) v jednotlivých krajoch a v SR podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú

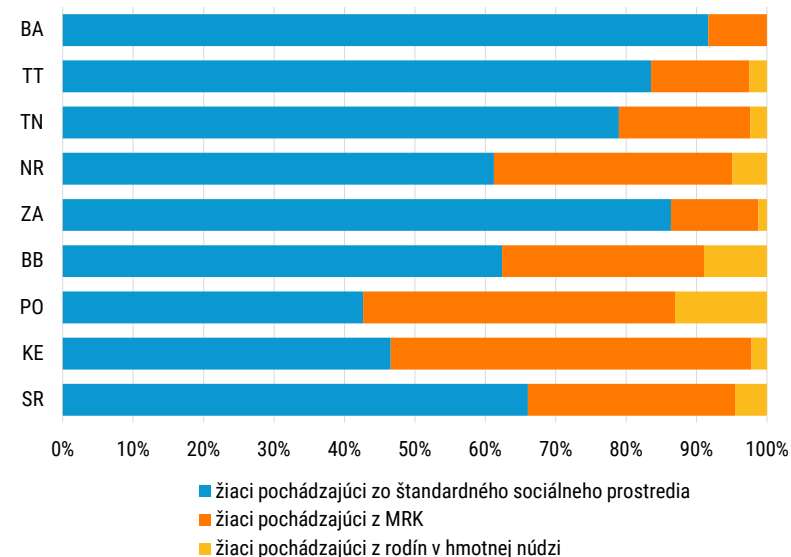


GRAF 134 Podiel žiakov v ZŠ pre žiakov s jedným ZZ (okrem mentálneho postihnutia) v jednotlivých krajoch a v SR podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú



V školách, v ktorých sa vzdelávajú žiaci s viacnásobným ZZ, je podiel žiakov patriacich k zraniteľným skupinám pomerne vysoký. Naznačuje to nasledujúci graf, v ktorom sú uvedené skupiny žiakov regionálne diferencované. Najväčší podiel žiakov je v Prešovskom (57 %), Košickom (53 %) a Nitrianskom a Banskobystrickom kraji, v ktorých je podiel žiakov pohybujúci sa okolo 38 %.

GRAF 135 Podiel žiakov v ZŠ pre žiakov s viacnásobným ZZ v jednotlivých krajoch podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú

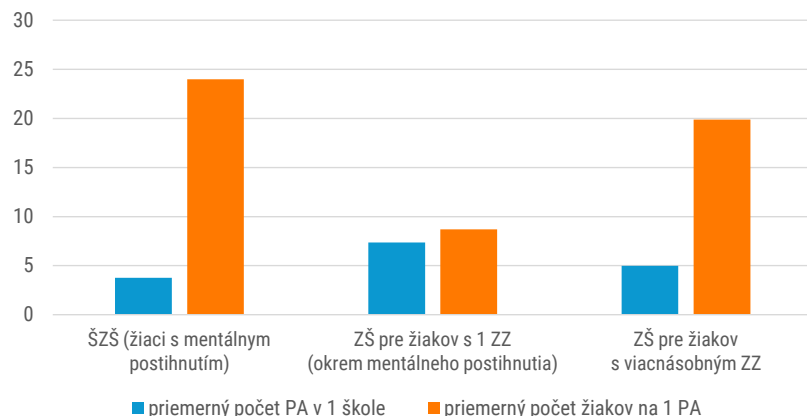
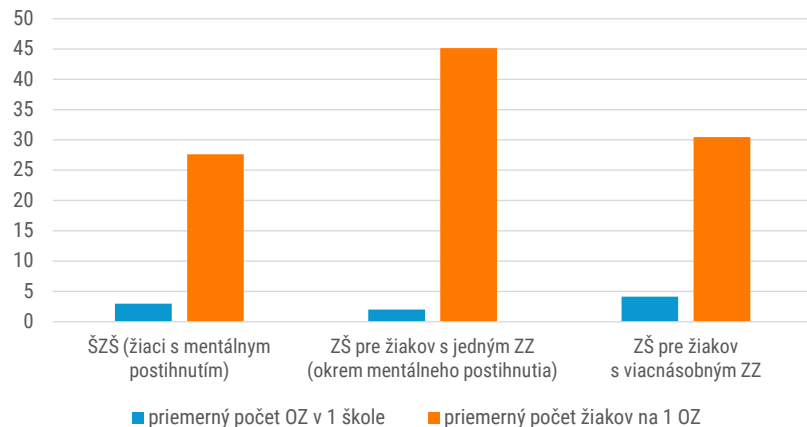


PERSONÁLNE PODMIENKY

Výchovno-vzdelávací proces v školách zabezpečovalo spolu **2 470** učiteľov a učiteliek, z ktorých **1 083** pôsobil v SZŠ pre žiakov s mentálnym postihnutím, **203** učiteľov a učiteliek vzdelávalo žiakov v základných školách pre žiakov s jedným ZZ (okrem mentálneho postihnutia) a **1 184 učiteľov** v ZŠ pre žiakov s viacnásobným ZZ. Podiel učiteľov a učiteliek v jednotlivých skupinách škôl zodpovedá vzájomnému pomeru počtu škôl a žiakov v nich, vrátane druhu ich ZZ.

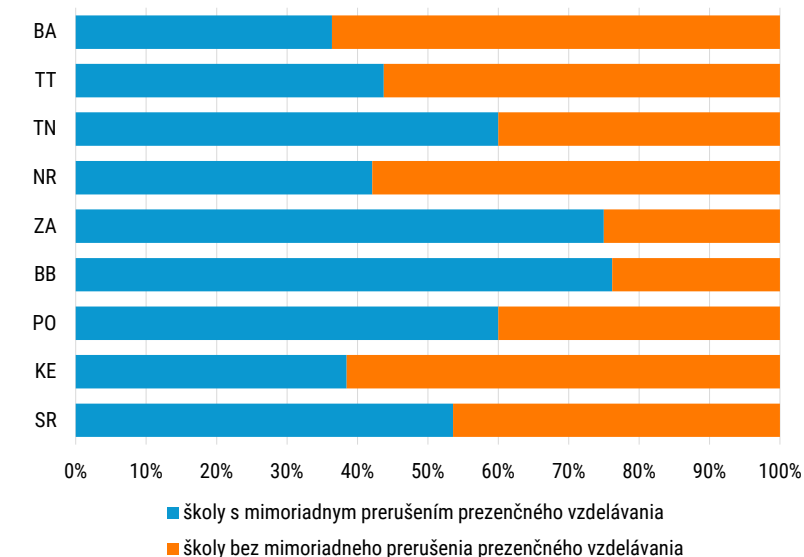
Pedagogickí asistenti a pedagogické asistentky pôsobili v **129** školách, v celkovom počte **592**. Venovali sa 11 835 žiakom, z ktorých 4 981 pochádzalo z MRK a 497 z rodín v HN. V špeciálnych školách pre žiakov s mentálnym postihnutím na jedného PA pripadlo 24 žiakov, v školách pre žiakov s jedným ZZ (iným ako mentálnym postihnutím) na jedného PA pripadlo približne 9 žiakov a v školách s viacnásobným postihnutím na jedného PA pripadlo približne 20 žiakov.

Odborní zamestnanci a odborné zamestnankyne pôsobili iba v **40** školách – v celkovom počte **134**. V špeciálnych školách pre žiakov s mentálnym postihnutím jeden OZ pripadal približne na 28 žiakov, v školách pre žiakov s jedným ZZ (iným ako mentálnym postihnutím) jeden OZ pripadal približne na 45 žiakov a v školách s viacnásobným postihnutím jeden OZ pripadal približne na 30 žiakov.

GRAF 136 Priemerný počet pedagogických asistentov v škole a priemerný počet žiakov školy pripadajúcich na jedného pedagogického asistenta**GRAF 137** Priemerný počet odborných zamestnancov v škole a priemerný počet žiakov školy pripadajúcich na jedného odborného zamestnanca

ORGANIZÁCIA VZDELÁVANIA V ČASE PRERUŠENIA VYUČOVANIA

V dôsledku odlišnej pandemickej situácie v jednotlivých regiónoch, ale aj v samotných školách dochádzalo k prerušeniu prezenčného vzdelávania aj nad rámec toho obdobia, ktoré rozhodnutím stanovil minister školstva pre všetky školy vzdelávajúce žiakov so ZZ. Zo získaných dát je zrejme, že približne 54 % škôl prerušilo prezenčné vzdelávanie nad rámec obdobia, o ktorom rozhodol minister.

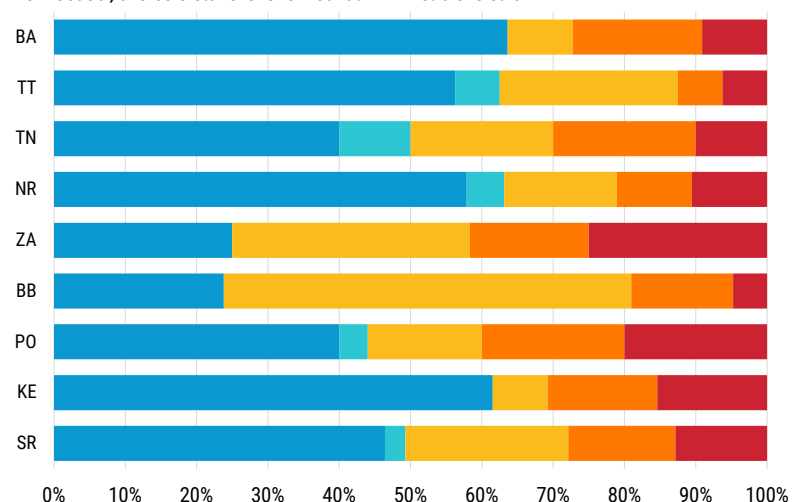
GRAF 138 Podiel škôl v jednotlivých krajoch a v SR, v ktorých bolo/nebolo prerušené prezenčné vzdelávanie aj v inom období, ako bolo stanovené rozhodnutím ministra školstva

Z aspektu jednotlivých skupín škôl bolo prezenčné vzdelávanie prerušené nad rámec rozhodnutia ministra školstva približne v 49 % špeciálnych škôl (pre žiakov s mentálnym postihnutím), pre žiakov s viacnásobným ZZ v 65 % škôl, zatiaľ čo v prípade žiakov s jedným ZZ sa tak stalo v 25 % škôl (v tomto prípade však je potrebné vziať do úvahy rozdiely v početnom zastúpení jednotlivých skupín škôl).

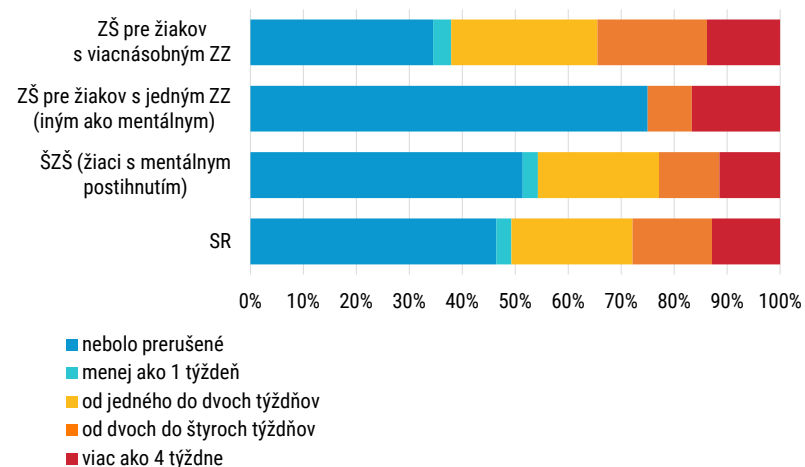
TABUĽKA 49 Prehľad inštitúcií, ktoré rozhodli o prerušení PV a o frekvencii rozhodnutí

Inštitúcia, ktorá rozhodla o prerušení PV	Počet škôl s mimoriadnym prerušením prezenčného vzdelávania
Ilen RÚVZ	35
Ilen riaditeľ školy	9
RÚVZ, zriaďovateľ a riaditeľ školy	6
RÚVZ a zriaďovateľ	10
RÚVZ a riaditeľ školy	15
riaditeľ školy a zriaďovateľ	1

GRAF 139 Podiel škôl v jednotlivých krajoch a v SR podľa dĺžky prerušenia prezenčného vzdelávania v inom období, ako bolo stanovené rozhodnutím ministra školstva



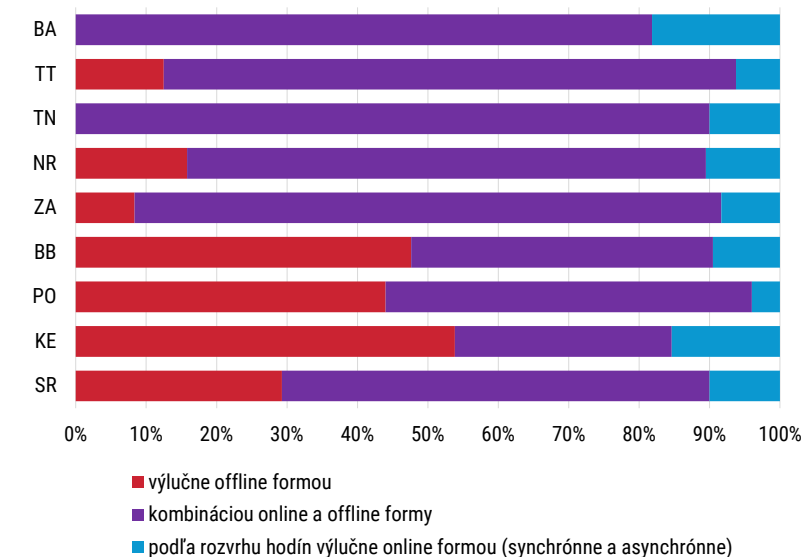
GRAF 140 Podiel škôl v jednotlivých skupinách škôl a v SR podľa dĺžky prerušenia prezenčného vzdelávania v inom období, než ako bolo stanovené rozhodnutím ministra školstva



Už z faktu, že najčastejšie bolo prerušené PV v špeciálnych základných školách (školy pre žiakov s mentálnym postihnutím) a v školách pre žiakov s viacnásobným ZZ, možno odhadnúť, že neúčast' na PV sa vzhľadom na sociálnu skladbu rodín žiakov vo výraznej miere dotkla tých žiakov, ktorí pochádzajú z rodín, ktoré poberajú dávky v hmotnej núdzi a tých žiakov, ktorí patria k marginalizovaným rómskym komunitám. Údaje v nasledujúcom grafe ilustrujú, že v ŠZŠ pre žiakov s mentálnym postihnutím bolo nad rámec rozhodnutia ministra školstva prerušené PV v rozsahu viac ako 4 týždne, pričom sa toto prerušenie dotklo 739 žiakov, z ktorých až 85 % patrí k sociálne zraniteľným skupinám. V prípade škôl pre žiakov s viacnásobným ZZ sa mimoriadne prerušenie PV dotklo 824 žiakov, z ktorých približne 39 % patrí k tejto zraniteľnej skupine.

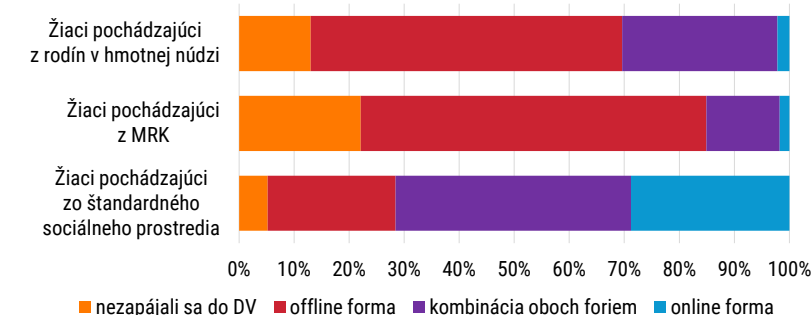
V čase prerušenia PV školy boli povinné vzdelávať žiakov dištančnými formami vzdelávania. Z prehľadu uplatňovaných foriem DV je zrejmé, že najmenej produktívna forma DV (offline) bola nadpriemerne uplatňovaná v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji a najmenej v Bratislavskom, Trenčianskom a Žilinskom kraji. Najmenej zastúpeným spôsobom DV bola online forma (synchronná aj asynchronná), ktorou sa žiaci vzdelávali podľa štandardného rozvrhu hodín.

GRAF 141 Podiel škôl podľa formy uplatňovaného DV v čase prerušenia prezenčného vzdelávania v jednotlivých krajoch a v SR



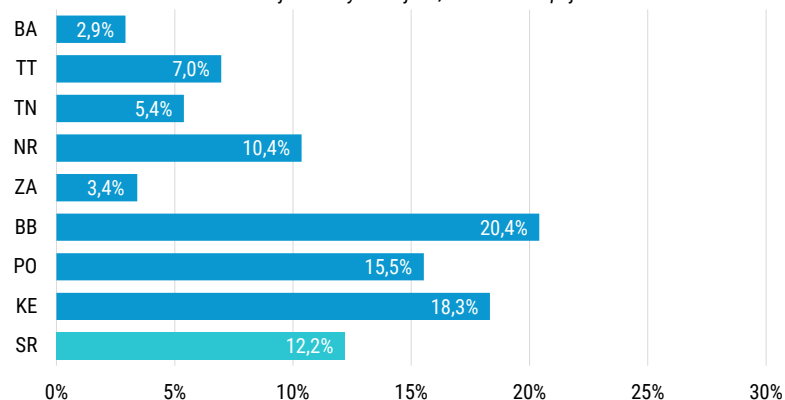
Približne u 72 % žiakov, ktorí pochádzajú zo štandardného sociálneho prostredia, v rámci DV prevládala kombinácia online a offline formy spoločne s výlučne online formou DV. Iná situácia bola v prípade žiakov pochádzajúcich z MRK, kde sa približne 22 % žiakov vôbec nezapájalo do DV a približne 55 % sa zúčastňovalo offline formy DV. Rovnaký model vzdelávania sa uplatňoval aj v prípade žiakov pochádzajúcich z rodín, ktoré poberajú dávky v hmotnej núdzi.

GRAF 142 Podiel zapojenia/nezapojenia sa žiakov do jednotlivých foriem DV v rámci skupín žiakov podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú



Zastúpenie skupiny žiakov, ktorí sa nezapájali ani do jednej z foriem DV, je evidentne nadpriemerné v Banskobystrickom kraji (približne 20 % žiakov), Košickom kraji (približne 18 % žiakov) a Prešovskom kraji (približne 15 % žiakov), teda v krajoch, v ktorých je nadpriemerné zastúpenie žiakov patriacich k sociálne zraniteľným skupinám.

GRAF 143 Podiel žiakov v SR a v jednotlivých krajoch, ktorí sa nezapájali do DV



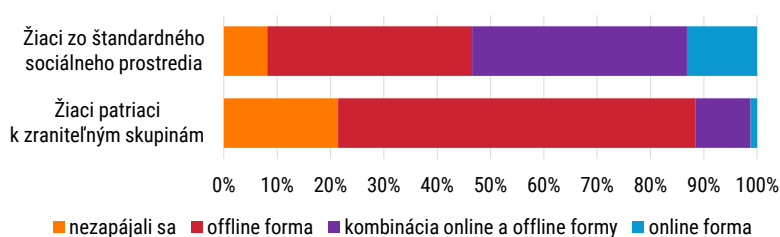
Výsledky zapojenia jednotlivých skupín žiakov podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú, do jednotlivých foriem DV boli posudzované jednotlivo aj v každej z troch skupín škôl podľa ich zamerania, pričom do úvahy bola braná aj veková (ročníková) štruktúra žiakov.

V každej vekovej (ročníkovej) skupine v rámci **ŠZŠ (školy pre žiakov s mentálnym postihnutím)** sú však badateľné spoločné znaky.

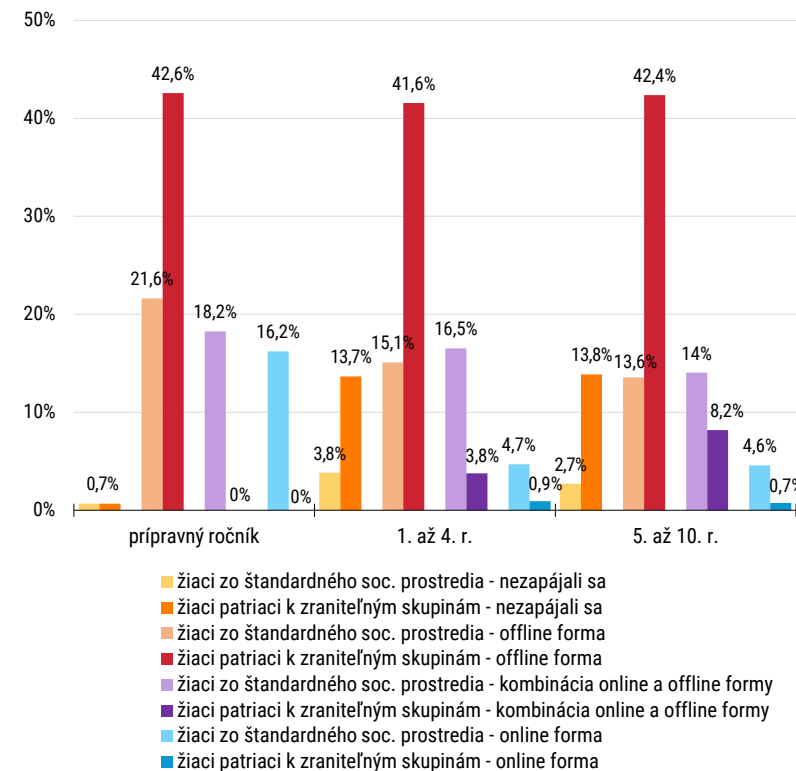
V **prípravnom ročníku** sa žiaci, ktorí patria k sociálne zraniteľným skupinám, vzdelávali prevažne offline formou DV, zatiaľ čo u žiakov zo sociálne štandardného prostredia prevažovali v spoločnom súčte kombinácia online a offline formy v súčte s výlučne online formou. Je ale potrebné zdôrazniť, že iba zlomok žiakov prípravného ročníka v každej sociálnej kategórii sa DV vôbec nezúčastňoval, čo neplatí pre ďalšie dve vekové (ročníkové) skupiny.

V **1. – 4. ročníku**, ako aj v **5. – 10. ročníku** rastie podiel žiakov, ktorí sa nezapájali do žiadnej z foriem DV, pričom tento podiel je výrazne vyšší u žiakov patriacich k sociálne zraniteľným skupinám. Výrazne narastá aj rozdiel v účasti oboch sociálnych skupín žiakov na výlučne online forme DV v prospech žiakov zo štandardného sociálneho prostredia a offline forma DV je typická pre vzdelávanie žiakov patriacich k sociálne zraniteľným skupinám.

GRAF 144 Podiel žiakov ŠZŠ (pre žiakov s mentálnym postihnutím) podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú a podľa ich zapojenia sa do jednotlivých foriem DV

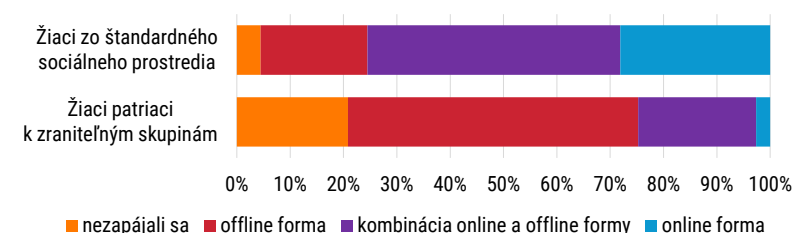


GRAF 145 Podiel žiakov prípravného ročníka, 1. až 4. ročníka a 5. až 10. ročníka podľa ich zapojenia sa do jednotlivých foriem DV v ŠZŠ pre žiakov s mentálnym postihnutím

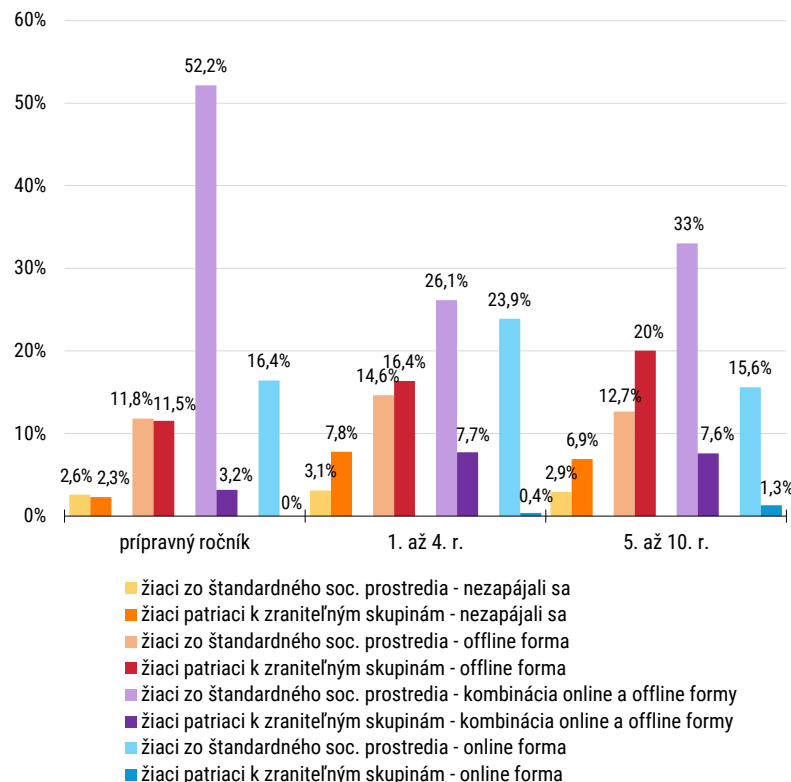


V rámci **škôl pre žiakov s viacnásobným ZZ** malo zapojenie žiakov podľa sociálnej charakteristiky rodín, z ktorých pochádzajú, v jednotlivých vekových (ročníkových) skupinách niektoré vhodné znaky so špeciálnymi školami (pre žiakov s mentálnym postihnutím) s výnimkou jedného pozoruhodného rozdielu, ktorý spočíva vo väčšom podiele žiakov 1. – 4. ročníka pochádzajúcich zo štandardného sociálneho prostredia, ktorí boli zapojení do výlučne online formy DV, ako to bolo v skupine žiakov 5. – 10. ročníka.

GRAF 146 Podiel žiakov podľa sociálnej charakteristiky rodín, vzdelávajúcich sa v ZŠ pre žiakov s viacnásobným ZZ, podľa ich zapojenia sa do jednotlivých foriem DV



GRAF 147 Podiel žiakov prípravného ročníka, 1. až 4. ročníka a 5. až 10. ročníka podľa ich zapojenia sa do jednotlivých foriem DV v ZŠ pre žiakov s viacnásobným ZZ



Keďže bolo známe, že istý počet žiakov sa do DV nezapájal vôbec (približne 12,4 % žiakov z počtu žiakov všetkých škôl, ktoré sa zúčastnili dotazníkového prieskumu), čo napokon ilustrujú aj predchádzajúce údaje, boli respondenti požiadaní o odhad dôvodov, prečo sa vôbec nezapájali do DV.

V skupine **špeciálnych škôl** (školy pre žiakov s mentálnym postihnutím) a v skupine **škôl pre žiakov s viacnásobným ZZ** respondenti najčastejšie ako príčinu neúčasti žiakov uvádzali:

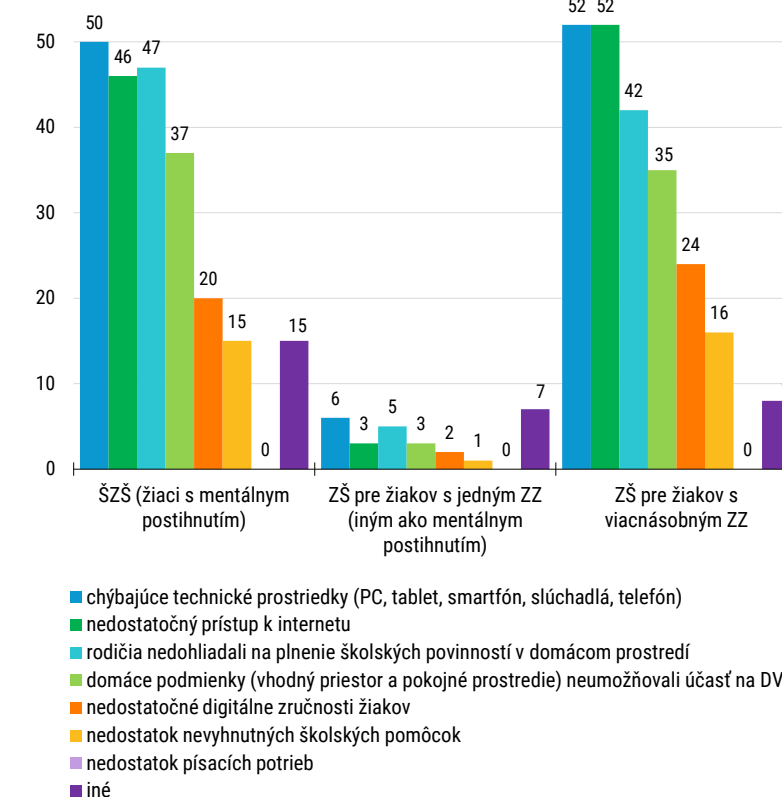
- chýbajúce technické prostriedky (PC, tablet, smartfón),
- nedostatočný prístup k internetu,
- nedostatočnú podporu rodičov,
- charakter domáceho prostredia, ktorý neumožňoval žiakovi koncentrovať sa na prácu.

Vo voľných odpovediach ako príčinu neúčasti žiakov na DV častejšie uvádzali aj nezáujem/sabotovanie práce zo strany samotných žiakov. Paradoxne, niektoré protipandemické opatrenia (zákaz pohybu medzi okresmi) bránili rodičom a žiakom, aby si prišli prevziať úlohy a doručiť ich späť škole.

Respondenti v **školách pre žiakov s jedným ZZ** (okrem mentálneho postihnutia) k príčinám, ktoré boli prekážkami pre účasť žiakov na DV, okrem chýbajúcej podpory rodičov a chýbajúcich technických prostriedkov vo voľných odpovediach zdôvodňovali neúčasť žiakov na DV charakterom ich ZZ

(pre žiakov s poruchami autistického spektra je nevhodná online forma DV a rovnako značná časť z nich nie je schopná pracovať v domácom prostredí; niektoré ZZ vyžadujú využívať pri vzdelávaní veľké množstvo učebných pomôcok, s ktorými je schopný pracovať iba odborník).

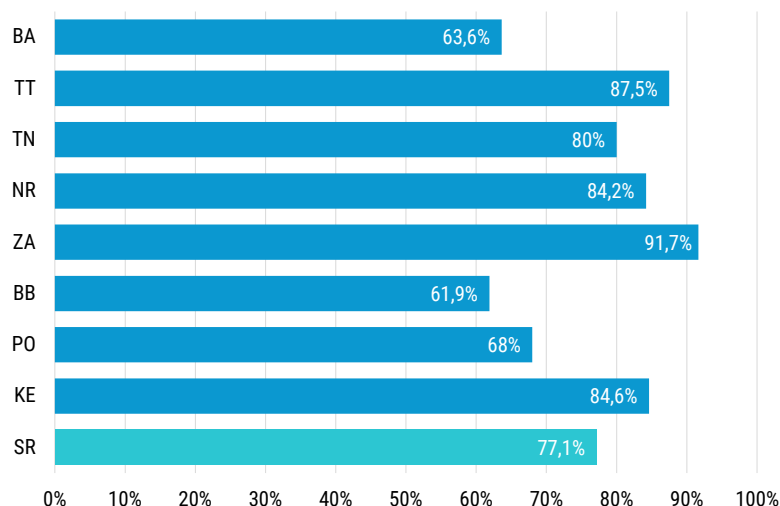
GRAF 148 Dôvody neúčasti žiakov na dištančnom vzdelávaní (počet škôl v jednotlivých skupinách škôl)



OPATRENIA PRIJATÉ NA ZABEZPEČENIE DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Systematický prístup k organizovaniu DV má potenciál zvýšiť jeho efektivitu. Z tohto dôvodu sa v dotazníkovom prieskume zisťovalo, či školy k DV pristupovali na základe vopred stanoveného plánu, vrátane toho, aké oblasti uvedený plán zahŕňal, a takisto toho, či pravidlá stanovené v pláne boli flexibilne upravované na základe vyhodnocovania ich aktuálnosti a účinnosti.

Takýto plán vypracovalo 77,1 % škôl (108 škôl), ktoré sa zúčastnili dotazníkového prieskumu.

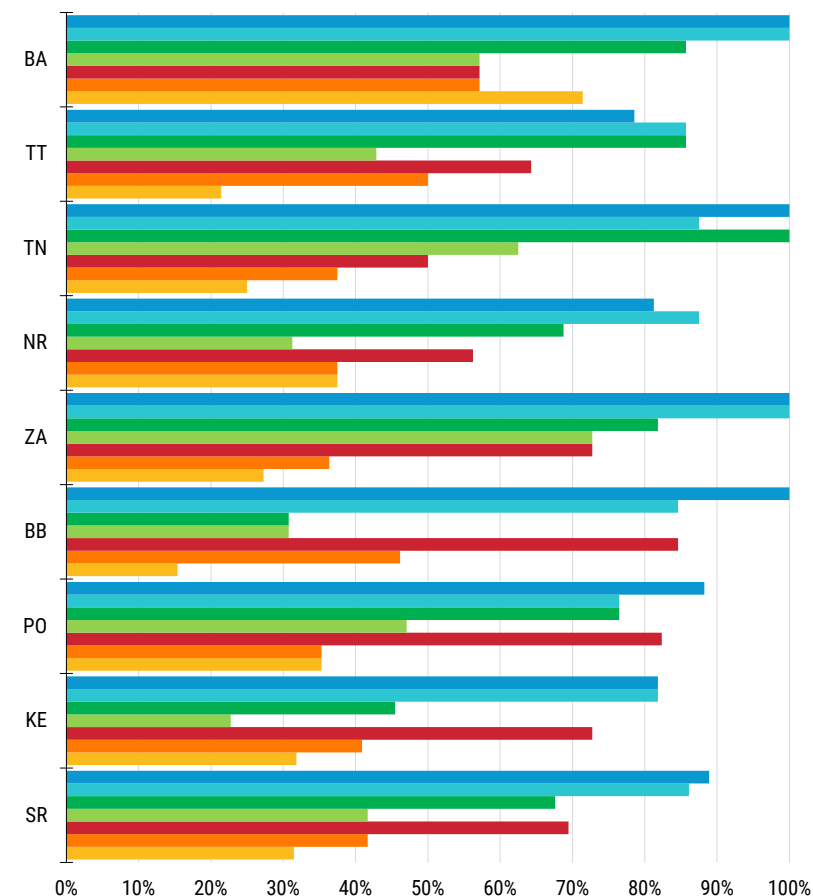
GRAF 149 Podiel škôl v SR a v jednotlivých krajoch, ktoré v školskom roku 2020/2021 vypracovali plán vzdelávania žiakov v čase dištančného vzdelávania

Plány vzdelávania mali prirodzene v jednotlivých školách rozdielny charakter najmä z aspektu zastúpenia oblastí, ktoré boli ich súčasťou. Väčšina škôl venovala pozornosť najmä určeniu vzdelávacích oblastí, resp. vyučovacích predmetov, ktoré budú zaradené do rozvrhu hodín, úprave pravidiel hodnotenia žiakov a nastaveniu časových proporcií medzi online a offline formami DV v rámci vyučovacieho dňa, resp. vyučovacieho týždňa.

K menej frekvencovaným oblastiam plánu patrilo určenie koordinátora DV, ktorého úloha mohla významne ovplyvniť rovnomerné zaťažovanie žiakov aj učiteľov, prípadne mohol navrhovať úpravu pravidiel DV na základe systematického zberu údajov o ich fungovaní. Takisto menej škôl venovalo pozornosť určeniu jednotnej komunikačnej platformy pre synchrónnu formu online DV, čo zrejme súvisí s tým, že išlo o menšinový spôsob vzdelávania.

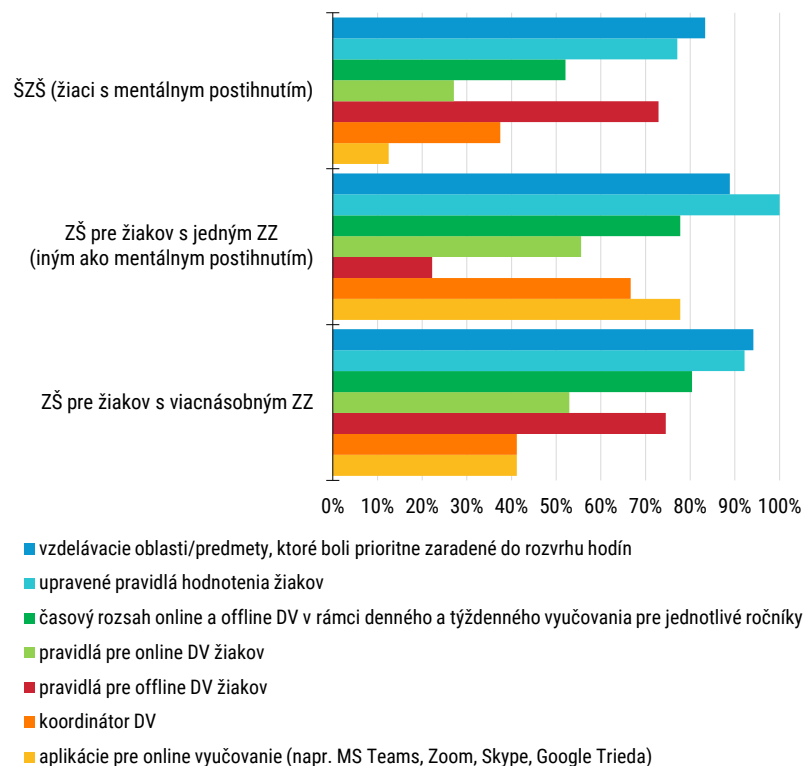
Jednotlivé skupiny škôl podľa zamerania rozdielne pristupovali k vypracovaniu strategického materiálu, ktorý mal nastavovať dôležité pravidlá DV. Plán vypracúvali najmä školy pre žiakov s viacnásobným ZZ (takmer 88 %) a najmenej častý bol v špeciálnych školách pre žiakov s mentálnym postihnutím (67 %).

Zaujímavé sú aj rozdielne prístupy jednotlivých skupín škôl podľa zamerania k preferenciám oblastí, ktoré plány obsahovali. Všetky tri skupiny škôl síce venovali prvoradú pozornosť výberu vzdelávacích oblastí/vyučovacích predmetov, ktoré budú vzdelávané v rámci DV, takisto nastaveniu systému hodnotenia žiakov, ale zásadne sa líšili v oblasti určenia aplikácie pre synchrónnu formu online DV. Najmenej pozornosti tejto téme venovali špeciálne školy pre žiakov s mentálnym postihnutím (12,5 %) a najviac školy pre žiakov s jedným ZZ (takmer 78 %). Ide o prirodzený dôsledok už uvádzaných zistení, podľa ktorých bola najčastejšou formou DV v školách pre žiakov s jedným ZZ výlučne online forma DV v súčte kombinácie online a offline formy DV, na rozdiel od špeciálnych škôl (pre žiakov s mentálnym postihnutím), v ktorých prevažovala offline forma DV.

GRAF 150 Podiel škôl v SR a v jednotlivých krajoch podľa zastúpenia oblastí, ktoré boli obsahom plánu vzdelávania žiakov v čase dištančného vzdelávania

- vzdelávacie oblasti/predmety, ktoré boli prioritne zaradené do rozvrhu hodín
- upravené pravidlá hodnotenia žiakov
- časový rozsah online a offline DV v rámci denného a týždenného vyučovania pre jednotlivé ročníky
- pravidlá pre online DV žiakov
- pravidlá pre offline DV žiakov
- koordinátor DV
- aplikácie pre online vyučovanie (napr. MS Teams, Zoom, Skype, Google Trieda)

GRAF 151 Podiel jednotlivých skupín škôl podľa zastúpenia oblastí, ktoré boli obsahom plánu vzdelávania žiakov v čase dištančného vzdelávania

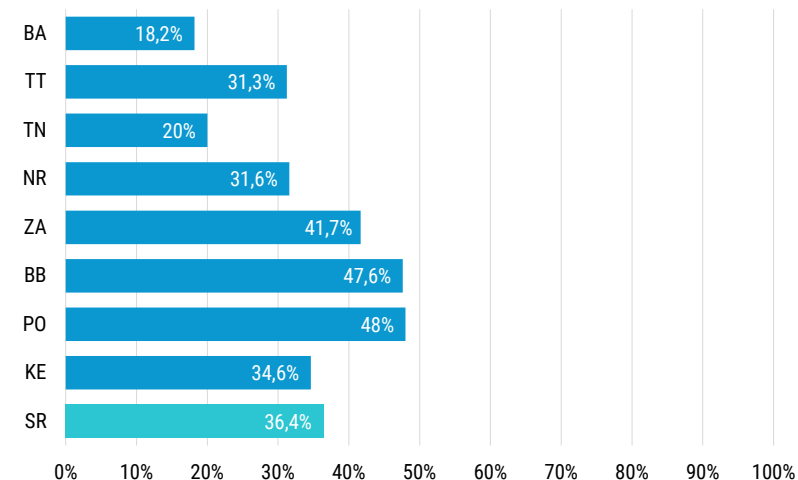


Časť škôl (36 %) v dôsledku zmeny organizácie vzdelávania, ktorá bola dôsledkom prerušenia prezenčného vzdelávania, pristúpila k úprave školských vzdelávacích programov.

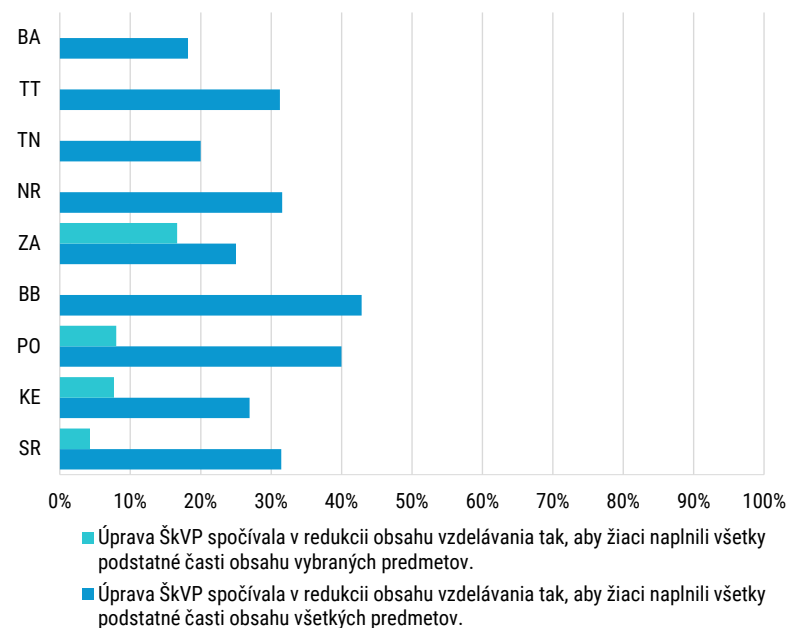
Prevažná časť škôl v rámci úpravy ŠkVP pristúpila k redukcii obsahu vzdelávania tak, aby si žiaci osvojili všetky podstatné časti obsahu **všetkých predmetov**. Z uvedeného vyplýva, že iba v troch krajoch mali zastúpenie školy, ktoré v rámci úprav redukovali obsah vzdelávania tým spôsobom, aby si žiaci osvojili všetky podstatné časti **vybraných predmetov**.

Najintenzívnejšie sa úpravy ŠkVP viazali ku školám pre žiakov s viacsobným ZZ (43 %), najmenej (25 %) do ŠkVP zasahovali školy pre žiakov s jedným ZZ (iným ako mentálnym postihnutím).

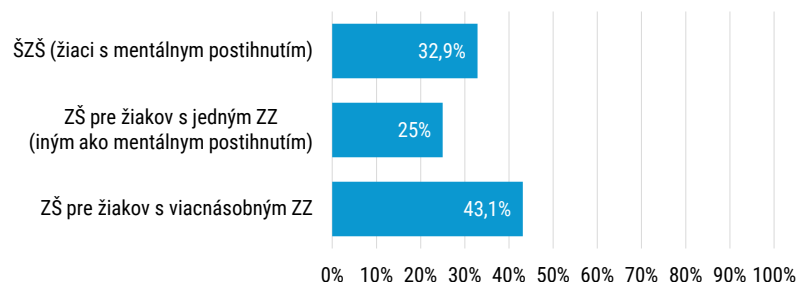
GRAF 152 Podiel škôl v SR a v jednotlivých krajoch, ktoré pristúpili k úprave ŠkVP v dôsledku prerušenia prezenčného vzdelávania



GRAF 153 Podiel škôl v SR a v jednotlivých krajoch podľa spôsobu úpravy ŠkVP

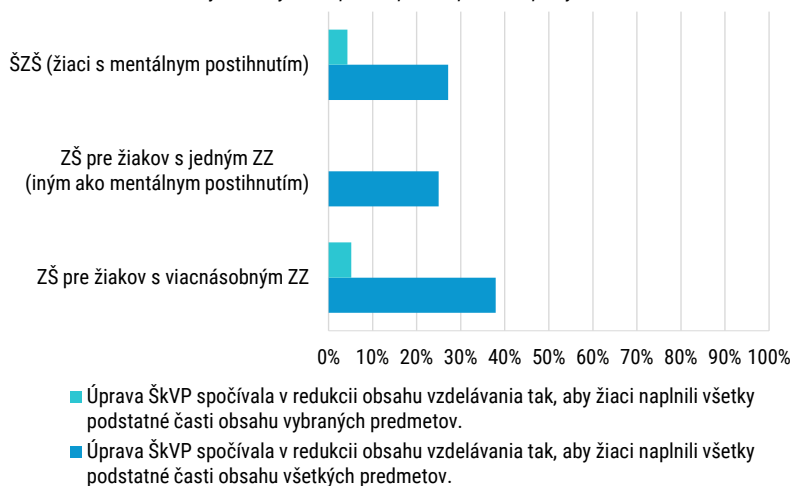


GRAF 154 Podiel škôl v jednotlivých skupinách škôl, ktoré v dôsledku prerušenia prezenčného vzdelávania pristúpili k úprave ŠkVP



Charakter úprav ŠkVP v jednotlivých skupinách škôl podľa ich zamerania v podstate kopíruje situáciu v rámci SR, čo znamená, že iba zanedbateľný počet škôl zvolil takú úpravu ŠkVP, ktorá by spočívala v redukcii obsahu vybraných predmetov.

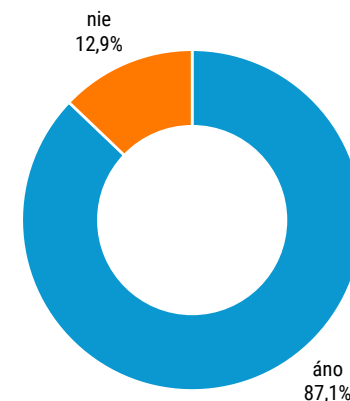
GRAF 155 Podiel škôl v jednotlivých skupinách podľa spôsobu úpravy ŠkVP



Dištančné vzdelávanie, nech sa už uskutočňuje ktoroukoľvek formou, kladie nároky na iný typ **materiálno-technického vybavenia** než vzdelávanie prezenčné. Je všeobecne známe, že online vzdelávanie nebolo uplatňované v neposlednom rade pre nedostatočný prístup žiakov, ale aj učiteľov k potrebným informačno-komunikačným prostriedkom, resp. v danej lokalite pre ich fungovanie nebola k dispozícii potrebná infraštruktúra.

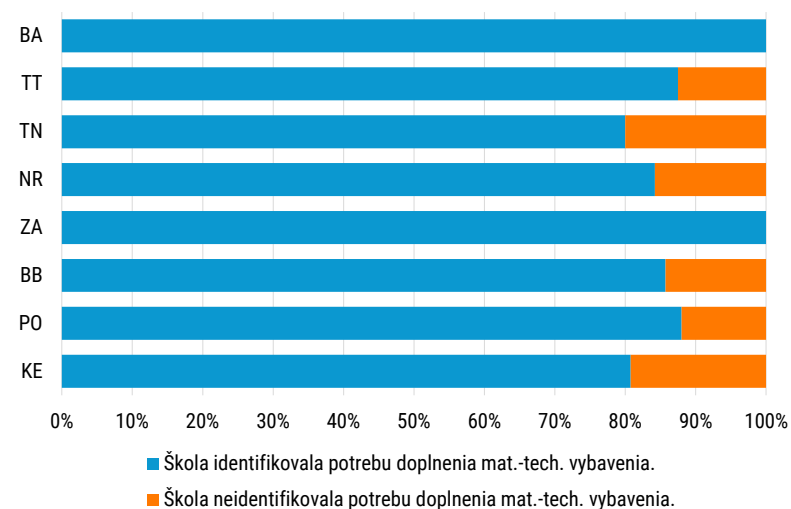
Nedostatok vhodného a potrebného materiálno-technického vybavenia pre DV pociťovalo 87 % škôl a vybavenie za dostatočné považovalo približne 13 % subjektov.

GRAF 156 Podiel škôl, ktoré identifikovali/neidentifikovali potrebu doplnenia materiálno-technického vybavenia v čase dištančného vzdelávania

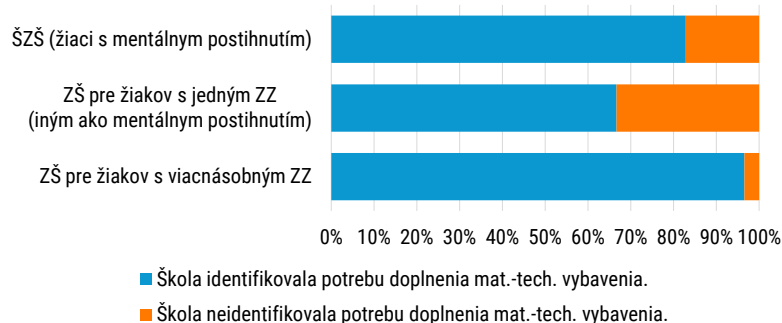
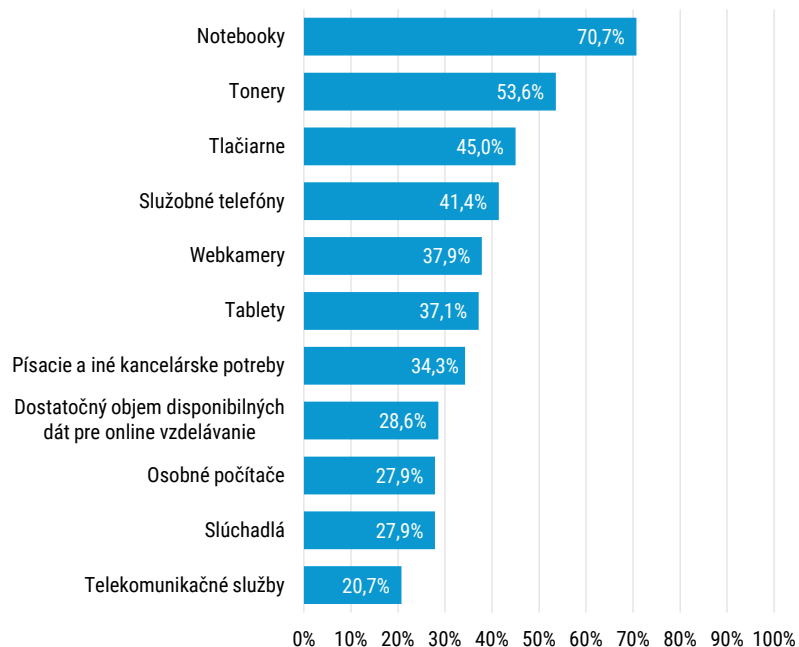


Najväčší nedostatok potrebného vybavenia pociťovali školy Bratislavského kraja (100 %) a Žilinského kraja (100 %), ale už z celoslovenského priemeru je zrejmé, že v školách každého z krajov je deficit v uvedenej oblasti citeľný.

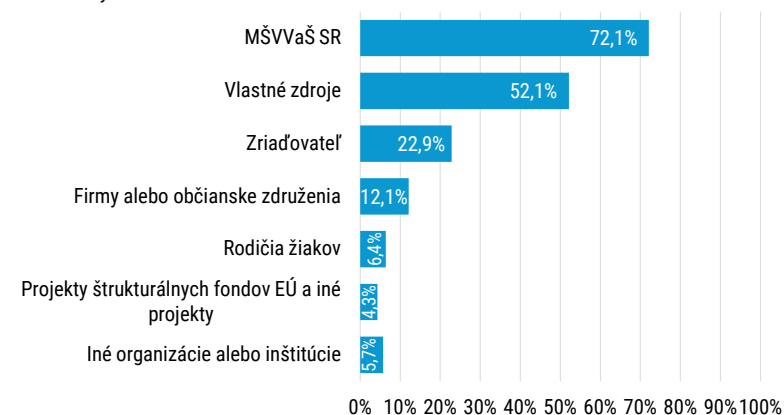
GRAF 157 Podiel škôl v jednotlivých krajoch, ktoré identifikovali/neidentifikovali potrebu doplnenia materiálno-technického vybavenia



Z pohľadu jednotlivých skupín škôl podľa ich zamerania najväčší nedostatok vybavenia pociťujú školy pre žiakov s viacnásobným ZZ (takmer 97 % škôl), najmenej tie, ktoré sa špecializujú na jeden druh ZZ (67 %).

GRAF 158 Podiel škôl v jednotlivých skupinách škôl, ktoré identifikovali/neidentifikovali potrebu doplnenia materiálno-technického vybavenia**GRAF 159** Frekvencia deficitných druhov materiálno-technického vybavenia z pohľadu jednotlivých škôl

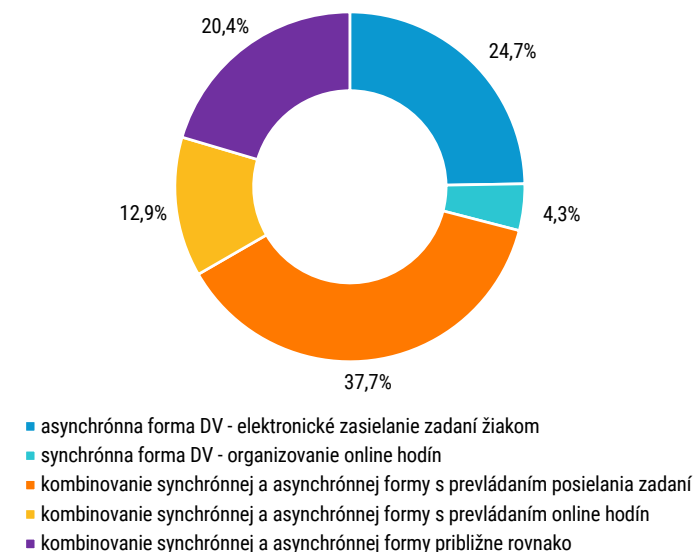
Za poskytovateľa prostriedkov na doplnenie materiálno-technického vybavenia pre DV uviedlo 72 % škôl MŠVVaŠ SR, ďalej školy využívali najmä vlastné zdroje (52,1 %) a z pohľadu 30 % škôl boli výraznými poskytovateľmi aj ich zriaďovatelia. Značné rozdiely v štruktúre poskytovateľov sú medzi jednotlivými krajinami. Zatiaľ čo školy v Bratislavskom kraji intenzívne využívali pomoc rodičov a firiem alebo občianskych združení, v Košickom, Prešovskom, Nitrianskom a Trnavskom kraji patrili títo poskytovatelia k marginálnym.

GRAF 160 Frekvencia inštitúcií označených ako poskytovateľov zdrojov na dopĺňaní materiálno-technického vybavenia škôl za SR

PRIEBEH DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA (ONLINE A OFFLINE)

Školy v počte 99 uplatňovali niektorý z variantov online formy DV, či už samostatne alebo v kombinácii s offline formou DV. Zvyšok škôl (41) využíval výlučne offline formu DV.

Osobitná pozornosť pri analýze dát bola venovaná štruktúre online formy DV, teda formy, ktorá bola viazaná na prístup žiakov i učiteľov k internetu a k príslušnému technickému vybaveniu (PC, tablet, smartfón), a takisto aspoň na minimálne digitálne kompetencie oboch skupín aktérov vzdelávania.

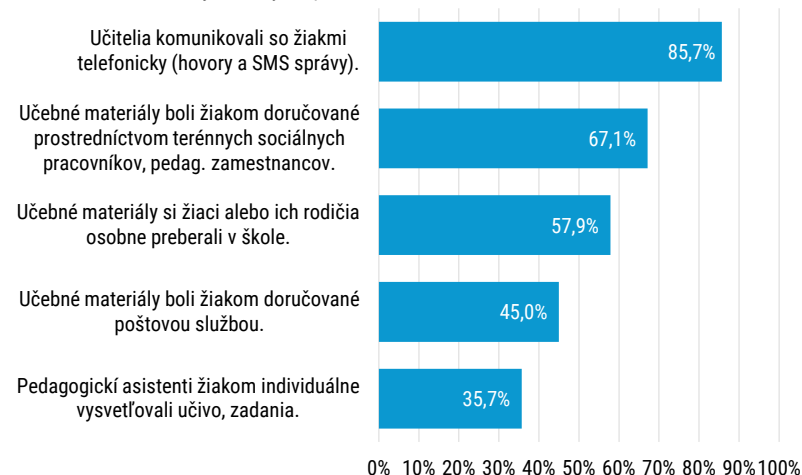
GRAF 161 Podiel škôl v SR podľa uplatňovaných online foriem dištančného vzdelávania

Z uvedeného vyplýva, že najviac škôl (približne 38 %), ktoré vzdelávali online, využívali kombináciu synchrónnej a asynchrónnej formy s prevahou asynchrónnej formy, teda žiakom boli zasielané zadania prostredníctvom digitálnych zariadení. Kombináciu synchrónnej a asynchrónnej formy s prevahou synchrónnej formy, teda súbežnej interakcie učiteľa a žiaka v podobe online hodín, uskutočňovalo iba 13 % škôl.

Výlučné uplatňovanie synchrónneho spôsobu vyučovania bolo typické iba pre 4,3 % škôl, zato výlučné uplatňovanie asynchrónnej formy až takmer pre 25 %.

K dôležitým aspektom pohľadu na DV patrí aj spôsob, ako škola komunikovala so žiakmi v prípade, že uplatňovala offline vzdelávanie. Z dotazníkového prieskumu vyplynulo, že prevažovali komunikácia prostredníctvom telefónu (približne 87 %), doručovanie materiálov prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov a pedagogických zamestnancov (67 %) a osobné preberanie učebných materiálov rodičmi a žiakmi v škole (približne 58 %). Menej často bola na prepravu materiálov využívaná poštová služba (45 %) a najmenej často boli využívané služby PA na individuálne telefonické vysvetľovanie učebnej látky (36 %).

GRAF 162 Frekvencia jednotlivých spôsobov komunikácie škôl so žiakmi v čase DV



Okrem procesných stránok DV je mimoriadne dôležitá aj obsahová stránka vzdelávania, ktorá je priamo ovplyvnená charakterom foriem DV a ich možnosťami. Má sa na mysli, že pri offline forme, alebo asynchrónnej online forme DV nie je možné očakávať, že najmä žiaci so ZZ bez živého kontaktu s pedagogickými zamestnancami si budú osvojovať nové učivo v rovnakej intenzite ako pri PV. Z toho je zrejme, že školy sa prevažne orientovali na opakovanie a precvičovanie staršieho učiva (64 %) a iba 25 % z nich vzdelávanie orientovalo na osvojovanie si učiva nového. Iba minimum škôl zameriavalo vzdelávanie na rozvoj dvoch vybraných skupín kompetencií (3,5 %).

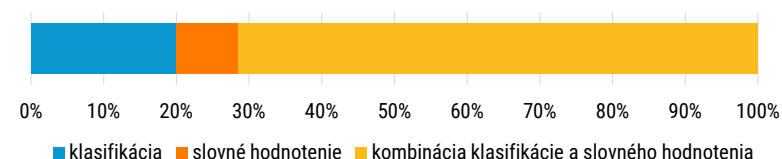
Vzdelávanie žiakov so ZZ si vyžaduje neustále zohľadňovanie ich možností a potrieb, čo pre pedagogických zamestnancov znamená nevyhnutnosť individuálne pristupovať ku každému žiakovi. V tomto kontexte riaditelia všetkých 140 škôl uviedli, že vzdelávacie aktivity, vrátane písomných zadaní a úloh, boli individualizované na základe špecifických potrieb a schopností jednotlivých žiakov. Viac ako 92 % škôl poskytovalo žiakom individuálne konzultácie prostredníctvom učiteľov a približne 50 % škôl poskytovalo žiakom individuálne služby PA. K menej frekventovaným formám podpory patrili špecializované služby poradenského zariadenia (26 %) a individuálne stretnutia a konzultácie so školským špeciálnym pedagógom (12 %). Vo voľných odpovediach respondenti uvádzali aj ďalšie

formy podpory, ku ktorým patrili konzultácie (aj pravidelné) so školským psychológom, pomoc terénnych sociálnych pracovníkov, neziskovej organizácie, ale aj vychovávateľov zo školského klubu detí a školského internátu.

OVEROVANIE VEDOMOSTÍ A ZRUČNOSTÍ ŽIAKOV A ICH HDNOTENIE

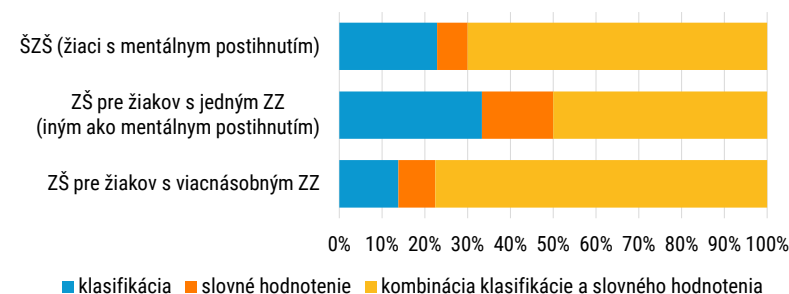
Zmena spôsobu vzdelávania viedla v mnohých prípadoch aj k zmene spôsobov celkového hodnotenia žiakov na konci 1. polroka školského roku 2020/2021. Približne 71 % škôl hodnotilo žiakov kombináciou klasifikácie a slovného hodnotenia, 20 % škôl svojich žiakov klasifikovalo známami a necelých 9 % hodnotilo slovné.

GRAF 163 Frekvencia uplatňovaných spôsobov hodnotenia žiakov za SR



Výber spôsobu hodnotenia žiakov bol do istej miery determinovaný štruktúrou ich ZZ. Zrejme z toho dôvodu v školách pre žiakov s viacnásobným ZZ bolo viac preferované slovné hodnotenie (77 %) než v školách pre žiakov s jedným ZZ (iným ako mentálnym postihnutím), kde, naopak, v porovnaní s ďalšími skupinami bola výraznejšie zastúpená klasifikácia známami (33 %).

GRAF 164 Frekvencia uplatňovaných spôsobov hodnotenia žiakov v jednotlivých skupinách škôl



Prevala offline a asynchrónnej formy DV nepochybne zmenila štruktúru podkladov, na základe ktorých boli žiaci na konci 1. polroka školského roku 2020/2021 celkovo hodnotení. Prevažná časť škôl (94 %) najčastejšie ako zdroj hodnotenia využívala výsledky testov, písomných prác a kvalitu vypracovania úloh v pracovných listoch.

Situáciu v hodnotení žiakov v školách, v ktorých sa vzdelávajú žiaci s mentálnym postihnutím a súčasne patria k sociálne zraniteľným skupinám, vo voľnej odpovedi generalizoval jeden z respondentov:

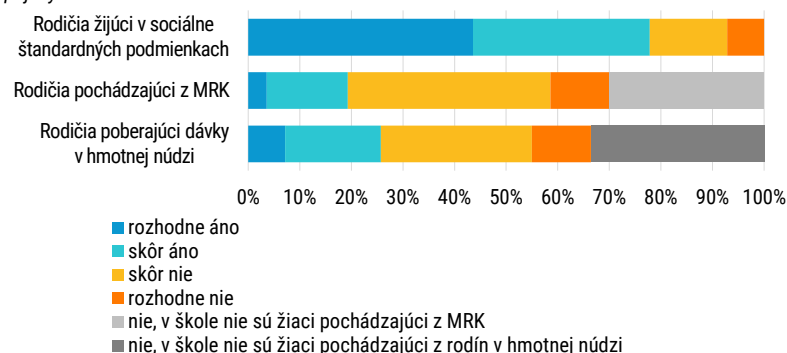
„V priebehu dištančného vzdelávania bolo veľmi ťažké hodnotiť mentálne postihnutých žiakov, nakoľko žiaci nedokázali vypracovávať samostatne pracovné listy, bez pomoci súrodencov, rodičov. Vyvodzovanie nového učiva bolo nerealizovateľné, nevyhnutne chýbal individuálny prístup k žiakovi. Žiaci (najmä patriaci k marginalizovaným skupinám) veľakrát nemali vlastnú izbu, nevedeli sa sústrediť pri vyučovaní. Z tohto dôvodu sme mohli hodnotiť u žiakov len ich snahu zapájať sa do vyučovacieho procesu, pri správnom vypracovaní úloh ich pochváliť, pri nepochopení úloh usmerniť ich a povzbudiť. Až po prechode na prezenčné vzdelávanie sme mohli začať hodnotiť známku na základe individuálnych odpovedí, vypracovaných PL, písomných prác, výsledkov pracovných činností, resp. slovným hodnotením. Aj keď špeciálne školy mohli oproti bežným základným školám vzdelávať žiakov prezenčnou formou, nešťastným rozhodnutím zo strany štátu bola možnosť rodičov ponechať deti na dištančnom vzdelávaní, pokiaľ nebudú testované, resp. majú obavy z nákazy prenosného ochorenia. Viackrát vedenie školy vyzývalo rodičov, aby poslali svoje deti do školy, napriek tomu „zneužívali“ dištančné vzdelávanie ako „povolenú skrytú formu záškoláctva“. Nechápali, že dištančné vzdelávanie je, čo sa týka školskej dochádzky, rovnocenné s prezenčnou formou vzdelávania.“

Prevažne tie školy, ktoré vzdelávali synchrónne online formou DV, do hodnotenia zahrňali aj výsledky individuálnych ústnych odpovedí (52 %) a kolektívnych ústnych odpovedí (11 %). Zdrojom hodnotenia (27 % škôl) boli aj hmotné produkty, ktoré boli výsledkom praktických činností žiakov. Je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, že podklady na celkové hodnotenie žiakov získali školy aj v obdobiach 1. polroka školského roka, kedy sa vzdelávanie uskutočňovalo aj prezenčne, takže aj školy, ktoré v čase DV vzdelávali výlučne offline, mohli v čase PV získať zdroje z ústnych odpovedí žiakov.

KOMUNIKÁCIA A SPOLUPRÁCA S RODINOU V ČASE DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Z grafu Záujem rodičov (podľa sociálnej charakteristiky) o komunikáciu so školou o záležitostiach spojených s DV je zrejme súvislosť medzi záujmom rodičov komunikovať so školou na témy spojené s novým spôsobom vzdelávania, ktorým DV nesporne pre školy, žiakov a ich rodičov bolo, a sociálnou charakteristikou skupín, do ktorých patria. Zatiaľ čo z pohľadu 77 % respondentov možnosť konzultácií so školou využívali rodičia detí žijúci v štandardných sociálnych podmienkach, tak túto možnosť rodičia patriaci k MRK využívali iba podľa 20 % respondentov a v prípade rodičov poberažujúcich dávky v hmotnej núdzi z pohľadu cca 15 % respondentov.

GRAF 165 Záujem rodičov (podľa sociálnej charakteristiky) o komunikáciu so školou o záležitostiach spojených s DV



USMERŇOVANIE A ODBORNÁ PODPORA ŠKOLY V ČASE DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Riaditelia 39 % škôl uviedli, že pri riešení problémov spojených s dištančným vzdelávaním využívali pomoc a odbornú podporu inštitúcií a organizácií. Prevažná väčšina škôl (61 %) žiadnu pomoc nevyužívala.

TABUĽKA 50 Frekvencia využitia pomoci a odbornej podpory jednotlivých inštitúcií, ktoré školy využívali

Inštitúcia	ZŠ pre žiakov so ZZ využila metodickú alebo odbornú pomoc	
	áno	nie
MŠVVaŠ SR	46	94
ŠPÚ	22	118
MPC	6	134
VÚDPaP	13	127
CPPPaP, ČŠPP	36	104
Komunitné centrum	19	121
Zriaďovateľ	47	93
Iná organizácia	10	130

Zároveň riaditelia škôl mali príležitosť hodnotiť stupňami na škále od 1 po 5 kvalitu poskytovanej pomoci a odbornej podpory zo strany jednotlivých inštitúcií a organizácií (stupeň 1 znamená najkvalitnejšiu pomoc – stupeň 5 najmenej kvalitnú pomoc, výber čísla 6 vyjadruje skutočnosť, že škola uvedený typ pomoci nepotrebovala).

TABUĽKA 51 Priemerné hodnotenie (vážený priemer) jednotlivých inštitúcií vo vyspecifikovaných oblastiach riaditeľkami ZŠ (1 – najkvalitnejšia pomoc, 5 – najmenej kvalitná pomoc)

Oblasť	Inštitúcia						
	MŠVVaŠ SR	ŠPÚ	MPC	VÚDPaP	CPPPaP	komunitné centrum	zriaďovateľ
Pomoc a podpora reagovali na celú škálu problémov, ktoré školy trápili.	2,57	2,09	2,33	2,08	1,58	1,79	1,64
Pomoc a podpora boli poskytované individuálne.	3,32	2,50	2,67	2,25	1,58	1,63	1,54
Pomoc a podpora boli poskytované včas.	2,83	2,23	2,50	1,92	1,53	1,63	1,57
Informačné a inštruktážne materiály boli jasné a spoľahlivé.	2,87	2,18	2,17	1,82	1,43	2,21	1,62

Prehľad o frekvencii hodnotenia pomoci a odbornej podpory jednotlivých organizácií stupňami hodnotenia (hodnotenie 6 znamená, že uvedený typ pomoci nebol potrebný; tento údaj sa prirodzene do priemeru nezapočítava) je v tabuľkách. Z uvedených tabuľkových prehľadov je zrejme, že najviac pozitívne bola hodnotená komplexnosť, individuálny prístup k riešeniu problémov, včasnosť, prehľadnosť a jasnosť usmernení, ktoré poskytovali zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CPPPaP, ČŠPP), zriaďovatelia a komunitné centrá. Najmenej pozitívne bola hodnotená odborná

podpora a usmerňovanie zo strany MŠVVaŠ SR, MPC a ŠPÚ. Vo voľných odpovediach respondenti ako poskytovatelia odbornej pomoci najčastejšie uvádzali obecné a mestské úrady (neboli zriaďovateľmi škôl), prípadne problémy riešili v prostredí sociálnych sietí.

TABUĽKA 52 Prehľad o frekvencii hodnotenia pomoci a odbornej podpory pri riešení problémov

Pomoc a podpora reagovali na celú škálu problémov, ktoré ZŠ trápili.	Stupeň						Vážený priemer
	1	2	3	4	5	6	
MŠVVaŠ SR	6	12	25	2	1	0	2,57
ŠPÚ	5	10	7	0	0	0	2,09
MPC	0	4	2	0	0	0	2,33
VÚDPaP	2	9	1	1	0	0	2,08
CPPPaP, ČŠPP	21	11	2	2	0	0	1,58
Komunitné centrum	8	7	4	0	0	0	1,79
Zriaďovateľ	26	14	5	2	0	0	1,64

TABUĽKA 53 Prehľad o frekvencii hodnotenia individuálnej pomoci a odbornej podpory

Pomoc a podpora boli poskytované individuálne.	Stupeň						Vážený priemer
	1	2	3	4	5	6	
MŠVVaŠ SR	1	6	5	5	5	24	3,32
ŠPÚ	2	2	2	2	0	14	2,50
MPC	0	1	2	0	0	3	2,67
VÚDPaP	0	3	1	0	0	9	2,25
CPPPaP, ČŠPP	20	6	4	0	1	5	1,58
Komunitné centrum	10	6	3	0	0	0	1,63
Zriaďovateľ	25	9	3	2	0	8	1,54

TABUĽKA 54 Prehľad o frekvencii hodnotenia z hľadiska včasnej pomoci a odbornej podpory

Pomoc a podpora boli poskytované včas.	Stupeň						Vážený priemer
	1	2	3	4	5	6	
MŠVVaŠ SR	3	16	14	12	1	0	2,83
ŠPÚ	4	10	7	1	0	0	2,23
MPC	0	3	3	0	0	0	2,50
VÚDPaP	5	5	2	1	0	0	1,92
CPPPaP, ČŠPP	20	14	1	1	0	0	1,53
Komunitné centrum	11	5	2	1	0	0	1,63
Zriaďovateľ	29	12	4	1	1	0	1,57

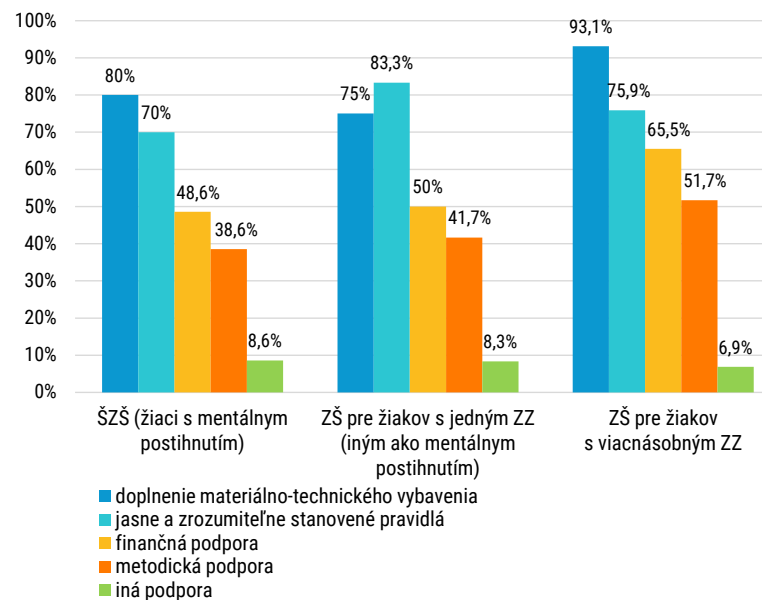
TABUĽKA 55 Prehľad o frekvencii hodnotenia pomoci a odbornej podpory informačných a Inštruktážnych materiálov

Informačné a inštruktážne materiály boli jasné a spoľahlivé.	Stupeň						Vážený priemer
	1	2	3	4	5	6	
MŠVVaŠ SR	7	11	14	9	5	0	2,87
ŠPÚ	6	8	7	0	1	0	2,18
MPC	0	5	1	0	0	0	2,17
VÚDPaP	5	3	3	0	0	2	1,82
CPPPaP, ČŠPP	18	8	2	0	0	8	1,43
Komunitné centrum	5	4	3	1	1	5	2,21
Zriaďovateľ	26	14	2	2	1	2	1,62

Riaditeľky a riaditelia škôl mali príležitosť vyjadriť sa k tomu, čo by potrebovali pre úspešné zvládnutie DV. Každý z nich mal príležitosť vybrať z ponuky viac možností. Z odpovedí vyplynulo, že najvyšší podiel respondentov by potreboval pre úspešné zvládnutie DV:

- doplnenie materiálo-technických prostriedkov (85 %),
- jasne a zrozumiteľne stanovené pravidlá (74 %),
- finančnú podporu (56 %),
- metodickú podporu (44 %).

GRAF 166 Percentuálne vyjadrenie požadovaných foriem podpory pre všetky skupiny oslovených škôl



Podporu v inej oblasti než ponúkali možnosti v dotazníku, by potrebovalo takmer 8 % respondentov. Tieto iné možnosti konkretizovali respondenti najčastejšie nasledovne:

- poskytovať žiakom patriaciach k sociálne zraniteľným skupinám počas DV bezplatný internet,
- uplatňovať účinnejšie nástroje na zabezpečenie dochádzky žiakov do školy a v tej istej súvislosti zväčšiť vydávanie takých usmernení zo strany MŠVVaŠ SR, podľa ktorých bolo možné sa nezúčastňovať na PV (napríklad ak rodičia neabsolvovali test; prípadne sa rodičia obávajú, že dieťa bude v škole infikované),
- ciele podporovať rómske matky, ale aj komunitné centrá, aby mohli byť nápomocné pri DV.

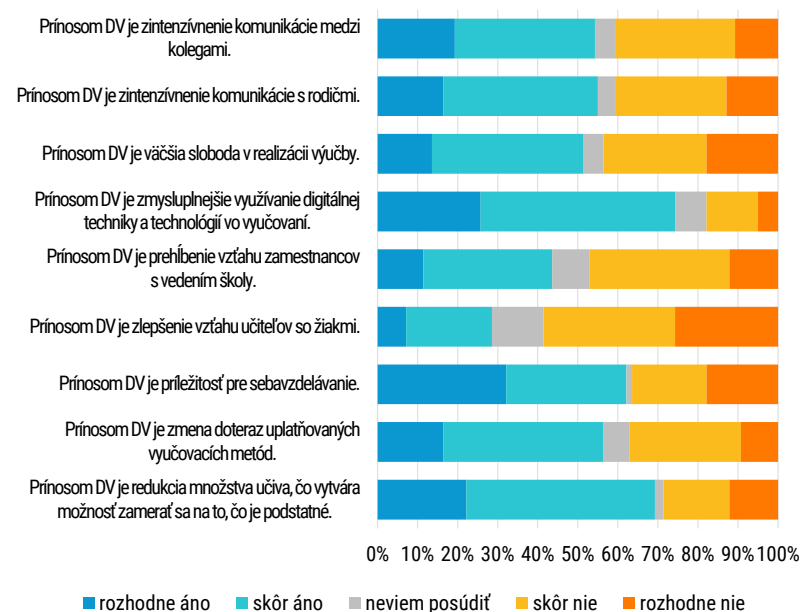
Riaditelia škôl pre žiakov so ZZ mali príležitosť vyjadriť sa k tomu, čo by potrebovali pre úspešné zvládnutie DV.

PRÍNOSY A PREKÁŽKY DIŠTANČNÉHO VZDELÁVANIA

Respondenti mali možnosť vyjadriť mieru súhlasu/nesúhlasu s výrokmami, ktoré definovali potenciálne pozitívne/negatívne sprievodné javy a dôsledky DV.

Najväčšiu mieru súhlasu vyjadrili respondenti (74 %) s výrokmi, že DV prinieslo zmyslupnejšie využívanie digitálnej techniky vo vyučovaní a ďalej s výrokmi, že DV bolo príležitosťou na redukciu množstva učiva, čo prinieslo možnosť sústrediť sa na to, čo je podstatné. Práve tieto dva výsledky sú signálom pre príslušné inštitúcie, aby sa vo svojej činnosti zamerali na vzdelávanie učiteľov v oblasti efektívneho využívania digitálnych technológií vo vzdelávaní, a, samozrejme, aj na redukciu obsahu vzdelávania v kooperácii s pedagogickými zamestnancami, ktorí priamo obsah vzdelávania žiakom sprostredkujú. Najmenšiu mieru súhlasu vyjadrili respondenti s výrokmami, ktoré vyjadrovali očakávania, že DV viedlo k posilneniu vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi (28 %) a učiteľmi a vedením školy (43 %).

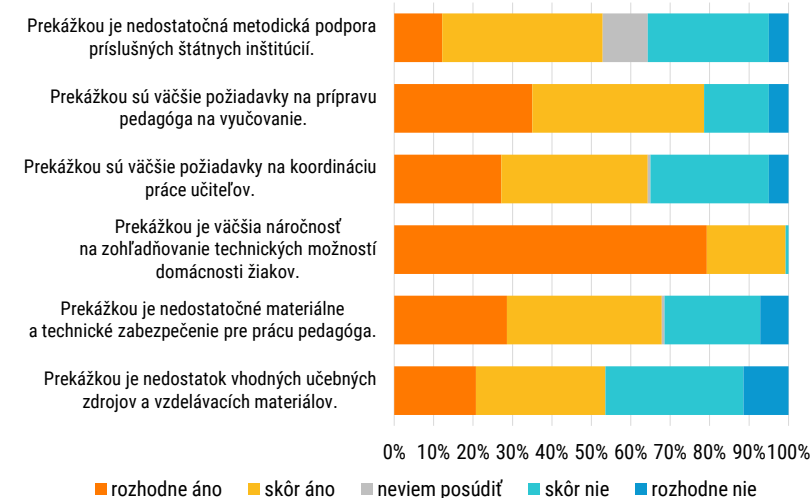
GRAF 167 Miera súhlasu/nesúhlasu s výrokmami o možných prínosoch dištančného vzdelávania



S výrokmi, že najväčšou prekážkou DV je nevyhnutnosť zohľadňovať technické možnosti domácností žiakov súhlasilo takmer 100 % respondentov, čo je nevyhnutné považovať za mimoriadne varovný signál. Ak naďalej bude trvať situácia, že kategória žiakov so ZZ so značným podielom žiakov patriaciach k sociálne zraniteľným skupinám nebude mať ani minimálne podmienky pre akúkoľvek formu DV, tak jeho efektívnosť je viac ako sporná.

Za ďalšie významné prekážky považovali respondenti vysoké nároky na prípravu učiteľa na vyučovanie (95 %), nedostatočné technické a materiálne zázemie učiteľa pre tento typ vzdelávania (68 %), ale aj nároky na koordináciu činnosti učiteľského zboru (64 %).

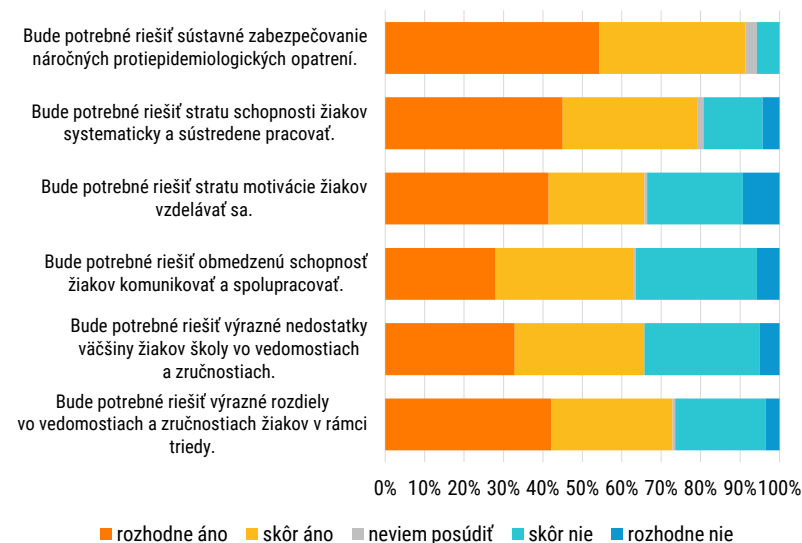
GRAF 168 Miera súhlasu/nesúhlasu s výrokmami o možných prekážkach dištančného vzdelávania



OBLASTI VYŽADUJÚCE POZORNOSŤ PO OBNOVENÍ PREZENČNÉHO VZDELÁVANIA

Vzhľadom na to, že skupinu respondentov tvorili riaditelia a riaditeľky škôl, ktorých úlohou je komplexne riadiť činnosť školy, očakávalo sa, že budú mať na základe poznania lokálnej situácie realistický odhad, aké najdôležitejšie problémy budú musieť riešiť po návrate žiakov do škôl. Je zaujímavé, že respondenti predpokladajú, že problémy pedagogického charakteru budú menej časté ako organizačné problémy spojené so zabezpečovaním protiepidemiologických opatrení (91 %). Z kategórie pedagogických problémov očakávajú respondenti, že budú musieť riešiť stratu schopnosti žiakov systematicky a sústredne pracovať (79 %), a takisto odstraňovať výrazné rozdiely vo vedomostiach žiakov v rámci triedy (73 %).

GRAF 169 Miera súhlasu/nesúhlasu s výrokmi o možných oblastiach, ktoré si budú vyžadovať pozornosť po obnovení prezenčného vzdelávania



Približne 26 % respondentov si myslí, že bude potrebné riešiť aj ďalšie problémy, ktoré vo voľných odpovediach konkretizovali:

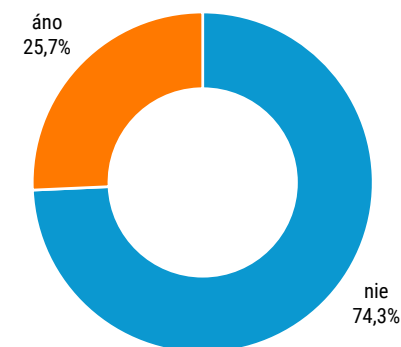
NA ÚROVNI ŠKOLY

- „opätovne naštartovať“ účinnosť pravidiel pre žiakov a rodičov pochádzajúcich zo sociálne zraniteľných skupín,
- zintenzívniť komunikáciu s rodičmi z MRK s cieľom zvýšiť ich záujem o vzdelávanie svojich detí,
- obnovovať vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi, ale aj vnútri pedagogického zboru,
- starať sa o mentálne a duševné zdravie všetkých aktérov vzdelávania,
- riešiť problémy spojené s adaptáciou niektorých skupín žiakov podľa ich ZZ (žiaci s poruchami autistického spektra; rast agresivity starších žiakov),
- zmysluplne upraviť ŠKVP tak, aby si žiaci osvojili kľúčové učivo,
- zmeniť vnútorný systém hodnotenia žiakov,
- rozvíjať u učiteľov kompetenciu efektívne dištančne vzdelávať žiakov.

NA ÚROVNI SR

- prijať opatrenia, aby v školách pre žiakov s mentálnym postihnutím prebiehala výučba prezenčnou formou aj v čase výrazných epidemiologických opatrení,
- prijať účinné opatrenia na rastúcu mieru zanedbávania povinnej školskej dochádzky,
- digitalizovať rómske osady,
- zintenzívniť procesy vedúce k inklúzii obyvateľov rómskych osád do väčšinovej spoločnosti,
- vybaviť školy prostriedkami pre online formu DV,
- vydávať včasné a jasné pokyny kompetentných orgánov.

GRAF 170 Podiel respondentov, ktorí sú presvedčení, že školy budú riešiť aj ďalšie problémy



5.2 KONTROLA PLNENIA OPATRENÍ

Následné inšpekcie sa vykonali v 7 ŠZŠ a 1 v špeciálnom výchovnom zariadení (reedukačné centrum) v piatich krajoch SR (Trnavský, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický a Prešovský kraj). Kontrolované subjekty boli štátne, 5 s vyučovacím jazykom slovenským, 1 s vyučovacím jazykom maďarským a 2 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským. Z celkového počtu vykonaných následných inšpekcií sa 4 uskutočnili po tematickej a 4 po následnej inšpekcii.

Podľa závažnosti zistených nedostatkov ŠŠI uplatnila voči kontrolovaným subjektom spolu 39 opatrení na odstránenie nedostatkov. Štátna školská inšpekcia uložila 6 opatrení, z ktorých bolo 5 splnených a jedno opatrenie sa nedalo hodnotiť z dôvodu aktuálnej zmeny vzniknutej v kontrolovanom subjekte.

TABUĽKA 56 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení v ŠZŠ a reedukačnom centre

Spolu	39					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	17		16		6	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	12	70,6 %	15	93,8 %	5	100 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	0		0		1	

NEDOSTATKY SA VYSKYTOVALI PREVAŽNE:

V ŠKOLSKOM VZDELÁVACOM PROGRAME

- nezpracovanie osobitostí, podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP, z MRK – absencia špecifických podmienok pre výchovu a vzdelávanie, spolupráca s odbornými zamestnancami poradenských zariadení, zákonnými zástupcami pre zabezpečenie pravidelnej školskej dochádzky
- nerozpracovanie vnútorného systému kontroly a hodnotenia žiakov
- nevypracovanie UP v súlade s príslušným RUP – nerozpracovanie učebných osnov a obsahu vyučovacieho predmetu svet práce pre 10. ročník v zmysle rámcového obsahu vzdelávania, neúplný UP pre nereformné ročníky s vyučovacím jazykom maďarským

V RIADENÍ ŠKOLY

- nepoučenie zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania dieťaťa pred jeho prijatím do špeciálnej školy
- prijímanie žiakov do špeciálnej základnej školy bez preukázateľného zdravotného postihnutia, bez písomného vyjadrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie
- nezabezpečenie riediagnostických psychologických vyšetrení žiakov – podľa odporúčaní poradenského zariadenia a v inom ako pôvodnom školskom zariadení výchovného poradenstva a prevencie

- nevydanie rozhodnutia o oslobodení od povinnosti dochádzať do školy žiakom, ktorým zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole
- neriešenie vysokého počtu individuálne vzdelávaných žiakov v spolupráci s lekármi a Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny – žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia bez iných zdravotných problémov sa nevzdelávali v škole
- neprijímanie účinných opatrení pri zistení nedostatkov – absencia analýzy a zovšeobecňovania zistení z kontrolnej činnosti
- nehodnotenie zvládania či nevládania plnenia obsahu IVP a výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov
- neprijímanie uznesení smerom k edukačnému procesu
- absencia výsledkov hospitačnej činnosti vedúcich pedagogických zamestnancov
- nevypracovanie stratégie na riešenie záškoláctva so zameraním sa na pozitívne motivačné opatrenia na podporu pravidelnej školskej dochádzky
- nekomplexné vedenie triednej dokumentácie a ďalšej dokumentácie žiakov školy

V ZABEZPEČENÍ PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

- nezpracovanie do IVP individuálne vzdelávaných žiakov obsah vzdelávania všetkých príslušných vyučovacích predmetov
- nezabezpečenie prevádzky a využívanie odborných učebni žiakmi na elokovanom pracovisku školy
- nedodržanie najvyššieho počtu žiakov v triede s mentálnym postihnutím stredného stupňa, ťažkého stupňa a hlbokého stupňa v kombinácii s iným postihnutím
- nedodržanie zákonom stanoveného najvyššieho počtu žiakov v oddelení školského klubu detí

Zriaďovateľ 1 školy⁷ bol ŠŠI **upozornený** na porušenie všeobecne záväzného právneho a rezortného predpisu, ktorého riešenie patrilo do jeho pôsobnosti. Upozornenie sa týkalo zosúladienia súčasného stavu s platnými právnymi predpismi (zmena názvu školy a prevádzkovanie elokovaného pracoviska bez predchádzajúceho zaradenia do Siete škôl a školských zariadení SR). Zriaďovateľ školy upozornenie akceptoval, zosúladiť súčasný stav v ŠZŠ s platnými právnymi predpismi, o čom zaslať ŠŠI písomnú informáciu.

Akceptovanie 70,6 % uložených odporúčaní sčasti prispelo k skvalitneniu v oblasti riadenia školy i k zlepšeniu podmienok výchovy a vzdelávania.

Neakceptovanie 29,4 % uložených odporúčaní malo vplyv na pretrvávajúce nedostatky vo vedení pedagogickej dokumentácie a dokumentácie žiakov v ŠZŠ.

Splnenie prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov a uložených opatrení ŠŠI viedlo k uplatneniu a dodržiavaniu všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov pri prijímaní žiakov do ŠZŠ i podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu.

⁷ŠZŠ s VJM – Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola, Hviezdoslavova 24, Rimavská Sobota

5.3 PODNETY A ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKOLY

- Prijímať žiakov do špeciálnych ZŠ na základe komplexnej diagnostiky a s preukázateľným potvrdením o zdravotnom znevýhodnení odbornými zamestnancami poradenských zariadení a po prerokovaní návrhu v pedagogickej rade.
- Zabezpečiť včasnú realizáciu rediagnostických psychologických vyšetrení žiakov po absolvovaní prvého roku povinnej školskej dochádzky a kontrolných psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení žiakov v inom poradenskom zariadení, ako bola realizovaná prvotná diagnostika.
- Klásť dôraz na efektívnu a účinnú kontrolnú činnosť bez znakov formálnosti v jej výkone, prijímať opatrenia vedúce k odstráneniu zistených nedostatkov.
- Analyzovať a zovšeobecňovať zistenia z kontrolnej činnosti na zasadnutiach pedagogickej rady s cieľom odstraňovať nedostatky a skvalitňovať vedenie pedagogickej dokumentácie a dokumentácie žiakov.
- Zamerať pozornosť na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov postupujúcich podľa individuálneho vzdelávacieho programu a prijímať opatrenia zlepšujúce ich výsledky vo vzdelávacom prostredí.
- Poskytovať v spolupráci s komunitnými centrami žiakom zo SZP/z MRK, ktorí sa nezúčastňovali žiadnej z foriem dištančného vzdelávania doučovanie s cieľom zmierniť rozdiely v ich vedomostiach a zručnostiach a pomáhať im pri príprave na vyučovanie.
- Zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľom, vzhľadom na počet a štruktúru vzdelávaných žiakov s viacnásobným ZZ, zo SZP/z MRK, zodpovedajúci počet pedagogických asistentov a odborných zamestnancov (školského psychológa, liečebného pedagóga, školského logopéda, sociálneho pedagóga) s cieľom zaistiť každému žiakovi na základe jeho špecifických potrieb prístup k odborným špeciálnopedagogickým intervenciám.
- Zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľom optimálne materiálno-technické vybavenie školy, vrátane informačno-komunikačnej techniky pre žiakov a pre pedagogických a odborných zamestnancov.
- Zefektívniť prácu pedagogických a odborných zamestnancov vo využívaní didaktickej a digitálnej techniky v edukácii v záujme poskytovania kvalitného prezenčného vyučovania a efektívnych foriem dištančného vzdelávania (online synchrónnej alebo asynchrónnej formy vzdelávania).
- Venovať systematicky pozornosť posilňovaniu vzájomnej spolupráce a dôvery medzi komunitou školy a zákonnými zástupcami žiakov; aktívne sa venovať skupine tých zákonných zástupcov, ktorých deti sa v čase prerušenia prezenčného vzdelávania nezúčastňovali žiadnej z foriem dištančného vzdelávania.
- Napomáhať pravidelnej účasti žiakov s viacnásobným ZZ, zo SZP/z MRK na prezenčnej forme vyučovania, vyhodnocovať účinnosť podpory zo strany školy a cieľovými opatreniami prispievať k úspešnosti na ich vzdelávaní.

ODPORÚČANIA PRE ZRIAĐOVATEĽOV ŠPECIÁLNYCH ZÁKLADNÝCH ŠKÔL

- Spolupracovať s riaditeľmi škôl pri zabezpečovaní optimálnych personálnych podmienok (zaistiť vzhľadom na počet a štruktúru vzdelávaných žiakov so ZZ, zo SZP/z MRK zodpovedajúci počet pedagogických asistentov, školského psychológa, liečebného pedagóga, školského logopéda, sociálneho pedagóga).
- Reagovať aktívne na potreby škôl pri skvalitňovaní materiálno-technického vybavenia, vrátane digitálnej techniky a materiálneho vybavenia učiteľov a žiakov pre všetky formy dištančného

a prezenčného vyučovania.

- Podporovať spoluprácu s miestnymi samosprávami a komunitnými centrami s cieľom pomôcť žiakom zo SZP/z MRK pri príprave na vyučovanie a zmysluplného trávenia voľného času.
- Propagovať príklady dobrej praxe inkluzívneho vzdelávania a kooperovať pri zabezpečení inkluzívneho prostredia školy.

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- Zabezpečiť finančné prostriedky a nastaviť systém dostupnosti na vytvorenie adekvátnych personálnych podmienok prostredníctvom školských podporných tímov v bežných ZŠ a zvýšiť tak predpoklad úspešnosti žiakov zo ZZ, zo SZP/z MRK v hlavnom vzdelávacom prúde.
- Stanoviť povinnosť realizovania rediagnostiky žiakov špeciálnych ZŠ zo SZP pochádzajúcich z MRK poradenským zariadením bez priamych inštitucionálnych a personálnych väzieb na špeciálne základné školy.
- Klásť dôraz na jednotné postupy odborných zamestnancov školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie pri diagnostikovaní a rediagnostikovaní detí a žiakov zo ZZ, zo SZP, z MRK s cieľom podpory vyššej miery inklúzie v hlavnom prúde vzdelávania.
- Posilniť personálne kapacity poradenských zariadení v súlade so zvýšenými nárokmi na diagnostikovanie a rediagnostikovanie detí a žiakov.
- Vyhodnocovať systematickú supervíznu činnosť s cieľom zjednotenia a skvalitnenia procesov diagnostických a rediagnostických vyšetrení.
- Poskytovať finančné prostriedky špeciálnym základným školám na ich optimálne materiálno-technické zabezpečenie z dôvodu kladenia zvýšených nárokov na odbornú manipuláciu a využívanie kompenzačných pomôcok, digitálnej techniky pri všetkých formách dištančného i prezenčného vzdelávania skupín žiakov s viacnásobným ZZ/zo SZP/z MRK; na zabezpečenie celodennej výchovnej starostlivosti, doučovanie s cieľom zvýšiť rovnosť šancí na kvalitné vzdelávanie znevýhodneným skupinám žiakov.
- Zpracovať do ponuky vzdelávania pedagogických zamestnancov vzdelávanie zamerané na efektívne využívanie digitálnych technológií, na rozvíjanie spôsobilostí v uplatňovaní inovatívnych metód v edukácii žiakov zo ZZ, zo SZP/z MRK a zapracovať aktivity zamerané na wellbeing žiakov a pedagógov.
- Vydávať v období zhoršenej epidemickej situácie včasné, zrozumiteľné a jednotné pokyny a usmernenia k realizácii vzdelávania školám a zákonným zástupcom žiakov, v záujme zabrániť zneužívaniu dištančného vzdelávania ako povolenej skrytej formy záškolsťva.

Z dôvodu vyradenia elokovaného pracoviska zo Siete škôl a školských zariadení SR sa nedalo hodnotiť 1 opatrenie.

NEDOSTATKY SA VYSKYTOVALI PREVAŽNE:

V ŠKOLSKOM VZDELÁVACOM PROGRAME

- nevypracovanie UP pre prípravné a základné štúdium vo všetkých vyučovaných predmetoch v zriadených odboroch
- nezariadenie všetkých povinných predmetov v UP
- nevypracovanie učebných osnov pre všetky vyučované predmety v zriadených odboroch, nevypracovanie alebo neaktualizovanie poznámok k UP v zriadených odboroch na podmienky školy
- nespracovanie spôsobu a podmienok ukončovania vzdelávania a vydávania dokladu o získanom vzdelaní v zriadených odboroch
- neprerokovanie ŠKVP v pedagogickej rade a v rade školy

V RIADENÍ ŠKOLY

- spájanie predmetov a ročníkov do spoločných skupín
- nezariadenie všetkých vyučovacích predmetov do rozvrhu hodín
- nerealizovanie vyučovania iba v čase mimo školských prázdnin a dní pracovného pokoja
- vyučovanie na elokovaných pracoviskách nezaraďených do Siete škôl a školských zariadení SR

V NEZABEZPEČENÍ PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

- nevykonanie 1. atestácie a neabsolvovanie funkčného vzdelávania vedúcimi pedagogickými zamestnancami
- neplnenie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti a predpokladov na výkon odbornej činnosti pedagogických zamestnancov v ZUŠ
- nesplnenie normatívu v hudobnom, literárno-dramatickom, tanečnom a výtvarnom odbore na hlavných i elokovaných pracoviskách

Zriaďovatelia 5 subjektov* boli ŠŠI **upozornení** na porušenie všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov, ktorých riešenie patrilo do ich pôsobnosti.

Akceptáciou 100 % uplatnených odporúčaní súvisiacich s prehľadným vedením pedagogickej dokumentácie sa skvalitnila jej administratívna úroveň a funkčnosť.

Splnením 100 % uložených opatrení ŠŠI a 89 % prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov malo pozitívny dosah na kvalitu riadenia škôl, na úroveň obsahu ŠKVP i na vytváranie podmienok vedúcich k zlepšeniu výchovno-vzdelávacieho procesu.

Nesplnením 11 % opatrení prijatých zo strany 2 kontrolovaných subjektov naďalej pretrvávali nedostatky súvisiace s nezabezpečením vyučovacieho procesu učiteľmi spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej a odbornej činnosti v ZUŠ a nedostatky súvisiace s neplnením normatívu materiálno-technického zabezpečenia.

*ZUŠ – Múvészeti Alapiskola, Nám. B. Bartóka 1, Šahy; SZUŠ, Štúrova 276, Bolešov; SZUŠ Adia, Selec 69; SZUŠ, Omšenie 629; SZUŠ, Makarenkova 25, Ľubotice

6. ZÁKLADNÉ UMELECKÉ ŠKOLY

6.1 KONTROLA PLNENIA OPATRENÍ

V ZUŠ bolo vykonaných 16 následných inšpekcií v 5 štátnych a v 11 súkromných školách. V mestách a na vidieku sídlilo po 8 ZUŠ. Po tematických inšpekciách sa realizovalo 12 následných inšpekcií a 4 boli po následných inšpekciách. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 15 subjektov a s jazykom slovenským a maďarským 1 ZUŠ.

TABUĽKA 57 Prehľad uplatnených opatrení

Spolu	162					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	91		69		2	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	64	72,7 %	60	90,9 %	2	100 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		3		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	3		0		0	

6.2 ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKOLY

- Realizovať vzdelávací proces zaradením všetkých povinných predmetov v UP s dodržaním ich časovej dotácie podľa RUP, aktualizovať poznámky k organizácii vyučovania špecifikované na podmienky školy.
- Zabezpečiť odbornosť vyučovania v zriadených odboroch prijatím pedagogických zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a vhodným určením úväzku učiteľom, s ohľadom na ich kvalifikáciu v požadovanom študijnom odbore.
- Realizovať výchovno-vzdelávací proces iba na tých elokovaných pracoviskách, kde sú na to vytvorené vhodné priestorové, materiálno-technické a personálne podmienky. V spolupráci so zriaďovateľom dôsledne zabezpečovať materiálno-technické a priestorové podmienky v súlade so schváleným Normatívom materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre ZUŠ v zriadených odboroch, vrátane elokovaných pracovísk.

ODPORÚČANIA PRE ZRIAĐOVATEĽOV

- Aktívne spolupracovať s riaditeľmi škôl pri skvalitňovaní poskytovaného vzdelávania v ZUŠ, vrátane ich elokovaných pracovísk, zaistením základného materiálno-technického a priestorového zabezpečenia, v súlade s normatívom reagovať na ich aktuálne potreby.
- Dôsledne a včas riešiť zmeny v Sieti škôl a školských zariadení SR.
- Menovať do funkcie vedúcich pedagogických zamestnancov spĺňajúcich zákonom stanovené požiadavky na výkon riadiacej funkcie. Vyvodíť personálne dôsledky u riaditeľov škôl, ktorí neabsolvovali funkčné vzdelávanie v zákonom stanovenej lehote.

ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- Zaraďovať do Siete škôl a školských zariadení SR elokované pracoviská ZUŠ až po dôslednom preskúmaní ich priestorového a materiálno-technického zabezpečenia podľa platného normatívu.
- Uplatňovať sankcie pre zriaďovateľov ZUŠ v prípade, že výchovno-vzdelávací proces sa realizuje na elokovaných pracoviskách bez rozhodnutia ministerstva o ich zaradení do Siete škôl a školských zariadení SR.

POSTREHY A SKÚSENOSTI ŠKOLSKÝCH INŠPEKTOROV Z VÝBEROVÝCH KONANÍ NA OBSADENIE RIADITEĽA ŠKOLY

Rady škôl pri základných školách zriadených obcou a stredných školách zriadených samosprávnym krajom prizývajú zástupcu Štátnej školskej inšpekcie do rady školy na účely výberového konania s riadnym hlasom (rady škôl súkromných a cirkevných zriaďovateľov túto povinnosť nemajú).

Školskí inšpektori boli v školskom roku 2020/2021 delegovaní do **223** rád škôl.

Zo skúseností z výberových konaní uvádzame niekoľko postrehov, ktoré môžu negatívne ovplyvňovať samotný priebeh a v neposlednom rade aj objektivitu výberového konania.

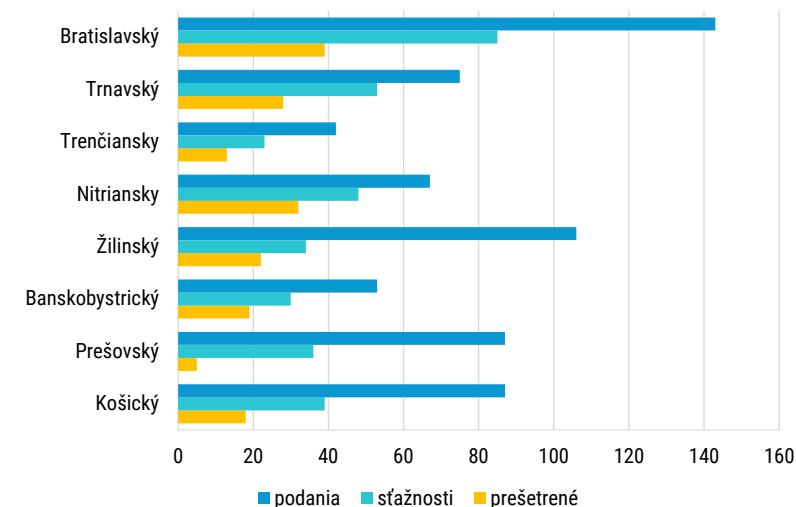
NAJČASTEJŠIE NEGATÍVNE SKÚSENOSTI Z VÝBEROVÝCH KONANÍ:

- **formálne vedenie zasadnutia rady školy vyplývajúce z nedostatočnej praxe predsedu** (neznalosť legislatívy výberového konania zo strany rady školy, neaktuálna a nepripravená dokumentácia potrebná k výberovému konaniu, absencia stanovenia časového limitu na prezentáciu kandidáta, nestanovenie podmienky úspešnosti uchádzača, neoboznámenie uchádzačov s kritériami výberového konania, rôznym uchádzačom sú kladené rôzne otázky, nestanovenie postupu rady školy pri rovnosti počtu hlasov aspoň dvoch úspešných uchádzačov s najvyšším počtom hlasov, absencia uznesenia a hlasovania o ňom),
- **neznalosť pravidiel**, kedy je pri výberovom konaní rada školy schopná uznať sa,
- **formálne vyhotovenie zápisnice** z výberového konania,
- **riešenie osobných sporov** člena rady školy a uchádzača na obsadenie miesta riaditeľa školy,
- **zasahovanie zriaďovateľa** do výberového konania; snaha o ovplyvňovanie členov rady školy,
- **neochota rady školy** spolupracovať s predsedom výberového konania,
- **nedodržanie termínu** výberového konania od vypísania po uskutočnenie,
- **nesprávne posúdenie kvalifikačných predpokladov uchádzačov**; pokusy preniesť zodpovednosť za posúdenie kvalifikačných predpokladov uchádzačov priamo počas výberového konania na ŠŠI a okresný úrad, pričom ide o zákonnú povinnosť zriaďovateľa,
- nepredloženie požadovaných dokladov najmä o vykonaní 1. atestácie alebo jej náhrady.

Na základe uvedených postrehov a skúseností ŠŠI konštatuje, že je potrebné zo strany zriaďovateľa zabezpečiť vzdelávanie zamerané na zvládnutie povinností predsedu rady školy, prípadne aj vydať vzory príslušnej dokumentácie pre predsedov rád škôl.

sťažnosť, ale nespĺňali všetky podmienky ustanovenia § 3 uvedeného zákona o sťažnostiach, napríklad uvádzali konkrétne nedostatky znamenajúce možné porušenie právneho predpisu, ale nebolo z nich zrejme, ochrany akého svojho práva sa pisateľ domáha, prípadne bolo zjavné, že nesúvisia s jeho právami. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že orgán verejnej správy v procese vybavovania sťažnosti musí rešpektovať nielen práva sťažovateľa, ale aj práva osoby, proti ktorej sťažnosť smeruje.

GRAF 171 Počet podaní a sťažností vybavených/prešetrených v jednotlivých krajoch SR



TABUĽKA 58 Sťažnosti podľa jednotlivých druhov škôl

	MŠ			ZŠ			SŠ			Iné			Spolu		
Podania spolu	71			392			136			78			677		
z toho sťažnosti	43			221			68			34			366		
Sťažnosti PVP	22			114			28			17			181		
Opodstatnenosť sťažností	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ
Počet	11	10	1	48	57	9	12	13	3	8	8	1	79	88	14

Skratky: O – opodstatnená sťažnosť; N – neopodstatnená; NZ – opodstatnenosť sa nedala zistiť; PVP – priamo vybavené prešetrením; SŠ – stredné školy.

OPODSTATNENOSŤ SŤAŽNOSTÍ

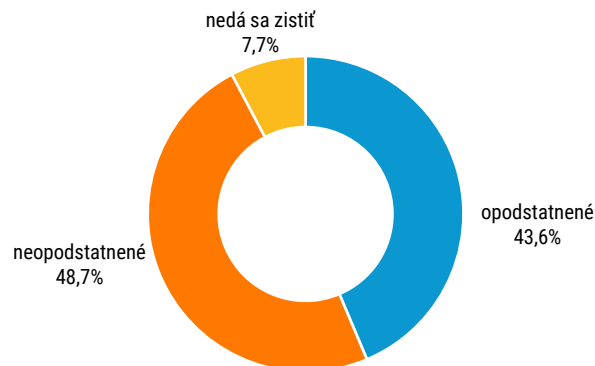
Zo **181** prešetrovaných sťažností bolo **79** opodstatnených (44 %, podobne v minulom školskom roku 44 %) a **88** neopodstatnených (49 %, v minulom školskom roku 49 %). Pri ostatných sťažnostiach (7 %) sa opodstatnenosť nedala zistiť, príp. sťažovateľ požiadal o zastavenie prešetrovania sťažnosti, takže sa jej opodstatnenosť nevykazovala. Oproti dlhodobému priemeru (cca 50 %) je opodstatnenosť prešetrovaných sťažností v tomto aj v predchádzajúcich rokoch nižšia.

PODANIA VYBAVOVANÉ ŠTÁTNOU ŠKOLSKOU INŠPEKCIOU

POČET PODANÍ A ČAS POTREBNÝ NA ICH VYBAVENIE

V období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 bolo do centrálnej evidencie podaní kancelárie hlavného školského inšpektora doručených spolu **677 podaní**, z toho cca **600** podaní smerovalo voči školám a školským zariadeniam zaradeným v Sieti škôl a školských zariadení SR. Z celkového počtu podaní bolo **366** vyhodnotených ako sťažnosť, z celkového počtu sťažností bolo **181** prešetrených. Činnosť súvisiaca s prešetrovaním a vybavovaním všetkých podaní si vyžiadala spolu cca **6 500** hodín.

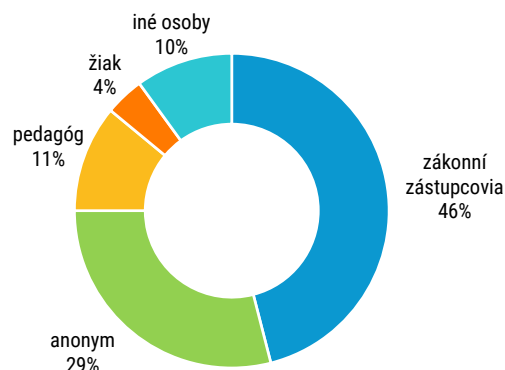
Podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sťažnostiach) boli odložené nielen tzv. anonymné sťažnosti (t. j. sťažnosti, v ktorých pisatelia neuvádzali meno, priezvisko a adresu pobytu, resp. neboli sťažovateľmi podpísané), ale aj sťažnosti podané elektronickou poštou, ktoré neboli opatrené kvalifikovaným elektronickým podpisom ani odoslané prostredníctvom prístupového miesta, ktoré vyžaduje úspešnú autentifikáciu sťažovateľa, pričom ich sťažovateľ po piatich pracovných dňoch písomne nepotvrdil podpisom. Takisto boli odložené sťažnosti, ktoré za sťažovateľa podávala iná osoba (napríklad rodič plnoletého žiaka, starý rodič), pričom nedoložila úradne osvedčené splnomocnenie podľa zákona. Odloženie sťažností podľa príslušných ustanovení zákona o sťažnostiach spôsobuje veľký rozdiel medzi doručeniami a prešetrovaniami sťažnosťami. Ak odložené sťažnosti poukazovali na závažné nedostatky, ŠŠI ich využívala ako podnety na vykonanie školských inšpekcií. To sa týka aj podaní, ktoré síce boli podávateľom označené ako

GRAF 172 Percentuálny pomer opodstatnenosti sťažností**TABUĽKA 59** Percento opodstatnených sťažností v jednotlivých druhoch škôl

Druh školy	Školský rok 2019/2020	Školský rok 2018/2019	Školský rok 2017/2018
Materské školy	50 %	47 %	31 %
Základné školy	42 %	47 %	47 %
Stredné školy	43 %	39 %	39 %

PISATELIA PODANÍ

Z podávateľov boli najviac zastúpení zákonní zástupcovia detí a žiakov, na druhom mieste anonymní pisatelia a na treťom pedagogickí zamestnanci. Zvyšné podania zaslali žiaci a iné osoby (inštitúcie, nepedagogickí zamestnanci, starí rodičia a pod.). Údaje o podávateľoch sa týkajú všetkých podaní, ktoré boli doručené do centrálnej evidencie ŠŠI, bez ohľadu na to, ako ich ŠŠI dodatočne klasifikovala a akým spôsobom ich vybavovala. Dlhodobu sa udržiava pomerne vysoký počet anonymných podaní.

GRAF 173 Percentuálny pomer podávateľov sťažností

OSOBY, PROTI KTORÝM PODANIA SMERUJÚ

Najviac podaní logicky smerovalo proti riaditeľom škôl, pretože riaditelia priamo rozhodujú o veciach, ktoré zákonní zástupcovia žiakov vnímajú veľmi citlivo (prijímanie do škôl, ukladanie závažnejších výchovných opatrení, klasifikácia správania a pod.) a v konečnom dôsledku zodpovedajú za dodržiavanie právnych predpisov vôbec. V predchádzajúcom školskom roku pribudli aj sťažnosti proti riaditeľom škôl, ktoré súvisia s ochorením COVID-19 a ktoré boli doslova organizované. Do tejto skupiny sú zaradené aj sťažnosti voči riaditeľom, ktoré pôvodne smerovali voči učiteľom a v ktorých sťažovatelia namietajú voči nesprávnemu vybaveniu svojej sťažnosti. Jednou z príčin podávania sťažností na riaditeľov škôl je aj neriešenie problémových situácií, či už ide o vzťah učiteľa k žiakom alebo o problematické vzťahy medzi žiakmi navzájom. Druhou najpočetnejšou skupinou, voči ktorej smerovali sťažnosti, boli pedagogickí zamestnanci, najmä učitelia.

TABUĽKA 60 Osoby, proti ktorým podania smerujú

Osoby	Počet	Percento
Riaditelia	533	79 %
Učitelia	140	21 %
Školskí inšpektori	40	6 %
Iné osoby	43	4 %

Poznámka:

1. Súčet osôb, proti ktorým podania smerujú, je vyšší ako celkový počet podaní, pretože niektoré z nich smerujú proti viacerým osobám (napr. proti riaditeľovi aj proti učiteľovi). Percento sa vypočítava zo všetkých podaní občanov, bez ohľadu na to, ako ich ŠŠI dodatočne klasifikovala a akým spôsobom ich vybavovala. Percento teda vyjadruje pomer podaní smerujúcich voči určitej skupine osôb voči celkovému počtu podaní.
2. Pri podaniach na školských inšpektorov išlo zväčša o nové sťažnosti podané v rámci nespokojnosti s výsledkom prešetrenia pôvodnej sťažnosti.
3. Inými osobami boli napr. štatutárny orgán zriaďovateľa, rada školy ako výberová komisia, psychológ, vedúca školskej jedálne a pod.

PODANIA Z HLADISKA ODOSIELATEĽA, RESP. ODSŤUPUJÚCEHO ORGÁNU

TABUĽKA 61 Podania z hľadiska odosielateľa, resp. odstupujúceho orgánu

Odosielateľ	Sťažovateľ	MŠVVaŠ SR	Zriaďovateľ	Iný subjekt
Počet	604 (89 %)	26 (4 %)	26 (4 %)	21 (3 %)

Poznámka:

V stĺpci iný subjekt sú započítané podania postúpené napr. od inšpektorátu práce, verejného ochrancu práv, komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, útvarov Policajného zboru, Úradu vlády SR a pod.

NAJČASTEJŠIE NÁMIETKY SŤAŽNOSTÍ MATERSKÉ ŠKOLY

NÁMIETKY SMERUJÚCE PROTI RIADITEĽKÁM MATERSKÝCH ŠKÔL:

- nesplňanie kvalifikačných predpokladov na výkon funkcie riaditeľky MŠ (zodpovednosť za vymenovanie nesie zriaďovateľ)
- nedostatky v pedagogickom riadení, ŠkVP v rozpore so ŠVP, nezabezpečenie odbornosti vyučovania, nedostatky v organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu
- nedostatky v materiálno-technickom zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu
- zastupovanie učiteľiek nepedagogickými zamestnancami
- organizovanie krúžkovej činnosti v dopoludňajších hodinách
- nízka úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu
- nedostatky v realizácii adaptačného pobytu
- vysoký počet detí v triedach
- nevytvorenie podmienok na bezpečnosť a ochranu zdravia detí
- nevytvorenie podmienok na výchovu a vzdelávanie pre deti so ŠVVP
- nedostatky v prevádzke MŠ
- skracovanie pobytu vonku
- neprijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie
- prijatie dieťaťa aj napriek nesúhlasu druhého rodiča
- nejednoznačne stanovené kritériá na prijímanie
- nezverejnenie, resp. nedodržiavanie stanovených kritérií
- kritériá v rozpore s právnym predpisom – diskriminačné kritériá
- nekorektné ukončenie predprimárneho vzdelávania
- nesprávne vybavovanie sťažností v oblasti výchovy a vzdelávania
- neposkytnutie informácií o dieťati zákonnému zástupcovi podľa § 144 školského zákona

NÁMIETKY SMERUJÚCE PROTI UČITEĽKÁM MATERSKÝCH ŠKÔL:

- nízka úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu
- nepedagogický prístup k deťom
- používanie fyzických trestov
- zanedbávanie pedagogického dozoru
- skracovanie pobytu vonku
- nedostatky v zabezpečovaní ochrany zdravia a bezpečnosti detí

ZÁKLADNÉ ŠKOLY

NÁMIETKY SMERUJÚCE PROTI RIADITEĽOM ŠKÔL:

- nedostatky v ŠkVP
- nesúlad ŠkVP so ŠVP
- nezabezpečenie odbornosti vyučovania
- nevytvorenie podmienok na vyučovanie
- námietky voči vyučovacej metóde
- nedostatky v organizácii vyučovania

- neodúčenie hodín
- neodôvodnené skracovanie vyučovania
- zastupovanie učiteľov vychovávateľkami
- nekorektné delenie žiakov na skupiny
- nesprávna organizácia prestávok vrátane obedňajšej prestávky
- neobjektívna klasifikácia správania
- nedostatky pri ukladaní výchovných opatrení
- nedostatky pri realizácii komisionálnych skúšok (zaujatosť, neprimeraná náročnosť úloh)
- neinformovanie zákonného zástupcu žiaka o zhoršenom prospechu alebo správaní žiaka
- odmietnutie poskytnúť zákonnému zástupcovi informácie o prospechu, správaní a dochádzke (najmä rozvedeným rodičom, ktorým dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti)
- nedostatky pri začleňovaní žiakov so ŠVVP, nerešpektovanie odporúčaní poradenských zariadení pri ich vzdelávaní
- nezohľadňovanie potrieb takýchto žiakov
- nezabezpečenie pedagogického asistenta
- nevypracovanie IVP
- neriešenie problémov, ktoré spôsobujú žiaci s poruchami správania
- nezabezpečenie ochrany práv intaktných žiakov porušovaných žiakmi s poruchami správania
- nedostatočné riešenie prípadov šikanovania a iného agresívneho správania žiakov v škole
- nedostatky pri vydávaní rozhodnutí
- nesprávne vybavovanie sťažností rodičov
- neprijatie adekvátnych opatrení na odstránenie nedostatkov
- nevytvorenie podmienok na bezpečnosť školského prostredia
- obťažovanie žiakov učiteľmi
- vykazovanie neexistujúcich krúžkov

NÁMIETKY SMERUJÚCE PROTI UČITEĽOM:

- neobjektívna klasifikácia prospechu
- nízka úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu
- sčasti alebo úplne neodúčené hodiny
- nepedagogický prístup k žiakom – nadávky, urážanie, ponižovanie, používanie fyzických trestov
- neinformovanie rodičov o podstatnom zhoršení prospechu alebo správania žiaka
- nedostatky pri vykonávaní pedagogického dozoru
- neúčinné riešenie problémov so správaním sa žiakov s poruchami správania
- neriešenie šikanovania a agresívneho správania žiakov
- nesprávny postup pri ospravedlňovaní hodín

STREDNÉ ŠKOLY

NÁMIETKY SMERUJÚCE PROTI RIADITEĽOM ŠKÔL:

- nedostatky v ŠkVP
- nesúlad ŠkVP so ŠVP
- neplnenie učebných osnov a učebných plánov
- nevytvorenie podmienok pre kvalitnú výučbu
- nedostatky súvisiace s vykonávaním odbornej praxe

- nezabezpečenie pedagogického dozoru
- klasifikácia prospechu
- klasifikácia prospechu na maturitných skúškach a záverečných skúškach
- klasifikácia správania
- nedostatky pri ukladaní výchovných opatrení
- neodúčené hodiny
- neodôvodnené skracovanie vyučovania
- neinformovanie rodiča neplnoletého žiaka o podstatnom zhoršení prospechu alebo správania
- neposkytnutie, prípadne nedostatočné poskytovanie informácií o prospechu, správaní a dochádzke
- nedostatky v rozhodovaní
- neobjektívne komisionálne skúšky (zaujatosť, zloženie komisie, neúplná komisia, neprímeraná náročnosť úloh)
- neakceptovanie záverov psychologického, prípadne špeciálnopedagogického vyšetrenia
- nevypracovanie IVP
- neriešenie šikanovania a iných foriem agresívneho správania žiakov
- nedostatky pri vybavovaní sťažností
- neprijatie adekvátnych opatrení na odstránenie nedostatkov

NÁMIETKY SMERUJÚCE PROTI UČITEĽOM:

- nízka úroveň vyučovania
- neobjektívna klasifikácia prospechu, vrátane klasifikácie na ústnych a písomných maturitných skúškach
- neplnenie ŠkVP
- sčasti alebo úplne neodúčené hodiny
- nepedagogický prístup k žiakom (ponížovanie, nadávky, psychický nátlak)
- nezohľadňovanie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov
- nevykonávanie pedagogického dozoru, nerešpektovanie záverov poradenských zariadení
- nevypracovanie alebo nedodržovanie IVP

Poznámka: Sťažnosti proti učiteľom v niektorých prípadoch ŠŠI prešetrovala z dôvodu, že smerovali súčasne aj proti riaditeľovi školy, alebo autori podaní spochybňovali objektivitu riaditeľov pri vybavovaní, resp. uvádzali ich nekonanie.

PODANIA DORUČENÉ ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCII, NA KTORÝCH VYBAVENIE NEMÁ ZO ZÁKONA KOMPETENCIU, POUKAZOVALI NAPRÍKLAD NA:

- nedostatky v rozhodovaní riaditeľov v správnom konaní
- nedostatky pri výberových konaniach
- zvyhodňovanie rodinných príslušníkov v oblasti pracovno-právnych vzťahov
- nedostatky pri verejnom obstarávaní
- nedostatky v oblasti hygieny
- nevhodné nakladanie s majetkom školy, neefektívne využívanie finančných prostriedkov
- nedostatky v pracovno-právnej oblasti (výpovede zo zamestnania, neobjektívne odmeňovanie, nevyplácanie mzdy pri zastupovaní, nerovnaký prístup, bossing)
- nezabezpečenie ochrany osobných údajov

- vyberanie peňazí od rodičov nad rámec stanovený právnym predpisom
- nesprávny postup pri školskom úraze
- nedostatky v školskom stravovaní
- odmietnutie náhrady škody a pod.

PRIJATÉ OPATRENIA A POZITÍVNE ZMENY

RIADITELIA ŠKÔL NA ZÁKLADE STANOVENIA OPODSTATNENOSTI SŤAŽNOSTÍ PRIJALI CCA 110 OPATRENÍ, V RÁMCI KTORÝCH NASTALI NAJMÄ NASLEDUJÚCE POZITÍVNE ZMENY:

- odstránenie nedostatkov v školskom vzdelávacom programe
- odstránenie nedostatkov v organizácii vyučovania
- zosúladienie podmienok na prijímanie detí do MŠ s právnymi predpismi
- zlepšenie podmienok na ochranu zdravia žiakov
- objektivizácia klasifikácie prospechu vrátane realizácie komisionálnej skúšky za prítomnosti školského inšpektora
- zopakovanie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky
- objektivizácia klasifikácie správania
- zrušenie výchovného opatrenia
- úprava školského poriadku, spresnenie práv a povinností žiakov – zosúladienie so zákonom
- zrušenie výkonu nesprávnych rozhodnutí riaditeľov
- poskytnutie informácií zákonnému zástupcovi žiaka o prospechu, správaní a dochádzke v súlade so zákonom
- vyriešenie problémov žiakov so ŠVVP, vypracovanie IVP, rešpektovanie záverov poradenského zariadenia
- dodržiavanie právnych predpisov pri vybavovaní podaní občanov
- zintenzívnenie kontroly ako prevencia voči opakovaniu nedostatkov
- prehlbovanie právneho vedomia riaditeľov škôl i ďalších pedagogických zamestnancov

Nevyriešeným a veľmi vážnym problémom v školách zostáva napriek snahe riaditeľov škôl **správanie žiakov s poruchami aktivity a pozornosti a poruchami správania** a z toho vyplývajúce obmedzovanie práv ostatných účastníkov vzdelávania. Čoraz väčšie problémy spôsobujú aj **konflikty medzi riaditeľmi škôl a rozvedenými** (rozvádžajúcimi sa) **rodičmi**, pri ktorých jeden z rodičov namieta najmä voči prijatiu dieťaťa/žiaka do školy bez jeho súhlasu. Títo rodičia očakávajú, že riaditeľ školy bude riešiť rozpor medzi nimi v tzv. podstatných veciach namiesto súdu.

Samostatnú skupinu v tomto školskom roku tvorili **sťažnosti súvisiace s pandémiou ochorenia COVID-19**. Sťažovatelia namietali napríklad voči prerušeniu vyučovania, podmienkam obnovenia vyučovania, poukazovali na nízku úroveň dištančného vzdelávania, prípadne na jeho absenciu alebo na nemožnosť zúčastniť sa ho pre nedostatočné technické zabezpečenie. Podstatná časť sťažností v tejto oblasti namietala voči povinnému noseniu rúšok, vyžadovaniu výsledkov testov od oboch rodičov a pod. Problematickými a nedoriešenými boli najmä prípady, ak mali žiaci potvrdenie od lekára, že im nosenie rúška spôsobuje zdravotné problémy. Riaditelia škôl sa snažili zvládnuť situáciu čo najlepšie, no problémy im robili nielen neustále sa meniace právne predpisy a usmernenia, ale aj organizovanie podávania sťažností cez internet, ktoré ich paradoxne obviňovali z dodržiavania právnych predpisov, ktoré sú podľa sťažovateľov nultné, resp. v rozpore s ústavou.

